

Notulen raadsvergadering

Notulen van de raadsvergadering van 8 april 2021

Notulen van de raadsvergadering van 8 april 2021 (ochtendzitting)

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 5.

Voorzitter: de heer ing. A. Aboutaleb, met dien verstande dat het voorzitterschap van 11.45 tot 11.52 uur is waargenomen door de heer J.W. Verheij

Tegenwoordig zijn 44 leden, namelijk: mevrouw C. Aafjes-van Aalst, de heer J.W. van Assendelft (vanaf agendapunt 1.4), mevrouw N. Arsieni, de heer S.R.T. van Baarle, de heer N. Balwantsingh, de heer E. Büyükcifci, de heer B. van Drunen, mevrouw E.H. Duijm-Wickerhoff, de heer B.J. Eerdmans (tot en met agendapunt 1.2), de heer M.G.J. van Elck, de heer G.J. Engberts, mevrouw E.C. Eskes, mevrouw D.A. van Groningen, mevrouw T.C. Hoogwerf, de heer E. Jami, de heer K. Jonker, de heer V.P.G. Karremans, mevrouw A. Kockelkoren, de heer G.F.E. Koster, de heer S.F. Lammering, de heer P.J.P. Lansink-Bastemeijer, de heer S. Leewis, de heer M.J.P. Meeuwissen, mevrouw N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein, de heer B. van Noppen, de heer J.P. Postma, de heer J.W. van Putten, mevrouw L.L.P.R. Roest, de heer R.C.J. de Roon, de heer B. van Schaik, de heer R.C.G. Segers-Hoogendoorn, de heer R.A.C.J. Simons, de heer J. Smet, de heer D.P.A. Tak, de heer R.T.J. van der Velden, de heer J.W. Verheij, mevrouw P.J.H.D. Verkoelen, de heer T.B. Versnel, de heer T.J. Vonk, mevrouw E.S. Walgenbach, mevrouw I. van Wifferen, de heer E. Yigit, mevrouw D. Yildirim, mevrouw C.M. Zeegers en de heer A. van Zevenbergen.

Namens het college zijn tegenwoordig mevrouw J. Bokhove, de heer A. Bonte, de heer A.H.P. van Gils, de heer M.K.A.

Grauss, de heer S. Kasmi, de heer S.A. Kurvers, de heer S. de Langen, de heer R. Moti, mevrouw R.A. Vermeij en de heer B. Wijbenga-van Nieuwenhuizen.

Afwezig met bericht: de heer F. Achbar

Griffier: mevrouw I.C.M. Broeders

1.1 Opening

De **VOORZITTER**. Hoort u mij zo? Oké. Hartelijk welkom bij deze gemeenteraadsvergadering van de gemeente Rotterdam. Ik heet u allen welkom.

Berichten van verhindering heb ik ontvangen van mijnheer Achbar. Die is afwezig vanwege een overlijden in de familie. Wethouder Bonte is van 15.00 tot 16.30 uur verhinderd, in verband met een overleg met de DCMR. En wethouder De Langen is van 11.30 tot 15.30 uur verhinderd vanwege diverse afspraken met bewindspersonen in Den Haag.

Voordat we deze vergadering voortzetten, zal de griffier een ronde maken om vast te stellen welke leden aan deze vergadering deelnemen. De griffier zal de lijst in alfabetische volgorde afwerken. Ik verzoek u, nadat uw naam is genoemd, uw deelname te bevestigen met beeld en geluid. Het woord is aan de griffier.

De **GRIFFIER**. Ben ik verstaanbaar?

De **VOORZITTER**. Zeker.

De **GRIFFIER**. Ja, oké. Mevrouw Aafjes-Van Aalst.

Mevrouw **AAFJES-VAN AALST** (lr). Goedemorgen allen.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mevrouw Arseni.

Mevrouw **ARSIENI** (d66). Oh, ik zal mijn beeld even aanzetten. Goedemorgen.

De **GRIFFIER**. Goed in beeld. Goedemorgen. Mijnheer Van Baarle.

De heer **VAN BAARLE** (denk). Aanwezig en present mevrouw de griffier.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mijnheer Balwantsingh.

De heer **BALWANTSINGH** (pvda). Goedemorgen. Aanwezig.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mijnheer Büyükcıfci zal waarschijnlijk nu niet aanwezig zijn, maar die komt in de loop van de dag. Mijnheer Van Drunen.

De heer **VAN DRUNEN** (lr). Goedemorgen. Aanwezig.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mevrouw Duijm-Wickerhoff.

Mevrouw **DUIJM-WICKERHOFF** (lr). Goedemorgen.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mijnheer Eerdmans.

De heer **EERDMANS** (lr). Ja. Hallo.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mijnheer Van Elck.

De heer **VAN ELCK** (lr). Goedemorgen. Hallo.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Hallo. Mijnheer Engberts is nog niet ingelogd, hoor ik. Daar komen we later op terug. Mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Goedemorgen. Ik ben present.

De **GRIFFIER**. Present. Goedemorgen. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Een hele goedemorgen mevrouw de griffier. Goed u weer te zien.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). En via deze weg wil ik natuurlijk ook mijnheer Versnel van harte feliciteren met zijn verjaardag vandaag. Het kan maar gewoon gezegd zijn.

De **GRIFFIER**. Ja, wij zullen voor hem zingen. Mevrouw Hoogwerf.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Ja, goedemorgen. En gefeliciteerd mijnheer Versnel.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mijnheer Jami is niet ingelogd, begrijp ik. Mijnheer Jonker.

De heer **JONKER** (sp). Goedemorgen.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Beeld en geluid. Mijnheer Karremans.

De heer **KARREMANS** (vvd). Ja, goedemorgen.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Goedemorgen.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mijnheer Koster.

De heer **KOSTER** (lr). Ja, goedemorgen.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mijnheer Lammering.

De heer **LAMMERING** (pvda). Goedemorgen en een goede vergadering allemaal.

De **GRIFFIER**. Ja, hetzelfde. Ik hoor net dat mijnheer Lansink-Bastemeijer nog niet is ingelogd. Dat proberen we dadelijk even. Mijnheer Leewis. Goedemorgen. Ik heb geen geluid.

De heer **LEEWIS** (gl). Goedemorgen. Hoort u mij u wel?

De **GRIFFIER**. Ja, ik hoor u nu wel. Mijnheer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja, goedemorgen voorzitter. Ja, het lijkt alsof ze hier de hele straat aan het betegelen zijn. Dus als ik straks slecht verstaanbaar ben dan komt het daardoor. Helaas.

De **GRIFFIER**. We kunnen u prima verstaan.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Oké. Nou ja, net was het een enorme herrie. Dank u wel.

De **GRIFFIER**. Mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Goedemorgen.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mijnheer Van Noppen.

De heer **VAN NOPPEN** (nida). Goedemorgen.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mijnheer Postma.

De heer **POSTMA** (gl). Goedemorgen.

De **GRIFFIER**. Ja, hij doet het. Goedemorgen. Mijnheer Van Putten.

De heer **VAN PUTTEN** (lr). Een hele goedemorgen.

De **GRIFFIER**. Een hele goedemorgen. Mevrouw Roest.

Mevrouw **ROEST** (gl). Goedemorgen.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mijnheer De Roon.

De heer **DE ROON** (d66). Ja, goedemorgen. Ja, ze zijn hier ook, net als bij mijnheer Meeuwissen, de straat aan het betegelen. Ben ik goed te verstaan?

De **GRIFFIER**. Ook geen last van. U bent goed te verstaan. Goedemorgen.

De heer **DE ROON** (d66). Ja. Dus ik ben een gelukkig inwoner van Rotterdam.

De **GRIFFIER**. Mijnheer Van Schaik.

De heer **VAN SCHAIK** (lr). Goedemorgen.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mijnheer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Goedemorgen griffier en voorzitter.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mijnheer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Ja, goedemorgen en de felicitaties voor de jarige job.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mijnheer Smet.

De heer **SMET** (gl). Goedemorgen. Vanop de Kaap.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mijnheer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Goedemorgen voorzitter. Live vanuit de nieuwe casa.

De **GRIFFIER**. Keurig geverfd zie ik. Mijnheer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Goedemorgen.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mijnheer Verheij.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Goedemorgen.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus).
Goedemorgen, present vanuit het stadhuis.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. De jarige job, mijnheer Versnel.

De heer **VERSNEL** (vvd). Goedemorgen en dank aan de aardige collega's.

De **GRIFFIER**. Van harte, jongen. Mijnheer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Goedemorgen. En luid en duidelijk, hoop ik, aanwezig.

De **GRIFFIER**. Ja, zeker. Mevrouw Walgenbach.

Mevrouw **WALGENBACH** (d66). Hoi.
Goedemorgen.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66).
Goedemorgen.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mijnheer Yigit.

De heer **YIGIT** (denk). Goedemorgen.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mevrouw Yildirim.

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). Ja.
Goedemorgen.

De **GRIFFIER**. Beeld en geluid.
Goedemorgen. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Goedemorgen.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mijnheer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp).
Goedemorgen.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Dan heb ik gezien dat mijnheer Engberts is ingelogd inmiddels.

De heer **ENGBERTS** (pvda).
Goedemorgen voorzitter. Goedemorgen.

De **GRIFFIER**. Ja, u bent er. Mijnheer Lansink-Bastemeijer is ingelogd.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd).
Goedemorgen mevrouw de griffier en mijnheer de voorzitter.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. En daarmee hebben wij een quorum.

De **VOORZITTER**. Hartelijk dank. En met het vaststellen van het quorum kunnen wij deze raadsvergadering ook beginnen.

1.2 Afscheid van de heer B.J. Eerdmans als lid van de gemeenteraad

De **VOORZITTER**. En op deze wijze kunnen we nu aan bij agendapunt 1.2, het afscheid van de heer B.J. Eerdmans als lid van de gemeenteraad van Rotterdam. Leden van de raad, leden van het college, familie van Joost Eerdmans, dames en heren. Op 25 maart jongstleden ontvingen wij een brief van Joost Eerdmans. Daarin deelt hij mede dat hij vanwege de installatie in de Tweede Kamer het lidmaatschap van de gemeenteraad opzegt, omdat, zo zegt hij, deze functie niet te combineren is met het raadswerk in Rotterdam. Om daaraan toe te voegen dat hij hier met trots de functies van partijleider, wethouder, locoburgemeester en raadslid heeft mogen bekleden. Van 2002 tot 2006 was Joost voor de Lijst Pim Fortuyn al een periode lid van de Tweede Kamer en nu ben je daar weer terug, nu als fractievoorzitter van J-A-2-1, zoals de voorzitter van de Tweede Kamer JA21 eerst uitsprak. Een partij die na de nodige turbulentie in een paar maanden tijd werkelijk uit de grond is gestampt. Gefeliciteerd met deze

marathonloopbaan om in zo'n korte tijd uiteindelijk toch zo'n partij het leven te laten zien. Zelfs sneller dan de evolutie van een foetus in de buik van zijn moeder, waarachtig een hele prestatie. Ik keek naar een filmpje van jou, Joost, met Sander de Kramer. Het moet ergens begin maart 2014 zijn opgenomen, een paar weken voor de gemeenteraadsverkiezingen. Onder de blauwe lucht zie ik in een soepele tred een ranke atletische man in een zwart-groen sporttenu over de Maasboulevard gaan, van Oost naar het Centrum. Op dat moment heb je er zo'n vijf jaar als wethouder in Capelle aan den IJssel opzitten, van 2009 tot en met 2014. Je bent op weg naar dit stadhuis, deze raadzaal. En je glimt van trots. Je bent verkozen als lijsttrekker van Leefbaar Rotterdam. Je noemt dat een jongensdroom. Is Leefbaar Rotterdam niet eigenlijk de bakermat van het fortuynisme, vraagteken. Je treedt in de voetsporen van jouw grote voorbeeld Pim Fortuyn, zegt in een interview: het zijn grote voetafdrukken die ik mag vullen. En dat loopt fijn. Dat dit zo is, is ook in het filmpje haarscherp te zien. Nu was Rotterdam destijds ook niet nieuw voor jou. Rond de eeuwwisseling fungeerde je een tijdje als secretaris van mijn voorganger Ivo Opstelten. Lid van Leefbaar Rotterdam werd je in het turbulente jaar van 2002, het begin. Je was er zelfs bij, heel erg dichtbij. En het ging maar door. Van 2002 tot en met 2006 in de Tweede Kamer voor de LPF. Heel veel en verschillend radio- en tv-werk als columnist van GeenStijl. De oprichting van het Burgercomité tegen geweld, om de belangen van slachtoffers en nabestaanden van ernstig geweld te behartigen. Een periode als manager public affairs bij Deloitte. En in 2009 werd je namens Leefbaar Capelle geïnstalleerd als deeltijdwethouder, wat je tot 2014 bleef doen.

De raadsverkiezingen van maart 2014 waren voor Leefbaar Rotterdam succesvol. Je partij vormde met succes een coalitie. Vanaf 15 mei 2014 tot en met 5 juli 2018 fungeerde je als wethouder Veiligheid, Handhaving en Buitenruimte en ook als

locoburgemeester. Vanaf begin 2015 werd je ook verantwoordelijk voor de gebieden. Je bleef tot 5 juli 2018 op je post. Er was wel iets veranderd bij de verkiezingen van 2018. Toen mocht je voor de tweede keer lijsttrekker van Leefbaar Rotterdam zijn. Nog voordat er een nieuwe coalitie was gevormd, gaf je aan dat je liever terug wilde naar de raad. Je zei er destijds over dat je hier al enkele maanden over nadacht. En zeker de coalitieonderhandelingen liepen dat voorjaar van 2018 stroef en voor Leefbaar Rotterdam als grootste fractie uiteindelijk ook zeer teleurstellend. Maar daar had jouw persoonlijke keuze niet direct mee te maken. Je had ervaren dat je als wethouder met de handrem op moest spreken, want als wethouder ben je er voor de hele stad en je hebt van mij vaker mogen horen dat je geen Leefbaar-wethouder bent, maar dat je een wethouder was voor de stad Rotterdam. Dat voelde niet altijd even prettig. Je houdt veel meer van het debat en je spreekt liever volledig vrijuit, zoals je het graag zou willen. En als je nou eenmaal bestuurder bent, kent dat zijn beperkingen. Dan ben je in je kracht als je spreekt, vrijuit spreekt, en in die kracht ligt ook jouw welsprekendheid. Dat was overigens eerder al ontdekt in 2005. Toen ontving je namelijk de Thorbeckeprijs voor politieke welsprekendheid.

De afgelopen periode heb je je als fractievoorzitter van Leefbaar Rotterdam ingezet. Daarbij was je lid van de werkgeverscommissie en woordvoerder voor bestuur, veiligheid, overlast en handhaving en ruim anderhalf jaar ook van wijken en kleine kernen. Van afval op straat weet je inmiddels alles. Werken in de oppositie, het is in de verhoudingen die we kennen niet gemakkelijk en kan soms ondankbaar lijken. Veiligheid is één van de thema's waar je veel mee deed, maar dat geldt ook voor andere grote thema's die hier in de raadzaal op tafel kwamen. En als je het succes niet altijd zelf kon oogsten dan moest je toch maar de gedachte koesteren dat je bij anderen wel weer

invloed had op de beslissingen die zij moesten nemen. Ik herinner me bijvoorbeeld de motie 'Intensiveer de aanpak van vuurwapens' in oktober 2018. Je wilde dit als extra bespreekpunt opgenomen zien in het programma Veilig Rotterdam 2018-2023. Je had succes. En overigens, met de aanpak van die wapens gaat het in Rotterdam de goede kant uit. Rotterdam heeft nog nooit zulke lage cijfers op HIC als het afgelopen jaar. Ook met de motie die vroeg om grote bekendheid en bereikbaarheid van de wijkagent kreeg je ook een meerderheid van de gemeenteraad achter je. Dat was ook in juli 2019 het geval na een ernstig incident met slachtoffers van groepsgeweld. Al is het zo dat het feit dat nu ook burgers in Nederland agenten thuis proberen op te zoeken door hun persoonlijke gegevens te achterhalen en daar ook een zekere drang naar bestaat werpt dat weer een schaduw over de grote bekendheid van agenten bij het grote publiek. Dat werd door omstanders gefilmd, dat incident van groepsgeweld toentertijd. Verbijstering en woede in de stad en hier in de raadzaal. En je vroeg in een motie om een integrale aanpak waarbij desnoods de randen van de wet worden opgezocht om dit, zoals je het noemde, roedelgedrag aan te pakken. En vervolgens zag je mij als debatpartner, want ook ik houd van de randen van de wet opzoeken, alleen soms had je de neiging net eroverheen te willen gaan. En daar paste ik voor. Veel van de moties die je indiende haalden het ook niet. Ik denk dat ze nogal eens een agenderende functie hadden. Met andere woorden: je wist dat de motie het niet zou halen, maar diende hem toch maar in, want daarmee maakte je een vraagstuk wel bespreekbaar. En dat hoort natuurlijk ook bij het politieke spel. Dat geldt bijvoorbeeld voor je '15 puntenplan' van begin vorig jaar, om het wapenbezit bij jongeren te beteugelen. Je bleef doorzetten. En tot het laatste was je bereid hierover mee te denken zoals in de begeleidingscommissie van de raad voor een expertmeeting over jongerenstraatcultuur in Rotterdam onder andere naar aanleiding van geweldsincidenten met wapens op steeds

jongere leeftijd. Je maakt je daar echt zorgen over. Je maakt je daar druk om. En terecht. Net als overigens velen ook in deze raad.

Joost, je bent vaak uitgesproken, spraakmakend, ogenschijnlijk soms controversieel. Wrijving geeft glans vind je zelf. Turbulentie, je vindt het prima. Ik heb ook weleens tegen je gezegd, ook in deze raad: wrijving geeft zeker glans, maar doorwrijven veroorzaakt soms pijn. Over jou is veel gezegd. De mensen lopen met je weg of ze hebben een probleem met je. Dat is niet zo vreemd als je uitgesproken bent. Je vertolkt het onversneden rechtse geluid en dan weet je dat daar voorstanders van zijn, de groep groeit als je nu kijkt naar de verkiezingsuitslag, maar er zijn ook nog heel veel mensen die daar toch problemen mee hebben. Je hebt een grote hekel aan politieke correctheid. Je benoemt liefst de problemen zonder taboes en gaat voor een oplossing, voor resultaat. No-nonsense. Daarnaast hebben we je in de raad ook leren kennen en waarderen als politicus van de manier waarop, iemand die luistert naar argumenten, of hij het er nu mee eens is of niet, of dat het verschrikkelijk is, het moet allemaal gezegd kunnen worden. Op inhoud kun je scherp en hard zijn, maar we zagen je in het stadhuis ook meestal blijmoedig zonder het chagrijn waarmee discussies zo vaak gepaard gaan. Je blijft op de bal spelen. Je onthoudt je van diskwalificaties van andere volksvertegenwoordigers. Dat past bij jouw stijl. Blijf fatsoenlijk. Dat is het advies dat ik je zou willen meegeven, ook als oud-collega in het college. Blijf dat fatsoen uitstralen. Een scherpe boodschap, scherp uitgesproken, kun je prima paren aan fatsoen. Je hebt er niets aan om met elkaar in onmin te leven. Uiteindelijk zul je toch in politieke samenwerkingsverbanden elkaar nodig blijven hebben. En als je op het persoonlijk vlak schade berokkent, is dat voor heel lang zichtbaar en voelbaar en verhindert dat ook samenwerking met anderen. En dat blijft. Het beeld van een doorzetter, een politieke marathonloper, ook al is het zo dat je mij bij het Kralingse

Bos regelmatig voorbij rent zonder dat je mij herkent, ja dat is echt vaak gebeurd, brengt met zich mee dat je uiteindelijk als langeafstandloper het beste, denk ik, uit jezelf kunt halen. Het Zuid-Afrikaanse spreekwoord zegt immers: als je snel wilt ga je alleen, maar als je een resultaat wilt boeken dan ga je samen rennen. Dat is van belang denk ik om dat marathonverhaal goed in je te houden, dat het groepsverband, dat groepsgevoel, het elkaar dragen naar de finish, uiteindelijk ook in de politiek zijn prijs heeft.

In je opzegbrief schrijf je dat je ook in je nieuwe ambt je sterk wilt blijven maken voor een mooi en veilig Rotterdam. Op onze beurt zeggen we je dank voor alle inzet van de afgelopen jaren, voor de manier waarop je bijgedragen hebt aan het besturen van deze stad Rotterdam. En je neemt je boodschap mee naar Den Haag. Je neemt je stijl mee naar Den Haag. Ik zal je vooral blijven adviseren: neem ook je stropdas mee naar Den Haag. Joost, dank je wel. Het ga je goed. Ik heb een bos bloemen namens de raad voor je. Ik kan helaas geen applausmachine voor je in gang zetten, maar ik neem aan dat die 45 raadsleden allemaal op hun eigen manier ergens in Rotterdam aan het applaudisseren zijn. Maar als je straks weggaat, staat hier een bos bloemen voor je. Die mag je straks meenemen. En we hebben natuurlijk ook het Beeld van de Tango. Dat mag je straks ook meenemen.

Joost, je mag iets tegen ons terugzeggen.

De heer **EERDMANS** (lr). Dank jullie wel voor het applaus en voor de hele mooie woorden Ahmed. Dank je zeer. Ik zie de bos bloemen al staan. Dus ik loop er zo naartoe. Ik zit hier op een hele rare plek jongens. Ik geloof op de plek van mevrouw Arsieni. Maar daar kom ik zo nog wel even op terug.

Dank u wel voorzitter en collega's. Tim Versnel, gefeliciteerd met je verjaardag. Een mooie dag achter de computer voor

jou. Ik dank u wel burgemeester. Ik ga het al missen, deze plek, waar ik nu zit, waar ik heb gezeten al die jaren hier links van mij. De mooiste raadzaal van het land. Het is misschien heel vreemd, mensen, maar ik heb het idee dat ik hier nog eens ga terugkeren. En dan zult u zeggen: oh, die wil weer wethouder worden. Nee, burgemeester. Ik kan nu ook alles zeggen. Nee, ik denk dat dat ooit een functie zou kunnen zijn als de gekozen burgemeester zich manifesteert in ons land, zodat in de toekomst, misschien de verre toekomst, het voor mij zeker een reden zou kunnen zijn om niet deze burgemeester van zijn troon te stoten, want die is denk ik toch aan zijn laatste termijn bezig, maar je weet het nooit. Maar op de zeepkist de Rotterdammers toespreken en de Rotterdammers laten kiezen, ik heb daar een droom bij en het lijkt mij ook een prachtig vak, een prachtig ambt. Wie weet, wie weet. Maar of die er komt, voorzitter, dat ligt natuurlijk deels aan mezelf, omdat ik nu in mijn functie elders daaraan kan gaan werken in Den Haag in de Tweede Kamer. Ik ben ontzettend trots op de drie zetels die we hebben mogen bereiken met JA21. Ik heb in de Tweede Kamer veel herinneringen liggen. U refereerde eraan. Maar met Barbara, Salima en Stephan is het ook echt wel weer een Rotterdams feestje, een feestje van herkenning. En u heeft er in ieder geval weer een ingang bij via JA21. Ik kan u trouwens verzekeren dat Stephan van Baarle ook in Den Haag de boel compleet ontregelt. Ik heb intussen negen uur met hem in één zaal gezeten en we waren weer vier regelingen van werkzaamheden en vijf moties verder. Dus daar verandert niet veel. Maar het is ook een genoegzaam natuurlijk om ook met mijnheer Van Baarle in 's lands plenaire zaal te mogen werken en te mogen discussiëren.

Ik wil iedereen bedanken, burgemeester, voor de erg mooie jaren die ik hier heb liggen, op Coolsingel 40, het college in de eerste plaats, de burgemeester in het bijzonder. Ahmed, dank voor je support, meedenken, we waren in het college denk

ik partners in crime. Zo hebben we dat weleens genoemd. En later heb ik ook vanuit de oppositie uitstekend met je gewerkt en prettig ook. Dus ik hoop dat het contact blijft. De griffie, Arie en Isabelle, en alle griffiemedewerkers, ik heb het al gezegd bij mijn afscheid, ook tegen de ambtenaren: er zullen er misschien niet veel op Leefbaar Rotterdam hebben gestemd, of ooit stemmen, maar het contact was goed, de mensen waren loyaal en werken erg goed mee en ook in een prettige samenwerking.

Dan jullie als collega-raadsleden. We hebben tot diep in de nacht elkaar bevochten en meestal ging het niveau omhoog naarmate de tijd vorderde, in elk geval de sfeer, en of het nou oppositie of coalitie is, klein of groot, voor corona of na corona, mijn gevoel is dat we ondanks onze behoorlijke verschillen toch echt wel een aantal hele mooie dingen voor de stad hebben gerealiseerd. Speciaal wil ik een paar mensen noemen. Dan begin ik met mijn commissietrio: mevrouw Arsieni, mijnheer Van Baarle en mijnheer Karremens. Ik hoor nog steeds mensen Karremans zeggen. Dat kan dus echt niet meer in deze tijd. Het is echt Karremens. Ik hoop dat u dat ook zult schrappen uit de notulen voorzitter. We hebben samen mooie avonturen beleefd in die commissie waar u ook bij mocht zitten. En mijnheer Van Schaik was voorzitter. We houden zeker contact. Maar dingen voor mekaar boksen, dat kan dus gewoon echt. En anders regelt mevrouw Arsieni natuurlijk gewoon gratis bokslessen. Wij kunnen dat. Ik kan u nu verder niet zien collega's, maar het waren echt goede discussies, ook al zaten we soms op ons eigen eiland. En ja, blaffende politiehonden bijten niet, zeg ik er ook bij tegen mevrouw Arsieni. Ik kan u niet zien, maar we hebben echt wel prima debatten gevoerd over belangrijke zaken over de veiligheid in onze stad. Eén zaak wil ik eruit pakken, dat is het wapengeweld. Dat was een initiatiefnota. Daar kwam een debat over. En nu hebben bijvoorbeeld reizigers die met een wapen in de metro gesnapt worden een probleem. Die krijgen

gewoon een OV-reisverbod. Ik ben daar echt wel heel blij mee. Steven Lammering van de PvdA zet dit nu voort, ook met die stuurgroep Jeugd, waar ik heel blij mee ben. Dus blij daarin vast zitten, zou ik ook tegen de collega's willen zeggen. Wapens moeten gewoon die stad uit. Heel goed om het messenprobleem, met name onder de jeugd, vast te houden en aan te pakken.

Dan tot slot, voorzitter, een woord van grote dank aan mijn eigen Leefbaar Rotterdam. Ten eerste naar het bestuur onder leiding van Ronald Buijs wil ik veel dank zeggen voor het vertrouwen in mij als lijsttrekker. Het waren gewoon spannende tijden met weinig downs en heel veel ups. Ronald Sörensen, Marco Pastors, grote namen in het team die altijd een open oor, een luisterend oor hadden en een open mind en ook voor advies klaarstonden naar mij als lijsttrekker en fractievoorzitter. Dan mijn fractiegenoten, het kantoor, hier aanwezig, veel dank, het is altijd een warm bad voor me geweest in de fractie en de collegialiteit en het plezier zal ik absoluut missen. Ik ben ook wel heel erg bevoorrecht dat naast Ronald ook Simon Ceulemans ons team in Den Haag komt versterken. Dus die zijn bekend en die kunnen jullie daar ook vinden.

Tot slot wil ik één naam noemen. Dat is Colette, ons instituut bij Leefbaar Rotterdam. Ik vroeg haar vanochtend: hoe lang ben jij hier al? Toen zei ze: vanaf 2006. Ze is beroemd, en berucht zeg ik erbij, maar het is wel echt ons vaste honk bij Leefbaar Rotterdam, altijd aanwezig. Dank je wel Colette voor de tijd die we samen hebben mogen werken.

Het ga jullie allemaal heel erg goed. Met name John van Assendelft, die mij gaat opvolgen. Heel veel succes. Veel plezier in deze prachtige baan, want dat is het gewoon. Het ga jullie goed. En burgemeester, graag tot in het Kralingse Bos. Dank jullie wel.

De **VOORZITTER**. Tot in het Kralingse Bos.

(Applaus.)

Als u mij niet voorbij rent. Maar de kans is ook groot dat wij in de onderhandelingsperiode elkaar ook in Den Haag zullen gaan aantreffen, want ik ga je lastigvallen.

De heer **EERDMANS** (lr). Kijk aan, maar als u undercover bent, kan ik u inderdaad niet herkennen, want u heeft dan altijd zo'n petje op en dan weet niemand meer dat u het bent.

De **VOORZITTER**. Maar in Den Haag ben ik in vol ornaat burgemeester. Dus dan kunt u mij niet meer mislopen.

De heer **EERDMANS** (lr). Leuk. Ik ontvang u daar graag.

De **VOORZITTER**. Heel graag. Veel plezier vanmiddag met mijnheer Tjeenk Willink. Vertel hem de goede verhalen. Dank voor je inzet voor Rotterdam en nu voor het land. Dank. Erg bedankt.

1.3 Onderzoek geloofsbrieven van een nieuw te benoemen lid van de gemeenteraad

De **VOORZITTER**. Dan ga ik met u mee, dames en heren, naar agendapunt 1.3, naar de beëdiging van mijnheer Van Assendelft. We beginnen eerst met het Onderzoek geloofsbrieven van een nieuw te benoemen lid van de gemeenteraad. Ik stel in de commissie voor het onderzoek van de geloofsbrieven aan als voorzitter mijnheer Van Zevenbergen en als leden mijnheer Engberts, mijnheer Karremans, mevrouw Roest en mijnheer Van Baarle. Ik neem aan, mijnheer Van Zevenbergen, dat uw commissie reeds de werkzaamheden heeft afgerond. Wilt u ons vertellen wat de uitkomst daarvan is mijnheer Van Zevenbergen?

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Dat wil ik, voorzitter. Ik deel u mede dat de commissie de geloofsbrieven van het nieuw benoemde lid J.W. van Assendelft

heeft onderzocht. John van Assendelft. De commissie heeft de geloofsbrieven en de daarbij behorende bescheiden onderzocht en in orde bevonden. De commissie adviseert u John van Assendelft toe te laten als lid van de gemeenteraad ter voorziening in de vacature B.J. Eerdmans. De commissie tot onderzoek van de geloofsbrieven.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Van Zevenbergen, hartelijk dank. Dan ontbind ik de commissie. Ik verzoek de raad akkoord te gaan met het advies van de commissie. Ik check of er ergens bezwaren zijn. Eenmaal andermaal. Ik zie bemoedigende signalen binnenkomen. Akkoord.

1.4 Beëdiging van een lid van de gemeenteraad

De **VOORZITTER**. Mag ik mijnheer Van Assendelft verzoeken hier voor mij te komen staan? U mag aan deze kant van de tafel gaan staan. Zo groot hoeft die afstand nu ook weer niet. Dit is prima zo ja.

Ik ga erbij staan. Het is lastig met de techniek, maar ik ga het wel proberen. Een beetje opschuiven, zodanig dat ik nog net in beeld ben. Mijnheer Van Assendelft, u heeft aangegeven de eed te zullen afleggen. Als ik de tekst straks uitgesproken heb, verzoek ik u met twee vingers, op deze wijze, van uw rechterhand ter hoogte zo ongeveer van uw schouder, mij na te zeggen: zo waarlijk helpe mij God almachtig.

Door de gemeenteraad is tot toelating besloten van u als lid van de gemeenteraad van Rotterdam. Alvorens uw functie te kunnen uitoefenen dient u overeenkomstig artikel 14 van de Gemeentewet in de vergadering in handen van de voorzitter de eed of een verklaring en belofte af te leggen. U heeft aangegeven de eed te zullen afleggen. Na voorlezing door mij van het wettelijk voorgeschreven formulier verzoek ik u mij na te spreken de woorden: zo waarlijk helpe mij God almachtig. En gelijktijdig

daarbij de voorste vingers van uw rechterhand omhoog te steken. Ik zweer dat ik om tot lid van de raad benoemd te worden rechtstreeks noch middellijk onder welke naam of welk voorwendsel ook enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik zweer dat ik om iets in dit ambt te doen of te laten rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik zweer dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van de raad naar eer en geweten zal vervullen. Zo waarlijk helpe mij God almachtig.

De heer **VAN ASSENDELFT** (lr). Zo waarlijk helpe mij God almachtig.

De **VOORZITTER**. Van harte gefeliciteerd met het mooie ambt van gemeenteraadslid van de stad Rotterdam. Ik wens u veel succes om in de voetsporen te treden van mijnheer Eerdmans. Dank u zeer. Normaal gesproken zou ik u een hand geven en zou ik ook schorsen voor de bloemen en de felicitaties. Dat moeten we helaas nu overslaan. Maar het is niet minder gemeend.

(Applaus.)

1.5 Mededelingen

De **VOORZITTER**. Ik ben inmiddels bij agendapunt 1.5 aangekomen. De raadsleden en wethouders zullen op afstand aan de vergadering deelnemen. Ook de besluitvorming vindt op afstand plaats. Belangstellenden kunnen deze vergadering via internet volgen. Als u het woord wenst, of een interruptie wilt plegen, dan klikt u op het zogenaamde groene handje en geeft u aan dat u aan het debat wilt deelnemen. U kunt dat ook in de chat aangeven. Vervolgens wacht u totdat ik u het woord geef en u zichtbaar in beeld verschijnt. Als u het woord hebt gevoerd, verzoek ik u om uzelf direct weer in de modus 'stand-by' te zetten. Ten slotte, om te voorkomen dat de stream aan het einde van de avond uitvalt, zal ik u aan het einde

van de middagvergadering verzoeken helemaal uit te loggen, opdat u aan het begin van de avond weer kunt inloggen. Nuno Gomes da Silva Neto is de nieuwe voorzitter van Young010. En Tishana Morena Martijn vicevoorzitter. Ze zijn hier wederom in de raadzaal als nieuwe boegbeelden van Young010 willen ze zich kort presenteren. Dat past ook in de afspraken die we gemaakt hebben om jongeren meer bij de politiek te betrekken en dit changement in het voorzitterschap grijpen we dan ook aan om de nieuwe leiding aan u voor te stellen. Mijnheer Nuno Gomes da Silva Neto is zich aan het installeren achter de techniek. En als u helemaal geïnstalleerd bent dan zou ik u heel graag het woord willen geven om u voor te stellen aan de gemeenteraad van Rotterdam. Ik heb de tijd helemaal volgekletst. Zegt u het maar.

De heer **GOMES DA SILVA NETO**. Dank u wel voorzitter. Geachte raadsleden, sinds ik lid van Young010 ben, heb ik de groep als collectief zien groeien. Een groep die op eigen wijze inhoud leert geven aan ons doel om de stad beter, mooier en leuker te maken voor jongeren door jongeren. Om een voorbeeld te geven: samen met Tishana hier naast mij, en de enige echte vicevoorzitter van Young010, zijn wij nu al bijna twee jaar trekkers van onze werkgroepcommunity. Een clubje leden dat zich inzet om Young010 te versterken zowel intern als naar buiten toe. Aan het begin van deze periode telden wij zo'n vier, vijf werkgroepsleden en inmiddels werkt bijna de hele adviesraad aan groepsactiviteiten en social mediakanalen. Ik zou zeggen: mocht u deze nog niet volgen, doe het nog even snel. De leden zijn verbonden met elkaar omdat wij een gedeelde en intrinsieke motivatie hebben om ons hard te maken voor de jongeren in de stad. In mijn ogen zijn onze leden zelfs misschien nog sterker verbonden met de stad. Het afgelopen jaar tijdens het organiseren van de Jongerentop010 onder begeleiding van Stichting Lokaal ervaren wij, zoals nooit eerder, hoe het is om verbonden te zijn met jongeren uit de stad,

hoe het voelt om ons voor hen in te zetten en waarom wij hun stem actief overbrengen in adviezen, zoals het laatste advies overhandigd aan de gemeenteraad. Eén stem vertelt één persoonlijk verhaal van een Rotterdamse jongere. In aanloop naar de Jongerentop010 hebben wij naar honderden stemmen geluisterd, naar waar zij tegenaan lopen, waar zij mogelijkheden in zien, wat zij nodig hebben, wat zij willen betekenen voor de stad en waar zij kansen zien voor Rotterdam. Geachte leden van de gemeenteraad, als voorzitters kijken we ernaar uit om de komende twee jaar die stem naar jullie te blijven brengen. Maar daar blijft het niet bij. Onze adviezen zijn nooit een eindproduct, maar juist een opening van een gesprek. Hierom zullen wij naast jullie ook de Rotterdamse jongeren actief blijven betrekken om onze adviezen nog meer te verdiepen, verbreden en aanvullen. Wij hopen op jullie openheid en bereidwilligheid om naar Young010 te luisteren, met ons in dialoog te blijven over jongerenzaken en hier iets van te maken. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Erg bedankt voor uw inbreng. Ik had u al eerder mogen spreken in de bibliotheek niet zo lang geleden. Ik wens u veel succes en wij kijken uit naar de inbreng van de jongeren in het maatschappelijk en politiek debat nu en in de nabije toekomst. Veel succes en veel plezier ook.

De heer **GOMES DA SILVA NETO**. Dank u wel.

(Applaus.)

De **VOORZITTER**. Ik ga door naar mevrouw Walgenbach. Die heeft aangegeven een initiatiefvoorstel in te willen dienen vandaag. Mevrouw Walgenbach, ik geef u graag het woord.

Mevrouw **WALGENBACH** (d66). Voorzitter, dansen in de nacht. Het voelt als een eeuwigheid geleden, want het nachtleven stond afgelopen jaar in het teken van stilte. De nacht in slaapstand.

Maar ook voor corona stond de levendigheid en het nachtleven van Rotterdam onder druk. We herinneren ons allemaal nog de grote dansende demonstratie op het Stadhuisplein, Opstaan voor de nacht, van februari 2019. De onvrede van nachtelijk Rotterdam werd daarmee voelbaar in onze stad en ook in deze raad. Vele debatten, moties en voorstellen volgden, maar Rotterdamse ondernemers ervaren nog altijd de beperkingen. Ze krijgen nieuwe initiatieven in de nacht niet van de grond. Het recent verschenen horecavergunningsonderzoek, gedaan door de Rekenkamer, onderschrijft dit ook, want zij stellen in het onderzoek dat vernieuwing en ontwikkeling in het Rotterdamse nachtleven beperkt is en dat dit de dynamiek tegenhoudt. Dit heeft tot gevolg dat ondernemers uitwijken naar andere steden, naar Amsterdam, Den Haag of naar Nijmegen. Dat is Rotterdam onwaardig. Een stad met zoveel creativiteit en lef zou goede initiatieven moeten omarmen en verder moeten brengen. Het nachtleven kan en moet beter. Vriend en vijand zijn het daar inmiddels over eens. Maar een echte impuls is uitgebleven. Tot nu toe. Het nachtleven moet ontwaken. Daarom dienen wij een voorstel in voor het toevoegen van tien nieuwe 24-uursvergunningen, tien nieuwe concepten die echt iets kunnen toevoegen aan het Rotterdamse nachtelijke ecosysteem. Dit voorstel kan er met jullie steun voor zorgen dat er een nieuwe dynamiek komt in de nacht, dat ondernemers met een fantastisch idee in Rotterdam de ruimte krijgen om dit ook te realiseren. Laten we samen staan voor de kracht van de nacht. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer mevrouw Walgenbach. We gaan graag het gesprek met elkaar aan, want dit onderwerp komt in de handen van wethouder Kasmi en van mijn persoon. Maar op voorhand willen wij met z'n tweeën graag weten waar u uw hoofddeksel heeft aangeschaft, anders wordt het gesprek wat lastig. Gefeliciteerd, het ziet er prachtig uit. Dank u zeer.

2. Vaststelling van de agenda van de raadsvergadering van 8 april 2021

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar agendapunt 2: Vaststelling van de agenda van de raadsvergadering van 8 april 2021. Ik zal eerst als voorzitter een aantal zaken met u doornemen. Aan het einde bied ik u graag de gelegenheid om iets te zeggen over de orde van de agenda als ik dat nog niet zelf aan de orde heb gesteld, als ik een punt noem waarvan u iets wilt zeggen dan kan dat natuurlijk ook. Dan zie ik dat graag bij u in de chat terugkomen.

Er zijn twee verzoeken voor een beraadslaging ontvangen. Het eerste is van Leefbaar Rotterdam, 50plus, DENK, NIDA en de PVV: 'Gemeenteraad buitenspel gezet bij briefing Feyenoord City'. Het andere is van GroenLinks en Leefbaar Rotterdam over 'Een veilig levenspad'. Ten aanzien van het eerste verzoek over Feyenoord City, dat heeft een negatief behandeladvies gekregen. Dit onderwerp leent zich meer voor een actualiteitenraad. Feyenoord City wordt de komende maanden meerdere malen geagendeerd in de commissie en raad. Wil de indiener hier alsnog iets over zeggen om duidelijk te maken waarom hij of zij toch vindt dat dat niet zo is? Wie van u mag ik het woord geven? Mijnheer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Ja, dank u voorzitter. Ik vind het een onbegrijpelijk advies van de griffie en dat heb ik ook persoonlijk medegedeeld aan de griffier. Het college heeft ervoor gekozen om de openbaarheid te zoeken over Feyenoord City, daarbij volledig voorbijgaand aan de informatie naar de raad. In het AD heeft een groot artikel gestaan. Er zijn vele vragen opgekomen. Vanochtend stond er nog een artikel in Vers Beton. Dus iedereen in de stad is ermee bezig, dus het zou onbegrijpelijk zijn en ook onbegrijpelijk van de griffier, om dit weg te zetten in een actualiteitenraad en over de zogenaamde agendering van Feyenoord City in de commissies: tot nu toe hebben wij allemaal voortgangsrapportages gekregen die totaal

niet actueel waren. Dus dan krijgen we een voortgangsrapportage tot januari of zo. Dat is gewoon in deze fase van de ontwikkeling van Feyenoord City totaal ongepast. Dus ik roep ook mijn collega's op om hier het debat over te gaan voeren. Ik heb een vijftal vragen aan de wethouder. Ik ben erg benieuwd naar zijn antwoorden.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Simons, het is natuurlijk altijd aan de raad om te besluiten.

De heer **SIMONS** (lr). Zeker.

De **VOORZITTER**. De griffie wordt daarbij door mij afgedekt. Wij kijken naar het Reglement van Orde en kijken naar de regels die u overigens zelf gesteld heeft en adviseren. Maar het is altijd toch aan de raad en daarom agenderen we het ook hier. Het is aan u om te bepalen wat u ermee wilt.

De heer **SIMONS** (lr). Toch nog even, voorzitter, het is niet mijn gewoonte om de griffie in het openbaar te bekritisieren, maar u kunt wel verwijzen naar het Reglement van Orde, maar het gaat over de interpretatie van het Reglement van Orde en dit is voor ons als fractie van Leefbaar Rotterdam ook wel een beetje de druppel die de emmer doet overlopen, want er worden gewoon elke week wel allerlei verzoeken op bureaucratische gronden afgewezen en zeker bij zo'n belangrijk onderwerp als Feyenoord City bekruipt mij het gevoel dat elke politieke, bestuurlijke sensitiviteit zoek is. Ik wou het toch even gezegd hebben.

De **VOORZITTER**. Ja, ik vind dat u toch wel zware woorden gebruikt mijnheer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Zeker.

De **VOORZITTER**. Dat moeten we denk ik niet in de raadsvergadering doen. Wij hebben een Reglement van Orde. Dat hebben wij met elkaar afgesproken. Dat heeft de raad gemaakt. Dat is ter toetsing namens mij door de griffier. En vervolgens

is het altijd aan de raad en dat is ook het mooie van ons systeem, dat doet u nu, om toch te zeggen: ik vind het nu goed, ik vind dat het toch geagendeerd moet worden. Daarom doen we het zo, maar als u daar het gesprek over wilt dan lijkt me het niet verstandig om over het functioneren van een functionaris in de raad te spreken. Ik ga naar de PVV.

De heer **SIMONS** (lr). Prima burgemeester. Mag ik daar toch nog even op reageren? Want kijk, ik heb gewoon de koninklijke weg bewandeld en de griffie benaderd. En nogmaals, de fractie van Leefbaar Rotterdam wordt gewoon voortdurend hiermee geconfronteerd. Ik heb dat gisteren ook tegen de griffier gezegd. We gaan daarover binnenkort verder in gesprek. Ik wil dat toch gewoon een keer klip en klaar duidelijk gezegd hebben.

De **VOORZITTER**. Ja, maar ik wilde het ook duidelijk gemaakt hebben, want het lijkt dan anders alsof de griffier hier in haar eentje handelt, de griffier handelt namens een mandaat van de voorzitter. Dus als we hier met elkaar over willen spreken dan doet u dat ook graag met mij. Ik ga naar mijnheer Meeuwissen van de PVV.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Dank u wel voorzitter. Ja, volle steun voor de woorden van collega Simons. In aanvulling daarop wil ik hier nog even naar voren halen dat VVD-locoburgemeester Wijbenga op een trumpiaanse wijze alles op twitter loopt te slingeren, gewoon buiten de raad om. Dat is een grote schande. Dus ik vind dat het gewoon vandaag in de raad moet worden behandeld, als de wethouder alles zomaar op twitter slingert, dat kan gewoon niet. Dus het moet gewoon vandaag behandeld worden.

De **VOORZITTER**. Helder mijnheer Meeuwissen. Helder.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Ja, mijnheer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Ja, dank u voorzitter. Wij hebben het in onze fractie inderdaad besproken, naar aanleiding van het advies van de griffie. Wat ons betreft bespreken we het onderwerp gewoon vandaag, zodat we ook de laatste stand van zaken gewoon vandaag kunnen bespreken. Ik denk dat daarmee ook naar de stad toe de meeste transparantie is geboden.

Mevrouw **VERKOELN** (50plus). Ja, dank u voorzitter. Ik ondersteun volledig het verhaal van mijnheer Simons. Ook 50plus vindt dat het veel te weinig behandeld wordt. Als je ziet wat wij aan thema's en onderwerpen hebben in deze raad, en Feyenoord City er elke keer tussendoor glibbert, dan vinden wij het ook onbegrijpelijk dat er een negatief behandeladvies is, zeker als ik zie hoe vaak we inderdaad andere onderwerpen wel doen. Dus grote steun om het vandaag gewoon te behandelen.

Mevrouw **ESKES** (cda). Nou ja, ik zit er toch een beetje anders in. Volgens mij is iedereen in staat om bij de agendering in de commissie bij de procedurevergadering een onderwerp te agenderen naar aanleiding van berichtgeving of anderszins. Ik begrijp overigens de vragen van mijnheer Simons heel goed. Ik vind het ook terecht dat die geagendeerd moeten worden. Ik vind het ook terecht dat die besproken moeten worden. Tegelijkertijd heb ik ook wel grote moeite met de wijze waarop de griffie door de mangel wordt genomen vanwege gewoon een advies dat gegeven wordt. Het is aan ons om te besluiten. Dus ik wil daar ook wel aansluiten bij datgene wat de burgemeester gezegd heeft, maar vooral ook hierbij, toch wel enigszins uitgenodigd door de toch wel harde woorden van mijnheer Simons, mij aan de zijde van de griffie scharen en gewoon het griffieadvies opvolgen en het vandaag niet te behandelen.

De **VOORZITTER**. Dank u. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja, dank u wel.

De **VOORZITTER**. Sorry. Ja, mevrouw Zeegers toch ja.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja, zo heet ik.

De **VOORZITTER**. Nee, maar ik zag mijnheer Verheij ook tussendoor komen.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Oké. Ja, ik ben even van mijn à propos nu. Maar goed, wat D66 betreft gaan we het wel behandelen vandaag. Eigenlijk om twee redenen. Ik sluit me aan bij de woorden van mevrouw Eskes. Ik vind dat de griffie hier gewoon zijn werk heeft gedaan. Natuurlijk, alles is een interpretatie, maar wij zijn er gewoon ook nog van en het is onze agenda, dus wij stellen hem vast. Wat D66 betreft, we hebben gekeken, het is pas eind mei dat het in de commissie behandeld wordt, Feyenoord City. Dus dan vind ik het op zich goed om daar nu weer eens even aandacht aan te besteden. Een terecht punt van mijnheer Simons.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Ja voorzitter, prima om dit punt vandaag te bespreken. Ik snap het ongeduld van mijnheer Simons om hier duidelijkheid over te krijgen. We zijn al heel lang met dit dossier bezig. Ik denk dat er geen dossier is waar zoveel woorden en tijd aan besteed zijn als dit dossier in de afgelopen tien jaar. Ik snap vanuit de techniek hoe de griffie gehandeld heeft, maar uiteindelijk gaan wij over het beoordelen van het advies van de griffie en in dit geval kiezen we anders.

De **VOORZITTER**. Goed. Dan gaan we naar GroenLinks.

De heer **POSTMA** (gl). Ja, dank u wel voorzitter. Wat ons betreft behandelen we dit onderwerp vandaag niet, voorzitter. Het verzoek is niet goed onderbouwd. De belangrijkste aanleiding is een artikel in het AD, dat weliswaar vragen oproept, maar dat zijn vragen die heel goed gesteld en beantwoord kunnen worden op het moment dat we bijvoorbeeld het Deloitte-rapport

over de analyse van de businesscase bespreken. Dat komt heel snel, een dezer weken. Dat heeft meer waarde dan op dit moment nu een debat te gaan voeren over een krantenartikel. En wat betreft het werk van de griffie wil ik me aansluiten bij een aantal vorige sprekers. De griffie voert gewoon het werk uit binnen de kaders die zijn gesteld en ik vind het ongepast van mijnheer Simons om politieke motieven te suggereren bij de griffie. Daar neem ik afstand van.

De **VOORZITTER**. Helder. Mijnheer Van Baarle.

De heer **VAN BAARLE** (denk). Ja voorzitter, de griffie is neutraal. Altijd. Maar wij maken als raad een afweging. Steun voor agendering.

De **VOORZITTER**. U heeft een timmerman in huis mijnheer Van Baarle. Dat is wel duidelijk.

De heer **VAN BAARLE** (denk). Ja, ze zijn hier in de kamer ergens mee bezig. Ik weet het niet.

De **VOORZITTER**. Er wordt wat vertimmerd, dat is wel duidelijk. Dan gaan we naar de ChristenUnie-SGP. Mijnheer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Ja, dank u wel voorzitter. Ja, ik geloof dat er wat achterkamertjes extra worden gebouwd daar in Den Haag. Maar ik sluit me eigenlijk gewoon aan bij de woorden van het CDA korthedshalve, en ook GroenLinks. De griffie heeft wat mij betreft een goed advies neergelegd. Ik ben ook blij met een griffie die onze spelregels in ieder geval nog eens goed in de gaten houdt. Ik heb ook niet echt hele steekhoudende argumenten gehoord om daarvan af te wijken. Dus wat mij betreft volgen we gewoon het advies van de griffie.

De **VOORZITTER**. Ik kijk of de SP nog wat wijsheid kan brengen, maar er is een

meerderheid voor behandelen collega's.
De SP.

De heer **JONKER** (sp). Ja, dank u voorzitter. Of het wijsheid zal zijn weet ik niet, maar we steunen in ieder geval wel het verzoek van mijnheer Simons. Dank u voorzitter.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u voorzitter. Ja, het blijft natuurlijk toch een kwestie dat uiteindelijk de hele gemeenteraad maar op Feyenoord zit te wachten, wanneer zij nou ja of nee zeggen, maar ik ben wel gevoelig voor het argument dat de voortgangsrapportages, als het we het in de commissie gaan bespreken, altijd gedateerd zijn. Vandaar dat het mij wel goed lijkt om het vandaag te bespreken. Dus steun voor het voorstel.

De **VOORZITTER**. Goed, dan is er een meerderheid om het te behandelen. Dat gaan we dus doen als agendapunt 17.1.

Ten aanzien van het tweede verzoek, 'Een veilig levenspad' wil ik het volgende zeggen. Ondanks het feit dat het Reglement van Orde geen tweeminutendebat toestaat na schriftelijke vragen, ook hier is dat een kwestie van interpretatie, zou ik bij wijze van uitzondering de raad positief willen adviseren om bij dit punt een tweeminutendebat te houden. De zuivere route na schriftelijke vragen is om te beginnen met een debat in de commissie, maar dat zou weinig toevoegen omdat u als raad, hebben wij het gevoel aan deze kant van de tafel, echt helemaal uitgesproken bent en dat u nu toe bent aan het innemen van een politiek standpunt. Een motie vreemd aan de orde van de dag is ook niet zuiver, aangezien het onderwerp niet echt beleidsarm is. Aan de raad om te besluiten. Ons advies is om hier een tweeminutendebat van te maken. Als u zich schaart achter mijn advies dan zie ik dat graag in de chat. Anders kunt u dat natuurlijk ook gewoon zeggen. Ik zie een reeks 'akkoorden' binnenkomen. Van het CDA, van 50plus, ook van DENK, van de

PvdA, SP, NIDA. Een ruime ja voor het maken van een tweeminutendebat van dit agendapunt. Akkoord. Dit punt wordt dan straks 17.2.

Er zijn drie verzoeken voor een tweeminutendebat ontvangen. De Partij van de Arbeid: 'Menstratieproducten de norm in het Rotterdamse stadhuis en de Rotterdamse stadswinkel'. Van Leefbaar Rotterdam: 'Voortgangsrapportage NPRZ Wonen 2020'. En van GroenLinks en de ChristenUnie-SGP: 'Daklozenopvang voor iedereen zolang de lockdown voortduurt'. Wenst iemand hierover te spreken? Anders adviseer ik u om deze punten te agenderen als 18.1, 18.2 en 18.3. Ja, ik zie nu een akkoord binnenkomen. Ik neem aan dat hier verder geen bezwaren tegen zijn.

Er is één verzoek voor een motie vreemd aan de orde van de dag ontvangen van mijnheer Van Schaik, getiteld 'Een glas, een plas maar nu prettiger dan hoe het was'. Wenst iemand hierover het woord? Ons advies is overigens de motie toelaten. Ook hier een akkoord.

Ten aanzien van de spreektijd stel ik u voor vandaag uit te gaan van drie uur op de klok. Wenst iemand hierover het woord? Drie uur. Dat voorspelt overigens een avondvergadering, handig om daar in de planning rekening mee te houden. Prima.

Ik stel voor de besluitvorming over de huishoudelijke punten, de ingekomen stukken en de bekrachtigingen van de geheimhouding en de hamerstukken gelijktijdig bij de behandeling van de desbetreffende punten af te doen. Uiteraard kunt u aantekenen dat u geacht wordt te hebben tegen gestemd op een of meerdere onderdelen. Dat wordt dan opgetekend in de notulen. De besluitvorming over de agendapunten 8.1 en verder vindt in het stemvenster plaats aan het einde van de vergadering. Gezien de onderwerpen op de agenda verwacht ik dus dat er een avondvergadering zal zijn. Voorafgaand zal er een ruime schorsing zijn, opdat u nog in eigen kring kunt

afstemmen ten aanzien van uw eigen stemgedrag.

Ten aanzien van de indiening van de moties heeft u al veel moties aangeboden bij de griffie. Deze staan alle in het raadsinformatiesysteem bij het desbetreffende agendapunt of ze worden tijdens het debat, als dat nodig is, daaraan toegevoegd. Als u nog moties in voorraad houdt, bestaat de mogelijkheid die ook nog tijdens het debat in te dienen via het e-mailadres van de griffie.

3. Mededeling van ingekomen stukken aan de raad en de commissies, zoals genoemd op de digitale doorlopende lijst 2021 weken 11 tot en met 13

De **VOORZITTER**. Mededeling van ingekomen stukken aan de raad en de commissies, zoals genoemd op de digitale doorlopende lijst 2021 weken 11 tot en met 13. Ik stel u voor de behandelwijze zoals vermeld in de desbetreffende stukken vast te stellen en akkoord te gaan met de voorgesteld wijze van afdoening. Is dat het geval? Dat is het geval.

4. Bekrachtiging van de geheimhouding overeenkomstig artikel 25 van de Gemeentewet:

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar de bekrachtiging overeenkomstig artikel 25 van de Gemeentewet.

4.1 Brief van burgemeester en wethouders naar aanleiding van een incidentmelding op grond van het Incidentenprotocol

De **VOORZITTER**. Brief van burgemeester en wethouders naar aanleiding van een incidentmelding op grond van het Incidentenprotocol. Zijn er leden van de raad die hier bezwaar willen maken tegen de geheimhouding? Ik verwacht mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Bedankt voorzitter. Ik wil hier graag bezwaar tegen maken, dus niet bekrachtigen.

De **VOORZITTER**. U wordt geacht tegen gestemd te hebben. Ik check bij mijnheer Van Schaik.

De heer **VAN SCHAİK** (lr). Ik steun daarin mevrouw Verkoelen, want het raadswerk wordt door al die geheimhoudingen steeds onmogelijker gemaakt, want je kan ernaar kijken, maar je kan er toch niks mee doen. Dus ik zou meer openbaring willen hebben. Dat is voor Rotterdam ook beter en voor ons werk ook beter.

De **VOORZITTER**. Helder. Mijnheer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja, ik sluit me aan bij het standpunt van mevrouw Verkoelen en mijnheer Van Schaik. Tot zover.

De **VOORZITTER**. Gevoelsmatig wil ik het ook checken bij mijnheer Van der Velden. Tegen geheimhouding. Dat zegt hij in de chat. Dus dan komt dat ook in de notulen te staan. Dus met deze stemmen tegen wordt de geheimhouding bekrachtigd. En de SP is ook tegen geheimhouding van dit agendapunt. Helder. Dat voegen we toe aan de notulen.

(De heer Van Schaik gaf aan per abuis te hebben aangegeven dat de fractie van Leefbaar Rotterdam bij dit punt tegen geheimhouding is. Leefbaar Rotterdam is voor geheimhouding van de betreffende brief.)

4.2 Bijlagen behorende bij de brief van burgemeester en wethouders over verstrekken documenten inzake Recreatieoord Hoek van Holland

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar agendapunt 4.2: Bijlagen behorende bij de brief van burgemeester en wethouders over verstrekken documenten inzake

Recreatieoord Hoek van Holland. Mevrouw Verkoelen?

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Ja voorzitter, sowieso tegen geheimhouding, maar ik ben hier in het bijzonder tegen. We gaan een volgende fase in tegen de geheimhoudingen. Wij hebben een amendement dat breed gedragen wordt door de hele raad behalve de SP. Dat betreft, zoals het hier ook staat, de Recreatieoord-documenten. Wij willen graag een tiental documenten afgevoerd zien van de geheimhouding. Dat doen we middels een amendement. Dat betreft de lijst met bijlagen die voor bekrachtiging in aanmerking komen, die te laten vervallen, maar tegelijkertijd willen we ook meteen de openbaring van die volgende bijlagen met uitzondering van de onleesbaar gemaakte delen daarvan aan de orde stellen, zodat wij die dan ook nog kunnen gaan gebruiken, deze documenten, voor volgende week in de commissievergadering. Gezien de tijd neem ik het maar niet helemaal door, want alle leden van de raad, althans van de commissie, zijn hiervan op de hoogte en het gaat over de stukken met betrekking tot de meerjaren-onderhoudsprogramma's waarvan we gezegd hebben dat dat geen zin heeft om dat op deze wijze nu geheim te houden.

De **VOORZITTER**. Ik val u toch even in de rede mevrouw Verkoelen. Even voor mijn eigen begrip: een amendement dient u in bij een onderwerp dat geagendeerd is.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Ja, en dit is geagendeerd, 4.2. Ik heb het in overleg met de griffie gedaan.

De **VOORZITTER**. Oké, u wilt dit amendement indienen bij agendapunt 4.2. Ja. Oké. Maar zover was ik nog niet.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Jawel, u zegt toch: 4.2? Bijlagen voor geheimhouding. Ik wil graag een amendement bij die geheimhouding indienen waarin wij openbaarmaking willen van een groot aantal documenten dat hier

in de geheimhouding stond. Dat betreft alle meerjaren-onderhoudsprogramma's rond het Recreatieoord.

De **VOORZITTER**. Oké. Dat amendement is ingediend of nog niet?

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Ja, dat is ingediend.

De **VOORZITTER**. Het is ingediend, oké.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Dat is namens de hele raad, behalve de SP ingediend.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen heeft het volgende amendement ingediend.

Amendement A. Geheimhouding voorstel Recreatieoord

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 8 april 2021, ter bespreking van het voorstel tot bekrachtiging van geheimhouding inzake verstrekken documenten inzake Recreatieoord Hoek van Holland;

Gelet op artikel 25 Gemeentewet, de Wet openbaarheid van bestuur en het Beleidskader verstrekking openbare en geheime informatie aan de raad 2020;

Gelezen het advies van het college omtrent verzoek opheffen geheimhouding en openbaarmaking van bijlagen ... (21bb...) en (21bb...);

Besluit:

Het ontwerpbesluit Bekrachtiging geheimhouding inzake verstrekken documenten inzake Recreatieoord Hoek van Holland wordt als volgt gewijzigd:

A

Voor 'tot bekrachtiging van de geheimhouding van de bijlagen;' wordt de aanduiding '1 .' geplaatst

B

In de lijst met bijlagen die voor bekrachtiging in aanmerking komen vervallen:

3. Investeringsbegroting Externe Terreinen_nieuwe KDH (1) 20192211 (21bb4429G)
4. Speeltoestellen MJOP Recreatieoord 20201020 (21bb4430G)
5. MJOP 50 jaar Recreatieoord totaal benaming kdh 20192211 (21bb4431G)
6. MJOP2173 Camping HvH - Receptie - Wierstraat 100 - Hoek van Holland (21bb4432G)
7. MJOP2173-1 Camping HvH - Groot sanitair - Wierstraat 100 - Hoek van Holland (21bb4433G)
8. MJOP2173-2 Camping HvH - Klein sanitair - Wierstraat 100 - Hoek van Holland (21bb4434G)
9. MJOP2173-3 Camping HvH - Timmerloods - Wierstraat 100 - Hoek van Holland (21bb4435G)
10. MJOP2173-4 Camping HvH - Bioloods 1&2 - Wierstraat 100 - Hoek van Holland (21bb4436G)
11. MJOP2173-5 Camping HvH - Recreatiegebouw - Wierstraat 100 - Hoek van Holland (21bb4437G)
12. MJOP2173-6 Camping HvH - Pastorie - Wierstraat 100 - Hoek van Holland (21bb4438G)
13. MJOP2173-7 Camping HvH - Cantina 21 + Snackbar - Wierstraat 100 - Hoek van Holland (21bb4439G)
14. MJOP2173-8 Camping HvH - Op de fiets - Wierstraat 100 - Hoek van Holland (21bb4440G)
15. MJOP2173-9 Camping HvH - Garage - Wierstraat 100 - Hoek van Holland (21bb4441G)

C.

Aan het ontwerpbesluit wordt toegevoegd:

2. tot openbaarmaking van de volgende bijlagen met uitzondering van de onleesbaar gemaakte delen ervan:

3. Investeringsbegroting Externe Terreinen_nieuwe KDH (1) 20192211 (21bb4429G)
4. Speeltoestellen MJOP Recreatieoord 20201020 (21bb4430G)

5. MJOP 50 jaar Recreatieoord totaal benaming kdh 20192211 (21bb4431G)
6. MJOP 2173 Camping HvH - Receptie - Wierstraat 100 - Hoek van Holland (21bb4432G)
7. MJOP 2173-1 Camping HvH - Groot sanitair - Wierstraat 100 - Hoek van Holland (21bb4433G)
8. MJOP 2173-2 Camping HvH - Klein sanitair - Wierstraat 100 - Hoek van Holland (21bb4434G)
9. MJOP 2173-3 Camping HvH - Timmerloods - Wierstraat 100 - Hoek van Holland (21bb4435G)
10. MJOP 2173-4 Camping HvH - Bioloods 1&2 - Wierstraat 100 - Hoek van Holland (21bb4436G)
11. MJOP 2173-5 Camping HvH - Recreatiegebouw - Wierstraat 100 - Hoek van Holland (21bb4437G)
12. MJOP 2173-6 Camping HvH - Pastorie - Wierstraat 100 - Hoek van Holland (21bb4438G)
13. MJOP 2173-7 Camping HvH - Cantina 21 + Snackbar - Wierstraat 100 - Hoek van Holland (21bb4439G)
14. MJOP 2173-8 Camping HvH - Op de fiets - Wierstraat 100 - Hoek van Holland (21bb4440G)
15. MJOP 2173-9 Camping HvH - Wierstraat 100 - Hoek van Holland (21bb4441G)

Toelichting:

In de procedurevergadering van de commissie BWB 18 november 2020 bij het onderwerp de voorgenomen verkoop van het recreatieoord Hoek van Holland is door de commissieleden gevraagd naar de Meer Jaren Onderhouds Programma's (MJOP). Het heeft geen enkele invloed op het financieel belang van de gemeente en het beïnvloedt ook geen enkele onderhandelingspositie van de gemeente indien deze informatie openbaar aan de raad wordt toegezonden.

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. P.J.H.D. Verkoelen, M.J.P.
Meeuwissen, R.T.J. van der Velden, T.J.
Vonk, G.J. Engberts, E.S. Walgenbach,

D.A. van Groningen, E.C. Eskes, S.R.T.
van Baarle, B. van Schaik, B. van Noppen
en S. Leewis

Het amendement is voldoende
ondersteund en maakt deel uit van de
beraadslagingen.

Dan is dat onderwerp van stemming
vanavond. Dat is helder. Ja. Dank u zeer.
Ik dacht dat ik agendapunt 4.2 nog niet
helemaal had uitgelezen, maar dat geeft
niks. Het kan op deze manier alsnog. Ik
dacht mijnheer Van Baarle hier iets over
wilde zeggen.

De heer **VAN BAARLE** (denk). Ja
voorzitter. Ja, heel kort. Wij willen graag
aantekenen dat wij in dezen tegen
geheimhouding zijn en dat wij het
amendement van mevrouw Verkoelen,
dank voor het werk, medeondertekend
hebben.

De **VOORZITTER**. Helder. Mijnheer Van
Schaik.

De heer **VAN SCHAIK** (lr). Ja voorzitter,
eigenlijk in dezelfde lijn, want nogmaals, ik
heb het daarnet al gezegd: ons werk wordt
gewoon onmogelijk gemaakt. Bewoners
worden gewoon monddood gemaakt. Dit
kan gewoon niet. Dit moet gewoon
openbaar worden. En wat Leefbaar
Rotterdam betreft gaat het nog deze
ochtend openbaar.

De **VOORZITTER**. Het is pas aan de orde
na stemming en het is ook aan het college
om zich daarover te beraden. Dat besluit
moet eerst genomen worden en de
stemming is vanavond, tenzij u zegt: wij
willen nu reeds stemming daarover
hebben?

De heer **VAN SCHAIK** (lr). Nou, dat is een
goed idee.

De **VOORZITTER**. Ja, u kunt het altijd
anders doen. De vraag is dan wel of alle
raadsleden beschikbaar zijn, want we
hebben natuurlijk aan het begin

aangegeven dat de stemming vanavond
aan de orde zal zijn. Dus dat hebben we
net al min of meer aangegeven. U kunt er
altijd van afwijken, dus het is onderwerp
van beraad. Mijnheer Jonker.

De heer **JONKER** (sp). Ja, dank u
voorzitter. Prima idee om het nu al in
stemming te brengen. De SP is tegen
geheimhouding, maar in dit amendement
zit een klein dingetje waar wij onze
wenkbrauwen over fronsen, namelijk de
toelichting. En als de toelichting luidt: het
heeft mogelijk enige invloed op het
financieel belang van de gemeente, dan
vinden we dat een overbodige niet ter zake
doende toelichting. Dus nogmaals: we zijn
tegen de geheimhouding van deze MJOP's
en ik zie ook helemaal geen reden waarom
die dingen geheim worden gehouden. Als
je bijvoorbeeld een appartement koopt van
een woningcorporatie en je wordt lid van de
Vereniging van Eigenaren dan krijg je zo'n
MJOP te zien. Daar kan geen enkel
financieel belang mee geschaad zijn. Je
zou juist blij moeten zijn met de
belangstelling die ervoor getoond wordt.
Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER**. Helder. Helder.
Mijnheer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja
voorzitter.

De **VOORZITTER**. Sorry. Ja, mijnheer
Meeuwissen eerst ja.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Oké. Ja, of
mevrouw Eskes? Mevrouw Eskes was
eerst.

De **VOORZITTER**. Dat maakt helemaal
niks uit. Mevrouw Eskes komt er gewoon
achteraan.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Oké, dank u
wel. Ja, ook steun voor mijnheer Van
Schaik om het nu direct in stemming te
brengen, want heel veel van deze stukken
komen ineens als allerlaatste de wereld in
en dan kunnen de mensen ermee aan de

slag die hier gewoon mee aan de slag moeten. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER**. Helder. Mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ja, volgens mij is het wat ingewikkeld, want nu zegt iedereen tegen geheimhouding te zijn. En eerlijk gezegd staat ook mijn naam onder het amendement van mevrouw Verkoelen, dus ik steun ook de openbaarmaking van de MJOP's, alleen volgens mij als we nu zeggen tegen geheimhouding te zijn dan kiezen we er ook voor om taxatierapporten openbaar te maken. Dus ik ben voor de geheimhouding van de taxatierapporten, maar ook voor het amendement. Dus de taxatierapporten geheim en MJOP's openbaar. Dat is hoe wij erin zitten, maar volgens mij gaat dat nu door elkaar lopen. Dus ik denk dat het in de techniek nog even goed is om dat uit elkaar te halen op het moment dat wij instemmen met de geheimhouding van de taxatierapporten, daarnaast hebben we dan de MJOP's waar volgens mij een meerderheid is voor opheffing van de geheimhouding.

De **VOORZITTER**. Maar aan de andere kant, mevrouw Eskes, uiteindelijk stemt de raad over de inhoud van het amendement en niet over het gezegde eromheen. Dat biedt richting voor wat er precies bedoeld wordt. Ja, mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Ja, mevrouw Eskes had het wel even scherp, want dat wilde ik namelijk ook nog toevoegen. Ik ben het namelijk met haar eens. Kijk, 50plus is überhaupt tegen de geheimhouding van alle stukken. Dus ook in dit geval. Maar dit amendement dient specifiek voor de meerjaren-onderhoudsprogramma's van het Recreatieoord en daar willen wij graag direct opheffing met betrekking tot de geheimhouding, zodat het gelijk openbaar gemaakt kan worden. Ik onderschrijf mijn collega's: we zijn er allemaal voor, als iedereen er dus voor is, kunnen we het met uw welbevinden nu wel in stemming

brengen, want dan kunnen we vandaag, het zijn aardig wat pakketten, we hebben een hoop werk, dan kan er in ieder geval vandaag al mee aan de gang gegaan worden. Dat lijkt mij interessant. Dus liever nu inderdaad direct in stemming gebracht. En mevrouw Eskes heeft volledig gelijk. Het ging mij echt om de openbaarmaking van de MJOP's.

De **VOORZITTER**. Ja. Nee, maar dat staat als het goed is ook in het amendement. Daarin staat het precies omschreven. Anders zou de handtekening van mevrouw Eskes er niet onder staan. Mijn vicevoorzitter, mijnheer Verheij, zegt terecht in de chat dat we dan straks eerst over het amendement stemmen en daarna over het geamendeerde voorstel gaan besluiten. Dat is de juiste volgorde. Maar ik heb ook de behoefte om te horen wat de wethouder hiervan vindt. Wethouder Kurvers, bent u daar? Mijnheer Leewis is een geweldig raadslid maar nog geen wethouder. Nog geen wethouder. Wethouder Kurvers.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Dank u wel. Ik begrijp de behoefte aan openbaar maken vanuit uw kant goed. We hebben een wethoudersbrief toegestuurd waarin we zijn ingegaan op de exploitatietekorten. Ik kan me dus ook goed indenken dat u dit amendement indient. Het is wel zo dat de taxatierapporten daarbij geheim blijven. De meerjaren-onderhoudsprogramma's, die worden dan openbaar. Dat is wat er in het amendement staat. Ik kan me daar alles bij indenken, dat u dat indient.

De **VOORZITTER**. Ik zag mijnheer Leewis. Had u nog iets te zeggen over dit punt mijnheer Leewis? Of was u gewoon standby voor een ander onderwerp. Mijnheer Leewis?

De heer **LEEWIS** (gl). Voorzitter, ik wilde hier nog één ding over zeggen, want ik hoor nu dat heel veel van mijn collega-raadsleden willen dat alle stukken openbaar worden. Ik hoor dat ook veel

terugkomen in de debatten over de openbaarheid. Voorzitter, ik heb in de commissie gezeten die openbaarheid verder als item heeft toegevoegd en ik ben een enorm voorstander voor zo veel mogelijk openbaarheid. Maar als het nu specifiek over deze taxatierapporten gaat, voorzitter, we hebben nog een besluit te nemen over verkoop of niet. Daar kan iedereen zijn politieke standpunt over hebben. Maar niemand in deze raadzaal kan het toch oprecht een goed idee vinden om die taxatierapporten openbaar te maken, want dan heb je per definitie de mogelijkheid van verkoop afgeschoten. Ik zou dat mijn collega-raadsleden toch nog wel een keer willen meegeven als het steeds over dat principiële punt gaat van openbaarheid. Ja, openbaarheid is goed, maar niet alles kan openbaar, want dan heb je per definitie al dingen helemaal kapot gemaakt.

De **VOORZITTER**. Nee, mijnheer Leewis, volgens mij is dat ook de stelling die door mevrouw Verkoelen wordt ingenomen. Het gaat om de meerjaren-onderhoudsprogramma's, maar niet om de taxatierapporten. Dat is ook de tekst van het amendement. Volgens mij is het verstandig om het amendement tot u te nemen. Wenst iemand een korte schorsing om u in de eigen gelederen te beraden op dit punt? Want anders was ik van plan om aansluitend het amendement ter stemming aan te bieden. Wenst iemand beraadslagingen? Zal ik kort schorsen voor een minuut of tien? Nou, dan besluit ik daartoe. Het lijkt me verstandig dat ik even kort schors, zodat u in eigen gelederen even kunt beraadslagen. Ik heropen de vergadering straks om 11.15 uur. Tot zo.

(De vergadering is geschorst.)

Heropening

De **VOORZITTER**. Ik heropen de vergadering. Ik hoop dat u voldoende tijd heeft gehad om in eigen kring te kunnen nadenken over die stemming. Ik was van plan eerlijk gezegd om niet het hele

stemproces te doorlopen, maar de stemming over dit amendement fractiegewijs te doen. Dan kunnen we altijd aantekenen wie tegen het amendement is. Mijn gevoel zegt dat er een vrij groot draagvlak is voor dit amendement. U kunt mij aangeven of u voor of tegen het amendement bent. En dan doen we dat hier fractiegewijs. Dan tellen wij dus de aantallen stemmen per fractie. Mocht er een onderscheidende stem zijn binnen een fractie dan hoor ik dat graag van u. Mijnheer Van Schaik?

De heer **VAN SCHAİK** (lr). Ja, dank u wel voorzitter. Ik wou even iets rechtzetten. In mijn enthousiasme heb ik ook op 4.1 iets gezegd over de geheimhouding, maar dat was dus niet de bedoeling. Het ging om 4.2. Daar was ik een beetje op gefixeerd. Ik zag mevrouw Verkoelen. Ik dacht: daar moet ik achteraan. Nou, dat was niet heel goed van me. Dus ik moet heel even duidelijk voor de notulen vermelden voor 4.1: dat moet gewoon geheim blijven. En bij 4.2 alles in de openbaarheid. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Ja, ik moet u zeggen dat ik dat had aangevoeld. Ik dacht: mijnheer Van Schaik krijgt straks nog even een telefoontje van mevrouw Hoogwerf.

De heer **VAN SCHAİK** (lr). Nee.

De **VOORZITTER**. Nee, dat is zo niet gebeurd?

De heer **VAN SCHAİK** (lr). Ik heb iedereen aan de bel gehad.

De **VOORZITTER**. Ik had het zo aangevoeld, want ik dacht: dat is toch misschien een wat ander punt voor Leefbaar Rotterdam, maar het paste mij niet op dat moment om daar iets van te zeggen. Maar we tekenen dat u bij 4.1 wel voor geheimhouding bent. Dat is wat u wilt zeggen.

De heer **VAN SCHAİK** (lr). Ja.

De **VOORZITTER**. Mag ik in de chat van u zien welke fracties tegen het amendement-Verkoelen cum suis zijn? Dan kan ik dat bijhouden. Nu in de chat. GroenLinks is voor. Allemaal voor. Allemaal voor. Allemaal voor. Allemaal voor. Ja. Ja, allemaal voor. Als u tegen bent, zie ik dat ook graag. Het amendement is in ieder geval op deze manier aangenomen met de opdracht wat mij betreft aan de wethouder en zijn medewerkers zo snel mogelijk in de loop van vandaag de betreffende documenten zoals die gemeld zijn aan de griffier te verzenden voor verspreiding. Ik begrijp van de griffier dat wellicht zelfs een en ander al klaarstaat.

Dan gaan wij nu stemmen over het voorliggende geamendeerde voorstel onder 4.2, met dien verstande dat niet alles geheim wordt gehouden, maar dat die onderhoudsplannen wel vrij worden gegeven. Dan spreken we vervolgens over de rest van het pakket. Mag ik van u horen hoe u daarin zit ten aanzien van de geheimhouding? Mevrouw Eskes is voor. De PvdA is voor. De VVD is voor. Tegen geheimhouding is mijnheer Jonker. Mevrouw Walgenbach is voor. Akkoord. Mijnheer Van Baarle, u wenst het woord.

De heer **VAN BAARLE** (denk). Ja voorzitter, dank u wel. Toch nog even in het kader van een verklaring van de stem. Wij hebben het amendement meegetekend en ook voor het amendement gestemd. Dus in die zin leidt het ertoe dat er meer openbaar zal worden. Desondanks zijn wij tegen de geheimhouding van nog een aantal andere stukken. Dus zullen wij tegen de geheimhouding van dit voorstel moeten stemmen.

De **VOORZITTER**. Dat is helder. Dat geldt voor mijnheer Meeuwissen ook zag ik en voor mijnheer Van der Velden ook. Die is ook tegen. En mevrouw Verkoelen is tegen. Dat wordt zo allemaal aangetekend in het verslag, maar er is een meerderheid voor de geheimhouding van de rest van het pakket zoals gesteld onder 4.2, het geamendeerde voorstel.

5. *Oplegging geheimhouding van een document van het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling Nieuw Reijerwaard inzake 'Actualisatie grondexploitatie per 31-12-2020'*

De **VOORZITTER**. Ik ga met u mee naar agendapunt 5: Oplegging geheimhouding van een document van het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling Nieuw Reijerwaard inzake 'Actualisatie grondexploitatie per 31-12-2020'. Mag ik van u horen wie daartegen is? Mevrouw Verkoelen neem ik aan. Mijnheer Van der Velden? De SP, mijnheer Jonker. Mijnheer Van der Velden is ook tegen. Mijnheer Meeuwissen is tegen. Met deze stemmen tegen wordt de geheimhouding voor het punt onder 5 bekrachtigd.

A. HAMERSTUKKEN

De **VOORZITTER**. Ik ga met u mee naar de hamerstukken. Wilt u alstublieft uw administratie met mij doornemen? De hamerstukken beginnen onder agendapunt 6.

6. *Het voorstel met betrekking tot de BBV-aspecten van de Grondexploitatieportefeuille jaarrekening 2020*
7. *Het voorstel tot vaststelling van de eerste wijziging van de Havenverordening 2020*

De **VOORZITTER**. Het voorstel met betrekking tot de BBV-aspecten van de Grondexploitatieportefeuille jaarrekening 2020 wordt verzocht gehamerd te worden en punt 7: Het voorstel tot vaststelling van de eerste wijziging van de Havenverordening 2020. Dat wordt ook voorgesteld om te hameren. Beide punten, 6 en 7, worden voorgesteld te worden gehamerd. Gaat u daarmee akkoord? Eenmaal andermaal. Ik zie geen bezwaren. Dan worden de punt 6 en 7 gehamerd.

B. ONDERWERPEN MET EEN KORTE VERKLARING

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar de onderwerpen met een korte verklaring.

8.1 Het initiatiefvoorstel-Van Groningen e.a. 'Herstelplan Rotterdamse horeca' en de reactie van burgemeester en wethouders naar aanleiding van dit initiatiefvoorstel

8.2 Brief van burgemeester en wethouders over het Ondersteuningsplan Rotterdamse horeca

De **VOORZITTER**. Agendapunt 8.1, het initiatiefvoorstel-Van Groningen en anderen, 'Herstelplan Rotterdamse horeca' en de reactie van burgemeester en wethouders naar aanleiding van dit initiatiefvoorstel. Sorry, de griffier corrigeert mij om ook agendapunt 8.2 tegelijkertijd te behandelen. Dat lijkt mij ook logisch. Ik geef als eerste het woord aan de indiener van het voorstel. Dat doen wij in technische tijd als ware zij achter de collegetafel. Mevrouw Van Groningen als eerste.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ik voel me erg dichtbij voorzitter. Ik ga er netjes bij staan zoals het hoort. In de volle overtuiging sta ik hier vandaag om wederom voor onze gemeenteraad te spreken over het initiatiefvoorstel 'Herstelplan Rotterdamse horeca'. Vandaag is een belangrijke dag, want dit initiatiefvoorstel is het lichtpuntje voor onze horeca, het langverwachte perspectief, helemaal als op 21 april de terrassen weer open mogen. Afgelopen jaar heeft de Rotterdamse VVD veel gesprekken gevoerd met diverse horecaondernemers via digitale horecasprekken. Ons doel was te zoeken naar oplossingen, ruimte om te kunnen ondernemen en belangrijker nog: om te kunnen overleven in deze coronatijd. Gesprekken met onder anderen Peter uit Delfshaven, met Rob uit IJsselmonde en met Bas, Gerko en Marcel uit Kralingen. Maar ook met Bianca en Jordi uit Noord. Tom, Jan-Willem, Roeland,

Nina en Andy en nog vele anderen uit het Centrum. Want juist in een crisistijd is het ongelooflijk belangrijk om naar elkaar te luisteren. En te regelen wat er echt nodig is. Alleen met elkaar kunnen we bouwen. Ben ik te verstaan voorzitter? Ik krijg een berichtje dat ik niet goed hoorbaar ben. Ik haper. Oh. Ik versta u alleen niet.

De **VOORZITTER**. U hapert af en toe, maar zolang ik niet ingrijp, bent u voor mij nog verstaanbaar.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Oké, gelukkig. Ik zou het vervelend vinden als mensen mij niet zouden kunnen horen. Ik kan ook even een headset pakken. Is dat misschien beter?

De **VOORZITTER**. Misschien is het handig om geen headset te gebruiken, maar gewoon op de computer te spreken. Dat is altijd wel zo handig. Dat is een algemeen advies voor alle collega's.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Dan ga ik dat doen. Juist in crisistijd is het belangrijk om naar elkaar te luisteren en te regelen wat echt nodig is. Alleen met elkaar kunnen we bouwen aan het economische herstel van Rotterdam. Veel hebben we geregeld. Onze stad heeft als eerste maatregelen genomen om huren kwijt te schelden, om lokale lasten op te schorten, om extra ruimte te geven terrassen toe te staan. En om horecavouchers uit te geven die de horeca financieel helpen. Dat is een compliment aan het college waard. Corona duurde langer dan gedacht. De maatregelen zijn helaas niet genoeg. Samenwerking is cruciaal. We durfden verschillen te overbruggen ondanks politieke voorkeur of samenstelling. Dat hebben we gedaan. Daarom hebben we samen met Leefbaar Rotterdam en D66 de handen ineengeslagen. En met succes. Tijdens het horecagesprek in Ahoy hebben we met diverse horecaondernemers en Koninklijke Horeca Nederland gesproken om te zoeken naar oplossingen met als resultaat dit initiatiefvoorstel 'Herstelplan

Rotterdamse horeca'. Een plan voor en door ondernemers. Met ideeën en suggesties om de horeca ruimte en steun te geven. Ook de steun die het college laat zien in hun beantwoording op ons voorstel en in hun ondersteuningsplan. De steunbetuigingen van andere commissieleden van vorige week doet niet alleen ons, maar ook alle 35.000 medewerkers en de horecaondernemers weer geloven in de toekomst. De coronacrisis heeft ons steeds laten zien dat deze sector ongelooflijk veerkrachtig en innovatief is. Alleen, ze kan dit niet alleen. Met ons initiatiefvoorstel kunnen we ervoor zorgen dat de ondernemers al hun tijd en aandacht kunnen spenderen aan hun bedrijf. In plaats van aan rompslomp en papieren werkelijkheden. Daarom strijden wij altijd als Rotterdamse VVD om belemmeringen voor ondernemers zo veel mogelijk weg te nemen. Zoals het verlengen van de..., het behoud van duurzame vlonders en maatwerk per gebied. Op deze manier kunnen we ruimte bieden aan alle horecaondernemers om hun financiële schade in te halen. Natuurlijk is de samenwerking met bewoners hiervoor cruciaal en moeten ze goed worden meegenomen. Een lang gekoesterde wens van de Rotterdamse VVD en ook van Koninklijke Horeca Nederland is leges te halveren om onnodige geldverkwisting tegen te gaan. Daarnaast willen we heel graag dat ons vergunningsstelsel eens goed onder de loep wordt genomen. We hopen dan ook dat het college er ook mee aan de slag wil gaan. We zijn wel ontzettend blij dat het college in ieder geval de leges voor het bijschrijven van een beheerder voor de exploitatie van de Drank- en Horecawet halveert en ook de exploitatievergunning dit jaar niet in rekening brengt.

Tot slot, voorzitter, de 'ja-tenzij-houding' is en blijft cruciaal. Als ondernemer begrijp ik de uitdaging die elke dag op ons pad komt, de lastige keuzes die gemaakt worden om te ondernemen en om te overleven. Deze tijd vraagt ons als gemeente... te trekken, ondernemend en open minded moeten

denken. U heeft al laten zien dat u daarmee aan de slag gaat voor al die studentenverenigingen. Die zijn daar ook ongelooflijk dankbaar voor. Maar laten we dan ook nog een stukje regelen voor Peter van Café De Ooievaar want die wil dadelijk gewoon terrassen aan het water aanleggen, niet zo als vorig jaar. Want voor ondernemers geldt, voorzitter: nee bestaat niet.

Voorzitter, ik rond af. Het resultaat is wat telt. Het is nu tijd om door te pakken. Via deze weg wil ik nogmaals Myke, Jan en Thijs ongelooflijk bedanken voor hun geweldige ondersteuning. We gaan aan de slag. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Ik neem aan dat dit ook min of meer de VVD-inbreng is voor het debat van vandaag op dit punt. Dan ga ik naar mevrouw Walgenbach.

Mevrouw **WALGENBACH** (d66). Ja, dank u wel voorzitter. Een levendige stad is in het belang van alle Rotterdammers, in het belang van onze welvaart, maar ook van ons welzijn, want wie mist het nu niet om je buurman te ontmoeten in de kroeg, een diner in je favoriete restaurant of het dansen in de nacht na een lange week hard werken of studeren? Wij zijn dan ook trots op dit initiatiefvoorstel waarin wij samen met Leefbaar Rotterdam en de VVD de handen ineen hebben geslagen. Wij zijn in gesprek gegaan met de horecaondernemers en hebben vertalingen gemaakt van hun wensen, gevoelens en behoeftes. Alles wat leeft bij horecaondernemers in Rotterdam. Want zij zitten dagelijks met grote vragen, zoals: hoe overleef ik deze coronacrisis? Houd ik mijn hoofd financieel boven water? Hoe houden we de stad levendig? En hoe kan de gemeente er ook echt voor mij zijn? Dat het college de meeste punten van ons voorstel omarmt en onze herstelnota heeft gebruikt als eerste aanzet voor het ondersteuningsplan is fantastisch en daar wil ik het college ook hartelijk voor bedanken, want hiermee laat het college

zien flexibel en positief te kunnen zijn. Wel is er nog een aantal punten waarvan wij denken dat het college daar nog extra mee aan de slag kan. Eentje wil ik daarbij kort uitlichten, namelijk: Rotterdam als experimenteerstad, want Rotterdam lijkt toch wel achter te lopen op andere steden. Zelfs nu pilots mogelijk worden gemaakt, zijn wij bijvoorbeeld een van de enige gemeenten waar geen pilot is met een poppodium en alle pilots met kroegen vinden plaats in Utrecht. Wij verwachten meer van het college daarop. Meer proactiviteit om experimenten naar Rotterdam te halen, zeker wanneer het gaat over pilots mogelijk maken in het nachtleven. Tot slot hoop ik dat de successen uit 2021 ook doorgetrokken kunnen worden naar 2022. Zodat Rotterdam ook dan kan genieten van onder andere extra terrasruimte en ondernemers de kans krijgen erbovenop te komen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Dan gaan we naar mijnheer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Ja, dank u voorzitter. Op 4 december 2020 alweer is op initiatief van Leefbaar Rotterdam, waarbij de VVD en D66 zijn aangehaakt, een bijeenkomst georganiseerd om met de ondernemers, de horecaondernemers van Rotterdam, in gesprek te gaan. En voor de verandering gewoon eens weinig te zenden en gewoon te luisteren naar de ondernemers, naar wat hun ervaringen waren met de eerdere lockdown, daar lessen uit te trekken om straks een vliegende start te kunnen maken. Ik had zelf niet kunnen denken, op 4 december, dat we nu op 8 april nog steeds gesloten zijn. Dat is spijtig en ik hoop natuurlijk dat er binnenkort andere berichten komen. Wat ik onthouden heb, en waar ik steeds aan moet denken, is dat ik op die bijeenkomst op 4 december werd aangesproken door een aantal ondernemers. Die zeiden tegen mij: goed, Leefbaar Rotterdam, dat jullie als oppositiepartij samen optrekken met een aantal coalitiepartijen, want wij zitten niet te wachten op gekissebis van jullie onderling,

maar wij hebben steun nodig. Dat is natuurlijk ook heel begrijpelijk en daarom ben ik ook blij met deze samenwerking. Een ander voordeel om met de coalitiepartijen op te trekken, in ieder geval in dit geval, is dat eigenlijk ons initiatiefvoorstel dat hieruit voortgekomen is eigenlijk grotendeels is overgenomen door het college in hun ondersteuningsplan.

Maar nog belangrijker: de Koninklijke Horeca Nederland afdeling Rotterdam en andere ondernemers hebben aangegeven dat ze heel erg tevreden zijn met de uitkomsten. Dus dat is ook belangrijk, want daar doen we het eigenlijk voor. Ik wil nog twee punten uitlichten die wij heel erg belangrijk vinden. Dat is de ja-tenzij. We hebben dat natuurlijk al een aantal keren besproken, dat we zeggen: nou, onnodige bureaucratie mag de herstart van de ondernemers, de horecaondernemers, niet hinderen, maar dat blijkt in de praktijk toch moeilijker. Dan komt er opeens een welstandscommissie die zegt: een uitbreiding van het terras past niet in het straatbeeld. Of dat een foodtruck een tijdelijke plek krijgt, in dit geval in Nesselande, dat past niet in het bestemmingsplan. Ja, dan kunnen we natuurlijk wel mooie plannen maken, maar als dit de uitwerking is dan zijn we nog geen stap verder. Maar gelukkig heeft de burgemeester in de commissie gezegd dat hij alle fracties ondersteunt om deze onnodige bureaucratie uit de weg te ruimen en dat zullen we ook met de wethouders als dat nodig is bespreken.

Een ander punt waar wij aandacht voor hebben gevraagd, is de communicatie met Handhaving. Kijk, voor de boa's was het een nieuwe situatie, maar ook voor de ondernemers was het een nieuwe situatie. De handhaving heeft toch tot veel onbegrip geleid onderling. Het is goed dat de boa-teams onderling afstemmen over wat ze tegen de ondernemingen hebben gezegd en dat de ondernemers ook gewoon weten waar ze aan toe zijn. Nou, wij hebben er ook alle vertrouwen in dat dat goed gaat komen.

Als straks de horeca weer opengaat dan is het leed nog lang niet geleden. Een horecaondernemer vertelde mij: toen ik begon met ondernemen, had ik een schuld van 30.000 euro. Daar heb ik vijf jaar keihard voor moeten werken om die schuld af te betalen. Ze zei tegen mij: Robert, ik heb nu na een jaar corona een schuld van 300.000 euro. Je snapt hoe lang ik daarvoor zal moeten werken. Ik roep dan ook op, het college, om er ook voor te zorgen dat straks als de coronacrisis weer voorbij is dat we deze ondernemers niet vergeten, want die zullen voorlopig nog in zwaar weer blijven zitten. Wat mij betreft zullen wij als gemeente Rotterdam er alles aan doen wat redelijkerwijs mogelijk is om hen verder te helpen.

Als kers op de taart wil ik dan toch vandaag nog een motie indienen, samen met de VVD, D66, PVV en de Partij van de Arbeid en die motie is getiteld 'Precies burgemeester! De terrassen moeten zo snel mogelijk open!'. Kijk, iedereen in het land is het er wel mee eens dat je beter gereguleerd op terrassen kunt recreëren, tenminste als de zon nog een keer gaat schijnen, dan dat we dat allemaal ongereguleerd doen in het park. Dus wij willen met deze motie ook de burgemeester oproepen om vooral toch door te gaan op de ingeslagen weg. Dat was mijn bijdrage voor dit moment voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Simons heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2. Precies burgemeester! De terrassen moeten zo snel mogelijk open!

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 8 april 2021 ter bespreking van het 'Ondersteuningsplan horeca';

Constaterende dat:

- burgemeester Aboutaleb afgelopen weekend opriep om de terrassen zo snel mogelijk weer te openen, omdat het niet meer te handhaven valt;

Overwegende dat:

- de burgemeester hier natuurlijk een waanzinnig sterk punt heeft gemaakt;
- door het per direct openen van terrassen de grote drukte in de parken verlicht kan worden;
- horecabedrijven zeer goed in staat zijn om de anderhalve-meter-regel uit te voeren;

Spreekt uit:

- de stellingname van burgemeester Aboutaleb te ondersteunen en samen het signaal af te geven aan het demissionair kabinet om direct alle terrassen te openen;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. R.A.C.J. Simons, D.A. van Groningen, E.S. Walgenbach, M.J.P. Meeuwissen en D.P.A. Tak

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Ja, mijnheer Simons, ik had u natuurlijk kunnen onderbreken, want dat was natuurlijk niet alleen een toelichting op het plan, dat was ook gewoon uw volledige politieke bijdrage aan dit debat.

De heer **SIMONS** (lr). Ja, in technische spreektijd toch?

De **VOORZITTER**. Dat hebt u gedaan in gratis spreektijd. Dus u heeft ruim van de door mij geboden ruimte gebruikgemaakt, want ik wilde niet voor de tweede keer vandaag het verwijt hebben dat we aan deze tafel ten nadele van u handelen. Dan weet u dat er vandaag ook zachtheid is betracht. Goed dat ik het u nog even memoreer mijnheer Simons. Dank u zeer.

De heer **SIMONS** (lr). Nou burgemeester, dat vraagt toch om een weerwoord van mij.

De **VOORZITTER**. Zegt u het maar.

De heer **SIMONS** (lr). Want volgens mij heeft u de andere twee partijen net zoveel ruimte gegeven als Leefbaar Rotterdam.

De **VOORZITTER**. Dat heb ik tegen mevrouw Van Groningen ook gezegd.

De heer **SIMONS** (lr). Dus de verbinding die u maakt met de woorden van mij van vanochtend over de griffie is denk ik niet terecht.

De **VOORZITTER**. Helder. Ik wil ook een grapje maken in deze vergadering, mijnheer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Ja, nou ja, blijkbaar ben ik nog niet in de stemming voor een grapje burgemeester. Het is nog te vroeg denk ik. Maar ik waardeer het zeer dat u ons alle ruimte geeft als raad om ons ding te doen.

De **VOORZITTER**. Goed zo. Ik ga ervan uit dat de andere fracties hier nu eerst op willen reflecteren voordat wethouder Kasmi en daarna misschien tot slot nog ik als portefeuillehouder iets zou willen zeggen. Dus ik loop even het rijtje langs en ik vraag of de raadsleden die zich willen uitspreken over dit punt zich alsnog te melden. Ik begin bij mijnheer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Ja, dank u wel voorzitter. Ja, ik neem aan dat ik dat dan ook in gratis tijd mag doen, want het zal toch niet zo zijn dat een kleine partij met negen minuten benadeeld wordt ten opzichte van een Leefbaar Rotterdam dat zoveel spreektijd heeft. Dat gezegd hebbende voorzitter, wij kunnen ons vinden in de reactie van het college op dit initiatiefvoorstel. De voorstellen liggen ook in lijn met waar het college voor staat. Dus vinden we de positieve reactie ook heel erg logisch. Dit soort aandacht en maatregelen gun je iedere sector, niet alleen de horeca. Wel vragen we nog een keer aandacht voor het gesprek met de omwonenden bij alle steun en versoepeling voor de horeca. Wat ons betreft geldt: geen uitbreiding zonder inspraak. En de oproep aan de wethouder is dan ook: luister goed naar de bewoners, zodat we niet straks de horeca een steuntje geven en de omwonenden een duw, na alles wat zij al hebben moeten doorstaan. En ten slotte, mijn laatste opmerking, straks wat verderop in de vergadering onder punt 18.3 om precies te

zijn, spreken we over de openstelling voor de daklozen. Ik reken natuurlijk ook op dezelfde compassie, dezelfde steun van alle partijen die op dit moment voor de horeca op de banken staan. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank mijnheer Vonk. Mijnheer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Dank u wel voorzitter. Mijn fractie zou graag de complimenten willen geven aan de indieners van dit voorstel. De horeca in onze stad, de ondernemers in onze stad kunnen alle ondersteuning op dit moment gebruiken. Zie ook de laatste economische groeicijfers. Het is bijna frappant om te moeten vaststellen dat grote delen van de economie zich goed door deze crisis heen weten te loodsen en juist op dat soort momenten moeten we ruimhartig zijn naar die sectoren die als een kat in het nauw zitten door de lockdown. Dat is ook precies de reden dat mijn fractie net als de fractie van Leefbaar Rotterdam als kers op de taart vandaag nog een andere motie heeft: 'Stilte voor de storm'. Dat gaat over de wellicht aankomende golf aan faillissementen. Ondernemers dragen een steeds grotere loonbelastingsschuld mee. Als je kijkt naar wat zijn nu de schulden die de ondernemers de afgelopen tijden hebben opgebouwd, zijn dat aan de ene kant de banken, de verhuurders en ook de loonbelasting. Nou, op verhuur doen we als gemeente al het maximale wat we kunnen doen. Maar waar het gaat om de loonbelasting is echt een lobby richting het Rijk nodig, daar dit een ondergeschoven discussie is tot op heden en er echt maatwerk nodig is door bijvoorbeeld gedeeltelijk belastingen kwijt te schelden. Ik hoop dat ik vandaag op uw steun kan rekenen, zodat we de ondernemers echt op een goede manier deze crisis door kunnen loodsen en dat de ondernemers aan het eind van de crisis weer echt kunnen gaan ondernemen, zodat de Rotterdammers bij deze ondernemers zich zeker weten van een baan. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Tak heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Stilte voor de (faillissement)storm

‘De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 8 april 2021 ter bespreking van het ondersteuningsplan Rotterdamse Horeca;

Constaterende dat:

- de coronacrisis langer duurt dan verwacht;
 - de economische gevolgen voor (horeca-)ondernemers die noodgedwongen hun zaken hebben moeten sluiten groot zijn;
 - het aantal faillissementen vooralsnog historisch laag is, doordat de steunmaatregelen van de overheid bedrijven overeind houden;
- Overwegende dat:
- iedere dag de schuldenberg van ondernemers die hun zaak noodgedwongen hebben moeten sluiten groeit;
 - deze schulden steeds meer als een molensteen om de toekomst van veel ondernemers hangen;
 - Koninklijke Horeca Nederland verwacht dat ondernemers zeker 5 tot 10 jaar nodig hebben om alle schulden weg te werken;
 - een daadwerkelijke inning van deze schulden een grote faillissementsgolf tot gevolg kan hebben en daarmee een kaalslag voor onze stad kan zijn;
 - de belastingdienst (via uitgestelde loonbelasting) tot de grootste schuldeisers behoort;

Verzoekt het college om:

- samen met onder meer Koninklijke Horeca Nederland en MKB Rotterdam-Rijnmond op te trekken richting het rijk en te pleiten voor een gedeeltelijke of gehele kwijtschelding van de belastingschulden voor ondernemers die als gevolg van corona hun zaken hebben moeten sluiten;
- En gaat over tot de orde van de dag.’

w.g. D.P.A. Tak, E.S. Walgenbach en
R.A.C.J. Simons

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Mijnheer Yigit van DENK.

De heer **YIGIT** (denk). Ja voorzitter, dank u wel. Wij zijn ook blij met dit initiatiefvoorstel van de collega's van Leefbaar Rotterdam, D66 en VVD. Wij sluiten ons dan ook volledig aan bij het pleidooi om de Rotterdamse horeca te ondersteunen, want er is nog geen licht aan het einde van de tunnel in deze bruisende sector in onze stad. Ik heb ook nog een aantal vragen voor de wethouder. Vorig jaar zijn de belastingvorderingen en aanslagopleggingen van maart tot juli tijdelijk uitgesteld voor alle ondernemers en vanaf 1 juli 2020 is dit weer opgepakt. Ziet de wethouder ook mogelijkheden om die belastingvorderingen alsmede de aanslagopleggingen nogmaals uit te stellen? Dus ook die vraag wil ik meegeven aan de wethouder. Bedankt voorzitter.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Ik zie geen sprekers meer op mijn lijst. Niemand heeft zich verder gemeld. Dan ga ik als eerste naar wethouder Kasmi.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Goedemorgen voorzitter. Ben ik goed te verstaan?

De **VOORZITTER**. Zeker.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Dank u voorzitter. Goedemorgen via u aan alle raadsleden en alle andere luisteraars. Ja, wij hebben natuurlijk al uitvoerig met elkaar stilgestaan bij dit belangrijke onderwerp tijdens de commissievergadering niet zo lang geleden. Daar zijn natuurlijk alle vragen al beantwoord. Dus ik wil deze tijd ook vooral gebruiken om nogmaals mijn dank uit te spreken richting de indieners Leefbaar Rotterdam, VVD en D66 en alle andere partijen die dit hebben gesteund, de indieners van het voorstel. Ik wil ook nogmaals mijn dank uitspreken richting alle andere partners in de samenwerking en die dit mogelijk hebben gemaakt, met name natuurlijk Koninklijke Horeca Nederland, de voorzitter en vicevoorzitter daarvan. Wat mij betreft staan wij helemaal in de

startblokken. Dat stonden we al en staan we nu nog steeds om straks goed te kunnen faciliteren in de heropening van de terrassen, waarvan ik toch echt hoop dat dat inderdaad op 21 april zal zijn, want daar zijn uiteraard de ondernemers het meest bij gebaat. Maar als ik nu toch kijk, voorzitter, naar het rijtje van zaken die wij nu vanuit de gemeentezijde nemen om de ondernemers tegemoet te komen, is dat echt een heel mooi rijtje. Van het vergunningsvrij aanvragen van terrasvlonders, de uitbreiding van de terrassen, het vergunningsvrij overkappen van terrassen, coronaloketten, de coronacoaches, take away vanaf het terras, de evenementenkraskaart die wij hebben uitgebreid en mogelijk gemaakt, de horecavouchers, coulance van uitstel van betalingen van de gemeentelijke belastingen tot de gedeeltelijke kwijtschelding van de huren, daar waar het vastgoed van de gemeente betreft en de verbetering van de dienstverlening. Enzovoort. Ik denk dat er niet heel veel steden zijn, misschien helemaal geen, die deze faciliteiten allemaal aanbieden. Dus nogmaals mijn dank hier voor alle indieners.

Ik ga nog heel even heel specifiek in op twee kleine punten. De ChristenUnie-SGP, mijnheer Vonk, heeft aandacht gevraagd voor inspraak en draagvlak van bewoners. Ja, we hebben de bewoners zo veel als mogelijk meegenomen in wat we hebben gedaan. Tegelijkertijd moet ik zeggen dat we hier ook op verzoek van u als raad dit keer toch ook wel de voorkeur hebben gegeven aan de ondernemers en de uitbreiding van de terrassen. Daar zijn niet alle bewoners blij mee, zeg ik ook maar. Daar zijn we ons heel erg van bewust. Overigens ook een aantal ondernemers in de zijstraten niet. Maar op verzoek van u hebben we toch wel deze keuze gemaakt. Maar wij proberen altijd die balans zo veel mogelijk na te streven.

Dan mijnheer Yigit, die had nog een vraag over de belastingen. Daar hebben we in de commissie ook al met elkaar van

gedachten over gewisseld. We hebben een regeling waarbij we hebben gezegd dat uitstel van betalingen van de gemeentelijke belastingen ook een mogelijkheid is, dat is maatwerk, en dat er ook eventueel een betalingsregeling getroffen kan worden voor ondernemers.

De **VOORZITTER**. U krijgt een vraag van mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja, dank u voorzitter. Ja, ik heb eigenlijk twee vragen inmiddels. De eerste gaat over de terrassen. Wij vinden het natuurlijk ook ongelooflijk belangrijk dat we de bewoners betrekken. U stelt alleen in uw voorstel om de terrassen uit te breiden tot 2021. Ik zou toch echt een warm pleidooi willen doen om dat toch te verlengen tot 2022 met de reden dat we hebben gezien dat de Rotterdamse horeca voor bijna een half miljard aan schulden heeft opgebouwd en ze hebben gewoon langer de tijd nodig om dat te doen. Vanuit de ja-tenzij-mentaliteit zou dat heel mooi zijn en dan kunnen we het evaluatiemoment gebruiken om met elkaar te kijken of alles goed gaat of dat er nog aanpassingen vanuit de bewoners nodig zijn.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen?

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja?

De **VOORZITTER**. In de commissie heb ik die vraag beantwoord. Dus die parkeer ik dan even bij mij. Maar het is goed dat we dat even weten. Daarnaast heeft u nog een tweede vraag?

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Dank u. De andere vraag betreft de leges. Zoals ik net ook in mijn pleidooi aangaf zou ik het ontzettend fijn vinden om toch eens een keertje goed, desnoods met uw collega-wethouder Van Gils, te kijken naar wat nou de leges behelzen, hoe we dat kunnen optimaliseren. Misschien sommige wel verhogen, maar andere gewoon weer verlagen, zodat er ook een goede balans

zit in dat systeem. Dus ik ben benieuwd wat uw reactie is. Dank u wel.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Ja, op de eerste komt de burgemeester terug. Wat ik daarbij ook wil zeggen is: juist ook vanuit het oogpunt van draagvlak van bewoners waar mijnheer Vonk op heeft gewezen, kiezen we nu voor tot en met 2021 en een evaluatiemoment, maar goed, de burgemeester komt daar ook nog even bij u op terug, maar ik sta achter de keuze.

Ten aanzien van de leges, ook daar hebben we natuurlijk in de commissie bij stilgestaan. Daarvan hadden we volgens mij ook al gezegd dat we daarnaar zouden kijken. Het probleem bij de leges is dat dat best lastig is omdat je natuurlijk daar niet een onderscheid in kunt maken in het type ondernemer. Dat zou betekenen dat alles wat je aan tegemoetkoming doet richting de horecaondernemers bijvoorbeeld ook zou gelden voor een Albert Heijn die het juist heel goed heeft gedaan in de coronacrisis. Maar goed, volgens mij heb ik daar in de commissie al van gezegd dat we gaan kijken of daar een optimalisatie in te maken is en dat gaan we dan ook bekijken. Dat ligt inderdaad op het terrein van mijn collega-wethouder Van Gils. Burgemeester, ik ben klaar.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mag ik mijnheer Verheij vragen om het voorzitterschap over te nemen. Dan kan ik een paar vragen beantwoorden die op mijn terrein liggen.

(Burgemeester Aboutaleb draagt het voorzitterschap over aan de heer Verheij.)

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Jazeker mag dat. Dan gaan we ook meteen naar u toe ter beantwoording van die vragen. Het woord is aan de burgemeester.

De heer **ABOUTALEB**. Ja, dank u zeer. Van mevrouw Walgenbach een licht verwijt in de richting van het niet toestaan van experimenten met de toegangstests op het

terrein van de horeca in Rotterdam. Ik denk dat het goed is dat u weet dat niet zozeer de gemeenten daarvoor aan zet waren, maar de sectoren zelf aan zet waren. Dus ook de horeca zelf was als sector aan zet, in gesprekken met het kabinet. Die besluiten hebben ons als burgemeesters eerlijk gezegd ietwat overvallen. We hebben vervolgens later het gesprek met het kabinet hernomen en inmiddels zit ik zelf ook aan tafel. Ik verwacht dat er daaromtrent, als het gaat om het bekendmaken van het voornemen van het kabinet rondom het openen van de samenleving, waarover u gisteren op de site van RTL4 een en ander kon lezen, dat natuurlijk geformaliseerd moet worden in de besluiten van de ministerraad et cetera, et cetera en ook bekend zal worden gemaakt dat daar nog wat geduld over moet worden betracht. Het past mij eerlijk gezegd niet om uit die gesprekken nu verder de openbaarheid op te zoeken. Ik laat daar toch de eerste stap aan het kabinet. Maar in zijn algemeenheid heb ik u in de commissie ook aangegeven: de verwachting is dat ongeveer ergens in juni, begin juli, een groot deel van de samenleving minstens één vaccinatie zal hebben ondergaan en dat dan wat mij betreft echt aan de orde is het omkeren van de wijze waarop wij nu met de lockdown omgaan, namelijk: je zou dan best kunnen redeneren: de samenleving gaat open behalve op die plekken waar nog risico's aan de orde zijn, een beetje het model van Groot-Brittannië en het model Israël. Dan is de vraag, mevrouw Walgenbach, hoeveel kosten we willen maken en hoeveel moeite we willen doen voor een experiment met één of twee keer een keer in een weekend een zaak, een horecazaak, open te laten gaan in Rotterdam, hoeveel vreugde je daaraan kunt beleven of dat het toch niet verstandig is om met het kabinet in gesprek te gaan over hoe gaan wij net als het risico dat we genomen hebben rondom het basisonderwijs de komende twee maanden in de richting van eind juni, begin juli, hoe gaan we ervoor zorgen dat we, nu komt het, gecalculeerd risico's nemen door

sectoren dan wel delen van sectoren gewoon open te maken. Daar gaat het gesprek met mij over. Dat is vele malen zinvoller dan een experiment. En in die zin is mijn inzet erop gericht om de buitenruimte snel openbaar te krijgen. Dat is dus breder dan alleen terrassen. Dat betekent dus wat mij betreft dat het kabinet versneld ook die terrassen open zou kunnen gooien. Dat geldt dan niet als een experiment en ook niet als een test, maar gewoon opengooien met behoud overigens van de hygiënemaatregelen zoals we die kennen: afstand houden, handen wassen en zo nog meer. Dus dat is eigenlijk de balans die we met elkaar maken. Tegelijkertijd, in die toegangssituaties met testen is in Rotterdam een aantal organisaties wel op de lijst gezet, maar dat ligt op het terrein van voetbal en op het terrein van cultuur en in die zin is het niet helemaal voorbijgegaan aan Rotterdam en dan zijn er vier kroegen in Utrecht die dan zo'n test mogen doen. Het is een beetje hoe het kabinet dat heeft willen verdelen. Maar dan weet u dat en heb ik u mee laten kijken in mijn kaarten hoe die invalshoek is in de gesprekken die ik voer vanuit mijn invalshoek met het kabinet samen met 25 voorzitters van de veiligheidsregio's en soms in G4-verband.

De motie van mijnheer Simons ervaar ik als steun in de rug. Die zou ik u van harte willen aanbevelen. De motie van de Partij van de Arbeid idem. Ik had in de commissie ook gezegd dat ik heel goed snap, en mijnheer Simons had dat ook aangegeven, dat als een ondernemer met drie ton schuld zit, dat zijn bij elkaar enorme bedragen, ik hoorde iemand van u zelfs in de commissie spreken over een half miljard schuld van de horeca in Nederland, dat kunnen gemeenten natuurlijk nooit voor hun rekening nemen. Dan is een lobby richting het kabinet om daar rekening mee te houden de komende jaren niet meer dan logisch. Dus die motie van de Partij van de Arbeid zou ik graag willen omarmen.

Dan tot slot, voorzitter, de opmerking van mevrouw Van Groningen rondom een voornemen om ook de gedoogsituatie die we nu hebben rond horeca in 2022 te verlengen. Ik zou tegen mevrouw Van Groningen willen zeggen: een beetje uw beurt wachten alstublieft. De intentie is een positieve aan de kant van het college, maar mijnheer Vonk heeft ook aangegeven: let op draagvlak in de samenleving. U weet, dat heb ik in de commissie ook gezegd, wij hebben nu eigenlijk zonder enige regel en niet helemaal rechtens gezegd: we gaan die terrassen uitbreiden. We gaan de mogelijkheden in de buitenruimte vergroten et cetera, zelfs in eigen gebieden waar consolidatie geldt. Dus we hebben daar eigenlijk gewoon onze eigen regels terzijde geschoven. Dat hebben we willens en wetens gedaan. En weet u wat ik zo mooi vind daaraan? Ook met verregaande steun van de Rotterdamse samenleving. Maar als uit de evaluatie zou blijken dat die steun er nog steeds is en dat mensen niet aankondigen naar de bestuursrechter te stappen of naar de bezwaarschriftencommissie te stappen, als we kunnen rekenen op draagvlak in de samenleving de komende maanden, dan kunnen we op een soortgelijke manier ook in 2022 doorzetten. Zien wij dat daar bezwaren gaan komen of dat er rechtszaken van gaan komen, die we overigens gaan verliezen, want dat weet je van tevoren, want we schenden onze eigen regels, dan betekent dat dat het aan de raad is in het najaar om te beslissen of we daar een hernieuwd bestuurlijk besluit over moeten nemen, want dan komt er echt een politiek-bestuurlijk besluit op tafel. Dus wij houden de vinger met elkaar aan de pols. Maar de intentie is een positieve als er verder geen problemen boven water komen omdat we inderdaad nu willens en wetens onze eigen regels schenden. Volgens mij trekken we aan dezelfde touwen aan dezelfde kant, maar ook moet dit voorbehoud wel maken. Als we toch uiteindelijk rechtens binnen de lijntjes besluiten willen nemen, stel dat we dat nodig vinden, dan bent u als raad helemaal aan zet in het najaar. Voorzitter, tot zover.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel burgemeester. Ik kijk even naar de raad of er behoefte is aan een tweede termijn in dit debat. Ik zie geen handjes omhooggaan. Daarmee is er volgens mij voldoende gezegd. Dan kijk ik nog even naar de griffier of er nog toezeggingen zijn genoteerd in dezen.

De heer **ABOUTALEB**. Ja, de griffier komt daarop terug, maar de enige toezegging van mijn kant, voorzitter, was: in het najaar de vinger aan de pols houden. En de twee moties worden positief geadviseerd.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Helder. Dan zijn we aan het einde van de beraadslaging over punt 8, zowel 8.1 als 8.2. Dan gaan we naar agendapunt 9. Dan geef ik de voorzittershamer terug aan de burgemeester.

(De heer Verheij draagt het voorzitterschap weer over aan burgemeester Aboutaleb.)

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer mijnheer Verheij.

9. *Het voorstel tot vaststelling van het beleidskader Coronasteun 2021*

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar agendapunt 9, het voorstel tot vaststelling van het beleidskader Coronasteun 2021 met wethouder Van Gils als portefeuillehouder. Ik hoop dat hij ingelogd is. Dan ga ik als eerste naar mijnheer Verheij van de VVD.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Dank u wel voorzitter. Goed dat we een aantal uitgangspunten rondom het verlenen van coronasteun vastleggen vandaag met een beleidskader. Het is altijd goed dat je de regelingen die je hebt toch ergens op baseert en dat doen we vandaag. We gaan er wel van uit dat de coronasteun op enig moment ook niet meer nodig is, omdat de vaccinaties nu volop gaande zijn en we mogen hopen dat in 2022 stadions, kroegen en andere bestemmingen gewoon

weer vol zitten en dat iedereen weer volop naar de dierentuin kan bijvoorbeeld. Met dat in het achterhoofd vinden wij dat dit beleidskader begrensd moet zijn in de tijd. Mijnheer Postma zal daar zo meteen een amendement voor indienen en dat steunen wij van harte.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Mijnheer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Ja, dank u voorzitter. Voor Leefbaar Rotterdam voelt het beleidskader Coronasteun als mosterd na de maaltijd of, zoals ze in Vlaanderen zeggen, vijgen na Pasen. We zijn dertien maanden onderweg in deze coronacrisis en als we minister De Jonge moeten geloven zitten we als samenleving in de eindfase van de crisis en de gepaard gaande maatregelen. Wel delen wij met het college dat eenduidigheid in het kader van de betrouwbaarheid en voorspelbaarheid belangrijke pijlers van de overheid zijn. Vanuit deze motivering steunen wij ook het beleidskader. Leefbaar Rotterdam is wel benieuwd naar de kostenindicatie van dit plan. Uit welke middelen wordt dit beleidskader betaald? En in hoeverre denkt de wethouder dat het Rijk hier een financiële rol in kan spelen. We hopen dat het college hierover nagedacht heeft en zijn benieuwd naar de antwoorden. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Mijnheer Lansink-Bastemeijer. Sorry, ik zeg het verkeerd. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja, dank u wel voorzitter. Ja, mooi dat er nu een kader ligt voor verschillende steunregelingen. Steun die nodig is om de gevolgen van de coronamaatregelen te kunnen dragen. Goed dat daar geld voor is, landelijk en gemeentelijk. Heel mooi. Ik zoom even in op de cultuursector en dan een specifiek onderdeel daarvan, namelijk de nachtcultuursector. De wethouder gaf aan dat deze sector ook in aanmerking kan komen voor deze regelingen en dat is hartstikke mooi. Wel hebben we dan nog

even een vraag. Als deze sector in aanmerking komt, voor hen is het voor de eerste keer, zij zijn namelijk ook echt altijd dicht geweest, dus ze hebben die extra steun ook zeker nodig, maar als zij dan die steun vragen dan hebben ze daar eigenlijk nog niet zoveel ervaring mee. Zij zijn gewoon een sector die dat niet zo vaak doet, sterker nog, die dat eigenlijk vrijwel nooit doet. Dus de vraag aan het college is: kunnen zij daarin ook hulp en ondersteuning krijgen? Overigens, die de andere aanvragers dan ook zouden moeten krijgen natuurlijk. Dus dat wilde ik graag nog even aan de wethouder vragen.

Dan als tweede punt nog even het amendement van GroenLinks en de VVD. Daarin staat dat zij een harde einddatum voorstellen voor deze regeling: eind dit jaar. En D66 is daar echt geen voorstander van. De steun is al gekoppeld aan de effecten van de coronamaatregelen. Als die nog langer voortduren dan willen wij als D66 niet eerst nog weer een nieuwe raadsvergadering moeten voeren om dat weer mogelijk te maken. Wat ons betreft gaat die regeling gewoon door, totdat de effecten van de coronamaatregelen niet meer aan de orde zijn.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mijnheer Postma.

De heer **POSTMA** (gl). Dank u wel voorzitter. Voorzitter, het is goed dat er een beleidskader Coronasteun ligt, hoewel veel steunregelingen inmiddels al zijn vastgesteld, bijvoorbeeld voor de cultuursector en Diergaarde Blijdorp, helpt het beleidskader als handvat voor eventuele steun die in de toekomst nog nodig is. Laten we hopen van niet overigens. GroenLinks is wel van mening dat het beleidskader in termen van type steun en type organisaties dat voor die steun in aanmerking kan komen erg breed is opgesteld. Om te breed en te langdurig gebruik van het kader te voorkomen, dient GroenLinks samen met de VVD een amendement in om een einddatum van 31 december 2021 toe te voegen aan het

raadsbesluit. Mocht het college tegen het einde van het jaar van mening zijn dat het kader al dan niet in gewijzigde vorm verlengd moet worden tot in 2022 zien we daarvoor graag een raadsvoorstel tegemoet.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Postma heeft het volgende amendement ingediend.

Amendement A. Toevoegen einddatum beleidskader Coronasteun 2021

‘De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 8 april 2021, ter vaststelling van het beleidskader Coronasteun 2021;

Besluit:

De passage “vast te stellen het hierbij behorende Beleidskader Coronasteun 2021”

Als volgt te wijzigen:

“Vast te stellen het hierbij behorende Beleidskader Coronasteun 2021 met een looptijd tot 31 december 2021.”

Toelichting:

Het beleidskader Coronasteun 2021 is breed geformuleerd zowel in type organisatie als in type steun. Dat is wenselijk om flexibel in te kunnen spelen op het onzekere verloop van de coronapandemie. Om te voorkomen dat het beleidskader te breed en te langdurig kan worden toegepast, ook als daar vanuit de coronapandemie geen directe noodzaak meer toe is, is het verstandig om een einddatum toe te voegen. Dat laat uiteraard onverlet dat concrete steunregelingen, waarvoor separaat besluitvorming door de gemeenteraad nodig is, langer kunnen doorlopen dan 31 december 2021. Wanneer het nodig blijkt te zijn om ook in 2022 een beleidskader Coronasteun te hebben, kan de gemeenteraad besluiten het beleidskader aan het einde van 2021 te verlengen.’

w.g. J.P. Postma, J.W. Verheij en R.A.C.J. Simons

Het amendement is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Ik dank u zeer. Andere sprekers bij dit punt? Mijnheer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Ja, dank u wel voorzitter. Ja, ook mijn fractie ziet inderdaad in dit beleidskader vooral opgeschreven staan hetgeen we al afgelopen jaar in de praktijk hebben gebracht. Dat is natuurlijk heel prudent. We vragen ons alleen wel af wat de relevantie op dit moment nog is. Het is natuurlijk wel fijn dat we een bepaalde basis hebben naar de toekomst toe, maar goed, gegeven het feit dat heel veel steunmaatregelen ook al individueel hier in de raad zijn behandeld, vragen we ons af of het beleidskader misschien niet te algemeen is, maar goed, desalniettemin laat juist deze crisis denk ik zien dat flexibiliteit erg belangrijk is, omdat de situatie soms best onvoorspelbaar kan zijn en de overheid snel moet kunnen acteren. Dus daarom zullen wij ook vandaag dit beleidskader steunen. Dat is overigens ook precies de reden waarom wij het amendement van GroenLinks niet zullen steunen, omdat we denken dat dat vooral extra bureaucratie zal creëren aan het einde van het jaar, terwijl in het beleidskader al heel duidelijk staat opgeschreven dat de steun coronagerelateerd moet zijn. Dus als het aan het einde van het jaar, laten we hopen dat dat zo is, echt zo is dat de coronacrisis voorbij is dan zullen de steunmaatregelen die dan gedaan worden toch niet onder dit beleidskader vallen. Dus in die zin vinden we het amendement ook overbodig. En op het moment dat de coronacrisis nog wel verder voortwoekert dan hebben we dus een extra stukje bureaucratie gecreëerd met elkaar dat volgens mij niet noodzakelijk is. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Helder. Andere sprekers? Niet? Wethouder Van Gils.

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). Dank u wel voorzitter. Uitgebreid besproken in de commissievergadering. Laat ik er kort over zijn: het beleidskader is laat tot stand gekomen. Deels omdat het geen directe werking heeft en we achtereenvolgend iedere keer ingespeeld hebben op de situatie, separate maatregelen voor noodsteun hebben gemaakt, die hebben we bij uw raad voorgelegd en daar heeft uw raad ook over besloten. Niettemin, ook aangekondigd, om eenduidigheid in ons optreden als gemeente te doen over de volle breedte is het beleidskader aangekondigd en met zeg maar de tweede, derde golf alsnog in besluitvorming gebracht. Daarom is het ook breed, in antwoord op mijnheer Postma, omdat het ook ziet op situaties die misschien toch weer anders zijn dan dat we ons nu kunnen voorstellen. Het is helder dat het over corona gaat. Het amendement legt zeg maar een harde knip eind van dit jaar. Ik kan daarmee leven. Als het onverhoopt toch langer zou duren dan is een verlengingsbesluit met eventuele aanpassingen vrij simpel te doen, om het zo maar te zeggen, en het beleidskader heeft geen zelfstandige werking, dus dat betekent ook dat het verlopen van het beleidskader nog niet direct impact heeft op de dan nog wellicht lopende toepassingen van maatregelen die we op dit moment daaronder hebben hangen.

De vraag van mevrouw Zeegers over de nachtcultuur. Dan gaat het dus niet zozeer over nachthoreca, maar om cultuurprogrammering en podia. Ook in de commissie besproken. Het staat mij bij, maar ik zal dat overleggen met collega-wethouder Kasmi, dat met name de afdeling Cultuur van de gemeente langs de reguliere lijnen daarover communiceert en wijst op de mogelijkheden voor de betreffende sector en de mensen die daar mogelijk voor in aanmerking komen.

Mijnheer Simons had nog een vraag naar de financiën. Per regeling wordt zeg maar steeds aan de voorkant gekeken wat de financiële impact is of kan zijn. Dan wordt

die ook gecalculeerd en op onderdelen ook vooraf doorerekend. Ik herinner aan u Ahoy en Blijdorp waar dat precies zo is gebeurd. Anders op andere momenten. U krijgt bij de jaarrekening een impact van corona en u krijgt bij de Voorjaarsnota impact van corona. Iedere keer, omdat het geen directe werking heeft, als er een concrete maatregel is, bijvoorbeeld de huurcouplanceregeling, dan wordt die van tevoren geraamd. En met het Rijk zijn we in gesprek. Soms is het een een-op-eenrelatie van middelen die we van het Rijk krijgen voor noodsteun. Soms gaat het over veel bredere pakketten voor gedeelde inkomsten. Die zullen we voor u netjes in de P&C-documenten inzichtelijk maken. Tot zover mijn beantwoording voorzitter. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Is er nog een vergeten vraag dan wel nog een behoefte aan een tweede termijn? Eén handje bij mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja, dank u wel voorzitter. Ja, ik vond het heel fijn om te horen dat de wethouder de vraag even wilde neerleggen bij de wethouder van Cultuur, over die hulp en ondersteuning. Ik zou het ook prettig vinden om daar dan een terugkoppeling van te krijgen.

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). Wethouder Kasmi zie ik ook in beeld. Het gaat om een onderdeel dat onder directe verantwoordelijkheid van wethouder Kasmi ligt. Dus ik denk dat hij een preciezer antwoord kan formuleren.

De **VOORZITTER**. Wethouder Kasmi, u komt met een preciezer antwoord.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Ja, dank u wel voorzitter. Vandaar inderdaad dat ik mezelf maar even in beeld heb gebracht, want ik ben er gewoon. Een terechte vraag van mevrouw Zeegers. Ik begrijp de vraag ook heel erg goed. Ik kan mevrouw Zeegers hierin en daarmee ook de nachtsector wat mij betreft geruststellen. Goed om te weten dat we in ieder geval

aan de voorkant heel breed hebben gecommuniceerd richting de sector dat deze mogelijkheid er is. We hebben de periode van aanvraag ook verlengd, ook juist om mensen die minder ervaring hebben met het indienen van aanvragen meer tijd te gunnen. En ook geldt hier overigens dat de ondersteuning waar mevrouw Zeegers van spreekt ten aanzien van zaken die onduidelijk zijn of als mensen nog ergens vragen over hebben, dan kunnen ze uiteraard altijd bij ons terecht. Wij helpen iedereen, niet alleen de nachtsector, wat mij betreft daar dan graag verder mee. Dank voorzitter.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Dan stel ik vast dat dit punt zo voldoende is besproken. Ik zie geen wensen in de chat om er nog een tweede termijn aan te koppelen. Ik dank de beide wethouders voor hun inbreng.

10. Het voorstel tot vaststelling van de Visie Openbare Ruimte 2020-2030

De **VOORZITTER**. Dan ga ik naar agendapunt 10, het voorstel tot vaststelling van de Visie Openbare Ruimte 2020-2030. Met mevrouw Zeegers als eerste spreker. En met wethouder Wijbenga als portefeuillehouder.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja, dank u wel voorzitter. Dat ging even snel. De Visie Openbare Ruimte. Nou, wij hebben daar in de commissie uitgebreid over gesproken. D66 is echt heel erg blij met deze Visie. Het legt echt de prioriteiten op meer groen in de stad, in Rotterdam, dat het ontzettend belangrijk is, niet alleen voor de mensen, maar ook voor de dieren en ook, staat in het stuk, goed voor het vestigingsklimaat. Dus eigenlijk is iedereen het er wel over eens: een groene stad is echt hartstikke belangrijk. Goed dat het college hier ook echt de complimenten krijgt voor dit stuk.

We hebben in de commissie ook uitgebreid gesproken over de uitvoeringsagenda van de biodiversiteit. Nou, daarin hebben we gezien dat we daar toch de afgelopen acht

jaar denk ik onvoldoende resultaat hebben geboekt. We bungelen onderaan die lijstjes. Dus ook heel goed dat de wethouder heeft gezegd: daar wil ik meer ambitie op. Daar ga ik ook hard aan werken. We doen een top tien in speciale soorten. Maar ook zijn daar moties en amendementen voor, die wij zullen steunen, om dat meer handen en voeten te geven.

De **VOORZITTER**. Ik vermoed dat mijnheer Van Schaik een interruptie voor u heeft.

De heer **VAN SCHAIK** (lr). Nee, zeker niet. Ik wilde gewoon mijn termijn doen. Dus ik dacht: ik steek mijn hand gewoon op voorzitter.

De **VOORZITTER**. Misschien wilt u dat ook voortaan aangeven, want ik was in de war met de vraag of u nu wel of niet een interruptie had. Als u een interruptie heeft is het misschien handig om in de chat in te toetsen: interruptie. Dan weet ik waar ik aan toe ben. Mevrouw Zeegers, u kunt uw betoog verder vervolgen.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja, dank u wel. Ja, ik dacht: mijnheer Van Schaik en ik waren het zo met elkaar eens in de commissie, dat kan gewoon geen interruptie zijn. Maar wij zullen ook het voorstel van mijnheer Van Schaik steunen over 'Keep it Green Day'. Nou, ik wil me in deze bijdrage toch heel even beperken tot een toezegging die de wethouder heeft gedaan en waar we ook heel blij mee zijn, dat hij het voortouw gaat nemen om te kijken naar een Regionale Groenvisie. Dat vinden we heel goed. Samen met omliggende gemeentes kijken: hoe zorgen we er nou voor dat er verdichting plaatsvindt zodat er voldoende groen in de ommelanden van ons blijft en ook in Rotterdam zelf, maar ook die verbinding met de regio, zowel in gewoon groen, maar ook in die biodiversiteitsagenda. Dus mijn vraag aan de wethouder is: wil hij deze noties van verdichting van groen en biodiversiteit meenemen in de uitwerking

van die Regionale Groenvisie? Dat is het laatste en voor de rest: complimenten.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers heeft het volgende amendement ingediend.

Amendement B. Grotere biodiversiteit voor Rotterdam!

De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 8 april 2021 ter bespreking van de Visie Openbare Ruimte 2020-2030 'Een gezond en groen Rotterdam voor iedereen';

Besluit
in het (herziene) ontwerpbesluit de passage

A.

I. Groenere en duurzame stad met inzet op:

- Meer groen
- Beter en bestendig groen

Te wijzigen in;

A.

I. Groenere en duurzame stad met inzet op:

- Meer groen
- Beter en bestendig groen met een grotere biodiversiteit

Toelichting:

Een groene buitenruimte is van grote waarde voor mens én dier. Vanuit D66 is er dan ook volop steun voor de Visie Openbare Ruimte 2020-2030 'Een gezond en groen Rotterdam voor iedereen'. D66 doet hierbij wel graag de integrale toevoeging dat er naast meer, beter en bestendig groen, ook wordt ingezet op groen met een grotere biodiversiteit. Vooralsnog doet Rotterdam het namelijk nog niet goed in de landelijke lijstjes als het aankomt op onze biodiversiteit. Deze toevoeging heeft een positief effect op de verrijking van de biodiversiteit in onze stad.'

w.g. C.M. Zeegers, A. Kockelkoren en D. Yildirim

Het amendement is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Dank u zeer. Dan ga ik naar mijnheer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u wel voorzitter. Voorzitter, zonder biodiversiteit is er geen leven. En wethouder Wijbenga begrijpt de noodzaak voor een biodiverse stad. De Uitvoeringsagenda Biodiversiteit had niet eerder kunnen komen, want we leven momenteel in een massa-extinctie, een massale uitsterving van soorten en de snelheid baart enorme zorgen, niet alleen bij ons, maar de hele wereld baart dat zorgen. Volgens een recent rapport van het Wereldnatuurfonds gaat het nu, hou je vast, honderd keer sneller dan normaal. Wellicht is het voor sommigen gek dat juist steden zich moeten buigen over biodiversiteit. Is dat niet de taak van plattelandsgemeenten en bosbeheerders? Nee, voorzitter. Door de verschraving van het platteland, ontregeling van natuurlijke ecosystemen door menselijk aantasten van bijvoorbeeld het grondwaterpeil, het gebruik van pesticiden, ontbossing, eenzijdige aanplant en de bizarre hoeveelheden mest zijn steden belangrijker dan ooit tevoren in het versterken van natuurwaarden. Steden vervullen nu juist een voortrekkersrol. De Partij voor de Dieren is dus blij met de Uitvoeringsagenda Biodiversiteit. Maar deze kan nog beter, zoals altijd. Analooq aan de 'tien van 010' komen wij met de tien van de Partij voor de Dieren. Tien moties, tien mooie voorstellen om biodiversiteit nog beter te borgen in het stedelijk beleid. Ze zijn allemaal zichtbaar op de agenda en wij verwachten dan ook ruime steun van onze gemeenteraad. Tot zover, voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Van der Velden heeft de volgende moties ingediend.

Motie 2. Alle kleine beestjes helpen

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 8 april 2021, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van de Visie Openbare Ruimte 2020-2030; Constaterende dat:

- de Beheeraanpak openbaar groen van de gemeente werkt met drie beheertypen van het openbaar groen: exclusief groen; cultureel groen; en natuurlijk groen;
- natuurlijk groen zich voornamelijk bevindt in de wijken aan de randen van de stad en bij uitstek kansen biedt voor het vergroten van biodiversiteit, aangezien dit beheertype meer flexibiliteit biedt voor aanplant van planten-, boom- en bloemensoorten;

Voorts constaterende dat:

- mozaïekmaaien erop is toegespitst met het maaibeleid de biodiversiteit te vergroten, door het laten overstaan van aanplant om de habitat van insecten, bijen en vlinders gedurende het jaar in stand te houden;

- aan de Stadionweg, Adriaan Volkerlaan, Kreekhuizenlaan en IJsselmondse Randweg momenteel deze vorm van maaien wordt toegepast;

Overwegende dat:

- het mozaïekmaaien volgens de website van de gemeente een schuilplek biedt voor insecten, bijen en vlinders, en zich dus uitstekend verhoudt tot de waarde die wordt meegegeven aan natuurlijk groen;

Verzoekt het college:

- Meer plekken en kadastrale adressen te vinden voor het mozaïekmaaien binnen het beheertype natuurlijk groen, om zo de leefomgeving van insecten, bijen en vlinders een impuls te geven;

- de uitkomst van deze exercitie te delen met de raad;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. R.T.J. van der Velden

Motie 3. Biodiversiteitsparagraaf in inrichtingsplannen

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 8 april 2021, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van de Visie Openbare Ruimte 2020-2030; Constaterende dat:

- inrichtingsplannen concrete invulling geven aan inrichting van de buitenruimte, vaak als onderdeel van gebiedsontwikkeling;
- in deze plannen paragrafen zijn opgenomen over, onder andere, de inrichting, archeologie, verkeer, bebouwing, beheer en externe veiligheid;
- het opstellen van inrichtingsplannen een collegebevoegdheid is;

Overwegende dat:

- het inrichtingsplan een belangrijk ruimtelijke-orderingsinstrument is om een kwaliteitsimpuls te geven aan de buitenruimte;
- er in inrichtingsplannen richting kan worden gegeven aan het type beplanting dat niet alleen een esthetisch doel dient, maar ook soortenrijkdom bestendigt en overeenkomt met waarnemingen van soorten in het gebied ter plaatse;

Verzoekt het college:

- in toekomstige inrichtingsplannen een biodiversiteitsparagraaf op te nemen - geënt op de ambities uit de Uitvoeringsagenda biodiversiteit - voor het bestendigen en versterken van soortenrijkdom bij de inrichting van de buitenruimte;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. R.T.J. van der Velden

Motie 4. Eindelijk een definitie van hoogwaardig groen

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 8 april 2021, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van de Visie Openbare Ruimte 2020-2030; Constaterende dat:

- in het coalitieakkoord 'Nieuwe energie voor Rotterdam' op een aantal plekken wordt gesproken over hoogwaardig groen;
- de wethouder verantwoordelijk voor dierenwelzijn, biodiversiteit en buitenruimte op meerdere momenten te kennen heeft gegeven geen invulling te kunnen geven aan de strekking van 'hoogwaardig groen', omdat dit begrip in de werkinstructies van de gemeente geen opgeld doet;

Overwegende dat:

- de Uitvoeringsagenda Biodiversiteit eindelijk invulling geeft aan wat hoogwaardig groen behelst, namelijk als het bijdraagt aan versterking van natuurwaarden;

Verzoekt het college:

- een definitie op te stellen van hoogwaardig groen die is toegespitst op de ambities van het college ten aanzien van biodiversiteit, zoals verwoord in de Uitvoeringsagenda Biodiversiteit;
- deze definitie toe te passen bij de invulling van gebruik van 'hoogwaardig groen' in het coalitieakkoord 'Nieuwe energie voor Rotterdam';

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. R.T.J. van der Velden

Motie 5. Gebruik de nieuwe Gedragscode soortbescherming gemeenten

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 8 april 2021, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van de Visie Openbare Ruimte 2020-2030; Constaterende dat:

- er sinds december 2020 een nieuwe gedragscode 'Gedragscode soortbescherming gemeenten' is opgesteld, in opdracht van Koninklijke Vereniging Stadswerk Nederland en in overleg met de Vereniging Nederlandse Gemeenten;
- deze gedragscode uniform toepasbaar is in alle Nederlandse gemeenten, een werkingsduur heeft tot 1 juni 2023 en reeds de ruimtelijke gevolgen van (toepassing van) de Omgevingswet in ogenschouw heeft genomen;

Overwegende dat:

- gebruik van een nieuwe algemene gedragscode helpt in het kunnen delen van ervaringen, uitdagingen en succesverhalen tussen gemeenten ten aanzien van soortbescherming;

Verzoekt het college:

- de nieuwe 'Gedragscode soortbescherming gemeenten' ook in Rotterdam toe te passen;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. R.T.J. van der Velden

Motie 6. Geen rubbergranulaat in de openbare ruimte

‘De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 8 april 2021, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van de Visie Openbare Ruimte 2020-2030; Constaterende dat:

- er in openbaar gebied informele sportvoorzieningen en speelplekken zijn met kunstgras als ondergrond, waar opvulmateriaal (‘infill’) voor wordt gebruikt;
- gangbaar opvulmateriaal vermalen autobanden zijn, te weten rubbergranulaat;

Overwegende dat:

- rubbergranulaat om allerlei redenen kan losraken van de ondergrond waartoe ze behoort en vervolgens verspreid terecht komt in de buitenruimte, met schadelijke gevolgen voor de flora en fauna;
- dit opvulmateriaal ook in verband wordt gebracht met schadelijke gezondheidseffecten van gebruikers van het kunstgras toebehorend aan sportvoorzieningen en speelplekken;

Overwegende dat:

- er goede alternatieven zijn voor rubbergranulaat, zoals PE-korrels en TPE die minder belastend zijn voor het milieu;
- kurk en kokos als de meest milieuvriendelijke alternatieven toepasbaar zijn bij sportvoorzieningen en speelplekken die niet hoeven te voldoen aan stringente regels van sportbonden;

Verzoekt het college:

- rubbergranulaat niet meer te gebruiken als opvulmateriaal voor informele sportvoorzieningen en speelplekken als er gekozen wordt voor kunstgras als bodem;
- bij een eventuele aanbesteding voor aanleg van deze voorzieningen inschrijvers tevens te beoordelen op hun voorstel voor het type opvulmateriaal, indachtig ecologie en circulariteit;

En gaat over tot de orde van de dag.’

w.g. R.T.J. van der Velden

Motie 7. Laaghangend fruit

‘De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 8 april 2021, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van de Visie Openbare Ruimte 2020-2030; Constaterende dat:

- er in Rotterdam in de openbare ruimte 553 fruitbomen staan geplant, volgens de Bomenbalans uit 2019;

- de aanplant van fruitbomen niet gebonden is aan beleidskeuzen, bijvoorbeeld in aantal of locatie;

Overwegende dat:

- fruitbomen insecten aantrekken en een belangrijke voedingsbron vormen voor vogels en daarmee belangrijk zijn voor de biodiversiteit;

- het planten van fruitbomen schoolgaande kinderen iets kan leren over de herkomst van ons voedsel en de samenhang tussen flora en fauna;

- laaghangend fruit ook nog eens kan worden opgegeten door onze (jeugdige) stadsbewoners;

Verzoekt het college:

- in samenspraak met de gebiedscommissies en wijkraden/wijkcomités per wijk een route uit te zetten naar een schoolgebouw waarlangs fruitbomen zullen worden geplant;

En gaat over tot de orde van de dag.’

w.g. R.T.J. van der Velden

Motie 8. Natuurwaarden in het Omgevingsplan

‘De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 8 april 2021, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van de Visie Openbare Ruimte 2020-2030; Constaterende dat:

- bestemmingsplannen in de regels specifieke bepalingen kunnen bevatten over functies die de diverse bestemmingen kunnen vervullen;

- de raad tevens uitwerkingsregels kan stellen die opvolging geven aan de invulling van bestemmingen, als er sprake is van een uitwerkingsplicht bij bestemmingsplannen met enige flexibiliteit;

- sommige gemeenten ook experimenteren met het toekennen van een formele aanduiding van bomen in het bestemmingsplan;

Overwegende dat:

- het bestemmingsplan verreweg het belangrijkste publiekrechtelijke ruimtelijke-orderings-instrument is in handen van de lokale overheid, inclusief juridische binding;

- de transitie van bestemmingsplan naar een definitief omgevingsplan in 2029 kansen biedt om te verkennen welke opties er zijn om natuurwaarden een plek te gunnen in het publiekrechtelijk kader;

Verzoekt het college:

- te verkennen welke mogelijkheden er zijn om natuurwaarden een plek te kunnen bieden in het publiekrechtelijk kader van het omgevingsplan van de gemeente, zoals dat vanaf 2029 verplicht is;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. R.T.J. van der Velden

Motie 9. Rodelijstsoorten in de tien van 010

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 8 april 2021, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van de Visie Openbare Ruimte 2020-2030; Constaterende dat:

- er zogenoemde rode lijsten bestaan, opgesteld door het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV), met daarop soorten waarvan de staat van instandhouding ongunstig is of snel achteruitgaat;

- een analyse van typisch stedelijke rodelijstsoorten uit 2016 concludeert dat soorten als de huismus, sleedoornpage, iepenpage, ringslang, laatvlieger, konijn, egel, of de ondergrondse woelmuis zich het liefst in stedelijk gebied vestigen;

- het college in de Uitvoeringsagenda Biodiversiteit tien soorten wil aanwijzen die een speciale plek in het Rotterdamse biodiversiteitsbeleid krijgen en ambassadeur worden van de stadsnatuur;

Overwegende dat:

- er diverse rodelijstsoorten zijn die vanwege hun aard en verschraling van natuurwaarden op het platteland

tegenwoordig vooral voorkomen in steden, waar geen beschermingsregime op basis van Natura 2000 of Natuur Netwerk Nederland (NNN) geldt;

- de gemeente Rotterdam als grote gemeente een voorhoederol moet spelen in het in standhouden van deze typisch stedelijke soorten;

- soorten als huismus, konijn, laatvlieger en egel in Rotterdam en regio voorkomen;

Voorts overwegende dat:

- het college met het aanwijzen van de egel als een van de 'tien van 010' reeds een duit in het zakje heeft gedaan, wat naar meer smaakt;

Verzoekt het college:

- zich rekenschap te geven van rodelijstsoorten die zich voornamelijk in Rotterdam en regio ophouden;

- bij het aanwijzen van soorten in de 'tien van 010' de verminderde staat van instandhouding van deze typisch 'Rotterdamse' soorten als belangrijk wegingsinstrument te hanteren;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. R.T.J. van der Velden

Motie 10. Uitheemse diersoorten zijn welkom

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 8 april 2021, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van de Visie Openbare Ruimte 2020-2030; Constaterende dat:

- invasieve uitheemse diersoorten ('exoten') zich definitief in de Rotterdamse stadsnatuur hebben gevestigd, zoals nijlgans, treurspreeuw of geelwangschildpad;

- provincies volgens de Regeling natuurbescherming verantwoordelijk zijn voor bestrijding van uitheemse diersoorten als ze op de Unielijst zijn geplaatst;

Overwegende dat:

- de natuur altijd in beweging is en je er geen hek omheen wilt of kunt plaatsen;

- uitheemse diersoorten een intrinsieke waarde kennen, niet anders dan inheemse diersoorten;

Verzoekt het college:

- bij Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland kenbaar te maken dat uitheemse diersoorten welkom zijn in Rotterdam;
- tevens kenbaar te maken dat eventuele bestrijdingsmaatregelen niet worden ingezet voor het doden van uitheemse diersoorten, maar voor het versterken van de biodiversiteit;
En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. R.T.J. van der Velden

Motie 11. Woekerprijzen

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 8 april 2021, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van de Visie Openbare Ruimte 2020-2030; Constatende dat:

- de gemeente leges heft op de aanvraag van omgevingsvergunningen voor het bouwen;

Overwegende dat:

- ontwikkelaars bij het in eigendom verkrijgen van grond binnen de gemeente Rotterdam verantwoordelijk worden voor het versterken van natuurwaarden op private grond;
- er met toekomstige eigenaren van woningen en bedrijventerreinen met private buitenruimte privaatrechtelijke afspraken kunnen worden gemaakt over de verhouding tussen steen en groen, alsmede ambities om de natuur wat meer te laten woekeren;

- ontwikkelaars ook natuurinclusief kunnen bouwen;

Voorts overwegende dat:

- een korting op de leges op omgevingsvergunningen zich terugverdient door de economische meerwaarde van een groenere stad en een biodivers stadsklimaat, waardoor minder maatregelen nodig zijn voor bestrijding of voorkoming van boomziekten of dierplagen en ook het riool ontlast;

Verzoekt het college:

- een heffingssystematiek te bedenken voor leges die in rekening worden gebracht voor de aanvraag van omgevingsvergunningen voor het bouwen, in het geval dat aanvragers toekomstige

eigenaren van private buitenruimte juridisch willen binden aan meer groen en meer biodiversiteit;

- met name het laten verwoekeren en het onttregelen van de private buitenruimte hierin mee te nemen, alsmede het natuurinclusief bouwen;

- de raad bij de Voorjaarsnota 2022 in kennis te stellen van deze nieuwe heffingssystematiek;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. R.T.J. van der Velden

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

Ik dank u zeer mijnheer Van der Velden.
Mijnheer Lansink-Bastemeijer.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Dank u wel voorzitter. Ja, ik kan het eigenlijk kort houden. Wij zijn blij met het plan dat voorligt. Wij kijken uit, en dat hebben we eigenlijk ook uitgebreid in de commissie besproken, naar uiteindelijk natuurlijk de uitvoeringsnota, want daar gaat het om. Wij zullen enkele moties steunen die worden ingediend en we zullen ook een aantal moties niet steunen, daar waar ze vooral erg gedetailleerd zijn en eigenlijk niet in een Visie horen. Dat zullen wij vooral niet steunen. Dit is niet het moment, dat is voor later. Wij sporen de wethouder aan om met vaart en met het volk verder door te pakken naar een uitvoeringsagenda. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Mijnheer Van Schaik.

De heer **VAN SCHAIK** (lr). Dank u wel voorzitter. Ja, Leefbaar Rotterdam is blij met deze Visie, want zoals u weet zijn wij de partij van schoon, heel en veilig en een groene buitenruimte. En dat mag wat ons betreft ook wel wat kosten. Echter wel graag, wethouder, de vinger aan de pols bij de uitgaven houden. Wat ik het ook over wil hebben, is het achterstallig onderhoud. Daar heb ik de wethouder al over gevraagd. Ik hoop dat hij daar ook een

goed punt van gaat maken. Wat ik jammer vind, is dat ik het Oostplein niet genoemd zie. Dat vind ik toch een van de belangrijkste pleinen. En wat wij missen is eigenlijk iets voor onze trouwe viervoeters, maar laat ik met iets positiefs afsluiten: we zijn blij met het vergroenen, het ontwikkelen van de Nieuwe Maas en de Rotte. We hopen dat daar een paar aanlegsteigers komen voor welbekende boten en vinden het ook belangrijk dat we de via het rondje brug, inderdaad nu erg stenig, erbij wordt opgenomen. Inderdaad zal ik een motie indienen bij dit onderwerp: 'Keep it Green Day', een dag waarop bewoners aanwezig kunnen zijn bij het onderhoud van hun buitenruimte. De motie is ondertussen ingediend en heeft steun van mevrouw Zeegers, waar ik blij mee ben. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Van Schaik heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Keep it Green Day

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 8 april 2021, ter bespreking van het agendapunt 'Het voorstel tot vaststelling van de Visie Openbare Ruimte 2020-2030';
Constaterende dat:

- 'Keep it Green Day' kan worden beschouwd als een aftakking van 'Keep it Clean Day';
 - 'Keep it Green Day' past binnen de Rotterdamse mentaliteit van handen-uit-de-mouwen;
 - 'Keep it Green Day' voor het laatst gehouden is op 8 september 2018;
- Overwegende dat:
- het college inzet op een verdere vergroening van de buitenruimte in de stad;
 - participatie van Rotterdammers in het vergroenen van de stad hier mooi bij aansluit;
 - initiatieven zoals Right to Challenge haar vruchten lijkt af te werpen;
 - in het kader van 'Zelfbeheer' deze vergroening nog verder kan worden bevorderd;

- met 'Keep it Green Day' een positieve bijdrage kan worden geleverd aan het bewustzijn van Rotterdammers omtrent het openbaar groen in hun omgeving;
 - onder begeleiding van de gemeente tijdens deze dag het zelfbeheer van bloembakken, parken en wijktuinen in goede banen kan worden geleid met vakkundige advisering van Stadsbeheer;
 - eerdere edities van 'Keep it Green Day' in 2018 succesvol bleken in bijvoorbeeld Zevenkamp en Feijenoord;
- Verzoekt het college:
- het onderhouden en planten van groen een prominente rol te geven tijdens de jaarlijkse 'Keep it Green Day';
 - de 'Keep it Green Day' in te vullen door op deze dag een aantal zelfbeheerinitiatieven in het zonnetje te zetten en op deze manier aandacht te vragen voor de mogelijkheden omtrent zelfbeheer;
 - te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om het zelfbeheer van groen door Rotterdammers nog verder kan worden vergroot;
- En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. B. van Schaik, C.M. Zeegers en T.J. Vonk

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Ik dank u zeer. Mevrouw Yildirim.

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). Ja, dank voorzitter. Voorzitter, de Visie Buitenruimte 2020-2030, de visie gaat uit van een sterke vergroening van onze stad, voldoende ruimte voor fietsers en voetgangers en de openbare ruimte is van en voor iedereen. Dat zijn de gestelde doelen. Ik zou vandaag willen inzoomen op het tweede doel, de openbare ruimte is van en voor iedereen. In de commissie, voorzitter, ben ik door de wethouder de Jeanne d'Arc van het zitten genoemd, de Franse nationale heldin die een doorbraak forceerde in de Honderdjarige Oorlog. Ik moet eerlijk zeggen: ik ben weleens vergeleken met het bekende bronzen beeldhouwwerk van

beeldhouwer Auguste Rodin, genaamd De Denker, Le Penseur, maar dit was nieuw. Maar ik ga deze nieuwe titel, voorzitter, vasthouden. Ook in de stadsprojecten, zoals het Hofplein waar ik ook woordvoerder ben. Ik ben vastberaden om in de Visie meer aandacht te krijgen voor onze pleinen voor wat betreft vrije recreatie, meer zitmogelijkheden in stad en een visie over de invulling van onze pleinen, ten dienste van onze Rotterdammers. Dit staat er zo expliciet niet in. Ik vind dat we als uitgangspunt moeten hanteren dat in geval van claims, al dan niet commercieel, die op de openbare ruimte gelegd worden, er voldoende ruimte moet zijn om vrij te recreëren op de daartoe bestemde pleinen en omgevingen door de Rotterdammers en dat uitgangspunt moet verankerd worden in de Visie zodat we het bij de uitvoeringsagenda hierover kunnen hebben. Ik dien hiervoor een amendement in, ondersteund door de ChristenUnie-SGP, Leefbaar Rotterdam en 50plus. Ik teken ook, tot slot voorzitter, de motie van de ChristenUnie-SGP mee, die mooi complementair aan dit amendement ook vraagt van ons college: college, haal ook de behoefte voor de invulling van die ruimte op in dit post-coronatijdperk van de Rotterdammers. Ik hoor graag het advies van de wethouder op dit amendement en de motie waar ik naar refereerde. Dank voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Yildirim heeft het volgende amendement ingediend.

Amendement A. Even ergens zitten

De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 8 april 2021, ter bespreking van de Visie Openbare Ruimte 2020-2030 'Een gezond en groen Rotterdam voor iedereen';

Besluit

D.

in de Visie Openbare Ruimte op pagina 28 de passage,
"Gezien de toenemende druk op de openbare ruimte, boven en onder de grond,

is het steeds belangrijker om te streven naar een evenwichtiger ruimteverdeling en een optimale balans in ruimtegebruik. Op stedelijk niveau gaat het dan over 'Goede Groei' en over de spreiding van woningen, werklocaties, voorzieningen, infra en groen. De ruimtelijke ordening heeft niet op al deze nieuwe ruimteclaims een direct antwoord, het vraagt enerzijds om maatwerk maar anderzijds ook op het ontwikkelen van criteria voor bijvoorbeeld aantallen woningen en hoeveel gewenst groen". (p. 28)

Te wijzigen in:

"Gezien de toenemende druk op de openbare ruimte, boven en onder de grond, is het steeds belangrijker om te streven naar een evenwichtiger ruimteverdeling en een optimale balans in ruimtegebruik. Op stedelijk niveau gaat het dan over 'Goede Groei' en over de spreiding van woningen, werklocaties, voorzieningen, infra en groen. De ruimtelijke ordening heeft niet op al deze nieuwe ruimteclaims een direct antwoord, het vraagt enerzijds om maatwerk maar anderzijds ook op het ontwikkelen van criteria voor bijvoorbeeld aantallen woningen en hoeveel gewenst groen met zitvlakken. Uitgangspunt is dat we waken voor een goede balans tussen recreatie in de buitenruimte op pleinen, en daartoe bestemde omgevingen en de claims die commerciële partijen leggen op de buitenruimte, waarbij voldoende ruimte moet zijn voor Rotterdammers om vrij gebruik te maken van de buitenruimte in hun stad."

E.

in de Visie Openbare Ruimte op pagina 21 de passage,

"Maatregelen zijn:

- (...)
- De balans bewaken tussen exclusief ruimtegebruik (terrassen, festivals, evenementen) en semi-openbaar gebruik (volkstuinten) enerzijds en openbaar gebruik anderzijds."

Te wijzigen in:

"Maatregelen zijn:

- (...)
- De balans bewaken tussen exclusief ruimtegebruik (terrassen, festivals, evenementen) en semi-openbaar gebruik (volkstuinten) enerzijds en openbaar gebruik (voldoende zitgelegenheid) anderzijds."

F.

In de Visie Openbare Ruimte op pagina 62 de passage,

"Verblijfskwaliteit en inclusiviteit:

- Verbeter de verblijfskwaliteit met ruimte voor voetgangers, bankjes, fietsnietjes en bomen voor alle doelgroepen en leeftijden." (p.62)

Te wijzigen in:

"Verblijfskwaliteit en inclusiviteit:

- Verbeter de verblijfskwaliteit met ruimte voor voetgangers, meer bankjes, fietsnietjes en bomen voor alle doelgroepen en leeftijden." (p.62)

Uitleg:

Op verschillende plekken in het stuk wordt aandacht gevraagd voor voldoende kwalitatieve zitgelegenheid in de buitenruimte. Om wat al impliciet in de tekst verwerkt was, te expliciteren.'

w.g. D. Yildirim, T.J. Vonk, B. van Schaik en P.J.H.D. Verkoelen

Het amendement is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Dank u zeer mevrouw Yildirim. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Voorzitter, dank u wel. Groen dichtbij is voor de stedeling ongelooflijk belangrijk. Niet voor niets staan groen en duurzaamheid voor Rotterdammers in de top-drie van de thema's waarin de stad zou moeten investeren. Dat doet het college dan ook. Door het toevoegen van 20 hectare groen, het creëren van meer ruimte voor de voetganger en de fietser, meer aandacht voor verblijven in het groen zoals in de

aanpak van het Hofplein met de zeven groene stadsprojecten. En ook de investering in ecologische verbindingen en rivieroeveren. Deze Visie Openbare Ruimte biedt een richtinggevend kader aan de vergroening van onze stad en daar is GroenLinks blij mee. Daarnaast is mede naar aanleiding van onze motie de eerste Uitvoeringsagenda Biodiversiteit opgesteld. Broodnodig gezien het feit dat de biodiversiteit onder grote druk staat in Rotterdam, het aantal planten en dieren afneemt en sommige soortgroepen zelfs een desastreuze afname laten zien. Om de urgente verbetering van de Rotterdamse biodiversiteit ook echt te realiseren, dienen we een motie in: 'Sturen op verbeteren biodiversiteit' en zijn we mede-indiener van het amendement van D66 op dit punt. Kortom: wij zijn blij met deze Visie en wij horen graag de advisering van het college op het grote aantal moties en amendementen en zullen daar dan ook zo nu en dan steun aan verlenen. Tot zover.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Kockelkoren heeft de volgende motie ingediend.

Motie 13. Sturen op verbeteren biodiversiteit

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 8 april 2021 ter bespreking van de Visie Openbare Ruimte 2020-2030;

Constaterende dat:

- met de Visie Openbare Ruimte wordt ingezet op een groenere en duurzame stad;
 - als maatregel het vergroten van de biodiversiteit wordt genoemd om massale dieren- en bomensterfte te voorkomen en ecologische verbindingen te versterken;
 - eveneens als maatregel ecologisch maaibeheer doorontwikkelen wordt genoemd;
 - voorgesteld wordt de ecologische ranking te meten via de Telos-monitor;
- Overwegende dat:
- de biodiversiteit onder druk staat in Rotterdam, het aantal planten en dieren

afneemt en sommige soortgroepen zelfs een desastreuze afname laten zien;

- Rotterdam in de meest recente duurzaamheidsscore van de Telos-monitor op een bedroevende 353e plaats staat van de 355 gemeenten met een score van 39,9 op het ecologisch kapitaal;
- in de Visie openbare ruimte en de Uitvoeringsagenda Biodiversiteit wel de ambitie wordt uitgesproken de biodiversiteit te vergroten;
- de Uitvoeringsagenda Biodiversiteit inzet op twee pijlers; 1. het verbeteren van de vestigingscondities voor planten en dieren en 2. het versterken van groene en blauwe netwerken waarmee planten en dieren zich kunnen verplaatsen uitbreiden;
- hieraan nog geen meetbare doelen zijn gekoppeld waarmee de raad op het vergroten van biodiversiteit kan sturen;

Verzoekt het college:

- de Uitvoeringsagenda Biodiversiteit, de nulmeting natuurdata en de update Natuurkaart nadrukkelijk te koppelen aan de doelen in de Visie Openbare Ruimte;
- een aantoonbare verbetering van de stedelijke biodiversiteit te realiseren ten opzichte van de nulmeting van medio 2021 met een opgaande score voor biodiversiteit in de periode 2020-2030;
- over de behaalde verbetering van de Rotterdamse biodiversiteit een jaarlijkse terugkoppeling te geven aan de gemeenteraad;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. A. Kockelkoren en C.M. Zeegers

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **GRIFFIER**. We schorsen heel even om de koptelefoon van de burgemeester te vervangen.

(De vergadering is geschorst.)

Heropening

De **VOORZITTER**. Hoort u mij zo? Ja. Zo ben ik weer te horen. Mijn microfoon begaf

het zojuist. Ik was onderweg naar mijnheer Jonker.

De heer **JONKER** (sp). Ja, daar bent u aangekomen voorzitter. Dank u wel. De Visie Openbare Ruimte 2020-2030 met als ondertitel 'Een gezond en groen Rotterdam voor iedereen' spreekt uiteraard elke Rotterdammer aan. Niemand kan daarop tegen zijn. De SP beschouwt de Visie in feite als een apolitiek stuk. Het is echter een kleine dissonant dat er toch weer een klein beetje wordt opgeschept over het woonbeleid van de gemeente. Tijdens de behandeling van dit stuk in de commissie voor Bouwen, Wonen en Buitenruimte heb ik wethouder Wijbenga daar al op attent gemaakt. Onder 'Speerpunt 4: Focuswijken Rotterdam-Zuid' is te lezen dat na vijf jaar NPRZ de achterstand van de kwaliteit van de woningvoorraad afneemt, waarna volgt, ik citeer: voor de huidige bewoners en ook om de sociale stijgers vast te houden is het belangrijk een inclusief woonmilieu te creëren. Je zou er een potje over kunnen gaan woonvisiëren, maar laat ik daar vandaag een keertje van afzien. Vragen als 'hoezo voor de huidige bewoners?', 'waarom kansen bieden voor de sociale stijgers terwijl de kansen voor de sociale dalers dagelijks afnemen?' zal ik daarom niet stellen. De SP gaat voor de Visie Openbare Ruimte stemmen, maar verzoekt het college wel om voortaan niet meer van die overbodige makelaarspraak te bezigen in voorstellen die heel ergens anders over gaan dan het gemeentelijk woonbeleid. Een beleid waarvan, zoals u weet, de SP geen fan is. Dus ik houd het hier maar even bij. Dank u voorzitter.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Mijnheer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Excuus, ik was nog even niet helemaal klaar. Het ging zo snel. Dank voorzitter. Ja, het is goed dat we vooruitkijken met deze Visie naar die openbare ruimte. En een gezond en groen Rotterdam voor iedereen. Wie wil dat niet? Er is veel waardering van de ChristenUnie-SGP voor deze Visie en we zien uit naar de

confrontatie van deze Visie met andere beleidsterreinen als we in het kader van de Omgevingsvisie zogenaamde botsproeven gaan organiseren. De omgang met botsende belangen en meervoudige ruimteclaims zal nog wel een uitdaging worden. En graag vraag ik ook aandacht voor corona, of beter gezegd: post-corona. Want hoe gaat corona de inrichting van de openbare ruimte beïnvloeden? Er is van alles te bedenken qua veranderingen in wonen, werken en recreëren met een effect op het gebruik van de openbare ruimte. Niemand heeft een glazen bol. Daarom onze motie 'Openbare ruimte post-corona-proof', om hier onderzoek naar te doen. Als daar relevante zaken met impact uitkomen, willen we die graag opgenomen zien als bijlage bij deze Visie. Dat is waar de motie over gaat.

Het amendement van de PvdA, al genoemd door mevrouw Yildirim, ligt in het verlengde en pleit alvast voor specifieke aandacht voor zitmogelijkheden en die dienen we daarom ook mede in.

Ten slotte onze steun voor de motie van mijnheer Van Schaik, sterker nog: onze naam is er ook aan verbonden, de motie over de 'Keep it Green Day', want voorzitter, wat groen is, moet groen blijven. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Vonk heeft de volgende motie ingediend.

Motie 12. Openbare ruimte post-corona-proof

'De gemeenteraad van Rotterdam bijeen op 8 april 2021 ter bespreking van de Visie Openbare Ruimte 2020-2030;

Constaterende dat:

- de voorliggende visie geen specifieke aandacht besteedt aan onze visie op Openbare Ruimte in het post-coronatijdperk;

Overwegende dat:

- corona blijvende effecten zal hebben op wonen, werken, winkelen en recreëren - denk aan vergaderen in de buitenruimte,

meer thuiswerken en behoefte aan verpozen in directe leefomgeving, meer online winkelen;

- gebruik van en verblijf in de openbare ruimte ook aan verandering onderhevig zal zijn;

Verzoekt het college:

- een inventarisatie te doen naar de eisen en wensen van inwoners en organisaties aan de inrichting van de openbare ruimte in een post-corona-samenleving;

- de resultaten van deze inventarisatie terug te koppelen aan de raad;

- indien de resultaten hiertoe aanleiding geven de Visie Openbare Ruimte 2020-2030 aan te vullen met een post-corona-bijlage met daarin specifieke aandachtspunten en oplossingen;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. T.J. Vonk, P.J.H.D. Verkoelen en D. Yildirim

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Ik dank u zeer. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Ja, dank u wel voorzitter. Ook door 50plus Rotterdam is de Visie zeer gewaardeerd, maar toch wil 50plus Rotterdam er wel op wijzen dat de wereld na corona wel erg verandert en in de hele Visie staat alleen op de eerste twee pagina's één keer het woordje corona en verder niet meer. Wat betreft 50plus zullen enerzijds meer en meer mensen buiten gaan vertoeven, want dat ellendige virusje heeft in de buitenlucht veel minder vat op ons. We zullen daar echt gebruik van gaan maken. Daarnaast zien we dat het thuiswerken van mensen een duidelijke blijvende aangelegenheid zal gaan worden en dat betekent ook dat mensen meer en meer in hun leef- en werkomgeving zullen gaan vertoeven. Dat betekent dat deze Visie eigenlijk nogmaals getoetst zou moeten worden, wat betreft 50plus, op hoe gaan we met de corona om, met het corona-proof maken van deze hele Visie? Samen met de ChristenUnie-SGP, mijnheer Van Dijk, heb ik nauw

opgetrokken en komen wij dus tot die gezamenlijke motie 'Openbare ruimte post-corona-proof', waarin we graag die inventarisatie zien na de eisen en wensen van de inwoners en de organisaties om de inrichting van de openbare ruimte ook echt in de post-corona-samenleving in te gaan richten. Die resultaten zouden wij graag teruggekoppeld willen zien in de raad en wat ik verwacht, is dat het heel veel effect zal gaan hebben en dus ook de Visie Openbare Ruimte 2020-2030 aan te gaan vullen met een post-corona-bijlage. Dus dat is een belangrijk punt voor 50plus. In het verlengde daarvan steunt, inderdaad ook net als de ChristenUnie-SGP, 50plus Rotterdam het amendement van de Partij van de Arbeid: 'Even ergens zitten', van mevrouw Yildirim. Een zeer aangenaam amendement dat voor ons ouderen ook zeer prettig is. Dus dat zullen we steunen. En hoogstwaarschijnlijk ook de vele andere moties die ingediend zijn op dit verhaal. Tot zover, voorzitter.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ja, dank u wel voorzitter. Ja, ik heb eigenlijk niet zoveel toe te voegen aan datgene wat hier al door eerdere sprekers gezegd is. Ik denk dat het een ontzettend mooie Visie is waarin het belang van het samengaan van leven in de stad met groen en biodiversiteit samenkomt. Ik denk dat het belangrijk is, ik vond het mooi wat mijnheer Van der Velden daarover zei, dat de steden de voorlopers gaan worden op het gebied van biodiversiteit. Ik denk dat dat toch ook een hoopgevende opmerking is, waar de stad toch vaak gezien werd als de ongezonde omgeving. Dus ik denk dat dat hoopgevend is. Ik denk dat het goed is dat we met elkaar hier een aantal ijkpunten hebben geformuleerd. Ik zie uit naar de uitwerking die vervolgens zal plaatsvinden en dan praten we er vast uitgebreider verder over. Dank u.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Andere leden van de raad? Eenmaal andermaal.

Niet? Wethouder Wijbenga, een hele reeks moties. Wilt u daarop ingaan?

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Graag voorzitter. Ik wil eerst zeggen dat ik ontzettend blij ben dat we zo met elkaar in de raad overeenstemming hebben over de kwaliteit die we willen in onze stad. Aan dat opschrijven hebben heel veel mensen bijgedragen, die dat dagelijks ook in uitvoering nemen. Ik denk dat ze eigenlijk allemaal ontzettend blij zullen zijn met die expliciete uitspraken die raadsleden hier, de een na de ander, doen. Het is heel duidelijk wat de opdracht is vanuit de raad. De opdracht is dat wij in de ontwikkeling van de stad, en in de Omgevingsvisie, de kwaliteit van de buitenruimte hoog op de agenda hebben, dat we daar eisen aan stellen en dat we meer buitenruimte willen en dat die buitenruimte groener moet zijn, meer kwaliteit moet hebben en biodiverser moet zijn. Corona is door meerdere raadsleden genoemd als een referentiepunt van waaruit nog eens temeer blijkt dat je die buitenruimte nodig hebt in een gezonde, vitale stad. Biodiversiteit is, heb ik wel gemerkt, niet alleen voor de raadsleden maar ook inhoudelijk wel de opvallendste vernieuwing. Je kan ook merken dat de moties daar voor een heel groot deel over gaan. Ondertussen gaat de uitvoering door, maar ik kan zeggen: met deze politiek duidelijke uitspraak dat het deze kant op moet, krijgt de uitvoering een enorme steun in de rug, bij hoe we werken aan klimaatadaptatie, met Weerwoord, hoe we aan het ontwerpen zijn op de Big Seven-stadsprojecten en daar een begin van de uitvoering maken, hoe we werken aan 'Rotterdam gaat voor groen' met vele hectares extra, hoe we de wijkverrijkers, de kleinere verbeteringen in de wijken doen, maar ook hoe we Coolhavenpark nu aan het realiseren zijn en hoe we in Carnisse het groen ontwerpen, et cetera.

Voorzitter, ik zal nu ingaan op de diverse amendementen en moties. Eén ding is nog goed om aanvullend op een aantal raadsleden te zeggen, dat is dat het

eigenlijk misschien niet altijd hard genoeg is gezegd, maar er gaat in Rotterdam geen verandering van de buitenruimte meer plaatsvinden van enige betekenis zonder dat omwonenden, aanwonenden, betrokken belangenhouders erin participeren, dat ze geïnformeerd worden en dat we ze vragen of ze daar reacties op hebben of suggesties op hebben. Participatie is eigenlijk inherent aan het nieuwe stadsontwerpen.

Ik begin met D66, het amendement, 'Een grotere biodiversiteit voor Rotterdam'. De tekst is: een groene en duurzame stad met inzet op meer groen, beter en bestendig groen met een grotere biodiversiteit. Dat amendement, en ik heb daar ook meerdere raadsleden al steun voor horen geven, omarmt het college, want wij willen juist dat biodiversiteit niet alleen in woorden en op papier, maar ook in metingen daadwerkelijk verbetert. Dat sluit ook aan bij de doelstellingen van de Visie. Dus we meten het en we verbeteren het. Ik hoorde naast mevrouw Zeegers ook mevrouw Kockelkoren al zeggen: dat is precies waarmee we weten dat het niet vrijblijvend is.

De Partij van de Arbeid met al direct steun van de ChristenUnie-SGP, maar ik heb eigenlijk meerdere raadsleden dat ook horen steunen zegt: het zitten, maar dan het gezonde zitten, het gezonde zitten in de buitenruimte moet een beter anker krijgen in deze Visie. Daar is een aanvulling op gesuggereerd nu, op pagina 28, op twee andere pagina's werken we dat nog met het woordje 'zitgelegenheid op bankjes' uit en we omarmen dit. We hebben dat denk ik te veel impliciet gelaten en hiermee maken we het expliciet. Niet alleen spelen, niet alleen erdoorheen gaan, niet alleen al die gezonde dingen, maar ook het er rustig kunnen verpozen, andere mensen kunnen ontmoeten, een gesprekje hebben.

De ChristenUnie-SGP heeft ook een post-corona-proof-openbare-ruimte-vraag gesteld. Dat is eigenlijk een vraag naar:

vraag het de Rotterdammers. Ik denk dat ik door zoveel werkbezoeken goed weet dat wat u als raad nu op het punt staat vast te stellen heel breed draagvlak heeft in Rotterdam. Bij de gebiedscommissies, bij wijkraden, bij scholen, bij instellingen, bij verenigingen, maar laten we het expliciet vragen als we ons bevolkingsonderzoek doen. Dus deze suggestie omarmen we. We zullen in de verantwoording laten zien hoe men vindt dat aan die behoefte uitvoering wordt gegeven door het college.

De Partij voor de Dieren heeft de tien van de Partij voor de Dieren opgesteld. Het doet me een klein beetje pijn dat een partij die ik zo waardeer op biodiversiteit en een niet alleen antropocene, maar bredere agenda heeft voor de stad, waar we uiteindelijk als mensen ook van genieten en waar we ook door kunnen overleven, dat die inbreng nu door mij wat teleurstellend zal worden beantwoord, omdat eigenlijk bij al die specifieke tien moties er toch haken en ogen zitten waarbij eigenlijk het altijd iets te ver gaat. Ik wil wel hier goed zeggen dat wat de Partij voor de Dieren denk ik in de kern van haar politieke bestaan wil voor het college beantwoord wordt met deze Visie. Dus ik heb echt respect daarvoor. Maar mijn reactie op de moties zal vaak zijn dat het te snel, te verregaand, te hard of niet nodig is. Ik neem ze kort en bondig door voorzitter.

De woekerprijzen. Ja wij willen niet met straffen, wij willen niet met de politie verbetering in de biodiversiteit en hoe mensen daarmee omgaan bereiken. We hebben een heel stevig positief beleid van informeren, verleiden, helpen, subsidiëren. Dat is de manier waarop we ermee verdergaan. Daarom zullen we deze motie ontraden.

De motie 'Uitheemse diersoorten'. Het gaat niet aan om op soorten nu uitspraken te doen. Het gaat aan om alle soorten op z'n merites te bekijken. Uitheems of inheems is voor ons eigenlijk niet eens relevant. Het is relevant voor de Provincie in haar beleid met toestemmingen, maar wij zullen alle

soorten op z'n merites bekijken, of ze nu uitheems of inheems zijn. Zolang het maar in balans is, in een biodiversiteitsbalans in de stad, een gezond evenwicht behoudt. Deze motie is dan wat ons betreft niet verstandig. Die geeft veel te veel een soort hard punt naar die uitheemse diersoorten. Wat ik wel van plan ben te doen, en misschien is dat een toezegging die recht doet aan de motie, is dat wij ons biodiversiteitsbeleid waarin we dat statement geven inclusief het ultimatum remedium van soortbeperking, zullen toesturen aan het college van Gedeputeerde Staten.

De rode lijstensoorten. Ik denk dat hier echt een misverstand speelt. Natuurlijk zijn er beschermde soorten die meer inspanning vragen van de gemeente en van andere partijen dan andere. Die rode lijst is daarom superbelangrijk om heel goed te bewaken en ook te weten: als we gaan inventariseren, en die inventarisatie loopt eigenlijk al, als we gaan inventariseren welke planten en dieren zijn er in de stad, dan koesteren we juist degene die op de rode lijst staan, maar die moeten we niet in de top-tien van Rotterdam opnemen, want die top-tien is veel meer een PR-top-tien. Dat is een top-tien om met de Rotterdammers te communiceren over het belang.

'Natuurwaarden in het Omgevingsplan'. Ja, dat is volgens mij een motie die veel weerklank heeft gevonden bij meerdere raadsleden, meerdere fracties. Dat is toch om te verkennen of er natuurwaarden zijn die een betere plek kunnen hebben in het Omgevingsplan van de gemeente dat we verplicht ook moeten opstellen. Ik heb het voor mijn rekening genomen om dat te gaan doen, om in mijn rol ten opzichte van wethouder Kurvers, die dat coördineert, nadrukkelijk die natuurwaarden als onderdeel van die Omgevingsvisie te brengen. Nu kan ik volstaan met het omarmen van deze motie.

'Laaghangend fruit' is eigenlijk geen laaghangend fruit. De fruitbomen staan in

de stad. Er zijn kleine boomgaardjes, er zijn scholen die ze hebben, ze staan op bepaalde routes. Maar deze motie, dat we scholen moeten selecteren en fruitbomenroutes moeten maken, dat doet totaal geen recht aan de complexiteit van het ontwerp met al die verschillende vragen en belangen en inspraken. Dus die ontraden we.

'Rubbergranulaat' is denk ik een heel terechte oproep van de Partij voor de Dieren. Ik denk ook dat heel veel raadsleden die zorg delen, maar dit hebben we besproken. Dit hebben we besproken in 2017. We hebben het even nagezocht. Er is een uitgebreid debat geweest en er is ook een afspraak gemaakt van hoe daarmee om te gaan en dat eigenlijk, nee niet eigenlijk, dat niet te doen in nieuwe ontwerpen. Dus deze motie past hier niet. Hij is daarmee overbodig.

'De gedragscode soortbescherming'. Ja, het is te snel, want op dit moment zijn we aan het kijken of wij dit in Rotterdam zouden kunnen toepassen. We kennen het op zijn merites niet. Als je zo'n gedragscode afkondigt, heeft hij ook werking. En dan zul je je er ook juridisch op moeten verantwoorden. Dan kunnen mensen daar ook een beroep op doen. Die consequenties kunnen we niet overzien. Hij is wel interessant. Dus ik wil wel tegen de Partij voor de Dieren zeggen dat wat mij betreft ik hier een toezegging kan doen dat wij in de verkenning die wij doen nu dit zullen uitzoeken en dat wij voor de zomer aan u en de raad zullen terugkoppelen of dit een haalbare kaart is. Dat nu in deze motie te doen, is een stap te snel.

'Hoogwaardig groen'. Ja, dat hoogwaardig groen had gewoon niet in het Coalitieakkoord moeten staan. Ik denk dat de Partij voor de Dieren dat wel weet van het college, dat het een term is uit een ander jargon en erin is gekomen. En daar worden we iedere keer fijntjes op gewezen, ook hier. Maar ik denk dat het een herhaling van zetten is. Hoogwaardig groen is voor ons geen relevant begrip en zullen

we ook niet willen definiëren als onderdeel van de buitenruimte.

De Partij voor de Dieren doet ook nog een biodiversiteitsparagraaf in de inrichtingsplannen. Ja, natuurlijk moet er in ieder inrichtingsplan worden nagedacht over biodiversiteit. Dat is juist wat we hiermee ook bereiken. Dat zit ook in die Omgevingsvisie. Dat zit in die andere motie. U heeft er heel veel ingediend, maar in die vorige motie hebben we dat nog eens een keer benoemd. Dan moet het hier niet nog een keer gezegd worden, want dat is overbodig. In de inrichtingsplannen kijken we altijd ook naar planten, bomen en dieren en dat is dus een onderdeel van het ontwerp.

‘Alle kleine beestjes helpen’. Het mozaïekmaaien, ik moet dat ernstig ontraden. Ik vind het heel sympathiek, maar het werkt eigenlijk helemaal niet. Het ziet er heel vaak niet uit. Het is heel duur, heel bewerkelijk om te doen. Het is in de ecologische verbinding helemaal niet bewezen effectiever dan wat wij nu doen met ons natuurvriendelijk maaibeleid. Ik ben door heel veel raadsleden streng aangesproken op ons maaibeleid. Dat hebben we nu natuurvriendelijk gemaakt. In de praktijk werkt dat nog met vallen en opstaan, want de hoveniers moeten dat ook beter leren, maar dan is mozaïekmaaien echt weer een nog ingewikkelder stap, nog niet bewezen effectief en wat mij betreft dus niet verstandig om te doen. Geef de gemeente de tijd om met het natuurvriendelijk maaibeleid te laten zien dat we rap, rap omhooggaan in onze verbetering van de biodiversiteit.

Ik eindig met de motie van de vertegenwoordiger van Leefbaar Rotterdam. Ja, die gaat natuurlijk over het zelfbeheer in de stad en het groener maken en het groen houden, juist omdat daarmee het harder kan gaan, het daardoor beter kan gaan, het daardoor mooier wordt. Het gaat ook om de privétuintjes van mensen. Het gaat ook om

de gezamenlijke ruimtes. Ik wil hier graag zeggen dat het hele jaar door hieraan wordt gewerkt. De oproep van een ‘day’ is in die zin aan te vullen met: we hebben 365 van dit soort dagen, met wijktuinmannen, met subsidiemaatregelen, met het toepassen van zelfbeheer, de tegels zijn in alle wijken van de stad inmiddels ook te zien, met af en toe schitterende voorbeelden. Daar gaan we mee door. Maar de oproep om dat nog eens extra te manifesteren met een speciale dag en de mensen in het zonnetje te zetten, ik zat bijna te denken: misschien kunnen we op die dag het mooiste voorbeeld wel belonen. Dat omarmen we. Dat is helemaal in de kern en in het hart van wat we aan het doen zijn. Dus bedankt voor dit initiatief. Dat omarmen we. Ik realiseer me, voorzitter, dat we met alle vragen en dingen, nog één ding vergeten zijn.

GroenLinks heeft ook een motie ingediend. Even kijken, motie 13. Even kijken voorzitter. Ik moet wel compleet zijn. Het was een motie. Welk onderwerp? Die heb ik beantwoord in het begin. Ja. Als het goed is, is ook de motie van D66 over ‘Monitoren en verbeteren’ beantwoord. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Ik wilde u niet storen, maar u heeft een zodanig ruim shot van uw camera dat u een stipje bent op uw werkkamer en bovendien erg donker. Ik kan me voorstellen dat het voor de kijkers misschien niet zo aangenaam is. Wellicht dat u daar iets aan kan doen met uw verlichting of een raam dichtdoen. Dank u zeer. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja, nog eentje voor de veeg. Ik dank u voor de beantwoording. Heel duidelijk. Ik had ook nog een vraag gesteld over die Regionale Groenvisie die u heeft omarmd in de commissie, waar ik heel blij mee ben. Daarbij had ik gevraagd: heeft u dan ook de kaders in gedachten van juist verdichting in de stad en die groene verbinding tussen wat we in de stad hebben en de ommelanden? Dat dat goed

met elkaar verbonden is en dat ook daar biodiversiteit een belangrijke rol in gaat spelen.

De **VOORZITTER**. Wethouder, ik hoorde geen vraag, maar wellicht dat u daar toch op kunt reflecteren?

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja. Nee, ik had gevraagd: wilt u dat meenemen, die uitgangspunten in het oppakken van die Groenvisie, die Regionale Groenvisie?

De **VOORZITTER**. Helder. Wethouder.

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Ja. Voorzitter, ik wil dat eerst bevestigen, dat het juist is, dat dat de belangrijke aandachtspunten zijn, referenties zijn in die boven Rotterdam uitstijgende vergroening en landschappelijke inrichting. Die accenten biodiversiteit, kwaliteit en de verbinding met de stad horen daarbij. Dus ik kan het bevestigen en ik ga het ook doen.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Helemaal goed. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Nog meer voor de veeg?

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Zou u dat ook als een toezegging willen noteren?

De **VOORZITTER**. Van deze raadsvergadering maken we notulen, mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja, maar als een toezegging. Dat is iets anders.

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Ja. Dat zeg ik toe.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Andere sprekers? Is er behoefte aan een tweede termijn? Dat is niet het geval. Dat is dan een mooi, logisch moment om te gaan lunchen, waarde collega's. Ik stel u voor een lunchpauze te

gaan ingelasten tot 13.30 uur. Drie kwartier moet voldoende zijn, want we hebben een lange agenda. Dan kunnen wij na de lunch de rest van de agenda voortzetten. Als u het daarmee eens bent dan gaan we lunchen tot 13.30 uur.

(De vergadering is geschorst.)

(Lunchpauze.)

(12.42 uur)

Notulen raadsvergadering

Notulen van de raadsvergadering van 8 april 2021

Notulen van de raadsvergadering van 8 april 2021 (middagzitting)

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 5.

Voorzitter: de heer ing. A. Aboutaleb, met dien verstande dat het voorzitterschap van 14.08 tot 17.53 uur is waargenomen door de heer J.W. Verheij.

Voor de presentielijst wordt verwezen naar de ochtendzitting van deze vergadering.

Namens het college zijn tegenwoordig mevrouw J. Bokhove, de heer A. Bonte, de heer A.H.P. van Gils, de heer M.K.A. Grauss, de heer S. Kasmi, de heer S.A. Kurvers, de heer S. de Langen, de heer R. Moti, mevrouw R.A. Vermeij en de heer B. Wijbenga-van Nieuwenhuizen.

Afwezig met bericht: de heer F. Achbar

Griffier: mevrouw I.C.M. Broeders

Heropening

De **VOORZITTER**. Ik heropen de vergadering en ik hoop dat iedereen lekker heeft kunnen lunchen. Ik check of wethouder Kurvers inmiddels is ingelogd. Dat is het geval.

11. Het voorstel tot het wijzigen van het ontwikkelprogramma Rotta Nova voor de uitvoering van de grondexploitatie in de uitvoering Laurenskwartier, alsmede tot het toepassen van de coördinatieregeling ex artikel 3.30 Wet ruimtelijke ordening ten behoeve van het bouwplan Rotta Nova

De **VOORZITTER**. Dan gaan wij beginnen met agendapunt 11, het voorstel tot het

wijzigen van het ontwikkelprogramma Rotta Nova voor de uitvoering van de grondexploitatie in de uitvoering Laurenskwartier, alsmede tot het toepassen van de coördinatieregeling ex artikel 3.30 Wet ruimtelijke ordening ten behoeve van het bouwplan Rotta Nova. Mijnheer Verheij als eerste. Dan mijnheer Van Putten. Is mijnheer Van Putten beschikbaar? Dat is het geval. Mijnheer Van Putten.

De heer **VAN PUTTEN** (lr). Ja dank u voorzitter. Ja, over Rotta Nova is een hoop te doen geweest, het project heeft flink achterstand opgelopen. Het ziet er nu naar uit dat het eindelijk gebouwd zal gaan worden, zoals eerder ook op tekeningen te zien viel, al bij de bouw van de Markthal. Verder hebben wij in de commissie aandacht gevraagd om het groene parkje dat er nu tijdelijk is neergelegd als opvulling dat dat eventueel ergens anders in de buurt ter compensatie kan worden neergelegd. Dat zou daar op zich voor de bewoners in de buurt en iedereen in de stad die daar gebruik van maakt, een goed idee zijn. Ja verder, in het bouwprogramma zijn afspraken gemaakt over een verdeling, waarbij veel meer in het dure segment is terechtgekomen en ook meer in de huur is terechtgekomen dan wij prettig zouden vinden. Maar goed, op die afspraken kan nu niet meer teruggekomen worden, dus dat is een voldongen feit. Verder zou in de plint eventueel ruimte zijn voor wat maatschappelijke activiteiten. Dus dat is op zich ook acceptabel. En verder ja, willen wij er ook op wijzen dat als de bouw eenmaal van start gaat de overlast voor met name de marktkoopliden en eventueel de geluidsoverlast richting de school, zoals misschien de vorige keer met de containers

is gebeurd om het geluid te dempen, dat die maatregelen genomen kunnen worden. Tot zover, voorzitter.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Dan ga ik naar mijnheer Verheij terug. Bent u inmiddels terug op uw plek?

De heer **VERHEIJ** (vvd). Dank u wel, voorzitter. En excuus voor enige verbindingsproblemen zojuist. Voorzitter, 'eindelijk' was het woord dat ik gebruikte in de commissiebehandeling rondom de bouw van Rotta Nova. Eindelijk gaat er iets gebeuren op de plek waar vijftien jaar geleden al een plan voor werd gemaakt. En dat is goed. Terugkijkend zou je nu misschien net iets andere besluiten nemen over het programma, over de keuzes die er gemaakt zijn, maar er zit zodanige voorhistorie aan, dat dit is wat het is. En ook de woningen die nu gerealiseerd gaan worden in Rotta Nova, zijn hard nodig. Daar is vraag naar, daar is behoefte aan en dat is een waardevolle toevoeging op een plek zo centraal in de stad. De VVD kan dan ook instemmen met alle voorliggende keuzes die we vandaag maken, de besluiten. En we hopen dat er tempo komt op de uitvoering om te zorgen dat ook deze woningen zo snel mogelijk overgedragen kunnen worden aan mensen die daar de sleutel in het slot kunnen steken. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mijnheer De Roon.

De heer **DE ROON** (d66). Ja dank u wel, voorzitter. Nou, het is net ook al gezegd door mijn voorgangers. Er is al lang over gesproken in de commissie over Rotta Nova. En de Rotta Nova is ook een project waar een lange geschiedenis aan vooraf is gegaan. Een toren op een A-locatie in de stad. Laten we ook eerlijk zijn, die plannen zijn ook tot stand gekomen in een tijd dat de woningmarkt in Rotterdam er heel anders uitzag. D66 is positief over het toevoegen van woningen op deze plek in de binnenstad. Dit past ook binnen de

verdichtingsstrategie en dan kunnen we andere plekken en ommelanden groen houden om er een mooie en leefbare stad van te maken en te houden. Ja de plek voor stedelingen is dit, die reuring willen als het gaat over woonvoorzieningen, horeca en openbaar vervoer. En ook mooi dat er in dit voorstel ruimte wordt gemaakt voor creatieve ondernemers.

Voorzitter, in de lange geschiedenis van dit plan was er ook een voorstel om veel meer woningen toe te voegen van 25 vierkante meter en daarvan is ook, vinden wij, terecht gesteld, ook door de gemeente, om van dat plan af te zien. In het nieuwe programma worden woningen toegevoegd in vooral het hogere en het topsegment. Ik kan me wel aansluiten bij de woorden van mijnheer Verheij: ook daar is op deze plek, juist op deze plek heel veel behoefte aan. En ja, dat was eigenlijk een beetje het halve-glas-is-vol-deel van mijn verhaal, want tegelijkertijd zijn wij toch ook wel een beetje teleurgesteld en, ja mijnheer Van Putten had het daar volgens mij ook al over, dat het middensegment, waar ook heel erg veel behoefte is, wat beperkt is gebleven in deze plannen. En ja, de tijden zijn veranderd en wij zouden dat ook in de toekomst, dat wilden wij al, ook anders willen zien. En daarom dien ik ook een motie in, 'Andere tijden op de woningmarkt', samen met ChristenUnie-SGP, Partij van de Arbeid en Leefbaar Rotterdam.

U bent intussen verdwenen, mijnheer de burgemeester, maar ik neem aan dat het allemaal goed te volgen is. Dat was mijn eerste motie, voorzitter.

De **VOORZITTER**. Ik heb mijn camera uitgeschakeld, maar voor de rest ben ik er hoor mijnheer De Roon.

De heer **DE ROON** (d66). Heel goed. Met de komst van Rotta Nova en ook later de verbouwing van de bibliotheek zijn er wat ons betreft op deze plek, op deze topplek waar bewoners, marktkooplui, nou

mijnheer Van Putten had het erover, bezoekers daar last van gaan krijgen. En ja, wij willen ook geen jarenlange containers in het gebied tegen de geluidsoverlast. En dat is ook de reden dat ik nog een tweede motie heb, voorzitter, om samen met ontwikkelaars, want het zit in de tijd, eerst de Rotta Nova en dan de bibliotheek en met alle belanghebbenden, bezoekers, marktkooplui, bewoners in dit gebied ervoor te zorgen dat in deze periode dat de bouwoverlast zoveel mogelijk wordt beperkt en ook duidelijk één aanspreekpunt te hebben in deze ontwikkeling. Dat was inderdaad de tweede motie die ik wil indienen en dat doe ik samen met de Partij van de Arbeid, GroenLinks en Leefbaar Rotterdam. Tot zover, voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mijnheer De Roon heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Beperk de bouwoverlast op de Binnenrotte

‘De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 8 april 2021 ter bespreking van het voorstel tot het wijzigen van het ontwikkelprogramma Rotta Nova voor de uitvoering van de grondexploitatie in uitvoering Laurenskwartier, alsmede tot het toepassen van de coördinatieregeling ex artikel 3.30 Wet ruimtelijke ordening ten behoeve van het bouwplan Rotta Nova; Constaterende dat:

- de ontwikkeling van Rotta Nova start omstreeks eind 2022;
- de renovatie van de Centrale Bibliotheek Rotterdam op zijn vroegst start in 2025;
- beide ontwikkelingen elkaar opvolgen en ondernemers, marktkooplieden, buurtbewoners en toeristen zo dus gedurende langere periode te maken krijgen met overlast op deze A-locatie in de stad;

Overwegende dat:

- het voor de aantrekkelijkheid van de stad van groot belang is dat de bouwoverlast op A-locaties zoals de Binnenrotte zo veel mogelijk wordt beperkt;

- ontwikkelaars van zowel Rotta Nova als de renovatie van de Centrale Bibliotheek Rotterdam een verantwoordelijkheid hebben om de overlast zo veel mogelijk te beperken;

Verzoekt het college:

- met de ontwikkelaars van beide ontwikkelingen aan de Binnenrotte in gesprek te gaan over de wijze waarop de overlast voor ondernemers, marktkooplieden, buurtbewoners en toeristen kan worden beperkt en hoe hier vroegtijdig over gecommuniceerd kan worden;
- aspecten als tijdige communicatie en één centraal aanspreekpunt voor beide ontwikkelingen goed te borgen in deze gesprekken;
- hierover te rapporteren aan de raad;

En gaat over tot de orde van de dag.’

w.g. R.C.J. de Roon, A. Kockelkoren, T.J. Vonk en J.W. van Putten

Motie 2. Andere tijden op de woningmarkt 010

‘De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 8 april 2021, ter bespreking van het voorstel tot het wijzigen van het ontwikkelprogramma Rotta Nova voor de uitvoering van de grondexploitatie in uitvoering Laurenskwartier, alsmede tot het toepassen van de coördinatieregeling ex artikel 3.30 Wet ruimtelijke ordening ten behoeve van het bouwplan Rotta Nova; Constaterende dat:

- er met de ontwikkeling van Rotta Nova 259 woningen (in plaats van de eerder geplande 450) worden gebouwd op een A-locatie in de stad, naast de Markthal, voorzieningen en OV;
- de raad in de Nota van Uitgangspunten in 2017 Rotta Nova heeft aangegeven af te zien van kleine woningen van 25 m² en in de segmentering vooral te kiezen voor woningen voor de midden- en hogere inkomens;
- de segmentering in het raadsvoorstel, slechts zeventien huurwoningen (zeven procent) in het middensegment bevat en

maar liefst 242 woningen in het hogere en topsegment;

- het college heeft aangegeven dat het in gesprek gaan met de ontwikkelaar helaas niet mogelijk is gebleken om meer woningen in het middensegment toe te voegen en het point of no return bereikt is; Overwegende dat:
 - de druk op de woningmarkt in alle segmenten in Rotterdam de laatste jaren is toegenomen;
 - het toevoegen van woningen in de binnenstad hierbij een belangrijke oplossingsrichting is;
 - de locatie van de Rotta Nova een zeer geschikte plek is voor starters en middeninkomens;
 - in het raadsvoorstel met de voorgestelde segmentering (midden-hoog-top) van Rotta Nova aan het middensegment maar een beperkte invulling kan worden gegeven; Spreekt uit:
 - in de toekomst invulling te geven aan de wens van de raad zoals is vastgesteld in de Nota van Uitgangspunten voor het middensegment en het Actieplan Middenhuur;
- En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. R.C.J. de Roon, T.J. Vonk, G.J. Engberts en J.W. van Putten

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

Ik dank u zeer. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Voorzitter dank u wel. Ja ik zou me nu eventjes willen beperken tot het groen dat verdwijnt. Wij hebben in de vorige besprekingen in 2017 al aandacht gevraagd voor dit groen, waar door veel Rotterdammers met plezier wordt gehangen, gespeeld, geluncht en een balletje getrapt. Dat is ook nodig, ook in het centrum van de stad. Ik ben dan ook blij met de brief van de wethouder over de toezegging van het vervangen van dat groen. Er is gekeken naar het Meentplein om daar extra groen te realiseren, ook in de nabijheid van de Markt voor dezelfde

bewoners en Rotterdammers die daar gebruik van willen maken. Mijn vraag daarover is, het zijn er twee: in de brief staat dat daar naar verwachting 1.100 vierkante meter groen gerealiseerd zou kunnen worden, maar dat er ook waarschijnlijk een paviljoen bijkomt. Dat was nieuw voor mij, dus ik zou graag willen horen wat dan de functie van dat paviljoen is. En ten tweede of die functie dan ook toelaat dat dit op dezelfde manier een groene lig-, hangplek, speelplek is voor de Rotterdammers zoals die er nu zo veelvuldig gebruik van maken op de huidige locatie voor de Rotta Nova.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mijnheer Jonker.

De heer **JONKER** (sp). Ja dank u wel, voorzitter. Rotta Nova gaat er heel anders uitzien dan het eerste plan van projectontwikkelaar Van Herk. Van de 450 woningen komt men nu terug op 259 woningen. U vond het verstandig om de paar honderd geplande studentenwoningen niet toe te staan. Daarvoor in de plaats komen straks half zoveel appartementen, die groter zijn dan het kleine formaat studentenwoningen. Door de wethouder werden deze naast de Markthal geschrapte studentenwoningen onlangs nog 'kippenhokken' genoemd. Hij heeft daar groot gelijk in. Dat neemt niet weg dat dit bij de SP wel de vraag doet rijzen waarom de gemeente wel blij is met kippenhokken op Zuid. Ik doel op de Startmotor met daarin 560 kippenhokken die in oktober vorig jaar zijn opgeleverd, de helft daarvan staat nog steeds leeg. Voor 25 vierkante meter betaal je 830 euro. Het is te absurd voor woorden. En u durft het ook nog eens sociale huurwoningen te noemen. Daar snapt de SP ook heel erg weinig van. Maar goed, belofte maakt schuld. We gaan het vandaag niet hebben over een potje woonvisieën. Rotta Nova krijgt de instemming van de SP. Het wordt, met andere woorden, een mooie dag voor uw college. Dank u wel, voorzitter.

De **VOORZITTER**. Dank, mijnheer Jonker. Mijnheer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Dank, voorzitter. Ja het lijkt erop, dat de realisatie van Rotta Nova met dit voorstel weer een stap dichterbij komt. En dit zou iets moeten zijn om toe te juichen, in een tijd waarin woningen broodnodig zijn. Deels worden er ook goede stappen gezet, maar toch kunnen we nog niet voluit enthousiast worden, want wordt het een Rotta Nova, of wordt het een rotte kies? Of beter: een holle kies? Van buiten mooi opgepoetst, maar van binnen niet wat je wilt. Slechts 17 van de 259 woningen in het middensegment en geen zelfbewoningsplicht. Dat ademt aan alle kanten de sfeer van een vorige periode, maar niet iets waar we in deze tijd blij van worden. We willen de wethouder dan ook aansporen om alles op alles te zetten om te zorgen dat het huidige groene paradijsje voor de gewone Rotterdammer niet verandert in een beleggingsparadijsje voor de rijken. En om dat te markeren, dat een dergelijke invulling niet meer is wat we in de toekomst willen, dienen we met D66, Partij van de Arbeid en Leefbaar Rotterdam een motie in om dat nog maar eens uit te spreken. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Vonk, dank u wel. Mijnheer Engberts. Mijnheer Engberts, ik wacht op u. U heeft geen geluid. Mijnheer Engberts, probeer het nog een keer. U krijgt straks een wat verlate eerste termijn. De technische ondersteuning neemt contact met u op. Dan is het handig om eerst uit te leggen en weer opnieuw in te leggen. Dan ga ik naar mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ja dank u wel, voorzitter. Ja ook wat het CDA betreft werd het tijd dat er wat ging gebeuren bij de Rotta Nova en ik denk dat het goed is dat er nu stappen gezet worden waarbij realisatie dichterbij komt. Ik zou nog even kort iets willen zeggen over de motie van D66, want als initiatiefnemer van het Actieplan Middenhuur begrijpt u dat ook het

CDA natuurlijk dolgraag ook meer middensegment in de Rotta Nova wil. Tegelijkertijd heeft de wethouder in de commissie betoogd dat dit een oud plan is, dat dit al een optimalisatieslag is en dat hier eigenlijk, om iets van de grond te kunnen laten komen, geen ruimte meer is om nog verder te onderhandelen. Dus als wij de wethouder op pad sturen dan krijgt hij ook een realistische opdracht. Dus ik krijg graag nog een keer een reactie van de wethouder in hoeverre hij nog ruimte ziet om hier met de ontwikkelaar over in gesprek te gaan. Als dat het geval is dan steunen wij natuurlijk uiteraard van harte de motie van D66. Maar als dat niet het geval is dan denk ik dat de wethouder zijn tijd beter aan andere dingen zou kunnen besteden. Dank u wel, voorzitter.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. Ik check mijnheer Engberts nog een keer. Die is nog even uit beeld. Nog andere sprekers bij dit agendapunt? Dan zal ik straks mijnheer Engberts de ruimte bieden om eventueel een punt te maken. Maar ik ga eerst naar wethouder Kurvers.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Dank u wel, voorzitter. Ik zal beginnen in reactie op de bijdragen die geleverd zijn. En als mijnheer Engberts weer is ingelogd, dan zie ik hem vanzelf verschijnen om zijn bijdrage ook te horen.

Allereerst dank voor de woorden van steun die in de kern zijn uitgesproken voor dit project, de Rotta Nova. En in de commissie hebben we het lang en uitgebreid gehad over de voorgeschiedenis die hieraan vastzit. Ik denk dat het goed is om daar nog even bij stil te staan. Ik begrijp ook wel het gevoel dat mijnheer Verheij schetste en anderen ook: eindelijk gaat er wat gebeuren. Want het zit al heel lang in de pijplijn, in de wachtstand natuurlijk. Dat heeft te maken met een oud plan, dat ook is afgewezen door de gemeente, omdat er te veel kleine woningen in zaten. Ik denk dat het goed is dat mijn voorganger toen echt op zijn strepen is gaan staan. Het

heeft toen ook geleid tot een juridisch conflict dat nu ook weer van tafel gaat dat we met dit plan aan de slag gaan. En belangrijker nog dan dat is, we hebben in de tussentijd, dat heeft uw raad ook in de Nota van uitgangspunten besproken, die later door het college is vastgesteld, en dat is het toetsingskader waarbinnen wij werken. Dat staat ook zoiets als het point of no return bij bouwplannen en ja, die komen soms uit het verleden, dat is dan het lot van de commissie BWB, die komen dan niet tot ons, maar daarin zijn de afspraken beklonken van vorige colleges en voorgangers. Ik denk dat dat heel belangrijk is om dat vast te houden. Het heeft ons wel veel lessen opgeleverd en onder andere geleid tot het Kwaliteitskader Kleine Woningen, waarmee we nu echt actief sturen op de grootte van woningen in de stad. Dus het heeft ons ook wel degelijk wat opgeleverd. Al met al denk ik dat er nu een mooi programma ligt, dat recht doet aan de plek. En als uw raad vandaag de grondexploitatie vaststelt, dan heeft u ook kunnen zien dat de partij aan de andere kant bereid is om de beroepsmogelijkheid van de rol te halen, want daar is dan ook geen enkele aanleiding meer toe om nog in de lucht te houden.

Het tweede punt waar toch ook veel aandacht voor is geweest, ook in de commissie en ook nu weer, is de groencompensatie, want mensen zijn het veldje gaan gebruiken. We hebben het ooit volgestort en ingezaaid met lavendel en gras, omdat er anders te lang een bouwput zou liggen, ook naast die mooie, nieuwe opgeleverde Markthal in de tussentijd. Er is natuurlijk veel werk gemaakt van groen in de omgeving, bij de Laurenskerk, het plein is vele malen mooier geworden, de Binnenrotte is beetgepakt, waar de markt is. Er is ook een prijs gewonnen voor de beste buitenruimte. En ik heb inmiddels per brief ook aan u laten doen toekomen hoe de stand van zaken is rond het Meentplein, op verzoek van mevrouw Kockelkoren. Die stelde daar nog twee vragen over, de 1.100 vierkante meter groen die we daarin

benoemen, het is goed om dat te zeggen, is exclusief het paviljoen, dus die hebben we er al afgehaald. Dus het gaat echt om netto groen. En in dat paviljoen voorzien wij horeca, gewoon ook om dat verblijfsklimaat en een mooie buitenruimte en die attractieve binnenstad weer verder vorm te geven, waar er een deel terras zal zijn, waar het groen in de kern gewoon openbaar is, dat iedereen daar lekker zijn ding kan doen, dat het echt groen is voor iedereen. Dus geen gesloten gebied. Dat kan ik u daar nu over zeggen.

Ik denk dat het goed is om dan over te gaan naar de twee moties die er liggen. Eentje gaat over 'Beperk de bouwoverlast op de Binnenrotte'. Ik denk dat dat een hele goede is. Het is iets wat natuurlijk altijd al in onze reguliere werkwijze zit om bij vergunningen en rond de bouwplaats heel goed te kijken naar het omgevingsmanagement en naar overlast. Dit is een heel prominente plek in de stad, er zit een heel lange voorgeschiedenis aan, dus ik kan me er alles bij voorstellen dat u deze motie indient om het extra belang toe te dichtten. En weet dat wij dat ook echt willen. En dat is dan bijvoorbeeld: er mag ook geen transport mogelijk zijn op Marktdagen, we zullen maatregelen nemen om verstuiwing van zand tegen te gaan. Met deze motie wordt er nog een keer extra kracht bijgezet en die kan ik dan ook omarmen.

De andere motie gaat over andere tijden op de woningmarkt. En u gaf eigenlijk in uw eigen bijdrage ook al aan: dit plan stamt ook uit een andere tijd. Inmiddels zijn er ook andere noden, inmiddels sturen we ook veel actiever op die segmentering. Dat is allemaal wat we doen. We hebben ook een Actieplan Middenhuur, dat geldt ook gewoon met uw plannen. Dus alles waarbij wij dat kunnen, en 'wij' zijn deze raad, deze periode en dit college en ik als wethouder, waar we nu onze stempel op drukken, daar zit dat ook in. Dus in dat opzicht doen we wat u vraagt, alleen is dit een plan uit het verleden, dat nu terugkomt en dan heb je

met een andere set afspraken te maken. De motie heb ik zo gelezen, als ik het goed zeg, dat de raad ook iets uitspreekt. Dat kan ik me voorstellen, want de noden van vandaag zijn anders. Maar vanuit de techniek is hij overbodig, omdat we eigenlijk al doen wat uw raad vraagt. De motie die ik voor me heb spreekt uit: 'in de toekomst invulling te geven aan de wens van de raad zoals is vastgesteld in de Nota van Uitgangspunten', maar ik neem aan dat u hier bedoelt: Actieplan Middenhuur. Nou u weet hoe ik erin zit, we doen dit echt actief. In de kern is hij dus overbodig, maar het is een motie waarin u ook zegt: de raad spreekt uit dat we in de toekomst iets willen. Dat is eigenlijk wat we doen met elkaar. Dank u wel, voorzitter. Ik heb alleen mijnheer Engberts nog niet gezien.

De **VOORZITTER**. Ik ga kijken of mijnheer Engberts er nu alsnog in kan komen. Mijnheer Engberts?

De heer **ENGBERTS** (pvda). Dan hoop ik dat ik hoorbaar ben.

De **VOORZITTER**. Yes sir.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ben ik te verstaan nu?

De **VOORZITTER**. Zeker. Komt u maar met uw vragen.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Wat fijn, ik heb een heel stukje gemist, dus het kan zijn dat de wethouder dan gaat knikken: dat heb ik al gezegd. Maar mijn bijdrage daarnet zou zijn geweest dat we natuurlijk blij zijn dat er gebouwd wordt, want elke woning is er één. Maar om nou te zeggen dat we superblij zijn met het plan dat er ligt, dat zou ook wat overdreven zijn. We zijn tevreden dat het oorspronkelijke plan met die kippenhokken niet doorgaat, maar zeven procent middenhuur ergens rond de 40-50 vierkante meter, dat blijven in onze ogen toch ook konijnenhokken. Dus met veel genoegten steunen we samen met D66 de motie, die door mijnheer De Roon al is

ingediend. Ik zou ook, in navolging van mijnheer De Roon, ook aandacht willen vragen voor de markt. Ik zou ook willen vragen om te kijken naar hoe het toen met de renovatie en de herbouw van de Statendam is gegaan, waar de markt echt heel tevreden over was, waar dus een beperkte strook werd gebruikt voor de bouw, waar geen onverwachte verrassingen waren, en er ook een minimum aan verplaatsingen was en men op marktdagen niet aan het afbouwen was. Dus het lijkt me heel nuttig om daar nog eens naar te kijken hoe dat toen gegaan is. Het is al een tijdje geleden, maar het kan inspireren en het lijkt me heel belangrijk omdat de marktkooplui al genoeg voor hun kiezen hebben gehad dit jaar. Voorzitter, ik laat het hierbij. Dank u.

De **VOORZITTER**. Dank. Wethouder geeft dit aanleiding voor alsnog een reflectie op mijnheer Engberts?

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Ik denk dat ik hem eigenlijk al beantwoord heb, maar ik zal toch nog een heel korte reactie geven, ook om mijnheer Engberts' bijdrage recht te doen, omdat hij ook een tijdje uit de lucht is geweest. We hebben in de commissie, maar ook net heb ik het weer herhaald, dit is natuurlijk een plan dat uit het verleden opdoemt met reeds gemaakte afspraken. U weet ook dat de noden van vandaag en de wensen zoals we nu sturen en onze stempel opdrukken, dat het echt anders gaat. En we zullen ook echt oog hebben voor de omgeving. Daar ligt ook een motie, die heb ik net ook omarmd, waarbij we ook oog zullen hebben voor de markt en alle goede ervaringen van andere bouwprojecten in het verleden zullen we daar natuurlijk in meenemen.

De **VOORZITTER**. Dank. Is er behoefte aan een tweede termijn? Eenmaal andermaal, geen behoefte aan een tweede termijn.

12. De Monitor Werk en Inkomen, derde tertaal 2020

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar agendapunt 12. Wethouder, dank u zeer. Ik hoop dat wethouder Moti ingeschakeld is. 'De Monitor Werk en Inkomen, derde tertaal 2020'. Mevrouw Yildirim.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Nou voorzitter, volgens mij ik. Maar ik moet eerst het woord van u krijgen.

De **VOORZITTER**. U mag van mij altijd spreken, maar u staat niet op mijn lijst, überhaupt niet.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Nee, maar wij waren wel degenen die überhaupt het punt geagendeerd hebben om het indienen van een motie, dus we hebben ons niet aangediend als sprekers, omdat me dat evident leek.

De **VOORZITTER**. O ja, kijk aan, ik volg altijd een lijstje, zoals dat aangedragen wordt. Maar u bent natuurlijk van harte welkom om af te steken. Mijnheer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Dank, voorzitter. En ik zal het ook gewoon kort houden, omdat we het dus inderdaad hebben geagendeerd om een motie in te dienen en die zal ik gewoon kort toelichten. Naar aanleiding van de Monitor Werk en Inkomen vinden wij het tijd om een motie in te dienen die met name gaat over de detailhandel en de horeca in de stad. En dat komt naar aanleiding van een gesprek dat wij hebben gehad met een aantal ondernemers, in het Centrum met name, waarbij ook een aantal grote ondernemers met grote winkels zegt: in deze crisis zijn onze vaak flexibele arbeidskrachten natuurlijk en masse vertrokken en die contracten zijn niet verlengd. De winkels waren gewoon dicht. Terwijl er natuurlijk een hele hoop capaciteit straks weer nodig is. Zou dat niet een hartstikke mooie kans zijn om onze leer-werkakkoorden die wij hebben nou te richten op deze kans die zich hier

voordoet? Namelijk personeel dat nodig is voor de detailhandel en de horeca, voornamelijk mbo-werkkrachten, die heel goed bij die wat grotere werkgevers in de stad de praktijkervaring kunnen opdoen en daarna ook de wat kleinere ondernemers in de stad kunnen helpen. Vandaar deze motie: 'Rotterdamsters sterker uit de crisis', waarin wij het college verzoeken mbo-scholen te betrekken om stageplaatsen en werkervaringsplekken voor mbo'ers te creëren, specifiek gericht op het leer-werkakkoord MKB en het scholingsfonds dat er al is. En dan gericht op vacatures in de horeca en de detailhandel. En ik raad daarbij de wethouder direct ook even concreet aan om de uitwerking van deze motie vooral ook op te pakken met de Urban Department Store, die in feite de vertegenwoordiging is van de ondernemers in het Centrum. Daar laat ik het bij, voorzitter. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Segers-Hoogendoorn heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Rotterdamsters sterker uit de crisis

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 07-04-2021, ter bespreking van agendapunt 12, Monitor Werk en Inkomen, derde tertaal 2020; Constatende dat;

- Rotterdam een leerwerkakkoord MKB heeft opgesteld en een Scholingsfonds kent;
 - na de coronacrisis de detailhandel en horekazaken weer vaardig personeel nodig zullen hebben;
 - er Rotterdamsters zijn die nu (tijdelijk) geen werk hebben, maar wel aan de slag willen en kunnen;
- Overwegende dat;
- het Leerwerkakkoord MKB en Scholingsfonds succesvol is gebleken;
 - het college heeft aangegeven een (deel) leerwerkakkoord Horeca te verkennen;
 - de detailhandel niet per definitie een groeisector is op de lange termijn voor

duurzame uitstroom, maar wel kansen biedt op de korte termijn als de detailhandel heropend wordt;

- we voor zowel de horeca als de detailhandel veel kansen zien om stageplekken te realiseren en voor collegiale, vrijwillige in- en uitleen van personeel tussen bedrijven;
- de detailhandel en de horeca direct uit de startblokken moet komen bij het opstarten van de economie;

Verzoekt het college;

- mbo-scholen te betrekken om stageplaatsen en werkervaringsplekken voor mbo'ers te creëren;
- te kijken naar het Leerwerkakkoord MKB en het Scholingsfonds om mensen in te laten stromen op vacatures in de horeca of de detailhandel;
- om op korte termijn met een aanpak te komen om de vacatures in de detailhandel in te vullen zodat zij klaar zijn voor heropening;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. R.C.G. Segers-Hoogendoorn en G.J. Engberts

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

U heeft nog een vraag van mijnheer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Dank u voorzitter. Voordat mijnheer Segers-Hoogendoorn verdwijnt, heb ik nog een vraag. Want uiteraard vind ik het een heel sympathieke motie en ik zou hem graag willen steunen. Maar ik neem aan dat u ook niet bedoelt het normale werk te verdringen door extra stageplekken en dergelijke te stimuleren, dat u dat niet bedoelt.

De **VOORZITTER**. Ja, helder. Mijnheer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Nee, dat is een heldere vraag en ook een terechte vraag. Nee, dat is zeker niet de bedoeling om te verdringen. Maar wat je

hier ziet in deze sectoren, de detailhandel en de horeca, daar gaat het vaak over werk dat direct gedaan kan worden door mbo-studenten, al dan niet in een stage of direct na de studie. En laten we nu zorgen dat we deze crisis, waarbij al die mensen weg zijn gelopen met die flexibele contracten, ze zo snel mogelijk ook weer op een goede manier in die detailhandel en horeca te krijgen. Dus het gaat zeker ook over serieuze banen na de studie.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Oké, ik teken deze motie.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Dank u.

De **VOORZITTER**. Helder. Mijnheer Segers-Hoogendoorn was nu klaar. Mevrouw Yildirim.

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). Ja voorzitter, mooie discussie en het gaat inderdaad over werk en hoe belangrijk is dat. Wat we gezien hebben is dat de ongelijkheid waar we het voor de crisis al over hadden, heel goed is blootgelegd. En we hebben inderdaad gezien dat flexwerkers, zzp'ers, jongeren die al kwetsbaar waren voor de crisis, getroffen zijn en dat is een gegeven dat niemand meer kan ontkennen. Maar als lokale volksvertegenwoordiger maak ik me eerlijk gezegd wel zorgen, want er is nog weinig bekend van wat er écht, maar dan ook echt daadwerkelijk leeft onder mensen. En ik vraag me echt af: wat gebeurt er straks in onze stad als de steunmaatregelen ophouden? Vergeet niet dat veel Rotterdammers voorheen al in de armoede en schulden leefden. En we hadden voorheen al heel veel flexwerkers die met weinig uren zaten en die noodgedwongen van baan naar baan gingen. Voorzitter, in de commissie hebben we het uitgebreid gehad over deze Monitor en ik zal ook de motie van het CDA uiteraard steunen. In de commissie heb ik ook voorgesteld, en ik vind het wel goed dat dat ook genoemd wordt in deze raadsvergadering, dat dat Scholingsfonds

van dit college dat is ingesteld om baankansen te bevorderen door om- en bijscholing, dat dat goede initiatief opengesteld moet worden voor zzp'ers. En die toezegging hebben wij gehad in de commissie en daar ben ik heel blij om, dat de wethouder inderdaad heeft toegezegd op die vraag van mij: ik ga deze optie onderzoeken. En waar ik ook, tot slot voorzitter nog heel even, heel blij mee ben is dat we het afgelopen jaar goed ingezet hebben op inkomenszekerheid. Met het plots wegvallen van inkomen en banen was dit prioriteit nummer één. En nu doorpakken in het komend jaar om de schade van deze ongekende crisis te herstellen. Ik heb er vertrouwen in en ik wens het college ook heel veel succes.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mijnheer Yigit.

De heer **YIGIT** (denk). Ja, dank u wel, voorzitter. De coronacrisis heeft natuurlijk een grote impact gehad op al onze stadsgenoten. Een deel van hen is ook helaas werkloos geraakt. En dan is het ook belangrijk dat wij kijken als stadsbestuur en als raadsleden: wat kunnen wij doen? De arbeidsmarkt is in beweging en dan is het ook heel belangrijk dat wij daarop anticiperen, op deze veranderende arbeidsmarkt. Omscholing, bijscholing en herscholing is daarbij cruciaal. En mijn collega mevrouw Yildirim had het er net al over: het Rotterdams Scholingsfonds. Dat is, wij zijn daar blij mee, een actieve houding. Ook natuurlijk belangrijk dat zzp'ers daaraan deelnemen. Maar die scholingsvouchers zijn inderdaad nu voor een bepaalde groep, voor mensen met een bijstandsuitkering of WW-uitkering. En wij vinden ook dat die doelgroep ook verbreed kan worden, want niemand is uiteindelijk uitgeleerd, ik niet, u niet en ook de wethouder niet. Daarom wil ik aandacht vragen voor de subsidieregeling 'Nederland Leert Door'. Via deze subsidieregeling is het mogelijk om kosteloos scholing te gaan volgen. Er zijn in 2020 en 2021 tussen de 50.000 en 80.000 gratis online

scholingstrajecten beschikbaar. Daarom heb ik ook een motie vandaag die ik wil indienen om deze scholingstrajecten via de gemeentelijke communicatiekanalen beschikbaar te maken, want dat gebeurt op dit moment dus niet voldoende en wij zouden daar aandacht voor willen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Yigit heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2. Nederland leert door! Rotterdam leert door!

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 8 april 2021, ter bespreking van agendapunt 12, De Monitor Werk en Inkomen, derde tertaal 2020; Constaterende dat:

- de arbeidsmarkt door de coronacrisis in beweging en onzeker is;
- door de coronacrisis bedrijven uit nood moeten sluiten, maar tegelijkertijd ergens anders nieuwe banen ontstaat;
- Rotterdamse werkzoekenden die zich willen omscholen, herscholen of bijscholen naar werk waar veel vraag naar is, voor maximaal 2.500 euro een beroep kunnen doen op het Rotterdams Scholingsfonds;
- de Scholingsvouchers bedoeld zijn voor mensen met een bijstandsuitkering, WW-uitkering of jongeren die in 2020 en 2021 een mbo-diploma hebben behaald voor een sector waar door corona geen vacatures voor zijn;
- via de subsidieregeling 'NL leert door' het mogelijk is om kosteloos scholing te gaan volgen;
- tussen de 50.000 en 80.000 gratis (online) scholingstrajecten beschikbaar zijn in 2020 en 2021;

Van mening dat:

- het voor de toekomst van de Rotterdammers belangrijk is om zichzelf te blijven ontwikkelen om hun positie op de arbeidsmarkt te verbeteren;
- dat er alles aan gedaan moet worden om de kans of positie van Rotterdammers op de arbeidsmarkt te vergroten en te verstevigen;

- de subsidieregeling 'NL leert door' ook Rotterdammers die niet vallen onder de participatie wet, schoolverlaters of een WW-uitkering ontvangen kan helpen die geraakt zijn door de coronacrisis;
- het vergroten van de bekendheid van 'NL leert door' van grote toegevoegde waarde zal zijn voor Rotterdamse werkzoekenden die graag willen werken en bijleren en hun kansen op langdurig betaald werken willen vergroten;

Verzoekt het college:

- via de gemeentelijke communicatie- en sociale mediakanalen om meer aandacht te vragen voor de subsidieregeling 'NL leert door' voor iedereen tussen de 18 jaar en de pensioengerechtigde leeftijd;
- hierover te rapporteren aan de raad;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. E. Yigit en R.C.G. Segers-Hoogendoorn

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Ik dank u zeer. Ik check of er nog iemand een vraag heeft, dan wel een bijdrage wil leveren in de eerste termijn. Dat is niet het geval. Dan gaan we naar wethouder Moti.

De heer **MOTI** (pvda) (wethouder). Ja goedemiddag voorzitter, dank u wel, en dank ook aan de raad voor de vragen. We hebben natuurlijk uitgebreid de commissiebespreking reeds gehad, dus ik ga proberen om het kort te houden. Ik begin even eerst bij mevrouw Yildirim, die in de commissie al aandacht vroeg om te kijken of we zzp'ers toch niet heel snel toegang kunnen geven tot het Rotterdams Scholingsfonds, zodat zij ook in aanmerking kunnen komen voor om- en bijscholing. Want we weten natuurlijk dat de noodsteunmaatregelen van het kabinet op een gegeven moment ophouden en een aantal mensen dan echt ook nog steeds in de huidige sector werk zullen vinden en dan is omscholing naar een andere sector ook voor hun een oplossing. Ik heb daar inderdaad een toezegging op gedaan, dat

wij dat heel snel ter hand nemen. Ik kan u zeggen wat we ook echt druk bezig zijn met de voorbereiding van een kleinschalige pilot die deze maand al moet starten. Dus ik heb toegezegd en we proberen op basis daarvan voor de zomer op te schalen. Bij dezen nogmaals de toezegging die ik in de commissie heb gedaan en ook dat we nu al een stap verder zijn ten opzichte van de commissie. De uitwerking van de pilot die hopelijk deze maand kan gaan starten.

Dan ga ik naar de motie van mijnheer Segers-Hoogendoorn. Met burgerraadslid mijnheer Hallema hebben we een heel goede discussie gehad in de commissie, die, terecht ook, aangeeft dat als zo meteen de economie weer wat meer open mag, met name de horeca en de detailhandel, we weer een schreeuwend tekort aan personeel gaan krijgen. Want het zijn de sectoren die daar voor corona toch met de meeste flexibele contracten werkten en die ook massaal mensen op straat hebben gezet tijdens de coronamaatregelen. Daar waar heel veel andere sectoren heel veel gebruik hebben gemaakt van de NOW om toch zoveel mogelijk mensen vast te houden, zie je dan toch dat in de horeca en in de detailhandel dat minder is gebeurd, omdat daar heel veel wordt gewerkt met contracten en tijdelijke contracten. Dat neemt niet weg dat als ze zo meteen opengaan er dan toch weer een grote vraag is naar personeel. Dat is dan ook de reden waarom we al enkele weken geleden weer aan het verkennen zijn of er een leer-werkakkoord voor de horeca, wat we voor corona ook al van plan waren te doen, alsnog nu kan worden afgesloten. Daar vinden ook gesprekken over plaats. Dat heb ik ook in de commissie al gezegd: als het gaat om de detailhandel, de retail, dan is een leer-werkakkoord niet het meest voor de hand liggend. Een leer-werkakkoord sluiten we echt af voor duurzame uitstroom voor de lange termijn en er zal zo meteen een opleving plaatsvinden in de detailhandel, maar uiteindelijk is het wel een sector waar niet op de lange termijn veel groei in zal

zitten, omdat we door ons koopgedrag steeds meer online shoppen, het retail-landschap gewoon steeds kleiner zal worden in onze stad. Ik wil wel op me nemen, zoals de motie dat ook vraagt, om op korte termijn te kijken of we met de branchevereniging, bijvoorbeeld met de Urban Department Store, gesprekken kunnen voeren om te kijken welke vacatures we op korte termijn beschikbaar zullen hebben en of wij daar als stad kunnen helpen om mensen die werkloos zijn geraakt, mensen die in onze bakken zitten, om het maar even zo te zeggen, als werkzoekenden, zo snel mogelijk daar op kunnen plaatsen. We hebben natuurlijk een mooie app, de matchingsapp 'Hallo Werk', waar we dan de retail-werkgevers kunnen uitnodigen om hun vacatures daarop te plaatsen, die dan gekoppeld is aan ons bestand en zo snel mogelijk dan de match gemaakt kan worden. Dus dat deel van de motie wil ik zeker overnemen. En als het gaat om stages en werkervaringsplekken, dan ben ik het ook met u eens, er is nog steeds een tekort. Er is een actieplan gestart, overigens een initiatief van de ROC's zelf met het bedrijfsleven en de sociale partners, waar de gemeente Rotterdam ook aan deelneemt door middel van wethouder Kasmi, die portefeuillehouder is op het gebied van stage- en werkervaringsplekken. En daar waar wij natuurlijk in onze Werk en Inkomen-contacten hebben met werkgevers, zullen wij dat natuurlijk ook consequent aan de orde stellen. Dus in dat opzicht kan deze motie omarmd worden door het college en als hij aangenomen wordt, zullen we hem ook snel ter hand nemen voor de uitvoering.

Voorzitter, dan ga ik naar de motie 'Nederland leert door.' Dank ook aan mijnheer Yigit voor de complimenten. Ja, wij zijn als college ook wel heel trots op het Rotterdams Scholingsfonds. Er zijn maar weinig steden, één regio eigenlijk alleen maar die ook een Scholingsfonds heeft zoals dat van Rotterdam. De meeste andere steden bieden dit soort

voorzieningen nog niet aan aan hun bewoners. Wij geloven ook echt dat dit een oplossing is om Rotterdam sterker uit de crisis te laten komen dan dat we erin gingen door mensen omscholing en bijscholing aan te bieden. De motie vraagt eigenlijk: probeer nou omscholing en herscholing breder te organiseren. Niet zozeer uit de gemeentelijke pot, maar ook met rijksmiddelen die daarvoor beschikbaar zijn. Nou, ik kan u zeggen dat we dat ook al doen met ons leer-werkloket waar ook loopbaanadvies plaatsvindt. Daar wordt ook altijd gekeken, ook als iemand niet in aanmerking komt voor misschien dat Rotterdams Scholingsfonds, omdat iemand niet voldoet aan de Rotterdams criteria, wat dan nog wel kan. 'Nederland leert door' is daar natuurlijk ook een onderdeel van. Zoals u weet zijn we vorig jaar begonnen met een digitaal leerplatform: 'Sterker door Werk.nl'. Nou, dat is inmiddels afgebouwd, omdat 'Nederland Leert Door' eigenlijk veel beter online als leerplatform beschikbaar is. Op die manier promoten wij dat ook al dat mensen daar heel veel gratis online-cursussen kunnen volgen op hun eigen tempo en ook heel vakspecifieke cursussen kunnen volgen. Dus in dat opzicht zou ik u eigenlijk willen vragen om die motie in te trekken, want ja grotendeels gebeurt het al. Wat ik wel wil beloven, is dat we alles gaan doen om zoveel mogelijk die bijscholing bekend te maken en daar waar wij in contact komen met de Rotterdammers zullen we dat ook noemen.

De **VOORZITTER**. U krijgt een vraag van mijnheer Yigit, wethouder.

De heer **MOTI** (pvda) (wethouder). Mag ik nog een laatste zin zeggen, voorzitter? Ik wil ook graag nemen. Maar ik denk dat daar niet echt een motie voor nodig is, want dan kan er een link op de website geplaatst worden. Ik wil echt kijken: is er een logische plek op onze site om zo'n link te plaatsen? En als die er is, dan doe ik dat heel graag. Maar volgens mij moeten we de waarde van de motie toch wat hoger

houden en niet door een link te laten plaatsen vanwege een motie.

De **VOORZITTER**. Helder. Mijnheer Yigit.

De heer **YIGIT** (denk). Nou ja voorzitter, dank u wel. Ik denk dat het juist heel waardevol is dat wij dergelijke potjes die bestaan ook via onze eigen gemeentelijke communicatiekanalen kenbaar maken, want het gaat om een link. Dat kan ook op social media zijn. Ik denk dat er heel veel Rotterdammers zijn die helemaal niet weten van het bestaan van zo'n potje, van die mogelijkheden van die extra scholingsmogelijkheden. En ja, dat heeft u tot op heden niet gedaan en ik als raadslid zeg: maak het kenbaar. En daarom dien ik deze motie in. Dus mijn verzoek is dat u dat toch gaat omarmen en dat u dit breed communiceert in onze gemeentelijke communicatiekanalen.

De heer **MOTI** (pvda) (wethouder). Ja voorzitter, ik blijf toch een beetje bij mijn standpunt, dus daar waar wij contact hebben, willen we het zeker noemen. Dat is onderdeel van ons beleid, van ons Scholingsfonds. Als er een voorlichtende voorziening is, dan promoten we dat. Ik zou er niet voor zijn om als gemeente Rotterdam nu echt een soort campagne te starten van 'Nederland Leert Door'. Dat is echt iets van het ministerie. Die hebben overigens daar ook al een campagne op gezet en het lijkt me niet verstandig als naast het ministerie die een landelijke campagne al uitrolt ook nog eens allerlei steden separaat daaraan stedelijke campagnes hetzelfde gaan zitten doen. Ik kan u in ieder geval zeggen dat 'Nederland Leert Door' een goedlopende website is. Zodra er ook beschikbare plekken zijn, dan worden die daar ook heel snel al ingevuld. Dus het is eerder de vraag van: hoe zorg je ervoor dat de capaciteit voldoende is in plaats van dat mensen voldoende ernaartoe geleid worden? Maar voorzitter, ik blijf bij wat ik heb aangegeven. Ik wil op me nemen om te kijken: hoe kunnen wij nou in onze eigen werkprocessen nog

beter scholing en omscholing regelen en in gesprekken die we al doen 'Nederland Leert Door' ook aan de orde stellen. En misschien dat dat wel kan met een link erbij op onze eigen scholingswebsite, de Scholingsfonds-website, als dat past en als dat ook behulpzaam is. Maar ik denk niet dat dat nodig is om dat te doen.

De **VOORZITTER**. Helder. Zijn er nog andere vragen blijven liggen? Wellicht misschien behoefte aan een tweede termijn? Ik check het even bij de raadsleden. Eenmaal andermaal, dat is niet het geval. Dan is de stemming over de ingediende moties vanavond in het stemvenster.

13. Inzet politiehonden

De **VOORZITTER**. Dan zijn we toe aan het debat over de inzet van de politiehonden. Ik ben daar zelf als portefeuillehouder aan zet. Ik had graag het verzoek aan de vicevoorzitter om de hamer vast te houden.

(Burgemeester Aboutaleb draagt het voorzitterschap over aan de heer Verheij.)

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Bij dezen. Aan de orde is het debat over de inzet van politiehonden. En als eerste spreker heb ik op mijn lijstje mijnheer Van der Velden staan. Gaat uw gang.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja dank u wel, voorzitter. Ja in de vorige commissievergadering hebben we daar uitgebreid over gesproken. Maar goed dat het nu op de agenda staat. Ja voorzitter, de mens ziet zichzelf nog steeds als een 'ik' en een bewustzijn en een dier als een object, eigenlijk een ding. En er worden beslissingen genomen over dieren die ervoor zorgen dat ze bijvoorbeeld kunnen lijden. We zeggen het alleen niet hardop, want we willen het eigenlijk niet horen en al helemaal niet als iemand het zegt. En ik kan me zo voorstellen dat er binnen de gemeenteraad ook gemeenteraadsleden zijn die een hond hebben of een poes,

maar laten we uitgaan van een hond. Dan geven ze vaak die hond ook nog een naam en ze zien die hond als een vriend. Maar ik kan me zo voorstellen dat er niet één raadslid is dat zijn vriend, in dit geval de hond, stroomstoten toedient. Want een hond is gewoon een wezen met gevoel en bewustzijn en ja, niemand doet zijn vrienden pijn. En een hond kan wel degelijk pijn lijden, een kat ook. Iedereen staat wel eens een keer per ongeluk op de staart van een hond of op de staart van een kat en dan zie je gelijk de reactie dat zo'n dier pijn heeft. Nou, wij willen dat de politie zich daarvan bewust wordt en dat er een einde aan komt. Laat ik het gewoon zo maar zeggen. Om het kort te houden, wij hebben hiervoor enkele moties ingediend, 'Mooi pensioen voor ex-politiehonden', 'Geen afname van honden getraind met stroomstoten', 'Stop de stroomstoten' en ook een 'VOG voor alle trainers van politiehonden'. Ik had ze graag toegelicht, maar ik zit nou eenmaal krap in mijn tijd, dus vandaar. Ik dank u.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij).
Mijnheer Van der Velden heeft de volgende moties ingediend.

Motie 3. Een mooi pensioen voor ex-politiehonden

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 8 april 2021, ter bespreking van de inzet van politiehonden; Constaterende dat:

- de Rotterdamse politie honden gebruikt in de uitvoering van het politiewerk;

Overwegende dat:

- de werkrelatie tussen hond en politieorganisatie eindigt als de honden worden afgekeurd;
- ex-politiehonden soms traumatische of stressvolle ervaringen kunnen hebben opgedaan tijdens het politiewerk en daarom gebaat zijn bij resocialisatie en extra aandacht;
- het in huis nemen van ex-politiehonden geen sinecure is, hetgeen uit de diverse

relazen van experts en ervaringsdeskundigen blijkt;

Verzoekt het college:

- de politiechef van de Eenheid Rotterdam te verzoeken een instructie op te stellen over nazorg aan ex-politiehonden, waarin voorwaarden staan over de toekomstige verblijfssituatie van de honden en de zorg die zij tegemoet kunnen zien;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. R.T.J. van der Velden

Motie 4. Geen afname van honden getraind met stroomstoten

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 8 april 2021, ter bespreking van de inzet van politiehonden; Constaterende dat:

- politieorganisaties honden afnemen van de Koninklijke Nederlandse Politiehond Vereniging (KNPV);
- de KNPV in de media veelvuldig in verband is gebracht met het trainen van politiehonden in opleiding waarin onheuse methoden worden gebezigd, waaronder het gebruik van een stroomhalsband rond de nek van de honden voor het toedienen van stroomstoten;

Overwegende dat:

- de stroomstoten tot angst, stress en pijn bij de politiehonden leiden;

Verzoekt het college:

- de politiechef van de Eenheid Rotterdam te verzoeken geen nieuwe honden in dienst te nemen die zijn onderworpen aan trainingen waarin stroomstoten zijn toegediend aan de honden in opleiding;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. R.T.J. van der Velden

Motie 5. Stop de stroomstoten

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 8 april 2021, ter bespreking van de inzet van politiehonden; Constaterende dat:

- voor 5 van de 25 honden in dienst bij de Rotterdamse politie nog een training wordt

verzorgd waarbij gebruik wordt gemaakt van stroomstoten;

Overwegende dat:

- de stroomstoten tot angst, stress en pijn bij de politiehonden leiden;

Verzoekt het college:

- de politiechef van de Eenheid Rotterdam te verzoeken zo snel mogelijk te stoppen met het verzorgen van trainingen aan de vijf honden waarbij gebruik wordt gemaakt van stroomstoten;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. R.T.J. van der Velden

Motie 6. VOG voor alle trainers van politiehonden

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 8 april 2021, ter bespreking van de inzet van politiehonden; Constatende dat:

- politieorganisaties honden afnemen van de Koninklijke Nederlandse Politiehond Vereniging (KNPV);
- de KNPV in de media veelvuldig in verband is gebracht met het trainen van politiehonden in opleiding waarin onheuse methoden worden gebezigd;

Overwegende dat:

- een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) voor trainers van politiehonden ertoe kan leiden dat malversaties en buitenissigheden in trainingsmethoden voorgoed tot het verleden behoren;

Verzoekt het college:

- de politiechef van de Eenheid Rotterdam te verzoeken te onderzoeken of de politie alleen nieuwe honden in dienst kan nemen die zijn getraind door personen die een VOG hebben overlegd;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. R.T.J. van der Velden

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

Dank u wel, mijnheer Van der Velden en uw moties maken deel uit van de beraadslagingen en zijn al beschikbaar in

het systeem. Als tweede spreker mevrouw Arsieni.

Mevrouw **ARSIENI** (d66). Ja voorzitter, na het vuurwapen is de inzet van een politiehond het zwaarste politiewapen. En de inzet van een diensthond resulteert relatief vaak in letsel bij burgers. Het laatste uitgebreide onderzoek dat ernaar is gedaan, was 'Met gepast geweld' in 2016 en dat laat zien, dat relatief gezien in 40 procent van de gevallen waarbij een hond wordt ingezet, dat leidt tot letsel bij een burger. En dat percentage ligt veel hoger bij een politiehond dan bij fysiek geweld door agenten of bij het gebruik van een pepperspray of een wapenstok. En politiemensen zeggen zelf ook, dat ze liever geraakt worden door een stroomstootwapen dan gebeten worden door een politiehond. Zo pijnlijk en ernstig kan die beet zijn. En wat er gebeurt als dat fout gaat, konden we ook zien in de schokkende uitzendingen van Zembla. Het bezwaar van D66 is tweeledig, namelijk tegen het huidige vrijblijvende kader waarbinnen die honden worden ingezet en ook tegen het dierenleed dat dat veroorzaakt. Daar heeft mijnheer Van der Velden daarnet natuurlijk al heel veel over gezegd.

Allereerst het kader. Door het verdwijnen van de gemeentepolitie zijn ook de protocollen voor inzet feitelijk verdwenen. En op dit moment is er eigenlijk nauwelijks iets geregeld. Daar hebben we het inderdaad uitgebreid over gehad in de commissie. En Rotterdam maakt extra veel gebruik van honden, daarom zijn er ook heel veel bijtincidenten. Rotterdam is daar koploper. Honden kunnen heel waardevol zijn in het werk, zeker, dat geloven wij ook, maar we vinden het echt een ander verhaal om een politiehond in te zetten naar iemand die een explosief in zijn hand heeft dan iemand die een pakje kauwgom steelt of met een ballon lachgas op een parkeerplaats staat in een stilstaande auto. In de nieuwe ambtsinstructie wordt

geoorloofde inzet van de politiehond aangepast. Ik zie een interruptie komen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). U heeft een interruptie van mijnheer Simons, inderdaad.

De heer **SIMONS** (lr). Ja, dank u wel. Ik hoorde mevrouw Arsieni net zeggen dat er veel bijtincidenten zijn in Rotterdam. Maar de politiehond wordt 11.000 keer in ieder geval meegenomen voor een eventuele inzet. Kan mevrouw Arsieni dan vertellen hoeveel bijtincidenten er dan zijn in Rotterdam?

Mevrouw **ARSIENI** (d66). Ja voorzitter, we hebben het hier in de commissie ook over gehad. De politiechef heeft daar toen ook antwoord op gegeven. Hij heeft aangegeven dat er 11.000 keer niet daadwerkelijke inzet van de politiehond was. Dus ik vind het onmogelijk om daar nu zelf een relatieve inschatting te doen van of dat vaak of niet vaak is. Wat ik wel weet, dat heb ik net aangegeven in mijn betoog, is dat de laatste keer dat het echt onderzocht is bleek, dat in 40 procent van de gevallen dat daadwerkelijk met de politiehond wordt opgetreden er ook burgerletsel ontstaat.

De heer **SIMONS** (lr). Voorzitter, ja toch nog even. Kijk, dat vind ik een vreemd antwoord, want we hebben allebei bij dezelfde commissie gezeten. 11.000 en veel minder dan 100 incidenten, waarvan ook maar een aantal serieus. Dus eigenlijk is het een druppel op een gloeiende plaat. Ik begrijp dat u dat uitvergroot, omdat u misschien geen politiehonden wilt, maar ja. Dus uw stelling hier van opgelopen bijtincidenten moet u wel even in de context en perspectief zetten en ook gewoon eerlijk zijn over de cijfers, mevrouw Arsieni. Anders schept u hier weer een beeld dat gewoon niet overeenkomt met de werkelijkheid. En de werkelijkheid is ons gewoon netjes verteld.

Mevrouw **ARSIENI** (d66). Voorzitter, nogmaals, ik had het over Rotterdam is koploper op het gebied van bijtincidenten afgezet tegen het hele land. Dat is feitelijk gewoon waar. Tegelijkertijd weten we ook dat de registratie van bijtincidenten, daar hebben we het ook over gehad in de commissie, naar alle waarschijnlijkheid niet helemaal op orde is, want dat zou betekenen met de hoeveelheid van 100, dat er maar voor elke hond één keer per jaar een beet wordt geregistreerd. En dat is zwaar onwaarschijnlijk. Dus ik vind het heel lastig om op basis van die 100 met elkaar te praten. Wat we weten is dat er wetenschappelijk onderzoek is gedaan landelijk naar de inzet van de politiehond afgezet tegen andere geweldsinstrumenten en dat je in ieder geval relatief gezien kan zeggen, dat bij politiehonden er relatief vaak letsel wordt bewerkstelligd bij burgers. Wij zeggen helemaal niet, dat is ook wel goed om misschien even te zeggen tegen mijnheer Simons, want hij denkt misschien dat wij in een soort voor-tegenframe zitten met elkaar, maar ik denk helemaal niet dat dat zo is. Wij zeggen niet dat de inzet van de hond in alle opzichten verkeerd is, helemaal niet, maar daar waar je dus heel ernstig letsel krijgt en de hond eigenlijk maar inzet bij heel simpele situaties, zoals bij het stelen van een pakje kauwgom. Nou daar denken wij dat dat letsel zeker te voorkomen moet zijn. Dus dat is wat ik tegen mijnheer Simons kan antwoorden daarover en dat is hoe wij erin staan.

De heer **SIMONS** (lr). Dank u, ik laat het even hierbij.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Helder. Mevrouw Arsieni, gaat u verder.

Mevrouw **ARSIENI** (d66). Ja, in de nieuwe ambtsinstructie wordt de geoorloofde inzet van de politiehond aangepast, maar dat is wat ons betreft nog niet voldoende. De hond zou wat ons betreft alleen moeten worden ingezet bij de dreiging van geweld, zoals dat ook al geldt voor het vuurwapengebruik.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij).
Mevrouw Arsieni, u krijgt nog een vraag
van mijnheer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Ja,
dank u wel. Nou laat het duidelijk zijn: ik
ben ook absoluut geen voorstander van de
inzet van politiehonden, ik zie zelfs totaal
geen nut. En u zei: ik kan me voorstellen,
mevrouw Arsieni, dat het soms wel nuttig is
om een hond in te zetten. Ik kan me daar
bijna geen beeld bij vormen. Ja misschien
Snuf de speurhond, maar ook dat is nu met
moderne middelen bijna niet meer nodig. Ik
zie soms echt helemaal geen efficiency of
effectiviteit van de inzet van een hond.
Bent u dat met me eens? Of zegt u: nee
hoor, er zijn echt hele nuttige elementen in
het inzetten van honden.

Mevrouw **ARSIENI** (d66). Nou voorzitter, ik
denk dat er een groot gat kan zitten tussen
de inzet van een taser of het gebruik van
het vuurwapen. En dat honden wel degelijk
nuttig kunnen zijn, al is het maar voor de
dreiging van geweld om te voorkomen dat
de zaak escaleert. En ik kan me ook
voorstellen dat de hond soms heel goed
geschikt is om een verdachte te grijpen die
mogelijk ook gevaarlijk is en die je absoluut
niet vrij wilt laten rondlopen. De politie gaf
daarbij als voorbeeld: nou stel nou dat je
een heftige high-impact crime hebt en je
ziet dat een verdachte op de vlucht slaat,
nou ik vind persoonlijk dat je dan best een
hond op die verdachte mag afsturen om
hem staande te houden als hij weigert om
dat te doen. Dus daar verschillen wij dan
over van mening. Wij denken dat dat gat
met alternatieve methoden op dit moment
nog niet is opgevuld. Het loont wel de
moeite om natuurlijk te kijken, de
modernisering schrijdt voort, wat daar nog
meer mogelijk is. En moeten we dan de
hond op dezelfde volcontinue manier
blijven inzetten in Rotterdam, zoals dat nu
het gebruik is? Nou daarvan zeggen wij:
nee, we willen het liever inperken. Dus zo
min mogelijk, maar voor vormen die ik net
aangaf, bij incidenten waarbij geweld dreigt

of waarbij het uit de hand loopt en een
gevaarlijke verdachte moet worden
aangehouden, vind ik dat wel uit te leggen,
ja.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Oké.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dat
geeft voldoende antwoord voor mijnheer
Van Zevenbergen. Gaat u verder.

Mevrouw **ARSIENI** (d66). Ja, wij dienen
een motie in waarin wij verzoeken om
stringentere voorwaarden te stellen aan de
inzet van politiehonden en dat ook
bespreekbaar te maken met de minister.
En daarnaast, en dan kom ik bij het tweede
punt, politiehonden die alleen luisteren
naar stroomstootapparatuur en niet
luisteren naar commando's moeten wat
D66 betreft gewoon met pensioen worden
gestuurd. Want het onder stroom zetten
van dieren vinden we echt barbaars en dat
moet stoppen. Wel goed ook om te bezien
wat er nu met die honden gebeurt en
daarover gaan wij zeker de motie steunen
van de Partij voor de Dieren. En ook geen
honden meer afnemen die zijn opgeleid
met stroomstootapparatuur, helemaal mee
eens. Het is niet alleen wreed, maar ook
volstrekt onnodig. Want andere
politiehondenverenigingen geven ook aan
dat politiehonden prima kunnen worden
opgeleid zonder het gebruik van deze
apparatuur. Dus ja, dan moet je honden die
daar nu nog niet op getraind zijn maar
afschrijven, maar het lijkt me niet meer de
manier waarop we dit met elkaar moeten
willen. Het spreekt natuurlijk ook vanzelf
dat een agressieve manier van opleiden
logischerwijs kan leiden tot veel
agressievere politiehonden op de straten
en dat willen we niet. Er is binnen
verschillende afdelingen van de Koninklijke
Nederlandse Politiehonden Vereniging nog
steeds sprake van ernstige
dierenmishandeling, waarbij politiehonden
worden geslagen en geschopt, en ze
geven zelf aan dat dat nodig is, omdat je
de honden anders niet de baas kunt. Nou,
ik denk dat dat wel voldoende zegt, en wij

verwachten dan ook van zowel het college als van de Rotterdamse politie-eenheid dat er steviger gaat worden opgetreden tegen dierenmishandeling. En dan niet alleen maar: nou ja, we merken het wel wanneer er een melding komt, maar dan ook daadwerkelijk die mishandeling op te sporen. Dus wij vragen in de motie ook om te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om die dierenmishandeling binnen politieverenigingen beter op te sporen en er beter op te handhaven. Tot zover, voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij).
Mevrouw Arsieni heeft de volgende motie ingediend.

Motie 7. Foei!

‘De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 8 april 2021 ter bespreking van de inzet politiehonden; Constaterende dat:

- de schokkende uitzending van Zembla van 11 maart jl. aantoont dat er binnen verschillende afdelingen van de Koninklijke Nederlandse Politiehonden Vereniging (KNPV) nog steeds sprake is van ernstige dierenmishandeling waarbij politiehonden worden geslagen en geschopt;
- er in sommige gevallen zelfs gebruikgemaakt wordt van stroomstoot-apparatuur, terwijl er een totaalverbod in de maak is om deze apparatuur te verbieden;
- het gebruik van deze apparatuur niet alleen wreed maar ook volstrekt onnodig is, aangezien andere politiehondenverenigingen prima politiehonden kunnen opleiden zonder het gebruik van deze apparatuur;
- het college in de beantwoording van schriftelijke vragen (21bb4280) aangeeft dat de prioritering voor handhaving van deze vorm van dierenmishandeling kan verschillen;
- het wetsvoorstel gewelddoepassing opsporingsambtenaren en Artikel 15a lid 1 sub b Ambtsinstructie Politie een kader biedt voor de geoorloofde inzet van

verschillende geweldsinstrumenten waaronder ook de politiehond;

Overwegende dat:

- het onbegrijpelijk is dat ondanks aanhoudende onthullingen over de hardhandige manier van opleiden binnen diverse KNPV-afdelingen, dierenmishandeling daar nog steeds aan de orde is;
 - er kan worden verwacht van zowel het college als de Rotterdamse politie-eenheid, dat er stevig wordt opgetreden tegen dierenmishandeling;
 - de politie reeds heeft aangegeven dat het doel is om het gebruik van stroomimpulsen uit te faseren;
 - een agressieve manier van opleiden logischerwijs ook kan leiden tot agressievere politiehonden op de Rotterdamse straten;
 - politiehonden volgens de nieuwe Ambtsinstructie zouden kunnen worden ingezet bij misdrijven waarvoor een gevangenisstraf van meer dan vier jaar geldt;
 - politiehonden dan ook kunnen worden ingezet voor relatief lichte vergrijpen zoals winkeldiefstal;
 - honden die niet luisteren naar commando's tijdens incidenten op dit moment gewoon weer worden ingezet, nadat zij bij een training weer hebben geluisterd;
 - Rotterdam koploper is op het gebied van bijtincidenten met politiehonden;
- Verzoekt het college:
- in de driehoek te bespreken met de politie en het OM welke mogelijkheden er zijn om dierenmishandeling binnen politiehondenverenigingen beter op te sporen en beter op te handhaven en te bespreken op welke wijze er voorwaarden gesteld kunnen worden aan de inzet van politiehonden;
 - bij de minister erop aan te dringen dat politiehonden die alleen luisteren naar stroomstootapparatuur en niet luisteren naar de commando's, met pensioen worden gestuurd;
 - bij de minister erop aan te dringen om in de nieuwe ambtsinstructie de geoorloofde

inzet van politiehonden stringenter in te perken dan nu is voorgesteld;
- hierover terug te koppelen aan de raad;
En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. N. Arsieni

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Dank u wel. Dan mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ja dank u wel, voorzitter. Ja, ik kan het relatief kort houden. Kijk, ik denk dat iedereen met schrik die beelden gezien heeft bij Zembla. En ik denk dat dat bij iedereen echt wel een gevoel van zorg oproept en het is goed dat het handelingskader aangescherpt wordt en die ambtsinstructie helder is voor iedere agent. Ik ben het ook eens met degenen die zeggen: nou ja, als je honden opleidt met geweld, dan is de kans dat het gewoon luisteren naar commando's zonder dat daar geweld bij toegepast wordt ook ingewikkelder. Dus dat betekent dat je honden inzet die op dat moment mogelijk ook niet goed luisteren. Dus dat daar ook werk aan de winkel is, zeker waar we zien dat andere korpsen in staat zijn om dat ook nou in aanzienlijke mate zonder zulke trainingsmethoden te doen, lijkt me dat belangrijk dat we daar ook in Rotterdam vol op inzetten. En ik heb van de politiechef begrepen dat dat ook al in hoge mate het geval is. Tegelijkertijd wil ik echt waken voor het demoniseren van de politiehond. Want, in tegenstelling tot mijnheer Van Zevenbergen, heb ik zelf ervaring met de begeleiding van een agent met hond in een zeer dreigende situatie vanuit mijn werk. En ik moet zeggen dat het mij, in ieder geval op dat moment, heel veel geruststelling bood. En ik denk ook dat de inzet van de politiehond ontzettend belangrijk is, qua afschrikkende werking, maar ook in het voorkomen van letsel bij agenten waar er sprake is van groepsvorming die uit de hand dreigt te lopen. Dus wat mij betreft: laten we vooral niet het kind met het badwater weggooien,

de misstanden aanpakken, kaders verstevigen, maar vervolgens ook die hond die ook met veel plezier vaak van waarde is voor het korps, die ruimte ook gewoon blijven bieden. Dank u wel, voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. En dan gaan we naar mijnheer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja, dank u wel, voorzitter. Inzet politiehonden, de PVV is voorstander van politie die zo veilig en efficiënt mogelijk werkt. Wanneer daar inzet van goedgetrainde honden en/of paarden bij nodig is dan moet dat natuurlijk kunnen. Wij hechten wel grote waarde aan een diervriendelijke training. Ook bij de inzet moet er rekening gehouden worden met veiligheid en welzijn van de dieren. Bovendien is het natuurlijk van enorm belang in welke situatie deze dieren worden ingezet. Bij vreedzame protesten van bezorgde burgers tegen de doorgeslagen coronamaatregelen van Mark Rutte zet je natuurlijk geen honden in. Wij tekenen wel mee met de motie 'Held op vier poten' van mijnheer Karremans voor een jaarlijkse kluif van de gemeente voor de politiehonden. En nogmaals, we willen dus absoluut niet dat de Rotterdamse honden worden ingezet tegen vreedzame burgers die het een beetje gehad hebben met de doorgeslagen coronamaatregelen, zoals dat op het Museumplein in Amsterdam door burgemeester Halsema veelal gebeurt. Verder mag van ons jaarlijks ook een wortel of een appel aan de paarden worden gegeven. Tot zover mijn bijdrage, voorzitter.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp).
Mijnheer Meeuwissen?

De **VOORZITTER** (de heer Verheij).
Voordat u uitlogt, mijnheer Van Zevenbergen heeft een vraag.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Ja dank u voorzitter. Ik vind het toch hypocriet van mijnheer Meeuwissen. Aan de ene

kant zegt hij: ik ben wel voor de veiligheid en voor het welzijn van die beesten, van de honden, en ik ben een groot hondenliefhebber, dat mag u weten van mij. En als u ziet waarvoor ze ingezet worden, dan kunt u niet zeggen: ik ben voor de veiligheid, ik ben voor de bescherming van die beesten, want die lopen heel veel risico's. Ik snap u werkelijk niet. Hoe kunt u nou voor inzet van honden zijn als u zowel voor de veiligheid en het dierenwelzijn bent? Dat snap ik niet. Kunt u mij dat uitleggen?

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja kijk, dat is altijd een afweging, mensen lopen anders een groter risico. Dieren kunnen ook gewoon een heel adequaat middel zijn, dat hebben we bij de verschrikkelijke toestanden voor het Turkse consulaat gezien, dat honden daar heel effectief waren als afschrikking en op mensen zijn gaan bijten zonder gevaar voor zichzelf. En anders was het daar compleet geëscaleerd als er geen honden waren ingezet.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Dank u wel, voorzitter. Ik vond het daar flink geëscaleerd overigens hoor. Ik weet niet of de honden daar geholpen hebben. Ik denk dat het eerder escalerend heeft gewerkt dan de-escalerend. Maar goed, wij komen er niet uit, begrijp ik.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). De honden hebben daar uitstekend werk gedaan en zeker bij dat soort verschrikkelijke Turkendemonstraties moeten gewoon zoveel mogelijk honden worden ingezet. Dat is veiliger voor onze Nederlandse politie en dan zijn we van al dat gedonder af. Tot zover, voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Laten we het vooral bij het onderwerp houden en niet teruggaan naar een debat dat enige jaren geleden is gevoerd. Dank u wel, mijnheer Meeuwissen. We gaan naar mijnheer Karremans.

De heer **KARREMANS** (vvd). Goed, mooi een appel en een wortel voor de paarden, dat is goed.

Voorzitter, 'een hond kan ik terugfluiten, een kogel niet', dat was een rake quote, gebezigd door de politiechef, oorspronkelijk uit de mond van een van zijn agenten van de Rotterdamse Hondenbrigade, die goed illustreert waarom de inzet van politiehonden belangrijk en soms gewoon noodzakelijk is. Ja, als je gepakt wordt door een politiehond is dat heftig. Maar van de bijna 11.000 keer dat politiehonden ter plaatse zijn gekomen het afgelopen jaar, zijn ze slechts 88 keer ingezet en slechts 59 keer is daar door politiehonden letsel veroorzaakt. En natuurlijk kan het zo zijn, dat het een keer misgaat en dan is het ook goed, dat recht te zetten en daar lessen uit te trekken.

Waar het gaat om dierenwelzijn, voorzitter, is het belangrijk om hier natuurlijk oog voor te hebben. Dierenwelzijn is ook belangrijk voor de VVD, wij leveren ook de wethouder Dierenwelzijn, zoals u weet. Maar de veiligheid van agenten en de openbare orde in onze straten is voor ons ook belangrijk. Dan zou ik bijna willen zeggen, of ik weet wel zeker dat ik dat wil zeggen, belangrijker. Op de vragen die we over dierenwelzijn hebben gesteld in de commissie, is door de politiechef naar onze mening ook geruststellend geantwoord. In zijn woorden: de hondenbegeleider zal zichzelf altijd de vraag stellen in een split second: moet ik mijn maatje inzetten in deze gevaarlijke situatie? Dat doet hij omdat hij van een hond houdt. Nou voorzitter, dat is denk ik klare taal en dat illustreert ook goed wat de relatie is van de hondenbegeleider met zijn of haar hond.

Voorzitter, je kunt veilig genoeg dus de conclusie trekken dat de inzet van politiehonden gewoon goed gaat in Rotterdam en dat zij van enorme waarde zijn voor de veiligheid in de stad. Zij pakken inbrekers, werken de-escalerend bij het herstellen van de openbare orde en helpen

bij het zoeken van vermiste personen, ga zo maar door. En voorzitter, als teken van steun en waardering van het goede werk en voor het goede werk van de Hondenbrigade dienen wij daarom ook vandaag met de ChristenUnie-SGP, Leefbaar Rotterdam, PVV, Partij van de Arbeid en CDA de motie in: 'Held op vier poten'. De motie roept het college op, om in navolging van de Dickin Medal in het Verenigd Koninkrijk, een onderscheiding in het leven te roepen voor heldhaftige politiehonden. Die hadden we nog niet, nou na vandaag wel, want er staat al een meerderheid op de motie, dus daar kunt u van uitgaan. De kluit die bij de prijs is inbegrepen, wat ons betreft, nou die zou voor de kosten van de gemeente moeten zijn. En daarmee denk ik dat we een mooie streep zetten onder de waardering die we als stad hebben voor de mannen, vrouwen en honden van de Hondenbrigade. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij).
Mijnheer Karremans heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2. Held op vier poten

'De gemeenteraad van Rotterdam op 8 april 2021 in vergadering bijeen ter bespreking van de inzet van politiehonden;
Constaterende dat:

- de inzet van politiehonden in bepaalde situaties een noodzakelijk instrument is voor het bewaren van de openbare orde en bevorderen van de veiligheid in de stad;
- door de inzet van politiehonden levens worden gered, inbrekers worden gearresteerd en andere goede daden worden volbracht;

Overwegende dat:

- in het buitenland reeds onderscheidingen voor (politie)honden bestaan, zoals de Dickin Medal in Groot-Brittannië, waarbij dieren die zich verdienstelijk hebben gemaakt daarvoor onderscheiden worden;
- politiehonden en hun begeleiders in de stad Rotterdam ontzettend goed werk

doen, waarvoor waardering op zijn plek is;
Roept het college op:

- samen met de politie Rotterdam een onderscheiding voor politiehonden (en hun begeleiders) voor uitzonderlijke bewezen diensten in het leven te roepen;
- de naam van de onderscheiding, alsook de voorwaarden nader in te vullen met de politie Rotterdam, met dien verstande dat als onderdeel van de onderscheiding ten minste een dikke kluit die bekostigd wordt door de gemeente wordt opgenomen;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. V.P.G. Karremans, T.J. Vonk en
R.A.C.J. Simons

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Dank u wel mijnheer Karremans. Dan mijnheer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Ja, dank u wel, voorzitter. We hebben vorige week een uitgebreid debat gevoerd in de commissie. En eigenlijk is mijn conclusie na dat debat dat de politiehond ervoor zorgt dat Rotterdam veilig blijft, veiliger wordt en hij zorgt ook voor de veiligheid van de dienders. En het voorkomt ook dat er zwaardere geweldsmiddelen moeten worden ingezet, zoals het trekken van een pistool. Dus onze conclusie is dat de politiehond een held is op vier voeten, vier poten, moet ik natuurlijk zeggen. Mijnheer Karremans zei het al. Wij hebben die motie van hem van harte ondersteund.

Dan toch nog even terug naar de aanleiding van dit hele debat, dat was een uitzending van Zembla, uitzendingen van Zembla. En nu blijkt dat daar maar een deel van de werkelijkheid is getoond. Sterker nog, een heel klein deel van de werkelijkheid. En er werd natuurlijk een aantal misstanden getoond en Leefbaar Rotterdam is tegen elke vorm van dierenmishandeling. Maar goed, we zijn vorige week ook gerustgesteld door mijnheer Westerbeke met de woorden hoe

er omgegaan wordt met de politiehonden in Rotterdam. Ik had eigenlijk ook niets anders verwacht. Nou, we kunnen er nog veel over zeggen, maar ik denk dat de politiehond ons aller vriend is en ervoor zorgt dat heel veel ellende in deze stad wordt voorkomen. Dus wij zijn er blij mee en we zijn ook blij om te horen dat de politie in Rotterdam op een heel goede manier met hun honden omgaat. Dat was het, voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mijnheer Van der Velden heeft nog een vraag aan u.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u. Ik hoor mijnheer Simons zeggen dat zijn partij tegen dierenmishandeling is. Het toedienen van stroomstoten aan honden, dat vindt mijnheer Simons geen dierenmishandeling?

De heer **SIMONS** (lr). Nou kijk, volgens mij heeft mijnheer Westerbeke ook vorige week verteld dat dat maar bij een zeer beperkt aantal honden en dan ook nog in een lichte vorm wordt gebruikt en dat er ook naar gestreefd wordt om dat in de toekomst helemaal te voorkomen. Dus ja, in dat opzicht kan ik die lijn volgen en denk ik ook dat het beeld dat u neerzet, dat elke hond elke dag met een stroomstootwapen of stok wordt bewerkt, verre bezijden de waarheid is.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Zou u uw eigen hond een stroomstoot toedienen?

De heer **SIMONS** (lr). Ik heb geen hond. Ik heb wel twee katten en die luisteren toch nergens naar, dus dat is een totaal zinloze exercitie.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Nee, niets aan toe te voegen. Het standpunt van Leefbaar Rotterdam is me duidelijk, dierenmishandeling keuren ze goed. Ik dank u.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. Mijnheer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Als ik daar nog even op mag reageren. Volgens mij heb ik net heel wat anders gezegd, dus het zijn de woorden van mijnheer Van der Velden en dat laat ik ook graag bij hem.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Helder. Dank u wel. Dan ga ik naar mijnheer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Ja dank u wel, voorzitter. Ik houd het kort. In de commissie VB hebben we een deskundige kunnen horen over de inzet van politiehonden, ook vanuit het perspectief van dierenwelzijn. Daarna hebben we er uitgebreid met elkaar over gesproken. Onze conclusie is, dat de inzet van politiehonden vanuit dit perspectief prima kan, maar dat er op het gebied van trainingen wel veel te verbeteren is. Maar ook dat de politie zich daarvan bewust is en daar ook aan werkt. Maar moties die dat laatste punt onderstrepen, die zullen wij steunen.

En dan de kers op de taart, dan toch wel voor vandaag, denk ik, we zijn blij om samen met de VVD de motie in te dienen om heldenacties van honden te belonen. Niet alleen een beloning voor de hond, maar ook een waardering voor de trainers en de begeleiders van de honden, die zich op deze wijze inzetten voor onze veiligheid. Dat is het waard om te waarderen en vierkant achter te staan. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel, mijnheer Vonk, met een pleidooi voor de kluif. Mijnheer Leewis.

De heer **LEEWIS** (gl). Ja voorzitter, dank. GroenLinks heeft met afgrijzen de afleveringen van Zembla gezien over de inzet van politiehonden en waar dat mis kan gaan. Dat vraagt veel aandacht over de manier waarop politiehonden worden ingezet en hoe ze worden opgeleid. En,

voorzitter, wij zullen de moties steunen die daarover gaan en specifiek de motie van mevrouw Arsieni die daar goede beperkingen aan wil opleggen. Maar voorzitter, voor GroenLinks zit hier nog een wezenlijker vraag onder: is het acceptabel om dieren op deze manier te gebruiken binnen de politie? Honden en paarden worden gebruikt als geweldsmiddel om mensen te arresteren, om tijdens rellen mensen uiteen te drijven en om ze te gebruiken als wapen. En om dieren zover te krijgen dat ze dat willen gaan doen, moet je ze trainen, hard trainen. Trainen in situaties waarbij elk natuurlijk dier zou wegrekken, situaties waarin ze angst, stress, vuur, kleine ruimtes en harde klappen te verduren krijgen. En in het geval van politiehonden zien we dat ze ook echte klappen te verduren krijgen en stroomstoten. Dat is niet oké. Zo kunnen we niet omgaan met andere levende dieren. Zo kunnen we niet omgaan met andere levende wezens die net zoveel gevoelswaarde hebben en emoties hebben als wij. En vooral wezens die daar niet voor kunnen kiezen, die wij dwingen om dat te ondergaan. Voorzitter, als we zoiets met mensen zouden doen, dan zouden we dat 'marteling' noemen. Daarom dienen wij vandaag een motie in om zo snel mogelijk te stoppen met het gebruik van dieren als geweldsmiddel bij de politie.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij).
Mijnheer Leewis heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Dieren zijn geen geweldsmiddel

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 8 april 2021;
Constaterende dat:

- de politie voor haar werk gebruik maakt van honden en paarden als geweldsmiddel;
- deze honden en paarden ingezet worden in gevaarlijke situaties die kunnen leiden tot ernstig letsel of de dood van de hond of het paard;
- bij de opleiding en training deze honden en paarden zeer regelmatig in

beangstigende en bedreigende situaties worden gebracht;

- in het geval van politiehonden het is toegestaan om stroominstrumenten op de honden te gebruiken omdat ze anders niet in alle gevallen luisteren;

Overwegende dat:

- honden en paarden zich niet vrijwillig aanmelden voor het werk bij de politie;
- honden en paarden levende wezens zijn, met een eigen gevoel en eigen waarde van leven;
- het consequent, moedwillig en onvrijwillig blootstellen van dieren aan bedreigende en beangstigende situaties een vorm van marteling is;
- het gebruik van stroominstrumenten een vorm van marteling is.

Spreekt uit:

- het gebruik van dieren als geweldsmiddel bij het politiewerk niet langer acceptabel te vinden;

Verzoekt het college;

- bij de minister te lobbyen om de inzet van honden en paarden als geweldsmiddel tijdens het politiewerk zo veel mogelijk te beperken tot een absoluut minimum;
- de minister te verzoeken te werken aan alternatieven voor de inzet van politiehonden en politiepaarden met als doel de totale stop van het gebruik van dieren als geweldsmiddel;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. S. Leewis, A. van Zevenbergen en
R.T.J. van der Velden

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Dank u wel, mijnheer Leewis. Als laatste op mijn lijstje mijnheer Lammering.

De heer **LAMMERING** (pvda). Dank u wel, voorzitter. We hebben het er uitgebreid over gehad in de commissie. Een politiehond die wordt omschreven als 'een ongelooflijke aanvulling op het werk van de agent', dat zijn de woorden van de politiechef. En natuurlijk moet er grote zorg gedragen worden voor het welzijn van deze

dieren. We zullen daarom een groot deel van de moties van de Partij voor de Dieren ook steunen, want helaas, er bestaat nog geen vakbond voor politiehonden of paarden. De inzet van een politiehond kan daarnaast ook leiden tot zeer ernstig letsel en psychische schade. Het is niet voor niks het op één na zwaarste geweldsmiddel. En rechtmatig of niet, mensen houden er vaak een trauma aan over. We vinden het daarom des te belangrijker dat de inzet goed gereguleerd is en bij disproportioneel politiegeweld burgers en agenten te allen tijde weten waar ze aan toe zijn. Een onafhankelijk, toegankelijk en transparant beroepsrecht met een toetsingskader van geldende professionele standaarden kan bijdragen aan het leerproces en vakmanschap van politie, agenten en politiehondenbegeleiders. Politiebonden en het OM ondersteunen het tuchtrechtpleidooi dat stamt uit 2015 en politiemensen laten in een enquête ook weten dat een dreigende strafzaak ervoor zorgt dat agenten terughoudend optreden, bijvoorbeeld. En die keuze is vaak nu toch een strafzaak of disciplinair onderzoek. Voorzitter, wat ons betreft is een tuchtrechtelijk systeem een win voor de politieagent op straat, een win voor de burger en dus een win voor onze samenleving. We zullen bij het volgende agendapunt, agendapunt 15, een motie indienen waarin we het college vragen hiervoor te lobbyen en ik zal het dan ook wat meer context geven.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel, mijnheer Lammering. Ik kijk even of er nog andere sprekers zijn. Dat is niet het geval. Dan gaan we naar de beantwoording van de vragen door de burgemeester.

De heer **ABOUTALEB**. Voorzitter, dank u wel. Ik zal een aantal vragen van een antwoord voorzien en vrij snel daarna naar de ingediende moties gaan. Tegen mijnheer Van der Velden heb ik in de commissie gezegd: elke discussie die ik met u zou willen voeren als burgemeester

en verantwoordelijke voor de inzet van de politie, ga ik verliezen, want u beroept zich op een behoorlijke standaard als het gaat om de positie van de dieren in relatie tot de mens. En dat is een vrij ideologische bestuurlijke, maar ook vooral een houding waar ik geen vraagtekens bij wil en wens te plaatsen. Dat is van u.

Ik heb toch wel afgelopen week na het debat gevraagd dat ik heel graag, vanuit een heel bijzondere invalshoek naar uw moties wil kijken, die u ingediend heeft. En daar ga ik zo meteen wat over zeggen.

Mevrouw Arsieni was wat uitgebreider ingegaan op het debat van de vorige keer en ik denk dat het goed is om dan ook vanuit mijn positie daar nog op terug te komen. De politiechef heeft volgens mij heel duidelijk aangegeven waarom wij 24/7 in Rotterdam de combinatie van mens en dier inzetten. We komen als het gaat om veiligheid in Rotterdam van heel ver. En ik geef u de komende dagen wat cijfers over de inzet van onze veiligheidsapparaten en de resultaten daarvan als het gaat om high-impact crimes. Dan zult u zien dat wij all time low staan als het gaat om dit soort vergrijpen in Rotterdam. Daar is natuurlijk wel afgelopen jaren wat voor nodig geweest. Dat begon al onder leiding van Ivo Opstelten. Ik heb toen in de commissie gememoreerd dat wij de enige stad in de wereld waren met een perron waar nooit een trein aankwam. We komen van heel ver en ik denk dat dat goed is, dat we dan op een gegeven moment ook de inzet van ons instrumentarium in het licht ook van de resultaten die we met elkaar halen ook af en toe tegen het licht moeten houden. Dat wil ik graag aan mevrouw Arsieni wel toegeven. Maar die cijfers waren toch echt helder. En mevrouw Arsieni zegt: ja, die cijfers zijn niet gevalideerd. Nou, die zijn wel gevalideerd, want de politie is verplicht, ik herhaal nog een keer: verplicht geweldsincidenten te melden en te registreren. Die worden ook gewoon keurig geregistreerd. Vandaar dat we ook precies weten dat er in 2020 10.911 meldingen waren, waarbij de politiehond

meegenomen is. En 1648 keer, duizend zeshonderdachtenveertig keer is een hond uit de auto gehaald. En in 33 keer is hij werkelijk ingezet, in 32 keer heeft hij letsel veroorzaakt en 1 keer niet. Dat kun je nooit zo precies weten, mevrouw Arsieni, als je die getallen niet precies bijhoudt. Dat er ook geen wetenschappelijk onderzoek geweest is na 2016, soit, maar dit weten we precies, omdat de politie verplicht is geweldsmutaties te registreren. En waarom? Omdat die inzet van geweld ook getoetst moet worden. Dat krijg ik vanuit de politie mee om dat toch ook vandaag hier te melden. En bovendien, overigens niet ter relativering, want elk geweldsincident is er één teveel, maar die aantallen keren dat een politiehond geweld veroorzaakt heeft, dat er sprake is geweest van letsel is één procent van alle geweldsincidenten die de politie in Rotterdam meemaakt per jaar, één procent. Niets ter relativering, 32 keer is best heel veel.

Mevrouw **ARSIENI** (d66). Ja voorzitter, natuurlijk lukt de burgemeester mij een heel klein beetje uit om hier nu op te reageren, dus nou met alle liefde wil ik hier een interruptie plaatsen. Het gaat mij natuurlijk over de relatieve kant van de inzet van politiehonden en dan het letsel dat daardoor ontstaat. Want daarmee bouw ik namelijk mijn betoog op, dat om die reden je ze niet te licht zou moeten inzetten. En dat het dus heel belangrijk is dat die waarborgen dus goed geregeld zijn. En we hebben met die uitzendingen van Zembla gezien hoe dat bij een aantal zaken totaal niet proportioneel is ingezet. Dus dat is precies de kern. Want ik zeg niet: het komt heel vaak voor, maar als je zegt: het is 88 keer het geval geweest dat die hond is ingezet en er zijn 59 situaties waarin dat tot letsel heeft geleid, dan is dat natuurlijk nog veel meer dan de 40 procent die ik noemde naar aanleiding van het onderzoek in 2016. Dan kunt u het toch niet anders dan met mij eens zijn, dat als de hond wordt ingezet er een extreem grote kans is dat er ook burgerletsel ontstaat.

De heer **ABOUTALEB**. Ja voorzitter, die kans bestaat, maar dat is met het afvuren van een kogel ook. En ik denk dat het goed is om te vertrouwen, en anders kun je niet functioneren in dit domein, op de professionaliteit en het inschattingsvermogen van de agent ter plaatse. U sprak net over het niet inzetten wanneer er sprake is van het stelen van kauwgom. Nee, vanzelfsprekend, elk weldenkend mens zou dat niet doen en daar kan ik het alleen maar met u mee eens zijn. Dus niet te lichtvaardig daarover denken. Maar de politiechef heeft ook in de commissie, en dat vond ik een treffend voorbeeld, een dilemma geschetst, waarbij hij zei: kijk, wij komen ter plaatse naar aanleiding van een melding van een inbraak. En we zien iemand in zwarte kleding van achteren met een capuchon weglopen, dus we kunnen ook de leeftijd niet inschatten, we kunnen ook niet zien hoe oud de persoon in kwestie is en we weten ook niet wat hij precies veroorzaakt heeft. Dan zijn er twee scenario's mogelijk: we sturen er een hond op af en dan concluderen we achteraf of dat ten onrechte was, want het was gebleven bij een poging tot inbraak. Dan is de inzet niet proportioneel. Maar zei hij in de commissie: als achteraf zou blijken dat die persoon in kwestie een inbraak heeft gepleegd waarbij hij een mevrouw van 80 gekneveld heeft in de bezemkast? Dan is de inzet wel weer proportioneel. En dat risico loop je dus altijd bij dit soort vraagstukken, inschattingssituaties, waarbij wel degelijk achteraf geconcludeerd kan worden dat de inzet niet proportioneel is geweest. En daarom moeten we denk ik vertrouwen op de professionaliteit van de agent.

Mevrouw **ARSIENI** (d66). Ja voorzitter, de burgemeester verdwijnt meteen uit beeld, nu maakt u er een andere discussie van. Kijk, u geeft heel terecht aan, dat er natuurlijk ook niet te licht moet worden omgegaan met vuurwapens. Daarom hebben we juist ook in de wet het kader rondom het vuurwapengebruik heel strikt met elkaar geregeld. Dat hebben we dus

niet voor de politiehonden, dat is de reden waarom ik dit op de agenda wilde zetten, omdat het, als het ook leidt tot zwaar letsel natuurlijk heel logisch is dat je daar ook naar kijkt. Dus dat je dat wel inkadert. En dan ben ik het natuurlijk helemaal met u eens als u zegt: ja, je moet vertrouwen op de professionaliteit van de politie, maar de politie functioneert ook binnen de grenzen van onze rechtsstaat en dat betekent dat we daar ook kaders voor geven. Nou is het zo dat voor de hond dat kader eigenlijk op dit moment niet heel strikt is, dus in theorie kan het op dit moment wel dat er een hond wordt afgestuurd op iemand die een rolletje pepermunt heeft gestolen. En dan valt er niet te zeggen of daar strafrechtelijke vervolging van plaats moet vinden, want ja, die inzet is geoorloofd op dit moment. En daarvan zeg ik: als er dit soort casuïstiek aan de hand is en je kunt daar eigenlijk dus geen lering uit trekken, dan is het onvoldoende hoe het nu in de wet geregeld is. En dat moeten we willen veranderen.

De heer **ABOUTALEB**. Voorzitter, twee dingen, met één punt ben ik het met mevrouw Arsieni eens, het andere niet. Waar ik het mee eens ben, is het volgende. Als je zegt: dit is een gewichtig, zwaar geweldsinstrument, dat moet je het beter beschrijven en dus ook een betere instructie meegeven, omdat dat achteraf ook beter te beoordelen is. Ja, daar ben ik het helemaal mee eens. Ik steun dus ook daarom de opvatting dat er een beter beoordelingskader moet komen en een beter instructiearrangement moet komen. Tegelijkertijd zien wij, net zoals in de huidige situatie, dat als er sprake is van ongeoorloofde inzet van geweld, het Openbaar Ministerie de situatie kan beoordelen. We hebben twee casussen besproken in de commissie waar het ook gewoon aan de orde is geweest. Eén keer kwam het Openbaar Ministerie tot de conclusie dat de inzet ongeoorloofd was, en de andere keer is de rechter tot de conclusie gekomen, dat dat geoorloofd was. Maar ik ben het met u eens, om die twijfel aan de voorkant te vermijden, moet

je het beter clausuleren. En heus, mevrouw Arsieni, als er echt een melding is van het stelen van een rolletje pepermunt in een winkel, echt, gelooft u mij maar, daar zal de politie de hond niet op inzetten. Al heeft u theoretisch gelijk dat dat in principe zou kunnen, maar tot dat niveau zal, denk ik, een hondenbegeleider zich niet verlagen. Dat geloof ik niet.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mevrouw Arsieni in reactie hierop? Anders ga ik eerst naar mijnheer Simons.

Mevrouw **ARSIENI** (d66). Mijnheer Simons kan eerst.

De heer **SIMONS** (lr). Ja, dank u voorzitter. Ik heb natuurlijk in de eerste termijn een interruptie bij mevrouw Arsieni gedaan met de vraag van de cijfers. Nou, die worden nog eens bevestigd door de burgemeester. Maar we hadden vorige week natuurlijk ook een deskundige die in Zembla al aan het woord is geweest en daar letterlijk heeft gezegd: menig diender is gebeten door een politiehond. Toen ik vervolgens hem vroeg die uitspraak te onderbouwen, toen zei hij: ja, dat kan ik niet. Dus waar u nog steeds zit op die lijn om misstanden of vermeende misstanden uit te vergroten, blijkt dat gewoon niet uit de cijfers die beschikbaar zijn. En ook niet mijnheer Timmer, de deskundige op dat gebied, die dat ook gewoon niet kon doen. Dus wat is uw antwoord daar dan op? Want ik ben wel een beetje op zoek waarom u dit nou elke keer zo naar voren brengt, dat verkeerde beeld van de inzet van politiehonden.

Mevrouw **ARSIENI** (d66). Ja voorzitter, ik moet een klein beetje letten op mijn spreektijd, dus ik ga een heel kort antwoord geven. Ik heb volgens mij hier ook al antwoord op gegeven. Ik kan niet iets wat mijnheer Timmer heeft gezegd hier nu gaan verantwoorden. Dat vind ik ook een beetje raar om mij die vraag te stellen. Wat ik wel kan zeggen: 59 van de 88 gevallen dat een hond is ingezet, was er sprake van letsel. Dat geeft aan dat dus bijna 70

procent van de situaties dat de hond wordt ingezet er ook letsel is. Dus dat betekent dat je altijd voorzichtig zal moeten wegen wanneer je een hond inzet. Dat is het punt dat ik hier wil maken. Het gaat mij om de waarborgen die worden gesteld aan de inzet van de politiehond en dat je dat dus niet voor het minste of geringste doet. Daarmee zeg ik niet dat dat altijd gebeurt, maar er is een aantal casussen geweest, die wij ook met zijn allen hebben gezien, waarin dat heel duidelijk zichtbaar is geworden.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mijnheer Simons? Dat gaat over. Mijnheer Karremans dan.

De heer **KARREMANS** (vvd). Ja, ik vroeg me af of mevrouw Arsieni, die zit goed in de statistieken, hoeveel procent van de gevallen dat er een vuurwapen is ingezet leidde tot letsel, denkt u?

Mevrouw **ARSIENI** (d66). Ja voorzitter, volgens mij krijgen we een brief van de burgemeester over het instrumentarium. Ik denk dat dat een heel goede kans is om uitgebreid met elkaar daarover van gedachten te wisselen.

De heer **KARREMANS** (vvd). Nou, dat is een mooi ontwijkend antwoord. Ik weet het antwoord namelijk wel: natuurlijk veel vaker. Ik vind het nog meevallen. Als een hond inderdaad achter iemand wordt gestuurd, is dat nog in een flink aantal van de gevallen dat men er zonder letsel vanaf komt. En dat is alleen het deel waarin een hond achter iemand werd aangestuurd. 11.000 keer is hij, het is al vaker gezegd, maar het verdient onderstreping, 11.000 keer werd zo'n hond naar een situatie toegebracht en slechts 59 keer leidde tot letsel. Dat is minder dan 1 procent. Daar hebben we het over. Laten we de echte problemen in de stad oplossen en laten we waardering uitspreken voor die honden en niet beleid boven veiligheid stellen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Ik hoorde geen vraag, maar wellicht roept het reactie op.

Mevrouw **ARSIENI** (d66). Ik houd het hierbij.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dan gaan we terug naar de burgemeester voor de beantwoording van de vragen en de moties.

De heer **ABOUTALEB**. Ja voorzitter, af en toe heb ik het gevoel dat we ook echt wel aan dezelfde lijn trekken hoor, dezelfde richting. Ik ben als burgemeester er ook helemaal niet voor dat mensen, ook in mijn rol als burgervader, ten onrechte worden gebeten door honden. Maar soms sta je voor dilemma's en volgens mij heeft mijnheer Westerbeke in de commissie duidelijk gemaakt dat de combinatie mens en dier, in dit geval mens en hond of mens en paard een geweldige combinatie kan zijn, die ook het veiligheidsbeleid kan versterken. Ik kom zo meteen bij het behandelen van de moties, voorzitter, terug op de voorwaarden stellen aan het aanschaffen van honden, een stroomstoot toedienen en doe je dat zodanig dat je die honden aanschaf die niet via dierenmishandeling zijn opgeleid. En vanzelfsprekend, mevrouw Arsieni, moet er ook opgetreden worden tegen dierenmishandeling, dat is zonder meer waar.

De vragen en de opmerkingen van mevrouw Eskes heb ik terloops behandeld. Mijnheer Meeuwissen, wortel en appel, niet inzetten tegen demonstranten. Nou dat is maar zeer de vraag of je dat niet zomaar kunt zeggen. Het heeft toch een beetje het karakter van ik mag de honden wel inzetten tegen allerlei anderen die ik toch niet zo aardig vind, of die ik in mijn ogen wel aardig vind, maar de orde verstoren. Maar bij andere demonstranten die de boodschap uitdragen waar ik voor sta, dat mag je dan niet doen. Ja, dat vind ik, voorzitter, toch een beetje meten met twee

maten. Tot dat niveau zou ik mij niet willen verlagen. Uiteindelijk moet ik wel toestemming geven voor inzet van geweldsmiddelen, zoals de inzet van de ME. En daar gaat het zonder aanzien des persoons en dan gaat het echt om de vraag of een demonstratie bijvoorbeeld zodanig de situatie die beschreven is in de wet Openbare Manifestaties schendt dat ertegen moet worden opgetreden. Dat is ook het enige criterium, niet zozeer het soort mensen dat daar demonstreert. Dat is geen criterium, dat is ook niet meegegeven in de wet.

Mijnheer Karremans, u citeerde nog de politiechef: een hond kan ik terugfluiten en een kogel niet. Dat is de naakte waarheid en ik zal zo meteen terugkomen op het onderscheiden van honden, zoals u gevraagd heeft in uw motie, bij de behandeling van uw moties. Mijnheer Simons merkte nog op dat honden bijdragen aan de veiligheid. Ik zou willen amenderen dat de combinatie van mens en hond bijdragen in die combinatie, daar gaat het natuurlijk om. Mijnheer Vonk zegt dat hij een aantal moties zal steunen, dat gaan we zo meteen zien. Mijnheer Leewis is categorisch in zijn opvatting: stoppen met dieren in deze wereld. Dat is een te respecteren ideologische opvatting. Toch is het zo dat, niet wij, want daar gaan wij niet over, de wetgever geoorloofd heeft dat de combinatie van mens en dier wel degelijk nuttig kan zijn voor de samenleving. Overigens in de commissie hebben we ook gesproken over speurhonden bij aardbevingen en ook speurhonden bij drugs in de haven en zo nog meer. Ik begrijp uw genuanceerde standpunt, daar heb ik ook alleen maar respect voor. Mijnheer Lammering kondigt aan een aantal moties van de Partij voor de Dieren te zullen steunen en dat hij voorstander is van tuchtrecht.

Ik wil graag nu de moties nalopen, voorzitter, als u mij dat toestaat. Even kijken hoor. Eerst de motie van GroenLinks onder de titel 'Dieren zijn geen

geweldsmiddel'. De motie verzoekt het college - overigens als u mij dat toestaat, in een aantal van die moties staat 'Verzoekt het college', maar het college heeft in dezen geen bevoegdheden, dus ik ga ervan uit dat u bedoelt 'Verzoekt de burgemeester' - bij de minister te lobbyen voor de inzet van honden en paarden als geweldsmiddel tijdens het politiewerk zoveel mogelijk te beperken. En als tweede de minister te verzoeken te werken aan alternatieven voor de inzet van politiehonden. Voorzitter, ik wil deze motie omarmen en bij u ook positief adviseren. Waarom? Omdat ik vind dat deze motie eigenlijk zegt: als je dan toch dieren inzet, doe dat in het uiterste minimum en doe dat ook alleen professioneel. Volgens mij is dat een oproep waar je het alleen maar mee eens kunt zijn. Mevrouw Arsieni sprak ook over mogelijke technologische ontwikkelingen in dezen, die wellicht dieren op termijn overbodig kunnen maken. Dat lijkt een beetje op de discussie rondom dieren die we gebruiken voor ethische proeven. Ook daar gaat het natuurlijk om de discussie of de vraag of technologie ons verder kan helpen. Die oproep kan ook geen kwaad dus beide punten onder de motie zou ik willen omarmen.

Dan motie 2, 'Held op vier poten', van de VVD en anderen. Ook die motie zou ik graag willen omarmen. Wij gaan er natuurlijk niet over, u niet, ik niet, dat is de politie. Dus ik kan het verzoek wel overbrengen. Maar ik vind het een sympathiek gebaar dat in dezen, denk ik, prima is.

Motie 3, 'Een mooi pensioen voor ex-politiehonden', Partij voor de Dieren. Ik beschouw het als ondersteuning van het beleid, want een hond die langere tijd als trouwe viervoeter is ingezet voor veiligheidsvraagstukken verdient op enig moment ook met respect met pensioen te gaan. Ik zou deze motie ook willen omarmen.

Motie 4, 'Geen afname van honden getraind met stroomstoten'. Deze motie wil ik ontraden, simpelweg omdat ik zou zeggen: hij is overbodig, omdat de politiechef in de commissie uitdrukkelijk duidelijk heeft gemaakt, dat er geen politiehonden in Rotterdam worden aangeschaft bij KNPD, dat alleen maar honden worden aangeschaft van particulieren en dat er vijf stappen worden gezet om te controleren of de hond met geweld is opgeleid om zijn werk te kunnen doen, dus inclusief stroomstoten. Daar vergewist de politie zich ten enenmale van en in die zin is deze motie overbodig. Je kunt ook zeggen ontraden, maar hij is eigenlijk overbodig.

Dan de motie van de Partij voor de Dieren. 'Stop de stroomstoten', die zegt: verzoek de politiechef van Eenheid Rotterdam zo snel mogelijk te stoppen met het verzorgen van trainingen aan de vijf honden waarbij gebruik wordt gemaakt van stroomstoten. Ik heb in de commissie gezegd dat ik deze motie, of dit standpunt, grotendeels zou willen omarmen in die zin dat ik het ook als burgemeester de politiechef zou willen verzoeken. Hij zei: wij zijn het aan het afbouwen. Ik zou daaraan willen toevoegen: versneld afbouwen, want volgens mij, als we in zijn algemeenheid zeggen, dat we die combinatie met stroomstoten niet wenselijk vinden, dan is het, denk ik, handig om zo snel mogelijk af te bouwen. Het gaat overigens om vijf honden van de 40 die in Rotterdam ingezet worden. Dus die motie, mijnheer Van der Velden, zou ik graag willen omarmen met deze duiding.

Motie 6, 'VOG voor alle trainers van politiehonden'. Die vond ik eigenlijk wel een hele interessante, want dat betekent eigenlijk: wij kopen onze honden als Rotterdam bij particulieren en dat je tegen een particulier kunt zeggen: als we met elkaar zaken moeten doen, dan moet u een VOG hebben waaruit blijkt dat u zich niet schuldig maakt aan dierenmishandeling of dat u daar nooit voor bent veroordeeld. En

dat lijkt me eigenlijk een hele interessante toevoeging, dus ik zou graag dit verzoek van u, mijnheer Van der Velden, willen overbrengen aan de politie om daar gebruik van te maken. Die VOG kan hier, denk ik, wellicht nuttig zijn.

Dan de motie van D66, 'Foei!', interessante titel met uitroepetekens, waarbij het college c.q. de burgemeester wordt verzocht in de Driehoek te bespreken, met de politie en het OM, welke mogelijkheden er zijn om dierenmishandeling binnen de politiehondenverenigingen beter op te sporen, bij de minister erop aan te dringen dat de politiehonden die alleen luisteren naar stroomstootapparatuur en niet luisteren naar commando's met pensioen worden gestuurd en bij de minister erop aan te dringen om in de nieuwe ambtsinstructie de geoorloofde inzet van politiehonden stringenter in te perken dan nu het geval is. Dat is wat u voorstelt. En ik ben, gezien het debat dat mevrouw Arsieni en ik zojuist met elkaar gevoerd hebben, voorstander van deze richting. Dus ik ben bereid om dit over te brengen aan de minister en mij daarvoor in te zetten.

Voorzitter, dit waren de moties die ik eerder heb mogen ontvangen en die ik graag op deze manier aan de raad wil adviseren.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel, burgemeester. Geeft dat aanleiding voor een tweede termijn? Ik zie niemand de hand opsteken, dus de beantwoording van de burgemeester was duidelijk. En alles wat gezegd moest worden is gezegd.

14. Inzet online lokmiddelen tegen mensenhandel

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dan sluit ik dit agendapunt af en gaan we naar agendapunt 14. Dat gaat over de inzet van online lokmiddelen tegen mensenhandel. En daarvoor geef ik als eerste het woord aan mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ja dank u wel, voorzitter. Ja, eerder had mevrouw Hoogwerf dit al geagendeerd op de vorige raadsvergadering. Toen is het verwezen naar de commissie. Daar hebben we er met elkaar over gesproken en ik denk dat het helder is en dat iedereen de zorg ook deelt over prostitutie onder jongeren. En met name het feit dat het steeds meer digitaal plaatsvindt. En dat zeker kwetsbare jongeren daar gemakkelijk het slachtoffer van kunnen worden. Wat ons betreft is het dus van belang dat we daar een forse plus op de inzet zetten. Dat gaat over het inzetten van lokprofielen, dat gaat over hoe we toch ook dat webcrawlen weer mogelijk kunnen maken. Daar was de politie mee bezig. Dat ligt nu wat on hold, maar we hopen dat dat weer van start kan gaan. Maar daarnaast gaat het ook om een preventieve werking en dat ligt met name op het terrein van de wethouder Jeugd. Waarbij we met name aandacht willen vragen voor het domein van de kwetsbare jongeren en dan heb ik het met name over de jongeren die ook te maken hebben met residentiële jeugdzorg, jeugdzorg-plus, jongeren die te maken hebben met jeugdbeschermingsmaatregelen. Dat zijn de kwetsbare groepen die vaak vanwege eerder trauma al een bepaalde kwetsbaarheid hebben en daardoor extra gevoelig kunnen zijn voor online lokkers die hen inzetten voor zeer verontrustende zaken, onder andere de prostitutie en andere zaken betreffende mensenhandel. Nou, wij zouden heel graag zien dat daar met Jeugdzorg preventief extra inzet gepleegd wordt op het weerbaar maken tegen deze vorm van mensenhandel. En daarom staat mijn naam uit volle overtuiging onder de motie die mevrouw Hoogwerf heeft voorbereid. Dank u wel, voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel, mevrouw Eskes. Mijnheer Karremans.

De heer **KARREMANS** (vvd). Ja voorzitter, dank u wel. Wij dienen vol overtuiging deze

motie inmiddels mede in. Het is een duistere kant van onze samenleving die we maar voor een deel hebben kunnen zien middels een technische sessie een paar weken geleden. En ik kan u eerlijk vertellen, de rillingen liepen echt over mijn lijf. De verhalen over de kwetsbare jonge jongens en jonge meisjes die via loverboys de gedwongen prostitutie in worden getrokken zijn niets minder dan hartverscheurend en zeer onrechtvaardig en je wilt alles, ja echt alles uit de kast trekken om dit tegen te gaan. In dat licht ook deze motie, uiteraard binnen die juridische kaders, maar goed om online lokmiddelen daarvoor in te zetten, omdat dit iets is wat aan de ene kant heel onzichtbaar is, maar tegelijkertijd ontzettend urgent. Een groot probleem waarvan het, denk ik, goed is dat dit aangepakt wordt. Dus vol overtuiging mede-indiener van deze motie. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel, mijnheer Karremans. Mevrouw Hoogwerf.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Ja voorzitter, dank u wel. Deze motie komt niet over één nacht ijs, die is al een tijdje in de maak en er zijn ook al behoorlijk wat discussies in de commissie en in de raad aan vooraf gegaan. En je ziet dat in de tijd eigenlijk het draagvlak alleen maar is toegenomen, dus daar ben ik ook echt enorm dankbaar voor. De tijd staat niet stil. We hebben onlangs een rapport kunnen zien van het CKM, het Centrum voor Kindermishandeling en Mensenhandel, waarin ook wordt weergegeven dat eigenlijk het klassieke, oude beeld van de loverboy die op een scootertje op het hoekje op het meisje stond te wachten, allang niet meer van toepassing is. 80 procent vindt de slachtoffers online en vervolgens wordt ook 80 procent van de slachtoffers online uitgebuit. Het is dus ook echt van belang dat wij op die wereld inspelen en dat we alle vormen van preventie en repressie ook zoveel mogelijk in die nieuwe omgeving, dus online plaats laten vinden. Ik ben echt

blij dat we hier als Rotterdam achter kunnen gaan staan en dat er zo ontzettend veel steun voor de motie is, die we vandaag in hebben gediend. Hij zit al netjes bij de stukken. Slachtoffers verdienen dit. Wat mijnheer Karremans net al zei, de meisjes van 12, 13 jaar die seksueel worden uitgebuit, het is helaas geen uitzondering, het is bijna een regel aan het worden. En als je kijkt naar de opsporingscijfers zijn die echt bedroevend laag. Dus alles wat we kunnen doen aan preventie, moeten we ook doen. Dus Rotterdam, we gaan ervoor, handen uit de mouwen en de slachtoffers uit de anonimiteit halen en de daders al helemaal. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij).
Mevrouw Hoogwerf heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Online lokmiddelen mensenhandel

‘De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 8 april 2021, ter bespreking van het agendapunt ‘Inzet online lokmiddelen tegen mensenhandel’;
Constaterende dat:

- recent onderzoek van het Centrum Kinderhandel Mensenhandel (CKM) heeft aangetoond dat daders van mensenhandel vooral online in contact komen met slachtoffers van mensenhandel, en hun ‘diensten’ ook online aanbieden;
 - organisaties zoals het CKM en Watch Nederland effectieve methoden hebben voor het opsporen van seksuele uitbuiting en illegale prostitutie, door onder andere lokadvertenties;
 - de Rotterdamse inzet op mensenhandel in de aanpak ondermijning in mindere mate gericht is op de online omgeving;
- Overwegende dat:
- uit het CKM-onderzoek blijkt dat daders en slachtoffers in bijna 80 procent van de gevallen voor het eerst online met elkaar in contact komen;
 - kwetsbare jongeren in jeugdzorg instellingen extra risico lopen om ten prooi

te vallen aan dit soort uitbuiters, aldus ook eerdere rapporten van het CKM;

- seksuele uitbuiting en illegale prostitutie zich voornamelijk op het internet manifesteren;
 - de mensenhandel aan twee kanten online plaatsvindt; de slachtoffers van loverboys worden zowel online geronseld als ook aangeboden via het internet;
 - de huidige benadering tegen mensenhandel tekortschiet op het gebied van online maatregelen en preventie;
 - de gemeente alles op alles moet zetten om deze afschuwelijke praktijken te bestrijden en het de daders moeilijk te maken;
 - in Rotterdam momenteel nog niet wordt gewerkt met online lokmiddelen om deze mistanden op te sporen en aan te pakken;
 - deze inzet een goede aanvulling kan zijn op het pakket aan maatregelen van Rotterdam om mensenhandel tegen te gaan en de aanpak te verstevigen;
 - tijdens een werkbezoek aan de politie afdeling AVIM en het OM is aangegeven dat het gebruiken van lokmiddelen wel degelijk mag volgens de wet, maar bij deze criminaliteitsvormen nog niet of nauwelijks wordt ingezet;
- Verzoekt het college:
- gebruik te maken van meer technische mogelijkheden zoals online lokprofielen, lokadvertenties en web crawlers die mensenhandel en illegale prostitutie kunnen opsporen en voorkomen;
 - extra inzet te plegen op (online) instrumenten die een preventieve werking hebben in de strijd tegen seksuele uitbuiting en illegale prostitutie, en deze maatregelen af te stemmen in samenspraak met instanties zoals het CKM of de Nationaal Rapporteur Mensenhandel en Seksueel Geweld tegen Kinderen;
 - bij het bepalen van beleid specifiek aandacht te besteden aan kwetsbare jongeren in jeugdzorg instellingen om hun weerbaarheid te verhogen en hen te beschermen tegen uitbuiters;
- En gaat over tot de orde van de dag.’

w.g. T.C. Hoogwerf, E.C. Eskes, V.P.G. Karremans, T.J. Vonk, S.F. Lammering, N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein, M.J.P. Meeuwissen en E. Büyükcifci

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Dank u wel, mevrouw Hoogwerf. Mijnheer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Ja, dank u wel voorzitter. Ja, naar mijn bescheiden mening is er alle reden om trots te zijn op de inzet tegen de misstanden in de prostitutie, zoals mensenhandel en uitbuiting, waarmee we landelijk vaak ook een voorbeeld zijn. Maar tegelijkertijd is dit een onderwerp waarover je nooit tevreden kan zijn. De aanpak is nooit goed genoeg. Want onder het vernislaagje van de zogenaamde 'vrije keuze' gaat zoveel onrecht en uitbuiting schuil. Daarom ben ik blij met de motie waartoe mevrouw Hoogwerf het initiatief heeft genomen om nu ook vooral te kijken naar de strijd tegen misstanden in de prostitutie in de online-wereld. De uitwerking naar aanleiding van de commissiebespreking is ook een goede. En daarom zijn we ook mede-indieners, vol overtuiging, van deze motie om daders te pakken en kwetsbare jongens en meiden te beschermen. Dank voor het initiatief, nogmaals, aan mevrouw Hoogwerf en dank voor het brede draagvlak in de commissie en ik kijk uit naar de reactie en naar de stemming. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel mijnheer Vonk. Dan mijnheer Leewis.

De heer **LEEWIS** (gl). Voorzitter, er zijn dagen dat ik een groot meningsverschil heb met mevrouw Hoogwerf en mevrouw Eskes, vandaag is zeker niet zo'n dag. Als raadslid, als Rotterdammer, maar ook zeker als vader is dit een problematiek waar ik me heel erg veel zorgen over maak, waar ik 's nachts van wakker kan liggen. Ik ben heel erg blij dat dit initiatief is genomen. Het is eerlijk gezegd door mijn

eigen slordigheid dat hij niet ook door ons is ondertekend, maar ik zal met veel genoeg hiervoor stemmen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. Dat is een duidelijk statement. Ik kijk of er nog anderen zijn. Mijnheer Lammering.

De heer **LAMMERING** (pvda). Ja dank u wel, voorzitter. Het wereldwijde web is een plek waar criminelen en roofdieren zich onaantastbaar wanen en ook de Rotterdamse Partij van de Arbeid maakt zich enorme zorgen over de gevaren van deze online wereld. Online lokadverenties zijn een bewezen en effectief wapen in de strijd tegen deze schurken. En ik wil alleen even kwijt dat wij daarom de inzet van mevrouw Hoogwerf enorm waarderen en ook, mede daarom, deze motie mede indienen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. Dan gaan we naar mijnheer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Dank u voorzitter. Ja ik heb niet veel spreektijd, dus ik zal er niet veel woorden aan vuil maken. Maar ik wil ook een enorm groot compliment geven aan mevrouw Hoogwerf en volledige steun van de SP geven. Dus wij gaan zeker steunen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. Dan heb ik volgens mij iedereen gehad die zich heeft aangediend. Dan kijk ik nog één keer of er nog aanvullende sprekers zijn. Dan gaan we met de duidelijk brede steun voor het initiatief naar de beantwoording door de burgemeester.

De heer **ABOUTALEB**. Ja voorzitter, dank u wel. Ik zou eigenlijk gewoon kunnen zeggen: we hebben het debat gehad in de commissie, dat is het en ik heb daar niet zoveel aan toe te voegen, temeer ook omdat het niet zozeer een onderwerp is dat binnen mijn gezagslijn ligt, het ligt vooral in de gezagslijn van het Openbaar Ministerie.

En het Openbaar Ministerie ziet toch kansen om mogelijk op dit onderwerp op te schuiven. Ook volgens het Openbaar Ministerie is dat een hele gevoelige kwestie. Dan moet je, als je dat al zou willen doen, zodanig met redenen omkleed dat je niet achteraf door de rechter wordt teruggefloten, dat je mensen ergens hebt ingeluisd. Maar er zijn ontwikkelingen binnen het Openbaar Ministerie, waarbij een lopende rechtszaak wellicht een perspectief zou kunnen bieden. Mijnheer Hillenaar, onze officier van Justitie heeft in de commissie zeer uitgebreid stilgestaan bij de kansen, de mogelijkheden en de problemen en ik denk dat het goed is, dat wij met het nieuwe licht dat aan het firmament verschijnt van de zijde van het Openbaar Ministerie, wij als burgerbestuurders tegen elkaar kunnen zeggen: dat is fijn, dat het aan de orde is, want wie wil dit niet aanpakken? Dat is ook precies zoals mijnheer Vonk ook zegt: dat laagje vernis dat mensen zelf in die wereld stappen, dat vrouwen en jongeren en ook jongens vrijwillig in die wereld stappen, dat is maar zeer betrekkelijk de waarheid. En dat dat waarschijnlijk in grote percentages misschien toch niet het geval is en dat er sprake is van misbruik en mensenhandel. Ik denk dat het goed is dat wij hier met elkaar met zijn allen gewoon zeggen: dit willen wij niet, dit willen wij niet in Nederland, dit willen wij niet in Rotterdam en we steunen het Openbaar Ministerie in hun zoektocht naar een effectief middel om lokmiddelen in te zetten. Wellicht als afschrikmiddel, wellicht om ook als mensen over de schreef gaan om ze in de kraag te vatten. Dank aan alle initiatiefnemers voor de motie, ook aan mevrouw Hoogwerf in persoon. Wat mij betreft omarm ik deze motie en dan vraag ik de raad eigenlijk om met zijn allen te zeggen: dit vinden wij de goede richting.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ja ik realiseerde me eigenlijk door de beantwoording van de burgemeester dat ik echt nog iets vergeten ben te zeggen. En dat is namelijk het volgende, dat ik ongelooflijk blij en

dankbaar ben en dat ook hier wil uitspreken, dat de nieuwe hoofdofficier van justitie, mijnheer Hillenaar, ook echt zijn nek uitsteekt om hier een verschil te maken. En ik denk dat, natuurlijk snappen we allemaal de juridische haken en ogen, maar ik moet zeggen dat ik echt ongelooflijk blij ben met zijn inzet op dit terrein en dat ik blij ben dat hij hierin ook de randen wil opzoeken, juist om dit enorm grote en zeer ingrijpende probleem voor veel jonge mensen ter hand te nemen. En ik denk dat een compliment aan hem hier in deze vergadering ook op zijn plaats is. Dat had ik in mijn bijdrage willen doen, was ik vergeten, maar gelukkig riep de burgemeester met zijn bijdrage dat weer in herinnering.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Helder statement van mevrouw Eskes. Burgemeester, was u klaar?

De heer **ABOUTALEB**. Aldus.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Aldus. Volgens mij is dan alles gezegd. Ik kijk even of er nog behoefte is aan een tweede termijn. Dat denk ik niet. Dan zal de stemming over de motie plaatsvinden in het stemvenster vanavond, hoewel volgens mij van deze motie de uitslag al wel te voorspellen is.

Ik stel u voor om tien minuten te schorsen alvorens wij aan de C-onderwerpen beginnen. We beginnen dan namelijk met een vermoedelijk lang debat. Tien minuten schorsing, we gaan om 15.20 uur weer verder. De vergadering is geschorst.

(De vergadering is geschorst.)

Heropening

C. ONDERWERPEN MET EEN REGULIER DEBAT

15. Uitkomsten onderzoek naar aanleiding van uitlatingen in appgroep van medewerkers van de politie

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Collega's, wij gaan weer verder met de raadsvergadering. Ik heropen de vergadering. En wij zijn aangekomen bij agendapunt 15, dat betreft de uitkomsten van het onderzoek naar aanleiding van uitlatingen in een appgroep van medewerkers van de politie. U heeft daar al uitgebreid over gesproken in de commissie en dit is het afsluitende politieke debat daarover. Ik ga als eerste het woord geven aan mijnheer Lammering op dit punt.

De heer **LAMMERING** (pvda). Dank u wel, voorzitter. Ben ik goed te verstaan, want ik kreeg net in de chat door dat mijn volume wat laag stond.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Inmiddels is dat duidelijker.

De heer **LAMMERING** (pvda). Oké. Voorzitter, als wij racisme, discriminatie en disproportioneel politiegeweld tegen willen gaan, dan moeten wij het systeem aanpakken. Dan moeten wij daar kritisch naar kijken en ik zal u uitleggen waarom. Afgelopen zaterdag was ik samen met een van mijn beste vrienden en onze zoontjes te vinden op een grasveldje vlak voor onze basisschool, de Wilhelminaschool in Oud Charlois. De plek waar zo'n 22 jaar geleden onze vriendschap was ontstaan. En terwijl de boys zorgeloos een balletje aan het trappen waren, maakte ik van de gelegenheid gebruik om mijn maat om advies te vragen. Het is een jongen van Turkse komaf en zijn vader spreek ik aan met 'baba'. Ik was daar kind aan huis en ik heb veel van mijn opvoeding daar ook deels gehad. En hoewel ik weet dat die vriend van mij zich niet zo nadrukkelijk met de politiek bezighoudt, wist ik dat hij hier ongetwijfeld een mening over had. Dat de hele kwestie hem ook had geraakt, want voor jongens zoals wij, opgegroeid in een multiculturele samenleving, waren de uitspraken en het proces eromheen erg pijnlijk en bijzonder ongemakkelijk. Dus ik vroeg hem hoe hij naar deze kwestie keek en hij zei: Mos, ik kan toch met geen

mogelijkheid er meer op vertrouwen, dat deze agenten zonder vooringenomenheid de straat opgaan voor mijn veiligheid? Functie elders, zei hij, en hij maakte daar een terecht punt. Maar was het maar zo simpel, Ali, was het maar zo simpel, antwoordde ik hem. Want hoe pragmatisch die oplossing ook lijkt, het echte probleem lossen we daar niet mee op. Je haalt daarmee alleen het probleem uit zicht. En die uitdaging die zit in de cultuur, die uitdaging die zit in de organisatie en die uitdaging zit in het systeem. En om racisme en discriminatie uit onze samenleving te krijgen, heb ik iedereen nodig. Van politieagent tot burger, van klokkenluider tot eenheidsleiding. We kunnen de kaders en randvoorwaarden creëren. We draaien in deze raad aan een hele krachtige knop, waar wij onze verantwoordelijkheid voor moeten pakken en waarbij wij ook zelf het goede voorbeeld moeten geven. Voorzitter, als een agent een dropje steelt uit een snoepwinkel, dan wordt hij op staande voet ontslagen. En als een agent zich racistisch of seksistisch uitlaat, is het nog maar de vraag wat er gebeurt. Daar zit veel en veel te veel ruimte tussen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). U heeft een vraag van mijnheer Büyükcıfci.

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Ja voorzitter, ik heb een vraag aan mijnheer Lammering. En ik vind dat hij echt een prachtige anekdote deelt en ook wel een mooi gesprek, ik kan me daar iets bij voorstellen. Maar ik denk dat die persoon die hij heeft gesproken ook echt een terecht punt aansnijdt, echt een terecht punt aansnijdt. En dat geeft mijnheer Lammering ook aan. En hij geeft ook aan: we hebben iedereen nodig. Het is niet zo simpel, zeg maar, zoals hij dat verwoordt, niet zo simpel, om even in mijn woorden dan te spreken, om deze agent geen plek meer te bieden in onze stad. Dat zou iets te simpel zijn. Dat is ongeveer de redenatie, zeg maar, van mijnheer Lammering. Maar is mijnheer Lammering het met mij eens dat we nu kunnen kiezen om gewoon korte metten te

maken met racisme? En in die keuze, in die handeling die wij doen, daar hebben we inderdaad iedereen bij nodig. En is hij het ook met mij eens dat we daarin ook een burgemeester nodig hebben die in staat is om korte metten te maken met racisme? Die duidelijk uitspreekt dat we gewoon geen vertrouwen hebben in deze agenten die de veiligheidsgevoelens hebben aangetast van onze Rotterdammers, van al die abi's en abla's, waar jij het over hebt. Inderdaad, die zijn gewoon aangetast en daarin hebben we ook die burgemeester nodig, die opstaat en zegt: geen plek voor deze agent, zoals hij dat ook deed in juli, afgelopen juli nog. Bent u bereid om met mij die boodschap aan de burgemeester ook te overhandigen en te zeggen: beste burgemeester, vervul uw taak. Vervul uw taak. Deze stad roept dat gewoon, vervul uw taak. Nu moeten we handelen. Bent u bereid, mijnheer Lammering, bent u bereid om met mij die boodschap te overhandigen aan onze burgemeester?

De heer **LAMMERING** (pvda). Ja voorzitter, laat me vooropstellen dat ik de emotie van mijnheer Büyükcıci zeer goed begrijp en ik deel die emotie ook en ik heb ook het idee dat er heel veel woede en frustratie zit. En die woede en frustratie richt zich nu, kanaliseert zich richting de politieorganisatie. Alleen ik geloof dat wij dat wel samen met die politieorganisatie moeten doen. En dat die oplossing er niet zozeer in zit dat wij als politiek orgaan die dienders die echt de meest verschrikkelijke dingen hebben gezegd aan de schandpaal moeten nagelen. Maar het is wel goed dat wij dit adresseren. Ik geloof dat wij ons echt moeten richten op dat grijze gebied dat ligt tussen bijvoorbeeld het op staande voet ontslagen worden en die lichte schriftelijke berisping. Daar moeten wij ons op concentreren, daar moeten we onze energie en focus op leggen. En ik hoop dat mijnheer Büyükcıci het daarmee eens is.

De heer **BÜYÜKCİCI** (nida). Voorzitter, kijk, we moeten én én doen, we moeten alles doen. We moeten inderdaad kijken

naar die politiecultuur, we moeten kijken naar de structuur binnen de organisatie, we moeten kijken naar de meldingsstructuren, zeg maar, als er klachten zijn, we moeten kijken naar de huidige strafmaat die geldt voor dit type uitingen. We moeten naar al die zaken kijken. Maar er ligt nu voor ons een keuze en voor de burgemeester een keuze. We hebben hier meerdere keren debatten over gehad. En de burgemeester zou er nu voor kunnen kiezen, gezien deze omstandigheden, gezien dit type uitingen die keer op keer in die WhatsAppgroep hebben plaatsgevonden, we kunnen nu zeggen: we hebben gewoon geen vertrouwen in deze agenten. Die keuze hebben we gewoon. Die keuze kunnen we ook maken. De burgemeester zou dit ook kunnen uitspreken. Bent u het met mij eens dat wij ook die weg moeten bewandelen? Dus het gaat om én én niet om of-of, maar én én.

De heer **LAMMERING** (pvda). Ja voorzitter, kijk, wat mij betreft zitten de waarden die wij moeten leveren en kunnen leveren in het aanpakken van het systeem. U weet dat u mij en mijn partij aan uw zijde vindt om het systeem te verbeteren, te veranderen, en daar wil ik mij in ieder geval op blijven concentreren, omdat ik nu ook zie, en dat ziet u ongetwijfeld ook, dat er in al deze ellende en uit die ellendige uitspraken, ook een positieve beweging gaande is. Het gesprek wordt gevoerd binnen de politieorganisatie. Er is een meewerk-stand naar mijn idee. En dat is wat we nodig hebben om racisme en discriminatie uit onze samenleving te krijgen. We hebben daar iedereen voor nodig. En dus: ja, ik snap heel goed wat u zegt en wat mij betreft verdienen die agenten die die uitspraken hebben gedaan een rode kaart. Maar hoe die rode kaart ingevuld wordt, ja dat ligt toch echt bij de politiechef en niet zozeer bij ons als politiek orgaan. Wij kunnen er van alles van vinden, maar wij gaan daar niet over. En hoe pijnlijk ik dat ook vind, ik moet wel accepteren dat ik daardoor beter, en u ook, de energie kan richten op het systeem, dat

op dit moment aan veel kanten piept en kraakt. Er zitten weeffouten in en mede door uw druk en ook door de druk van mijnheer Van Baarle, maar ook andere raadsleden en journalisten zijn die weeffouten duidelijk geworden. En laten we alsjeblieft ervoor zorgen dat we die eruit halen en het systeem verbeteren.

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Een laatste opmerking, voorzitter, een laatste opmerking. Ja, ik kan het niet laten. Maar stel nou, mijnheer Lammering, de burgemeester was niet van de Partij van de Arbeid-huize, maar van Leefbaar Rotterdam-huize en de Partij van de Arbeid zat in de oppositie en deze Leefbaar Rotterdam-burgemeester zou precies hetzelfde hebben gezegd als burgemeester Aboutaleb, zou u dan wel voor ontslag of tenminste overplaatsing van deze agent zijn geweest?

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Ik wijs erop dat de burgemeester hier niet namens enige partijkleur zit. Laat dat helder zijn in het debat. Mijnheer Lammering.

De heer **LAMMERING** (pvda). Voorzitter, ik zou op eenzelfde manier de afweging maken, omdat het onze taak is om alle belangen goed in kaart te brengen en te bekijken. En dan zou het niet uit moeten maken wat voor partijkleur de burgemeester heeft, want inderdaad, wat de voorzitter ook zegt, die kent geen partijkleur. En ja nogmaals, ik begrijp, als je het persoonlijk vraagt, begrijp ik het heel goed, het is niet te verkopen dat agenten zich dan nog in die omgeving bevinden. Ook alleen al vanwege de onrust die is ontstaan, maar daar gaan we niet over als gemeenteraad, wij gaan over de kaders, wij draaien aan hele andere krachtige knoppen. Laten we ons daarop concentreren.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Ik ga naar mijnheer Van Baarle.

De heer **VAN BAARLE** (denk). Ja voorzitter, dank u wel. Mijnheer Lammering geeft terecht aan wat dit heeft losgemaakt in de samenleving. Aan de ene kant zijn er heel veel politieagenten die aangeven: hoe kan het nou zo zijn dat dit in onze organisatie op een dergelijke manier wordt afgehandeld? En aan de andere kant zoveel Rotterdammers, met en zonder migratieachtergrond, die zich onveilig voelen, die zich niet meer gelijkwaardig behandeld voelen door de politieorganisatie. En mijn vraag aan mijnheer Lammering is: met zijn opstelling, waarin hij toestaat dat de politieorganisatie dusdanig slap optreedt in de richting van deze agenten, waarom staat hij daarmee toe dat deze Rotterdammers en ook deze agenten geen recht gedaan wordt aan hun gevoel van onveiligheid?

De heer **LAMMERING** (pvda). Ja voorzitter, kijk als het aan mij ligt is de waarde die wij kunnen leveren op dit moment ervoor zorgen, en ook als je een bijdrage wilt leveren aan een veilige werkcultuur, dat binnen die politieorganisatie racisme en discriminatie veel zwaarder gaan wegen. En dat wij er vanaf nu, en dat had al veel eerder moeten gebeuren, maar vanaf nu en zeker in de toekomst, ervoor zorgen dat racisme en discriminatie veel meer gewicht krijgen. Maar waar wij voor op moeten passen, mijnheer Van Baarle, is dat we tegelijkertijd ook de deur dichtgooien naar mensen die op dit moment het moeilijk vinden om dat gesprek ook te voeren. Dus wij kunnen nu wel zeggen: knikker iedereen eruit, maar dan wil ik de vraag terug aan u stellen: wat doet dat met een organisatiecultuur?

De heer **VAN BAARLE** (denk). Ja voorzitter, wat dat met een organisatiecultuur doet, is normeren. Wat dat met een organisatiecultuur doet, is heel duidelijk aangeven dat dit soort discriminerende uitingen niet getolereerd worden. En wat ik bij de Partij van de Arbeid zie, en dat spijt mij enorm, is dat u in dezen niet staat voor al die

Rotterdamers die ook korte metten met racisme wensen te maken. En toestaat dat er zo slap wordt opgetreden. U kunt uw verantwoordelijkheid wel nemen, door ook in de richting van de burgemeester aan te geven dat hij zijn positie in de Driehoek moet aanwenden om in de richting van de politieorganisatie zijn vertrouwen in die dienders op te zeggen. En mijn constatering is dat de Partij van de Arbeid dat in dezen niet wenst te doen. En ik vind het onbegrijpelijk. En mijn vraag is dus nogmaals aan u waarom u niet bereid bent als Partij van de Arbeid om te staan vóór gelijkwaardigheid, om een vuist te maken tegen racisme en discriminatie en u uw burgemeester, onze burgemeester niet oproept om het vertrouwen in die agenten op te zeggen. Dat is wat u nu kunt doen en dat is wat u nu weigert te doen.

De heer **LAMMERING** (pvda). Ja voorzitter, dank u wel. Kijk volgens mij hebben mijnheer Van Baarle en ik een gezamenlijk belang, een gemeenschappelijk belang en dat is dat wij racisme en discriminatie uit onze samenleving willen halen en dus ook uit de politieorganisatie. Alleen we verschillen van mening over hoe dat het meest effectief kan gebeuren. En wat ik wel kwalijk vind, en dat zeg ik dan via u, voorzitter, in de richting van mijnheer Van Baarle, is: ja het is goed dat dat probleem wordt geadresseerd en dat we het er heel uitgebreid over hebben, maar we moeten oppassen dat we niet de gehele politieorganisatie gaan demoniseren om een bepaald doel te bereiken. En dat wij al onze woede en frustratie kanaliseren op vijf agenten uit een uitvoerorganisatie, die hele, hele foute dingen hebben gezegd, die daarvoor echt een rode kaart verdienen, waarvan zoals ik zelf en ook die goede vriend van mij zegt: ja hoe kun je er dan nog van uitgaan dat zo iemand zonder vooringenomenheid op straat werkt? Tegelijkertijd, nogmaals, wij gaan daar dus niet over, daar gaat de politiechef over. En, mijnheer Van Baarle, als u dat anders ziet, dan zou u eigenlijk moeten solliciteren bij

de politie. Want als u die verandering wilt doorvoeren, zou u eigenlijk ervoor moeten zorgen dat er meer mensen zoals u onderdeel uit gaan maken van de politieorganisatie en niet vanaf een politiek bankje de politie demoniseren.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mijnheer Van Baarle, geeft dit nog aanleiding tot reactie?

De heer **VAN BAARLE** (denk). Ja voorzitter. Kijk die verandering breng je door jezelf als volksvertegenwoordiger op te stellen als iemand met ruggengraat en principes en te normeren. En de mensen die erover gaan, in dezen de burgemeester, want die kán die oproep doen, die kán dat signaal afgeven, op te roepen om op te staan voor gelijkwaardigheid. En ik constateer in dezen dat de Partij van de Arbeid altijd een boodschap heeft van inclusie en gelijkwaardigheid, maar in dit dossier niet wenst door te bijten, geen actie wenst te tonen, boterzacht is ten aanzien van mensen die zichzelf op een vreselijke manier geuit hebben en de verantwoordelijkheid te ontlopen door te zeggen: dat ligt bij de politieorganisatie en we moeten de boel niet verdelen. De mensen die de samenleving tot op het bot verdeeld hebben, zijn die agenten die zichzelf op een vreselijke manier uitgelaten hebben. We komen er niet uit in deze discussie, maar ik constateer met spijt dat de Partij van de Arbeid altijd een partij is die hard op de trom slaat als het gaat om gelijkwaardigheid, maar nu niet durft door te bijten, nu niet durft door te zetten en niet die oproep aan de burgemeester wenst te doen. En ik had in de Partij van de Arbeid in dezen een bondgenoot gezien, graag, maar tot mijn spijt is dat niet zo.

De heer **LAMMERING** (pvda). Ja voorzitter, nogmaals, volgens mij streven wij hetzelfde doel na, alleen verschillen wij van inzicht in hoe wij dat doel bereiken. Mijnheer Van Baarle noemt het dat mijn partij en ik niet door durven te pakken.

Nou, volgens mij ligt er een aantal stevige moties en steunen wij ook een aantal moties van mijnheer Van Baarle als bondgenoot in deze strijd. Dus ik vind dat wel teleurstellend om te horen dat wij een andere route voor ogen hebben om het doel te bereiken. Maar goed, dat is onderdeel van het politieke debat, dat is onderdeel van de politiek. Daar moeten we het dan maar bij laten. Ik zie dat ik nog meer interrupties heb.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dat is mijnheer Leewis en ik roep mijnheer Lammering op om op zijn tijd te letten. Mijnheer Leewis. Mijnheer Leewis, we horen u niet.

De heer **LEEWIS** (gl). Ja, u hoort mij nu wel als het goed is. Voorzitter, ik wilde even reageren op mijnheer Büyükcıci en mijnheer Van Baarle. Ik vind dat de burgemeester hier wel degelijk blaam treft. Die blaam is dat hij een veel te grote broek aan heeft getrokken die hij uiteindelijk niet waar kan maken. Hij heeft een prachtig statement gemaakt over dat agenten geen plek meer zouden moeten hebben in de organisatie als er een snipper van waar is. Op het moment dat hij wist dat hij dat eigenlijk nooit kon waarmaken, want de burgemeester gaat er niet over, hij kan geen agenten ontslaan, net zo goed als wij als gemeenteraad geen agenten kunnen ontslaan. En dat is dus ook waar ik zelf voor mezelf heb besloten om ervoor te waken in dit debat iets te gaan roepen, waarvan de kans heel groot is dat het vervolgens niet gaat gebeuren. Want ook ik kan me niet vinden in de strafmaat die is opgelegd. En tegelijkertijd, als ik daar nu een motie over zou indienen, dan weet ik dat dat ook arbeidsrechtelijk gewoon stukloopt. En wat heb ik dan bereikt? Dus daarom richt ik me, en daarom kan ik ook heel goed het pleidooi van mijnheer Lammering volgen, vooral op de toekomst en hoe kunnen we dit nu oplossen, ondanks dat ik de emotie en de oproep van mijnheer Van Baarle en mijnheer Büyükcıci heel goed begrijp. Maar ik zou

ze toch graag in ieder geval mijn overwegingen meegeven.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Ik kijk even naar mevrouw Hoogwerf, of haar vraag aan mijnheer Van Baarle in het verlengde ligt?

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Nee.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dan gaan we eerst naar mijnheer Van Baarle om deze vraag te beantwoorden.

De heer **VAN BAARLE** (denk). Ja voorzitter, misschien is dat wel de reden waarom GroenLinks steeds meer aan aanhang verliest, omdat ook GroenLinks zich nu als een partij toont die, als het erop aankomt, niet die streep wenst te trekken, niet die ruggengraat wenst te tonen om het signaal af te geven in de richting van de burgemeester. Zeg in die Driehoek het vertrouwen in die agenten op. Het is uiterst spijtig dat we met elkaar een debat hebben gevoerd en altijd de mond vol hebben van antiracisme en antidiscriminatie, maar dat GroenLinks en de Partij van de Arbeid nu oogluikend toestaan dat agenten die zichzelf zo discriminerend, zo racistisch, zo islamofob geuit hebben gewoon onderdeel blijven uitmaken van die politieorganisatie. En dat constateer ik met spijt, dat u, ja onvoldoende de principes toont en toch bent geworden tot elementen van een politieke bestuurscultuur die met handjeklap en gezagsverhoudingen dit soort systemen in stand houdt, spijtig.

De heer **LEEWIS** (gl). Ja voorzitter, ik vind het heel erg treurig dat mijnheer Van Baarle zulke grote woorden nodig heeft om zich af te zetten tegen partijen waar hij het feitelijk gewoon mee eens is. Want, voorzitter, ik heb het ook gezegd, ik ben het ook niet eens met die strafmaat, maar ik constateer dat als wij hier vandaag een motie aannemen die zegt: ontsla die agenten', dat dat niet gaat gebeuren. En wat hebben we dan bereikt? Wat zeggen we dan tegen die mensen in de stad, die

daar boos hebben staan te demonstreren? U heeft een punt gemaakt bij de gemeenteraad en de gemeenteraad neemt een motie voor de Bühne aan en daar gebeurt niks mee. Ja voorzitter, dat is het type moties voor de Bühne die het vertrouwen in de politiek alleen maar schaadt. En dat is wel een ingewikkeld verhaal, dat snap ik ook, maar dat is volgens mij wel een verhaal dat we met elkaar moeten blijven herhalen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij).
Mijnheer Van Baarle, een reactie daarop?

De heer **VAN BAARLE** (denk). Nou ja, voorzitter, laten we met elkaar even goed in de notulen vastleggen, dat mijnheer Leewis namens GroenLinks uitspreekt, dat oproepen dat agenten die zichzelf discriminerend uitlaten, dat die ontslagen moeten worden, dat hij dat voor de Bühne vindt. Ik denk dat heel veel mensen in de stad daar anders over denken. Die onderschrijven dat pleidooi, dat dat soort agenten geen plek moet hebben in de politieorganisatie en die vinden dat niet voor de Bühne.

Ten tweede, het zijn de letterlijke woorden geweest van de burgemeester, namelijk als hij het vertrouwen opzegt in die agenten, dat die agenten geen plek meer kunnen hebben in Rotterdam in ieder geval. En ik denk dat als een burgemeester die oproep doet in de Driehoek, dat dat ook wat doet in de richting van een politieorganisatie en dat een politiechef zich ook kritisch kan bezinnen op welke sanctie hij heeft ingesteld. Dus u maakt uw rol en ook de rol van de burgemeester, denk ik, wat kleiner nu op dit moment dan dat die daadwerkelijk is. En dat snap ik ook, want het komt u op dit moment goed uit, want u durft niet door te bijten. U heeft allemaal een grote mond, maar u durft niet door te bijten. En dat is buitengewoon jammer.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij).
Volgens mij zijn inmiddels de standpunten hier helder gedeeld, maar wellicht nog een

afsluitende opmerking van mijnheer Leewis?

De heer **LEEWIS** (gl). Nee voorzitter, mijnheer Van Baarle stelt hier iets voor wat niet kan en wat niet gaat gebeuren. En dat, dát is volgens mij nog kwalijker dan heel hard gaan roepen dat wij niet durven door te bijten. Voorzitter, als het effect zou hebben, dan zou ik het doen. Maar dat heeft het niet. En dan vind ik het heel kwalijk om het wel te doen. Want dan houdt je voor dat je iets gaat doen wat je niet kan waarmaken.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Uw beider overwegingen zijn helder en volgens mij voldoende gewisseld. Ik ga naar mevrouw Hoogwerf voor haar vragen aan mijnheer Van Baarle.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Ja voorzitter, dank. Ik luister naar de bijdragen en ik hoor in eerste instantie mijnheer Büyükcifci zeggen: het is niet zo simpel, en dan denk ik: nou, we hebben het door, we gaan de discussie in de goede richting voeren. Maar dan zie je de discussie verder gaan en dan zie je eigenlijk dat er enorm veel energie is gekanaliseerd in de richting van zes agenten, actief binnen het Rotterdamse korps, die zich inderdaad walgelijk hebben uitgelaten in een appgroep. Ik begrijp werkelijk niet, en dat heb ik in de commissie ook al gezegd, dat we eigenlijk bezig zijn met het oprichten van een soort schavot, wat we kennen vanuit de middeleeuwen, en dat het een kwestie is, dat we als Rotterdamse raad gaan functioneren als beul: zonder een kop eraf kunnen we niet verder. Ik begrijp niet dat we zo gericht zijn op die agenten, die door het OM al zijn bekeken, die door een externe commissie, geleid door niet de minste, zijn bekeken. Die hebben gezegd: deze agenten kunnen in dit korps verder functioneren. Hun functioneren heeft ook nooit, nooit, nooit, nooit, nooit een negatieve connotatie gehad voor de Rotterdammers met wie ze in aanraking zijn geweest. De problemen hebben zich

beperkt tot die besloten appgroep. En ik begrijp dat dat pijn doet, ik begrijp dat dat zeer doet. Ik heb ook in de commissie al gezegd: de opmerkingen in relatie tot Hümeýra, ik heb me persoonlijk ook kapot gevochten voor gerechtigheid voor Hümeýra, die hebben mij ook geraakt, absoluut honderd procent. Dus ik begrijp de emotie, maar ik begrijp ook, dat we een functie hebben. En de functie die wij hebben is op dit moment ervoor zorgen dat die zes agenten niet exemplarisch zijn voor het Rotterdamse korps, dat we ervoor zorgen dat de structuren binnen de organisatie, die mogelijk maken dat dit soort ge-etter zo lang door blijft etteren, dat we dat aanpakken. Dat we een leiding, die dus meer bezig is met damage-control, dat we die aanpakken. Dat is doorbijten, wat mij betreft. En dat we niet maar voor het beeld naar buiten toe blijven inhakken op de agenten. Want met dat soort symboolpolitiek ben je alleen maar verder aan het polariseren, mijnheer Van Baarle. En daarmee draag je niet bij aan een oplossing. En wat ik niet snap is dat we dat in iedere andere situatie ook met uw medewerking kunnen doen. Als ik dan terugpak naar Hümeýra, denk ik bijvoorbeeld aan de debatten die we hebben gehad over verantwoordelijkheid. Dat je daarbij ook ziet dat we dat weghalen bij de organisaties zelf, maar neerleggen bij waar die hoort in de top. Dat we dan met zijn allen niet doorbijten, maar degenen die verantwoordelijk zijn laten zitten. Maar dat nu iedereen tot het gaatje gaat om die agenten te grazen te nemen. Ik snap het niet, waarom nu wel, als het niet meer is dan symboolpolitiek, en in andere situaties niet? Waarom richt u die energie niet op de leiding, waar die hoort?

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Wilt u antwoord van mijnheer Büyükçifci, of mijnheer Van Baarle of beiden?

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Beiden, wat mij betreft.

De heer **BÜYÜKÇIFCI** (nida). Ik kan heel kort daarop ingaan. Ik moet ook op mijn tijd letten. Kijk, ik hoop dat het mevrouw Hoogwerf ook wat doet, die uitspraken die zijn gedaan. En ik hoop dat ze ook snapt, in ieder geval, dat die onveiligheidsgevoelens in de stad echt gegroeid zijn door die uitspraken van deze agenten. Het is niet niks dat dit type uitspraken wordt gedaan, want dat zegt iets over het mensbeeld van deze agenten, maar ook over het beeld dat zij over de stad hebben en over onze multiculturele samenleving. Dus die onveiligheidsgevoelens, die zijn gewoon reëel. En wat ons betreft is al onze inzet niet zozeer alleen maar gericht op die individuele agenten, maar ook gewoon op de politieorganisatie in zijn geheel, maar ook de burgemeester. Ik hoop dat u in ieder geval uit mijn bijdrage hebt kunnen herleiden, dat hier wel degelijk ook een rol is weggelegd voor de burgemeester voor de aanpak van racisme. Kijk, wat mij betreft gaan we nu erop over, in ieder geval, dat we gewoon korte metten maken met racisme op alle mogelijke manieren. En als we daar niet nu de oplossing voor aandragen, dan blijft dat nog dooretteren en dat hebben we al jarenlang gezien. En wat ons betreft is het nu gewoon klaar. En als de burgemeester zegt: geen plek voor deze lieden in mijn stad, dan moeten we ook gewoon doorpakken. Dus ik ben niet eens alleen maar gericht op die agenten, maar het gaat ook om de burgemeestersrol, van de politieleiding in deze, maar uiteraard ook de uitspraken, de walgelijke uitspraken die deze agenten hebben gedaan. En hier laat ik het dan bij, voorzitter.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Ja voorzitter, als ik er toch even op mag reageren. Hier wordt het voor mij problematisch. Mijnheer Büyükçifci zegt: het draagt bij aan het gevoel van onveiligheid, want je kunt die agenten niet meer vertrouwen. Dat punt, dat klopt dus niet, want er heeft ook een externe commissie gezegd: die jongens doen gewoon normaliter dan dagelijks hun

werk en hebben nooit iemand anders beoordeeld dan het feit dat ze als slachtoffer bij de politie aan hebben geklopt en ze hebben ook gewoon hun werk gedaan. En dat is ook hetgeen dat we uit moeten dragen, die 6.000 politieagenten die dagelijks voor ons de straat opgaan, die moeten we niet demoniseren, die moeten we niet criminaliseren, die moeten we steun geven. En niet voor ons eigen politieke gewenste plaatje in een kwaad daglicht zetten. Dat past ons niet.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij).
Mijnheer Van Baarle, ook u werd de vraag gesteld.

De heer **VAN BAARLE** (denk). Ja voorzitter, kijk, mevrouw Hoogwerf begon haar bijdrage en sloot haar bijdrage af met de woorden: ik snap het niet. En ik snap dat zij het niet snapt, want mevrouw Hoogwerf heeft zich natuurlijk in deze gemeenteraad altijd opgesteld als de aanvoerder van de xenofobe horde te paard. Het spijt me dat ik het zo moet zeggen, maar het is een feit. Dus ik snap dat zij het niet snapt. En voorzitter, altijd het riedeltje over demonisering van de politieorganisatie, altijd het riedeltje over vertrouwen geven aan agenten. Ik denk dat er zes personen zijn geweest die met name een rol hebben gehad in het demoniseren van de politieorganisatie en dat zijn die agenten die zichzelf discriminerend hebben uitgelaten. Die hebben ervoor gezorgd dat het beeld en het vertrouwen in de politieorganisatie is ondermijnd. En dat gebrek aan vertrouwen en dat gevoel van onveiligheid blijft in stand als we nu niet normerend optreden tegen racisme en discriminatie door die agenten gewoon niet meer onderdeel te laten zijn van die politieorganisatie. En ik constateer dat ook mevrouw Hoogwerf, en dat snap ik gezien haar politieke traditie, dit met de mantel der liefde wenst te bedekken.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Nou ja voorzitter, nee kijk, dat heeft mijnheer Van Baarle dan niet helemaal begrepen. We

hebben gewoon gezegd: probeer niet iets wat kleiner is binnen de gehele organisatie als een soort toonbeeld van de gehele organisatie naar buiten te brengen, omdat het je nu eenmaal politiek beter uitkomt. Pas daarvoor op, want daarmee ondermijn je het vertrouwen in de politie en in de rechtsstaat. En ik begrijp dat het pijnlijk is wat er is gezegd en wat er naar buiten is gekomen, ik begrijp dat het zeer doet. Maar ik begrijp ook, dat er vervolgens is opgetreden en dat er ook is gezegd: deze agenten zijn nu hard genoeg gestraft. Het heeft geen belemmering gevormd voor hun normale functioneren, dus we gaan door. En ik zou dan echt eerder de leiding die gewoon heeft gefaald snel in te grijpen toen het nodig was en ervoor heeft gezorgd dat dit maar bleef etteren en bleef emmeren, die niet volledig buiten schot te laten, maar die agenten op het schavot te hijsen. Dat vind ik gewoon kortzichtig en ook eerlijk gezegd een beetje laf.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Helder standpunt. We waren nog in de eerste termijn van mijnheer Lammering, die achter zijn pc inmiddels wortel heeft geschoten. Mijnheer Lammering, gaat u verder met uw betoog, of was u aan een afronding toe?

De heer **LAMMERING** (pvda). Nou, ik was halverwege, voorzitter, dus gezien de tijd moet ik er snel doorheen. Het huidige sanctiemodel binnen de politie komt tekort als het gaat om het bestraffen van racisme en discriminatie. En daarom pleiten wij, samen met onder andere DENK, GroenLinks, D66 en SP door middel van een motie voor zwaardere sancties bij racisme en discriminatie. Want ja, wij geloven ook wel echt dat racisme en discriminatie veel meer gewicht moeten krijgen en dat daar zwaardere straffen op horen. Wij geloven daarnaast ook dat een onafhankelijk tuchtrechtsysteem, zoals we dat kennen in andere maatschappelijke beroepenvelden, zoals de zorg, advocatuur, luchtvaart en defensie, gaat bijdragen aan een toegankelijk en transparant politiesysteem waar ruimte is

om te leren van fouten en straffen worden opgelegd op basis van schuldige tekortkomingen aan de beroepsplichten. Met een motie verzoeken wij het college te pleiten voor een onafhankelijk tuchtrechtsysteem binnen de politie, zodat burgers en dienders kunnen vertrouwen op een passende straf. We zullen ook een groot deel van de moties, in ieder geval van D66, GroenLinks en twee moties van DENK steunen, die gaan over het bevorderen van inclusiviteit.

Voorzitter, uit de brief van de gebiedscommissie Delfshaven kunnen we ook lezen dat er te veel moeders zijn die, bovenop de zorgen die ze al hebben, zich nu ook zorgen maken over het feit of politieagenten in hun stad hun kinderen gelijk behandelen. Ik geloof er echt in, dat agenten in Rotterdam iedereen in de basis gelijk willen behandelen, net als de meeste Rotterdammers. Zij kijken niet naar afkomst, cultuur of geloofsovertuiging, excuses voor mijn woordgebruik maar zij kijken naar: een klootzak is een klootzak, een boef is een boef en tuig is tuig. Wanneer er ook maar de schijn is dat dit wel gebeurt, komt dit extra hard binnen, want veel mensen vertrouwen blind op de politie. En de hele kwestie heeft voor veel mensen aan het vertrouwen een knauw gegeven, maar het heeft ook iets positiefs gebracht. De politieorganisatie is in beweging, een gevoelig thema is het onderwerp van gesprek in de samenleving. Iedereen heeft er een mening over en steeds meer mensen durven die mening te uiten. De radertjes draaien de juiste kant op. En ik wil aan iedereen vragen die verandering wil zich hierop te concentreren. Pas dan gaan we echt iets veranderen. En terwijl onze jongens en meisjes zorgeloos een balletje trappen, zijn er achter de schermen vaders en moeders in de hele stad, in politie-uniform, zomerjurk of trainingspak die zich hard maken voor een eerlijk en rechtvaardig politiesysteem. Die strijden tegen racisme in alle lagen van de samenleving. Voorzitter, daar haal ik mijn kracht uit. We

gaan door zware tijden heen, maar onder die druk ontstaat er op dit moment ook vooruitgang. En die vooruitgang moeten we niet alleen koesteren, die vooruitgang moeten we niet alleen vasthouden, die vooruitgang moeten we aanjagen. Tot zover, voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij).
Mijnheer Lammering heeft de volgende moties ingediend.

Motie 2. Zwaardere sancties bij racisme en discriminatie

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 8 april 2021 ter bespreking van de politie in de samenleving;

Constaterende dat:

- er nu een aantal keer is gebleken dat in ieder geval één specifieke groep Rotterdamse agenten zich meermaals racistisch heeft uitgelaten;
 - de gang van zaken omtrent de racistische politie-apps tot onrust leidt binnen de maatschappij maar ook binnen de politieorganisatie;
- Overwegende dat:
- gelet op de voorbeeldfunctie van agenten, de maatschappelijke impact van racistische of discriminerende uitspraken door agenten zich bijna onmeetbaar toont in de voortdurende nasleep van de appjes;
 - ook binnen de politieorganisatie zelf de situatie schadelijk is omdat het imago van iedere agent eronder lijdt;
 - het brede sentiment in de maatschappij momenteel leeft dat de agenten in kwestie er met een berisping te gemakkelijk van af zijn gekomen;
 - het essentieel is om nu actie te ondernemen om het vertrouwen tussen burger en politie te herstellen en er hier gekeken moet worden naar systematische handelingen;

Verzoekt het college om:

- namens de gemeenteraad van Rotterdam landelijk te vragen om het disciplinaire sanctiemodel kritisch tegen het licht te houden en aan te scherpen;

- hierbij te pleiten voor zwaardere sancties bij racisme en discriminatie;
En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. S.F. Lammering, S.R.T. van Baarle, S. Leewis, N. Arsieni en A. van Zevenbergen

Motie 3. Speciaal tuchtsysteem Nationale Politie

'De gemeenteraad van Rotterdam, in raadsvergadering bijeen op 8 april 2021 ter bespreking van het debat naar aanleiding van de politie in de samenleving;
Constaterende dat:

- de disciplinaire straffen aan politieagenten intern tot stand komen;
 - er in andere beroepsgroepen, zoals in de advocatuur, bij defensie en in de zorg sprake is van een systeem van onafhankelijke tuchtrechters;
- Overwegende dat:
- het huidige systeem binnen de politie weinig transparant is voor wat betreft overwegingen om te komen tot een passende disciplinaire straf;
 - hiermee de straffen die tot stand komen in mindere mate gedragen worden door de samenleving, zoals gebleken is in Rotterdam inzake de racistische appjes van enige politieagenten binnen de politie-eenheid Rotterdam;
 - geadviseerd wordt een landelijk organisatorische voorziening in te richten (evt. met een flexibele schil met in- en externe experts) t.b.v. grotere, complexere, politiek-gevoelige of eenheid-overstijgende onderzoeken;
 - er geen openbare jurisprudentie bestaat (voor onderzoekers of beklaagden);
 - hiermee regionale verschillen kunnen bestaan in de strafoplegging;
 - het voor agenten hierdoor ook lastig te achterhalen is welk gedrag wel en welk gedrag niet toelaatbaar is;
 - bovendien burgers geen tuchtrechtzaken kunnen starten tegen individuele agenten, en dit binnen andere beroepsgroepen zoals advocaten, tandartsen en psychologen heel gebruikelijk is;

- politie en wetenschappers zo'n onafhankelijk systeem ook aanmoedigen;
- De gemeenteraad spreekt uit dat:
- het wenselijk is dat de Nationale Politie de mogelijkheid voor een speciaal tuchtrechtelijk systeem verkent;
- Verzoekt het college om:
- dit voorstel middels een lobby richting de minister van Justitie & Veiligheid en de Nationale Politie over te brengen;
- En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. S.F. Lammering, N. Arsieni, S. Leewis, E. Büyükçifci, A. van Zevenbergen, V.P.G. Karremans en S.R.T. van Baarle

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

Dank u wel mijnheer Lammering. Dan voor de eerste termijn mijnheer Van Baarle.

De heer **VAN BAARLE** (denk). Ja, dank u wel, voorzitter. De racistische, discriminerende berichten die door Rotterdamse agenten naar buiten zijn gebracht in een appgroep hebben Rotterdammers heel veel pijn gedaan. Die hebben Rotterdammers een gevoel van onveiligheid gegeven en heel veel Rotterdammers het gevoel gegeven dat de politieorganisatie niet kan staan voor gelijkwaardige behandeling, zolang die agenten deel uitmaken van de politieorganisatie. En DENK snapt dat. DENK snapt heel goed dat heel veel Rotterdammers, we hebben ook de brief gelezen van de gebiedscommissie Delfshaven, op dit moment, als ze een agent zien zichzelf de vraag stellen: is dat misschien een van die agenten die over mensen zoals ik zegt dat hij kapotgeschoten moet worden? En dat doet wat met mensen. En daarom vinden wij als DENK dan ook dat deze politieagenten geen onderdeel meer uit kunnen maken van de politieorganisatie, dat ontslag op zijn plek is en dat burgemeester Aboutaleb zijn eerdere uitspraak, namelijk: deze agenten die kunnen hier niet meer functioneren, waar moet maken. En wat we

gelezen hebben in het AGFA-rapport, wat verder nog naar buiten is gekomen, dat heeft de situatie eigenlijk alleen maar erger gemaakt. We hebben nog meer discriminerende uitingen gezien. We hebben ook gezien hoe agenten reageerden toen de melder de appgroep verliet. Hij is boos, omdat het ging over zijn neefjes en nichtjes. Dit wordt een relletje. In alle opzichten toont hier gewoon een totaal verkeerde intentie die we niet moeten hebben binnen het politieapparaat. En het feit dat deze zaak op deze manier is afgehandeld, namelijk met een waarschuwing, het feit dat de burgemeester van Rotterdam in dezen, terwijl hij normaal nooit vies is van een gepeperde uitspraak, de boterzachte aanpak kiest en niet zijn woorden waarmaakt, namelijk: deze agenten kunnen geen onderdeel meer zijn van ons Rotterdamse korps, dat doet wat met ons vertrouwen. Dat doet wat met ons vertrouwen in de burgemeester als hoeder van de stad in de meest diverse stad van Nederland. En dat doet wat met de vraag die wij ons stellen, of de politieorganisatie en met name de leiding daarvan, wel met name staat voor die gelijkwaardigheid.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). U heeft een vraag van mijnheer Lammering.

De heer **LAMMERING** (pvda). Ja, dank u wel voorzitter, een vraag aan mijnheer Van Baarle inderdaad. De oorspronkelijke klokkenluider, laten we hem maar even zo noemen, de persoon die naar de politieleiding is gestapt met de melding van: hé, wat er in deze appgroep gebeurt, dat hoort niet, die heeft ervoor gezorgd dat er een gesprek kwam. En in dat gesprek is er -het was een stevig gesprek van wat ik begrijp- er zijn excuses geuit, en op dat moment is het intern afgehandeld. En dat getuigt, naar mijn idee, van toch een vorm van een veilige cultuur, waarin dat kan. En ik snap ook wel dat wellicht op dat moment er een teamchef was die het te weinig gewicht vond hebben. Maar wat vindt u van het gegeven dat het in eerste instantie

intern binnen de club was uitgesproken en opgelost?

De heer **VAN BAARLE** (denk). Ja voorzitter, de mening van DENK in dezen is bekend. Wij vinden een berisping op dit moment, een schriftelijke waarschuwing voor dit soort uiterst discriminerende opmerkingen, te licht, veel te licht. Dus het kan daar niet mee afgedaan worden. Wij kunnen niet toestaan, op geen enkele manier, dat politieagenten die dit soort uitspraken doen, nog onderdeel zijn van de politieorganisatie. Want ik zou aan mijnheer Lammering dan willen vragen om zich te verplaatsen in al die Rotterdammers die op dit moment als ze een politieagent zien de vraag stellen: zou dat een van die politieagenten zijn die heeft gezegd dat er op mensen zoals ik geschoten moet worden?

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Voordat u antwoord geeft, mijnheer Lammering, u heeft nog 22 seconden en nog diverse agendapunten te gaan.

De heer **LAMMERING** (pvda). Ja voorzitter, hoe graag ik ook zou willen, dan moet ik even mijn tijd sparen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mijnheer Van Baarle, gaat u verder.

De heer **VAN BAARLE** (denk). Ja voorzitter, ik was bij het punt dat dat wat doet met vertrouwen en naar ik weet, naar ik merk, naar ik voel en naar ik hoor doet het ook wat met het vertrouwen van heel veel Rotterdammers in die politieorganisatie, in die politieleiding, maar ook het vertrouwen in deze burgemeester. En wat mij betreft is het aan de burgemeester om vandaag, staande dit debat, helder uitleg te geven over zijn positie, helder uitleg te geven over waarom hij nu deze aanpak kiest, helder uitleg te geven over waarom hij in veel situaties zegt: ik zoek de randen op, ik schuw een harde aanpak niet, en nu boterzacht is. En op basis van de antwoorden van de

burgemeester zullen wij afwegen wat dat vertrouwen van ons nog is en of er nog grond is om dat vertrouwen in de meest diverse stad van Nederland en met verantwoordelijkheid om te staan voor die gelijkwaardigheid van iedereen, of er een weg is om dat te herstellen. Tot zover, voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij).
Mijnheer Van Baarle heeft de volgende moties ingediend.

Motie 5. Meldplicht discriminerend gedrag

‘De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op donderdag 8 april 2021, ter bespreking van agendapunt 15 Uitkomsten onderzoek naar aanleiding van uitlatingen in appgroep van medewerkers van de politie;
Constaterende dat:
- er bij de politie sprake was van discriminerende appjes maar dat deze appjes niet gemeld zijn door personeel aan de leidinggevende;
Verzoekt de burgemeester:
- in samenwerking met de politie te komen tot een meldplicht discriminerend gedrag;
- hierover te rapporteren aan de raad;
En gaat over tot de orde van de dag.’

w.g. S.R.T. van Baarle en E. Büyükcifci

Motie 6. Zwaardere sancties tegen discriminatie

‘De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op donderdag 8 april 2021, ter bespreking van agendapunt 15, Uitkomsten onderzoek naar aanleiding van uitlatingen in appgroep van medewerkers van de politie;
Constaterende dat:
- agenten die zichzelf discriminerend hebben geuit een berisping hebben gekregen en een aantekening in het dossier;
Van mening dat:
- deze straf geen recht doet aan de zwaarte van het vergrijp;

Verzoekt de burgemeester:

- bij de korpsleiding en de minister aan te dringen om in de toekomst een zwaarder sanctiemechanisme te handhaven voor politiefunctionarissen die discriminerende uitingen doen of discriminerend handelen;
 - hierover te rapporteren aan de raad;
- En gaat over tot de orde van de dag.’

w.g. S.R.T. van Baarle en E. Büyükcifci

Motie 7. Onafhankelijk meldpunt discriminatie

‘De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op donderdag 8 april 2021, ter bespreking van agendapunt 15 Uitkomsten onderzoek naar aanleiding van uitlatingen in appgroep van medewerkers van de politie;
Constaterende dat:
- er bij de politie sprake was van discriminerende appjes maar dat deze appjes niet zijn gemeld bij de korpsleiding;
Verzoekt de burgemeester:
- in samenwerking met de politie te komen tot een onafhankelijk meldpunt discriminerend gedrag;
- hierover te rapporteren aan de raad;
En gaat over tot de orde van de dag.’

w.g. S.R.T. van Baarle en E. Büyükcifci

Motie 8. Bevorder de inclusieve bejegening

‘De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op donderdag 8 april 2021, ter bespreking van agendapunt 15 Uitkomsten onderzoek naar aanleiding van uitlatingen in appgroep van medewerkers van de politie;
Constaterende dat:
- in een diverse stad als Rotterdam inclusieve bejegening en het op een eenduidige en uitlegbare wijze proactief controleren door de politie van groot belang is;
- onderzoek uit Amsterdam aangeeft dat politiefunctionarissen onvoldoende kennis hebben over maatregelen zoals eenduidig

en uitlegbaar proactief controleren alsmede inclusieve bejegening bevorderen;

- uit dit zelfde onderzoek blijkt dat politiefunctionarissen verschillende suggesties hebben om hulpmiddelen te ontwikkelen die ze op deze thema's kunnen bijstaan in hun werk;

Verzoekt de burgemeester:

- te bewerkstelligen dat onderzocht wordt, conform onderzoek in Amsterdam, hoeveel kennis politiefunctionarissen in Rotterdam hebben van maatregelen om eenduidig en uitlegbaar proactief te controleren alsmede inclusieve bejegening te bevorderen;
- hierover te rapporteren aan de raad;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. S.R.T. van Baarle en E. Büyükcıfci

Motie 9. Inclusieve werkvloer

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op donderdag 8 april 2021, ter bespreking van agendapunt 15 Uitkomsten onderzoek naar aanleiding van uitlatingen in appgroep van medewerkers van de politie;

Constaterende dat:

- er bij de politie wel geregistreerd wordt wat de diverse instroom is, maar niet wat de diverse uitstroom is;
- bekend is dat de diverse uitstroom hoger ligt dan gemiddeld, terwijl het van belang is diversiteit binnen het korps te behouden;
- het instrument exitgesprekken onvoldoende is ingezet om zicht te krijgen op de redenen voor uitstroom;

Verzoekt de burgemeester:

- in samenwerking met de eenheidsleiding toe te werken naar het registreren van de diverse uitstroom;
- in samenwerking met eenheidsleiding te bewerkstelligen dat toegewerkt wordt naar 100 procent dekking van exitgesprekken voor onvoorziene uitstroom;
- te bewerkstelligen dat er over de uitkomsten van de inhaalslag van de exitgesprekken aan raad wordt gerapporteerd;
- hierover te rapporteren aan de raad;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. S.R.T. van Baarle, T.J. Vonk en E. Büyükcıfci

Motie 16. Ontsla discriminerende agenten

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op donderdag 8 april 2021, ter bespreking van agendapunt 15 Uitkomsten onderzoek naar aanleiding van uitlatingen in appgroep van medewerkers van de politie;

Constaterende dat:

- agenten die zichzelf discriminerend hebben geuit een berisping hebben gekregen en een aantekening in het dossier;

Van mening dat:

- het aanhouden van de betreffende politieagenten laat zien dat er geen consequenties volgen voor dergelijke vergrijpen;

Verzoekt de burgemeester:

- in de richting van de politieorganisatie aan te dringen op ontslag van de betreffende agenten die zich discrimineren hebben geuit;
- hierover te rapporteren aan de raad;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. S.R.T. van Baarle en E. Büyükcıfci

Motie 17. Excuses aan familie Hümeyra

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op donderdag 8 april 2021, ter bespreking van agendapunt 15 Uitkomsten onderzoek naar aanleiding van uitlatingen in appgroep van medewerkers van de politie;

Constaterende dat:

- een agent naar Hümeyra heeft verwezen met de zin 'weer een turk minder';

Van mening dat:

- het afschuwelijk was voor de familie om te vernemen dat de betreffende agenten ook over Hümeyra op een dergelijke wijze hebben gesproken;

Verzoekt de burgemeester:

- namens de gemeenteraad van Rotterdam excuses te maken aan de familie van

Hümeýra en alle nodige steun aan de familie te verlenen;
- hierover te rapporteren aan de raad;
En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. S.R.T. van Baarle en E. Büyükcifci

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

Dank u wel. Dan halen we mijnheer Van der Velden binnen voor zijn termijn.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja dank u wel, voorzitter. Ja voorzitter, de laatste keer dat we over deze nare zaak hebben gesproken was twee weken geleden in de commissie. En ja, dat debat galmde eigenlijk nog lang na in mijn hoofd. De eerdere vreselijke racistische appjes en dan ook nog de indicatie van nieuwe schokkende appjes die we uit de krant, de NRC, moesten vernemen. Maar vooral natuurlijk het feit dat de nabestaanden van Hümeýra deze racistische drek daaruit moesten vernemen, echt afschuwelijk. En daarnaast mijn twijfel of de korpschef en de burgemeester de ernst van de situatie en de berisping daarbij wel juist hebben ingeschat, want bestrijding van racisme hoort topprioriteit te zijn bij de politie. Niet alleen voor de slachtoffers, maar ook voor agenten bijvoorbeeld met een migratieachtergrond, die bij de politie werken. Zij moeten zich immers veilig voelen bij hun werkgever. En bij het vorige debat hadden wij nog niet de volledige resultaten van de AGFA en nu wel. Dus kunnen we zelf beoordelen wat er is geappt en kunnen we ook het oordeel van de AGFA vernemen met betrekking tot de sancties naar de agenten. En voorzitter, het riep bij mij eigenlijk nog meer vragen op. Neem bijvoorbeeld de appjes met betrekking tot Hümeýra. Bij de vorige vergadering ging het volgens de korpschef om cynische grapjes over de rechtspraak en sloeg de zin op de dader en niet op het slachtoffer. Ik zal het nog even voorlezen: 'De agent: 'Veel te veel, gelukkig ben jij geen rechter. Die gozer heeft goed

gehandeld. Weer een Turk minder.' Vrijspraak en een schadevergoeding voor de dagen dat hij al heeft gezeten. Voorzitter, in tegenstelling tot wat de korpschef zei gaat deze zin, en dan doel ik op 'weer een Turk minder' wel degelijk om het slachtoffer en niet om de dader. Omdat ik daar zeker van wilde zijn, heb ik deze zinnen ook aan vele mensen laten lezen om nou te toetsen of ik het goed heb gelezen. En allemaal kwamen zij tot dezelfde conclusie dat het betrekking heeft op het slachtoffer, 'weer een Turk minder', en niet op de dader. De onderbouwing dat het betrekking heeft op de dader is volstrekt onvoldoende of slaat eigenlijk helemaal nergens op. Daarnaast zegt de agent tijdens het interne politieonderzoek dat hij eigenlijk niet meer precies weet wat hij nou heeft bedoeld met die misplaatste opmerking. En oh ja, volgens de korpschef, onze korpschef van Rotterdam, was dit ook nog een goede diender.

Voorzitter, nu ik het heb gelezen in het AGFA-verslag kan ik met de beste wil van de wereld de uitleg van de korpschef niet plaatsen en ook niet de lichte sanctie voor de agenten. De sanctie werd gemotiveerd door de leiding vanwege het tijdsverloop, het goede functioneren en de gevolgen van de publiciteit, wat men ook wel noemde de maatschappelijke verontwaardiging. Tja en daar gaat het dus wederom mis. Men zegt: eigenlijk is de politie zelf een beetje slachtoffer, of de dader. En dat vind ik zeer verwerpelijk. Waarom? Het racisme van deze agenten zorgde voor de situatie waarin zij zaten. Niets, niets en niets anders zorgde voor de schade. Daarom snap ik de lichte berisping ook echt werkelijk waar niet. En voorzitter, ik kan mij nog steeds niet aan de indruk onttrekken dat de Rotterdamse politie nog steeds een groot probleem heeft met racisme en discriminatie. Lekker werken daar, hoor, als je dat soort collega's hebt en die ook nog door de korpschef 'goede dienders' worden genoemd. Waar ben je dan in vredesnaam, bij wat voor organisatie ben je beland? Hoe reflecteren nu eigenlijk de korpschef of de

burgemeester daarop? Ja voorzitter, als ik alles heb gelezen dan vind ik deze berisping echt niet passen bij de ernst van het vergrijp. En de burgemeester, die zei over dat snippertje: als er maar een snippertje van waarheid blijkt, is er voor deze agenten geen plaats in mijn eenheid, dat vond ik een krachtige uitspraak van onze burgemeester, maar helaas bij het vorige debat zei hij: hard moet je met zacht bestrijden. Ik ben benieuwd hoe de burgemeester er nu naar kijkt, ook na de verschijning van de AGFA. Ik dank u voor dit moment.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel, mijnheer Van der Velden. Dan mevrouw Arsieni.

Mevrouw **ARSIENI** (d66). Ja voorzitter, als je blijft doen wat je altijd al deed, krijg je wat je had. Racistische uitlatingen in de zogenaamde Jan Smit Appgroep zijn afschuwelijk en de afgelopen week kwam er steeds een schepje bovenop. Maar het gaat eigenlijk niet om deze appgroep, het gaat om een patroon. Hoe serieus wordt er werk gemaakt van racisme en discriminatie bij de politie? Wij weten dat de politie dat al jaren een prioriteit noemt. Nu is het zelfs een topprioriteit in Rotterdam. Maar wat betekent dat nou precies en wat zijn de concrete doelen? Voorzitter, dat is nog onduidelijk. En dat is ontzettend belangrijk, want anders blijven we van incident naar incident gaan, terwijl er eigenlijk naar het systeem en de cultuur moet worden gekeken. Vanuit de Rotterdamse gemeenteraad is het ingewikkeld om het systeem te veranderen, uiteraard. Maar, voorzitter, wij zijn Rotterdam. Wij benutten alle ruimte die er is om beweging te veroorzaken die ook landelijk wordt gevoeld. En tegenwoordig hebben we zelfs een actieve afgezant uit Rotterdam die dat ook doet in Den Haag. D66 roept op om aan de slag te gaan met extern toezicht bij meldingen over racisme en disproportioneel geweld. Juist bij zulke thema's mag er geen schijn van partijdigheid zijn. Wij zijn daarom,

voorzitter, voorstander van een onafhankelijk tuchtrechtsysteem. We moeten ervan af dat sancties alleen een interne politieaangelegenheid zijn. Dat doet weinig goeds voor het draagvlak, dat zien we ook in de situatie van de appgroep. De gebiedscommissie Delfshaven, mijnheer Van der Velden zei dat ook al voor mij, heeft zich er ook over uitgesproken: hoe kan het dat het werken in moeilijke wijken door de AGFA als een verzachtende omstandigheid is gezien? Voorzitter, dat lijkt me al te vreemd. Er werken duizenden politiemensen in dit soort wijken. Vinden we dat dan normale uitlatingen gelet op het karakter van de wijken? Zeker als je werkt in moeilijke wijken is extra sensitiviteit nodig, dan is dat soort gedrag juist extra schadelijk. Misschien zou juist het omgekeerde reden moeten zijn voor de strafmaatbepaling. Voorzitter, daar zou ik wel een reactie op willen van de burgemeester en de politiechef.

Er is nu een onderzoek gedaan naar de uitlatingen in één appgroep, maar wat zegt dat over de cultuur op de werkvloer? Is hier breder onderzoek naar gedaan? Op dit moment is Rotterdam landelijk koploper op het gebied van klachten over discriminatie en racisme. En wij willen meer duiding. D66 dient daarom ook met andere partijen een motie in voor een breder onderzoek. Wat nodig is, is dat we niet van incident naar incident blijven gaan en naar de waanzin van de dag dus eigenlijk. Maar dat we casusoverstijgend gaan kijken naar hoe kan worden geleerd en hoe het beter kan, zodat het systeem daar ook van leert. Want als je blijft doen wat je altijd al deed, krijg je wat je al had. En dat werkt niet, zegt ook de Nationale Ombudsman die vorige week zijn rapport publiceerde, waarin hij aangeeft dat de klachtenbehandeling van burgers over etnisch profileren veel beter moet. Etnisch profileren valt door burgers niet te bewijzen. De Ombudsman zegt daarom dat de bewijslast zou moeten worden omgedraaid. De burger mag verwachten dat de overheid kan uitleggen op basis waarvan hij geselecteerd is. Dat

lijkt mij niet onredelijk. Ik ben erg benieuwd hoe de politie en burgemeester tegen deze aanbevelingen aankijken en of dit wordt meegenomen naar de landelijke tafels. Graag daar een reactie op. Het is tijd voor een nieuwe aanpak. De politie heeft aangegeven diversiteit drastisch te willen verbeteren en daarvoor moet ook de afhandeling van klachten en meldingen beter. En er is tegenspraak en tegenmacht nodig om daar iets aan te doen, dat is de enige weg vooruit. Wij komen daarom met veel andere partijen met een voorstel voor een onafhankelijke commissie van deskundigen uit de wetenschap en anti-discriminatiebeweging, die de politie moet gaan adviseren bij de aanpak van discriminatie en racisme en met ruim mandaat. Voorzitter, wij willen gezamenlijk in gesprek over die taakopdracht en voorwaarden aan de commissie. En we zouden in Rotterdam bijvoorbeeld een miniconferentie kunnen organiseren met een voorzitter, nou ja, zoals Alex Brenninkmeijer of zo. Het lijkt me een mooie kans om Rotterdam stevig in het debat te positioneren. Voorzitter, daar wil ik graag een reactie van de burgemeester op. Want als we verandering willen, moeten we het anders gaan doen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij).
Mevrouw Arsieni heeft de volgende motie ingediend.

Motie 13. Politie voor en door iedereen

‘De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 08 april 2021 ter bespreking van de uitkomsten onderzoek naar aanleiding van uitlatingen in appgroep van medewerkers van de politie;

Constaterende dat:

- het rapport “Politie voor iedereen: veilige, competente en effectieve teams” zich richt op een vernieuwd perspectief op diversiteit, inclusie en divers vakmanschap binnen de politie;
- de Nationale Politie in dit rapport de wens uitspreekt om juist ook extern te willen weten hoe verschillende gemeenschappen

denken over de politieorganisatie en over het optreden van de politie;

Overwegende dat:

- het van belang is dat de politie een open organisatie is, waarbij er ruimte is voor leren, zodat de kans op incidenten wordt verkleind;
 - het disciplinaire onderzoek naar incidenten echter grotendeels afhankelijk is van eigen, intern onderzoek door de politie en hier geen toezicht op bestaat;
 - het voor een serieuze omgang van klachten van burgers en meldingen van agenten over discriminatie en racisme belangrijk is dat elke schijn van partijdigheid wordt weggenomen;
 - een van de handelingsperspectieven die de Nationale Politie voor zich ziet bij het programma “Politie voor iedereen” het organiseren van tegenwicht, tegenspraak en tegenmacht is;
 - het laten meekijken door ‘vreemde ogen’ mogelijk is in de vorm van een externe onafhankelijke commissie, waarbij bijvoorbeeld kan worden geleerd van de commissie van toezicht op de arrestantenzorg (CTA);
 - voor een zeer belangrijk en maatschappelijk gevoelig thema als discriminatie en racisme ook een dergelijke vorm van toezicht wenselijk is, zodat de verbinding met de samenleving verbetert en er meer transparantie en draagvlak voor besluiten ontstaat;
 - het wenselijk is als voor elke politie-eenheid in Nederland een onafhankelijke commissie in het leven wordt geroepen om tegenwicht, tegenspraak en tegenmacht te organiseren voor klachten en meldingen over discriminatie en racisme, waardoor een lerende politieorganisatie een stap dichterbij komt;
 - Rotterdam hiermee kan starten in een voorhoederol, om te werken aan het herstel van vertrouwen van de samenleving in de aanpak van discriminatie en racisme binnen de politieorganisatie;
- Verzoekt de burgemeester:
- erop aan te dringen om tegenwicht, tegenspraak en tegenmacht te organiseren bij de Rotterdamse politie-eenheid;

- in overleg met de Rotterdamse politie-eenheid een onafhankelijke commissie te initiëren en deze commissie te voorzien van een ruim mandaat om naast de bestaande voorzieningen, op basis van eigen onderzoek met gevraagde en ongevraagde adviezen te komen over de voortgang van het programma “politie voor iedereen”, de omgang met klachten en meldingen over discriminatie en racisme en de wijze waarop disciplinaire maatregelen tot stand komen;
- te zorgen dat de samenstelling van de onafhankelijke commissie wordt afgestemd binnen het regionaal veiligheidsoverleg en te bevorderen dat hierin ook vertegenwoordigers uit de anti-discriminatiebeweging en de wetenschap een plek krijgen;
- de Rotterdamse gemeenteraad te informeren over een uitwerking van de taakopdracht en samenstelling van deze commissie en de raad te verzekeren van periodieke openbare rapportages van deze onafhankelijke commissie;
- tevens op wijkniveau stadsgesprekken te organiseren tussen verschillende gemeenschappen uit de stad en de Rotterdamse politie-eenheid die tot doel hebben de dialoog over discriminatie en racisme te verbeteren;

En gaat over tot de orde van de dag.’

w.g. N. Arsieni, S.F. Lammering, S. Leewis, A. van Zevenbergen, S.R.T. van Baarle, R.T.J. van der Velden, P.J.H.D. Verkoelen, T.J. Vonk, E.C. Eskes en E. Büyükcifci

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Dank u wel, mevrouw Arsieni. Ik wijs u en ook eerdere sprekers erop dat we vandaag debatteren met de burgemeester en niet met de politiechef. Dus de vragen die u aan hem stelt, die worden in dit debat niet beantwoord. Mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Dank u wel, voorzitter. Ja, ik denk dat er niemand is die niet met afschuw heeft gekeken naar de

berichten die naar buiten zijn gekomen uit die appgroep van de politie. Ik denk dat iedereen dit veroordeelt en dit verwerpelijk vindt. En ook het CDA vindt het echt verwerpelijk en vindt het ook terecht dat na een eerdere mondelinge berisping en het opheffen van de appgroep er nu een sanctie is opgelegd, waarbij een zware gele kaart is uitgedeeld, waarbij deze agenten voor de komende tien jaar een aantekening hebben die maakt dat zij op scherp staan. Ik denk dat dat een terechte berisping is die bij een zwaar vergrijp noodzakelijk is. En iedereen die zegt: nou, dit is toch wel een beetje te licht, daar kan ik me alles bij voorstellen. Alleen dat is ook hoe ons systeem werkt, dat je kijkt naar jurisprudentie, dat je kijkt naar vergelijkbare situaties en dat je daarin zorgt dat dat passend is bij de situatie. Als je dan zegt: moeten we daarin kijken naar de sanctionering voor dergelijke vergrijpen, dan kan ik dat ondersteunen, dat je zegt van: we vinden dit zodanig schadelijk voor de collega's die hierdoor een onveilige werkomgeving ervaren en voor de samenleving, waarin het vertrouwen in de politie zeker niet bevorderd wordt. En van daaruit kan ik de motie die volgens mij de Partij van de Arbeid en DENK indienen over de discussie over de strafmaat, ondersteunen. Tegelijkertijd denk ik dat het ook belangrijk is om ons vooral ook te richten op hoe de politieorganisatie zelf omgaat met discriminatie en racisme binnen de politieorganisatie. Schrikbarend is het bericht van de Politiebond die aangeeft talloze mails gekregen te hebben, niet alleen over racisme, maar ook over vrouwenonvriendelijke uitlatingen en over homofobe uitingen. En dat is allemaal een cultuur van onverdraagzaamheid, een masculiene cultuur die we niet moeten hebben bij de politie. En ik denk dat lange tijd dat masculiene karakter en die masculiene cultuur op de voorgrond heeft gestaan, dat de politie ook terecht voor haar mensen gaat staan op het moment dat zij in zware situaties terechtkomen, want wij vragen nogal wat van onze agenten in de huidige samenleving. Als je

ziet wat er op hen afkomt, dan wordt er nogal wat verdraagzaamheid gevraagd van de politie. Maar we moeten niet wegstijgen van misstanden die er ook zijn. En ik denk ook dat het terecht is dat daar door verschillende partijen aandacht voor is gevraagd, dat er daadwerkelijk iets nodig is om ervoor te zorgen dat de politieorganisatie een veilige plek is voor iedereen. Of je nu homo bent, of je nu vrouw bent, of dat je nu een biculturele achtergrond hebt, je moet in een veilige werkcultuur je werk kunnen doen. Je moet erop kunnen vertrouwen dat je samen met je collega's de zware omstandigheden aankunt. En wat mij betreft zijn alle moties die erop gericht zijn om die cultuur te doorbreken en om verbeteringen te bewerkstelligen, en ik hoor u zeggen dat de politiechef in woorden in ieder geval helder heeft gemaakt dat hij dit tot een grote prioriteit maakt, wij zullen in ieder geval de komende tijd volgen of die woorden gevolgd worden door daden en ook tot daadwerkelijke verandering bij de politie. Dank u wel, voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u mevrouw Eskes. Dan het woord aan mijnheer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Voorzitter, politie-appjes, je zal maar elke dag dat je op je werk bent worden geconfronteerd met agressie, intimidatie en geweld. Je zal maar collega's hebben die ook elke dag op hun werk worden geconfronteerd met agressie, intimidatie en geweld. Je doet je werk goed, met inzet en liefde, kortom je bent een goede diender. Veel uitlaten kun je je niet veroorloven, behalve een interne appgroep. Je zal maar na het zoveelste geweldsincident een keer flink over de schreef gaan binnen deze appgroep. Je weet dat het verkeerd is, maar je moet je gal even spuwen bij je collega's. Je zal maar zijn terechtgewezen door je leidinggevende en daardoor zal je al maanden thuiszitten. Er zal maar een strafrechtelijk onderzoek naar je worden gestart vanwege je uitspraken binnen die

appgroep. Gelukkig ziet het OM geen strafbare feiten, omdat het om uitingen in een interne app gaat. Je zal maar al maandenlang regelmatig met je daden worden geconfronteerd in de media. Je zal maar publiekelijk aan de schandpaal worden genageld. Je zal dan maar als diender de voltallige linkerhelft van de Rotterdamse raad over je heen krijgen. Die linkerhelft zit al maanden te zuigen en te zeuren en wil zich bemoeien met interne arbeidsaangelegenheden. Ze eisen zelfs je ontslag.

Voorzitter, het zal je maar gebeuren. De PVV dient hierbij de volgende twee moties in. Motie 1: 'Afstand nemen politieke inmenging interne politieaangelegenheid'. En het dictum luidt: de raad spreekt uit in het kader van barmhartigheid, verbinding en inclusie afstand te nemen van de politieke inmenging in deze interne politieaangelegenheid. En onze tweede motie: 'Excuses met bloemetje voor app-agenten'. En het dictum luidt: verzoekt de raad excuses met een bloemetje aan te bieden aan betrokken agenten van bewuste appgroep voor de oneigenlijke politieke inmenging in deze interne politieaangelegenheid. Tot zover, voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mijnheer Meeuwissen heeft de volgende moties ingediend.

Motie 10. Afstand nemen politieke inmenging interne politieaangelegenheid

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 8 april 2021 ter bespreking van politie en samenleving; Constatende dat:

- politieagenten dag in dag uit tijdens hun werk met agressie, intimidatie en geweld worden geconfronteerd;
- de foute uitspraken gedaan door agenten in een interne appgroep niet zonder aanleiding zijn gedaan en het Openbaar Ministerie deze uitlatingen niet strafbaar vond;

- de bewuste agenten op hun gedrag zijn aangesproken en dat de politieleiding maatregelen trof;
- de agenten spijt betuigden en hun oprechte verontschuldiging aanboden;

Overwegende dat:

- deze agenten al maanden thuiszitten en een storm van negativiteit vanuit zowel publiek, pers als politiek over zich heen kregen;
- de agenten te boek staan als goede dienders;
- ze ook mensen zijn en dus fouten maken;
- deze zaak een interne politie aangelegenheid betreft en derhalve zodanig dient te worden opgelost;

De raad spreekt uit:

- in het kader van barmhartigheid, verbinding en inclusie, afstand te nemen van de politieke inmenging in deze interne politie aangelegenheid;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. M.J.P. Meeuwissen

Motie 11. Excuses met bloemetje voor app-agenten

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 8 april 2021 ter bespreking van politie en samenleving; Constaterende dat:

- politieagenten dag in dag uit tijdens hun werk met agressie, intimidatie en geweld worden geconfronteerd;
- de foute uitspraken gedaan door agenten in een interne appgroep niet zonder aanleiding zijn gedaan en het Openbaar Ministerie deze uitlatingen niet strafbaar vond;
- de bewuste agenten op hun gedrag zijn aangesproken en dat de politieleiding maatregelen trof;
- de agenten spijt betuigden en hun oprechte verontschuldiging aanboden;

Overwegende dat:

- de agenten al maanden thuiszitten en een storm van negativiteit vanuit zowel publiek, pers als politiek over zich heen kregen;
- ze te boek staan als goede dienders;

- agenten ook mensen zijn en dus fouten maken;
- deze zaak een interne politie aangelegenheid betreft en derhalve zodanig dient te worden opgelost;

Verzoekt de raad:

- excuses met een bloemetje aan te bieden aan betrokken agenten van bewuste appgroep voor de oneigenlijke politieke inmenging in deze interne politie aangelegenheid;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. M.J.P. Meeuwissen

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

Dank u wel, mijnheer Meeuwissen. Het woord is aan mijnheer Karremans.

De heer **KARREMANS** (vvd). Ja, dank u wel voorzitter. Discriminatie en racisme zijn het vergif in onze samenleving. En dat is ook precies de reden waarom op initiatief van DENK en de VVD, niet bepaald logische partners, deze raad een initiatiefvoorstel heeft aangenomen dat de bestrijding ervan moet intensiveren. Het zou echter natuurlijk volkomen naïef zijn om te denken dat daardoor, door dat initiatiefvoorstel, over een paar jaar Rotterdam discriminatie- en racismevrij is. Het is namelijk een hardnekkig probleem met veel verschijningsvormen. Op de arbeidsmarkt, in het onderwijs, zelfs op de woningmarkt en ja, onvermijdelijk ook in een organisatie van meer dan 6.000 man groot, de Rotterdamse politie. En dat hebben we geweten. Door de walgelijke appjes die door agenten werden verstuurd in de Jan Smit-appgroep. En ja, het is kwalijker als discriminatie en racisme plaatsvinden bij de politie dan ergens anders, want de politie moet er voor iedereen zijn, voor elke Rotterdammer, ongeacht huidskleur, afkomst of religie. De duizenden agenten van de Rotterdamse Basiseenheid die dag en nacht voor ons klaarstaan, weten dit en handelen daarnaar. En zij verdienen het niet, dat

door middel van deze zaak hun uniform zo besmet wordt. Tegelijkertijd verdienen diezelfde duizenden agenten die in een super-diverse en super-complexe stad ontzettend hun best doen, het ook niet om door de politiek besmeurd te worden als institutioneel racistisch, als collectief verdacht.

Voorzitter, het vertrouwen van Rotterdammers in de politie is hoog, heel hoog zelfs, ook in Rotterdams meest diverse wijken. Weliswaar iets lager dan in andere wijken, maar nog steeds heel hoog. Maar we begrijpen natuurlijk dat de publicatie van de appjes in de Jan Smit-appgroep het vertrouwen in de politie van Rotterdammers met een biculturele achtergrond wel degelijk geschaad heeft. En dat hebben de bewuste agenten uit de Jan Smit-appgroep zich in eerste plaats natuurlijk zelf aan te rekenen. Maar we hebben er niets aan om als politiek die kloof van vertrouwen te vergroten. Maar dat gebeurt wel als de raad als een soort politiek tribunaal gaat fungeren en politieke partijen als OM en de politiechef en de politie als geheel in het verdachtenbankje. Voorzitter, we zullen vandaag wel degelijk moties steunen die de politie helpen racisme en discriminatie aan te pakken, iets wat de politiechef ook verklaard heeft als topprioriteit. En we zijn daar blij mee. Maar de VVD weigert moties te steunen die zich mengen in de individuele casus, individuele berisping of gaan over individuele agenten. Want, what's next? Gaan we straks elke interne berisping bij de politie van een politiek oordeel voorzien? Gaan we individuele ambtenaren straks politiek beoordelen in de raad? Voorzitter, hoe fout de appjes ook zijn, de raad dient zich te realiseren dat het zeer gevaarlijk en onwenselijk is als je je als politiek op dat terrein gaat begeven. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u wel, mijnheer Karremans. Dan mevrouw Hoogwerf.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Ja voorzitter, we voeren de discussie over racisme en discriminatie binnen de Rotterdamse politie al een aantal jaar met elkaar. En waar sommige partijen er stelselmatig in slaagden om het beeld neer te zetten dat het vertrouwen in de politie stelselmatig laag zou zijn, blijkt uit een onderzoek van Bureau Beke, dat het vertrouwen in tegenstelling daartoe gelukkig hoog was door de gehele stad, zoals mijnheer Karremans terecht al aangaf. We kunnen ons echt voorstellen dat na de gebeurtenissen rondom de Jan Smit-appgroep en de directie daarmee naar buiten kwam, dat dat iets heeft gedaan met het vertrouwen dat mensen zouden kunnen hebben. Maar we geloven niet dat het helpt door deze groep dan maar op een schavot te zetten, zoals ik al eerder aangaf, en om te eisen om hun kop. Wij denken niet dat dat enige invloed gaat hebben op het vertrouwen dat mensen hebben. Wij geloven dat het juist is te zeggen dat wat er is gebeurd kan niet, mag niet, verwerpen we en veroordelen we. En we gaan vervolgens de blik werpen op de leiding, die vervolgens in staat moet zijn om binnen de organisatie een klimaat te creëren waarin klachten van gevoelens van onveiligheid, niet serieus genomen worden, zich gediscrimineerd voelen, onveilig voelen, dat die ook binnen diezelfde leiding worden aangepakt. Daar geloven wij in. We keren ons niet weg van problemen bij de Rotterdamse politie, we weten dat die bestaan. En waar we wel voor weglopen is maar stelselmatig criminaliseren van vervolgens het hele Rotterdamse politiekorps. Wij zijn echt trots op die mensen die dag-in dag-uit die stap naar buiten zetten en geconfronteerd worden met alle problemen die we hebben als Rotterdamse, ingewikkelde samenleving. Ik vind de opmerking van mevrouw Arsieni, dat ze geen begrip had voor de opmerking van de AGFA, dat juist het begrip 'kwetsbare wijken en daar werkzaam zijn' een verzachtende omstandigheid was, dat ze die niet begreep, dat is iets wat wij niet begrijpen. Ga een paar dagen met de

agenten mee, zie waar ze mee geconfronteerd worden en dan zul je ook begrijpen dat ze af en toe een ventiel, een uitlaatklep nodig hebben. Wij geven ze die niet, wij voeren die druk continu op en dat het dan af en toe explodeert, dat zie je dan ook. Geen excuus, geen vergoelijking, maar dat het zo is, dat weten we ook. We dienen vandaag twee moties in: 'Herstel van vertrouwen'. We willen dat het stopt met het criminaliseren van het totale korps. En b: Richt the spotlight op waar het nodig is, richt hem op de enigen die in staat zijn iets binnen die organisatie te veranderen en dat is de leiding. Zorg voor een veilig werkklimaat binnen de organisatie zelf. We weten dat er een onderzoek loopt van Bureau Beke om weer het vertrouwen in de Rotterdamse politie te beoordelen. Mocht het zijn dat we daarmee aan de slag moeten, dan moeten we dat ook met zijn allen doen, maar wel met een open vizier en met vertrouwen waar het nodig is. Dank u voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij).
Mevrouw Hoogwerf heeft de volgende motie ingediend.

Motie 14. Blauw op straat is geen bliksemafleider

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 8 april 2021 ter bespreking van de 'uitkomsten onderzoek naar aanleiding van uitlatingen in appgroep van medewerkers van de politie';
Constaterende dat:
- de korpsleiding niet in staat is gebleken om deze casus op een adequate manier op te lossen;
- mismanagement het hele politieapparaat onder druk heeft gezet, inclusief alle agenten die dagelijks naar buiten gaan om het vuile werk voor ons op te knappen;
Overwegende dat:
- veel politieagenten aangeven dat zij zich niet gehoord voelen door de politietop en dat zij het lastig vinden om zaken aan te kaarten;

- de politietop wist wat er gezegd werd, maar het naliet om adequaat in te grijpen;
Verzoekt het college:
- de nadruk te leggen op de leiding van het politiekorps en niet haar pijlen te richten op de agenten op straat;
- onderzoek te doen naar hoe de politieleiding intern functioneert en of zij zorgen voor een veilige werkomgeving;
En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. T.C. Hoogwerf

Motie 15. Wij staan achter onze politiemensen

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 8 april 2021 ter bespreking van 'uitkomsten onderzoek naar aanleiding van uitlatingen in appgroep van medewerkers van de politie';
Constaterende dat:
- racisme helaas voorkomt in onze samenleving en wij dit ten strengste veroordelen en er samen alles aan moeten doen om dit uit te bannen;
- de racistische appjes in een privé-appgroep tot een stortvloed aan kritiek heeft geleid op het gehele politieapparaat, waardoor het vertrouwen in de politie een flinke deuk heeft opgelopen;
Overwegende dat:
- de uitspraken van zes agenten niet representatief zijn voor de ongeveer 6000 agenten die ons regiokorps rijk is;
- in het publieke debat de afgelopen weken veel onwaarheden over racisme bij de politie zijn verspreid, die ook negatief uitstralen op het overgrote merendeel van het politiekorps dat iedere dag naar eer en geweten hun belangrijke werk uitvoert;
- onze agenten zich onder steeds zwaardere omstandigheden en met gevaar voor eigen leven inzetten voor een veilig Rotterdam;
Verzoekt het college:
- haar dankbaarheid en steun uit te spreken aan alle Rotterdamse agenten die dag en nacht klaarstaan voor alle mensen in onze stad;
En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. T.C. Hoogwerf

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

Dank u wel, mevrouw Hoogwerf. Mijnheer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Ja, dank u wel voorzitter, voor het woord. De politie is niet racistisch, maar heeft wel een probleem met racisme. En dat onderkent het korps zelf gelukkig ook en dat resulteert in een buitengewoon serieus programma 'Politie voor iedereen'. Maar door alle incidenten, en zeker de incidenten rondom de racistische appjes en de afhandeling daarvan is er wel vertrouwen beschadigd. Het vertrouwen in de politie is hoog, mijnheer Karremans wees er ook terecht op, veel hoger dan in de politiek, maar het is wel beschadigd. Dus naast het handhaven van vertrouwen moet er ook gewerkt worden aan herstel van vertrouwen. Wat dan helpt, is als de afhandeling van incidenten niet de schijn heeft van de slager die zijn eigen vlees keurt. Daarom is een breder georganiseerde tegenspraak wenselijk. Overigens zonder te vervallen in een soort volkstribunaal dat afzonderlijke zaken behandelt en daarmee aanwijsbare functionarissen aan de zogenaamde publieke schandpaal nagelt. En wat er ook moet gebeuren, is dat een doorgaand gesprek tussen politie en burgers in de wijken plaatsvindt. En precies die twee dingen bepleit de motie 'Politie voor en door iedereen', en daarom dienen we deze mede in op aangeven van D66. Wat nieuw is ten opzichte van de commissiebespreking zijn de uitspraken van de AGFA, de Adviescommissie Grondrechten en Functie-uitoefening Ambtenaren. Dat plaatst de opmerkingen hierover door anderen wel in een zeker perspectief.

Ander punt: ik snap ook de ruimte die er geboden wordt voor een tweede kans. Die kans is er voor de jongeren die zich

schuldig maakten aan die afschuwelijke mishandeling, waar het allemaal mee begon. Die tweede kans is er voor mensen die zich daarover afschuwelijk hebben uitgelaten, dat erkennen en daar ook beterschap voor beloven. En ik ben ervan overtuigd, dat hun leerervaring louterend kan werken als het goed wordt ingezet in het leerprogramma binnen de politie. Zonder tweede kans, zonder genade is onze samenleving ten dode opgeschreven.

Ten slotte voorzitter, een politie die midden in de samenleving staat, weerspiegelt deze samenleving. Waardering vanuit onze kant voor de serieuze inzet om de politie diverser te maken. Maar dat helpt alleen als we de mensen en de diversiteit ook vasthouden. Daarom dienen we met DENK de motie in om de uitstroom te monitoren, om zeker te weten dat we aan de achterkant niet kwijtraken wat we aan de voorkant proberen te bereiken. Ik dank u wel en wellicht moet ik even wachten.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Blijft u even hangen voor een vraag van mijnheer Büyükcıfci.

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Ja een hele korte vraag, voorzitter. Kijk, ik hoor mijnheer Vonk zeggen dat die racistische conversatie, zeg maar, ontstond naar aanleiding van het filmpje, het 'kopschop-incident' in Spijkenisse. Heb ik hem dat goed horen zeggen?

De heer **VONK** (cu-sgp). De opmerkingen waar ik aan refereerde waren naar aanleiding van inderdaad dat incident, ja dat klopt.

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Ja, want kijk, als je dat inderdaad als aanleiding gebruikt, dan zit daar iets van een soort rechtvaardiging in van dat dit soort uitingen. Maar de groep bestond al langere tijd, dus die racistische uitingen zijn al langere tijd gaande. Maar het is toch gewoon kwalijk dat het al keer op keer is

gebeurd? En op meerdere momenten. Dat kunt u toch wel inzien, hoop ik?

De heer **VONK** (cu-sgp). Ja, dank u wel. Nee, even om een misverstand weg te nemen, er is geen rechtvaardiging voor die afschuwelijke uitspraken, ook niet voor de afschuwelijke mishandeling van die jongere. Er is geen rechtvaardiging voor die afschuwelijke uitspraken. Zo heb ik het ook niet bedoeld, dus als dat zo overgekomen is, dan bedankt voor de vraag, want dan kan ik dat even rechtzetten. En inderdaad, er waren al eerder racistische opmerkingen, zeer verwerpelijke uitspraken in die racistische appgroep. Dus geen misverstand daarover. Wat ik heb willen zeggen, is dat een tweede kans, dat een genadevolle benadering er zowel is voor de jongeren die zich aan een afschuwelijke mishandeling schuldig maken, alsook voor de mensen die zich op afschuwelijke wijze uitlaten over dergelijke zaken. Dat was mijn punt, voorzitter. En ik kan me heel goed voorstellen dat mijnheer Büyükcıfci dat wel met mij begrijpt.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Heeft u nog een korte vraag?

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Ja, dit is dan nog een laatste punt. Ik hoop dat u dat AGFA-commissierapport heeft gelezen en de uitwisselingen die hebben plaatsgevonden in die WhatsAppgroep. Ik bespeur op geen enkele wijze een vorm van reflectie bij deze agenten, op geen enkele manier. Die ene agent stapt uit de WhatsAppgroep en vervolgens worden er allerlei walgelijke uitspraken achter die agent aan geslingerd, en dat gaat nog een tijdje door. Nog twee maanden gaat dat door. Er wordt een aanslag gepleegd in Utrecht en er volgen wederom walgelijke uitspraken. Dus keer op keer. En ik begrijp die intentie om genadevol te zijn, dat begrijp ik heel goed, elk mens verdient een tweede kans. Maar het gaat hier wel om personen, om dienders, die toch een hele bijzondere functie vervullen in onze stad en

waar ook het geweldsmonopolie is belegd. En de vraag is dan aan mijnheer Vonk: is die benadering van genade, krijgt die dan niet een andere twist waar het gaat om zo'n specifieke functie in zo'n specifieke stad? En dat is even de laatste vraag die ik neerleg en dan moet ik even op mijn tijd letten.

De heer **VONK** (cu-sgp). Ja, alle mensen verdienen inderdaad een tweede kans, daar is geen 'maar' wat mij betreft. En ik heb het AGFA-rapport ook zeer goed gelezen. Ik lees wel degelijk iets over de reflectie van mensen en ik lees ook de conclusie van de AGFA zelf. Die constateert dat dit ook passende maatregelen zijn. Dat is wat ik uit het rapport haal, zowel de reflectie als de conclusie van de AGFA.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Helder, mijnheer Vonk. En mijnheer Meeuwissen heeft een interruptie op mijnheer Büyükcıfci.

De heer **VONK** (cu-sgp). Dan blijf ik even hangen. Nee, dan kan ik er beter uit, want dan geef ik even ruimte aan mijnheer Büyükcıfci.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). En dan was u klaar met uw termijn? Ik wou vragen aan mijnheer Vonk of hij klaar was met zijn termijn. Mijnheer Büyükcıfci.

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Voorzitter, ik zou heel graag willen ingaan op mijnheer Meeuwissen, maar ik moet echt op mijn tijd letten. Dus dat wil ik al op voorhand meegeven.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mijnheer Meeuwissen, gaat uw gang.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Voorzitter, ik wilde vragen: wat is ook alweer de aard van die aanslag in Utrecht, mijnheer Büyükcıfci?

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Ik moet echt letten op mijn tijd, voorzitter, dus excuses.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Nou, dan zal ik even aanvullen, dat was een verschrikkelijke islamitische aanslag. Een islamitische aanslag, mijnheer Büyükcıfci. Tot zover, voorzitter. Een terroristische aanslag.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Waarvan akte. We gaan naar mijnheer Leewis.

De heer **LEEWIS** (gl). Voorzitter, we bespreken de appjes-casus, ook wel in goed Rotterdams: een teringzooi. Want volgens mij bespreken we vooral twee dingen, ten eerste bespreken we de casus en ten tweede bespreken we 'hoe nu verder'. Voor GroenLinks is 'hoe nu verder' een weg naar een echte inclusieve politie. Een politie die de diversiteit van deze stad omarmt, begrijpt en ondersteunt. Een politie die door iedereen in deze stad wordt gezien als hulp op momenten dat je die het meest nodig hebt. Maar we kunnen niet verder naar de toekomst zonder stil te staan bij deze casus. Ik ben de zondag na ons commissiedebat bij de demonstratie geweest bij bureau Marconiplein. Ik was daarvan ontdaan, want de pijn en de rauwe emotie die ik daar weer voelde, kwam weer echt binnen. De pijn van de taal en de pijn dat je het idee hebt gekregen dat je ziet wat er echt in zo'n politieagent omgaat, ja die is groot. En ook de brief van de gebiedscommissie Delfshaven kwam weer zwaar bij mij binnen. En de woorden van een jongerenwerker, die tegen me zei: die inhoud van die appjes, ik kan het voor mezelf niet uitleggen, maar erger nog, ik kan het niet aan die jongens buiten uitleggen. Voorzitter, ik slaap meestal best wel goed, maar ik heb hier echt wakker van gelegen. Die mensen die zeggen: hoe kan ik nou de politie vertrouwen als er agenten buiten rondlopen, waarvan ik zeker weet dat zij racistisch dachten? Die pijn en angst is echt en daar moeten we wat mee. Ik snap die vragen dus heel goed en ik zou

de burgemeester willen vragen hier te reageren op de brief van de gebiedscommissie en het verzoek daarin. Ik zou de burgemeester ook willen vragen hoe hij en de politie de komende maanden aan de slag gaan om het vertrouwen in de politie, en specifiek in Delfshaven waar dit gebeurd is, weer te herstellen. Ik zou hem willen vragen om in gesprek te gaan met de Vereniging Moeders van BoTu, die hebben gesproken op de demonstratie en die veel invloed hebben in de wijk. Want, voorzitter, ik heb me deze weken echt oprecht afgevraagd of ik nog vertrouwen had in hoe de politieleiding deze casus heeft opgepakt. Eerst de casus afdoen met een gesprek, dan niet gelijk volledig transparant zijn over de beledigingen, dan een straf die voor mij en heel veel andere Rotterdammers niet te begrijpen is, dan weer het feit dat de leiding komt met een uitleg van dat wat niet uit te leggen is, de opmerking over Hümeyra. En ook de burgemeester is niet zonder blaam in deze casus. De opmerking: als hier maar een snipper van waar is, dan hebben deze agenten geen plaats meer in het korps Rotterdam, en dan vervolgens ze toch handhaven, heeft heel veel kwaad bloed gezet in de stad. Die combinatie had u echt niet moeten doen. En ik denk achteraf dat het veel verstandiger was geweest als de burgemeester niet direct zulke grote woorden had gebruikt, terwijl hij wist dat hij feitelijk die agenten niet kon ontslaan, al had hij dat wel gewild. In dat onvermogen om in te grijpen, daarin zit een gevoel van machteloosheid dat ik zelf ook heb gevoeld. Wij als gemeenteraad stellen geen politieagenten aan, we kunnen ze ook niet ontslaan en we spreken geen straffen uit. Maar Rotterdammers spreken mij er wel op aan en ook ik vind de straf niet passend en ook ik kan hem niet begrijpen. En toch ga ik niet stemmen voor voorstellen die vragen om ontslag of overplaatsing. Niet omdat ik het daar niet mee eens ben, maar vooral omdat ik dan iets beloof wat ik niet waar kan maken. Dat ik iets vraag wat niet gaat gebeuren. En voorzitter, als ik daarvoor stem, dan maak

ik dezelfde fout als die ik nu de burgemeester verwijt, namelijk dat ik een veel te grote broek aantrek, iets belooft wat ik niet kan waarmaken en daarmee het vertrouwen in de politiek nog verder ondergraaf.

Voorzitter, ik zei, even terug, dat ik me afvroeg of ik er nog vertrouwen in had. Het antwoord op die vraag is uiteindelijk: ja. Ik heb de woensdag na het commissiedebat een goed gesprek gehad met de politiechef. Dat was een hard gesprek. Maar ik heb nu de overtuiging dat de politieleiding wel op het goede spoor zit. Dat racisme en de cultuur bij de politie nu helemaal bovenaan de prioriteitenlijst staat. En voorzitter, ondanks alles vind ik dat enorme winst. Dat geeft mij voldoende vertrouwen om te denken dat deze casus de start van een omslag is, in plaats van het zoveelste incident. Maar ik geloof er pas in als ik het ook werkelijk zie. Daarom ben ik blij met veel moties van mijn collega's, die wezenlijke wijzigingen voorstellen, waaronder de sancties voor racisme steviger maken, waaronder een onafhankelijke commissie. Voorzitter, daarom ook ons eigen voorstel voor een onafhankelijk onderzoek naar de cultuur bij de politie en vooral ook hoe de leiding effect geeft aan het antiracismebeleid. Het is essentieel dat we nu heel scherp kijken, want alleen als we exact weten waar het niet goed gaat en waar het wél goed gaat, kunnen we stappen zetten om het goed te maken. Wat voor GroenLinks bovenaan staat is een goede politie, een politie die iedereen kan vertrouwen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij).
Mijnheer Büyükcı, u heeft een vraag aan mijnheer Leewis?

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Ja ik kan het niet laten, voorzitter. Kijk, dit is niet nieuw, mijnheer Leewis, dit is niet nieuw bij de politie. Dat weten we. En dat de politie ook wat doet aan discriminatie en diversiteit, is ook niet nieuw. Het is de ene keer weer beleidsprioriteit, en dan weer niet, en dan

weer wel, en dan weer niet. Dus dat u nu iets van vertrouwen heeft dat het nu wel goed gaat komen, nou dat vertrouwen heb ik dus niet en met mij ook vele Rotterdammers. Ik hoop dat u dat ook kunt inzien. En ik begin me echt af te vragen, ik vind ook echt dat gewoon partijen als de uwe, GroenLinks, ook de Partij van de Arbeid, maar ook D66 echt zichzelf de vraag moeten stellen of deze benadering, steun voor de zachte heelmeeesters-aanpak van racisme bij de politie, of dat niet een problematische is. Of dat u in ieder geval niet ziet dat je daarmee niet een oplossing aandraagt, maar eigenlijk het probleem vergroot. En deze vraag stel ik u echt uit mijn hart. Hoe kijkt u daarnaar?

De heer **LEEWIS** (gl). Ja voorzitter, ik zie geen zachte heelmeeester. Ik zie een heleboel hele concrete voorstellen van mij en van mijn collega's, onder andere van D66 en de PvdA, om serieuze stappen te maken om niet alleen de politie te geloven op hun woorden dat het nu ook prioriteit heeft, maar om daar ook werkelijk actie op te ondernemen. En wat u vraagt, en die vraag snap ik ook heel goed, is om overplaatsing van die agenten. En daarvan heb ik gezegd: ik snap de vraag, ik kan hem alleen niet waarmaken. En als ik hem niet kan waarmaken, dan wil ik ook Rotterdammers niet voorhouden dat ik dat wel kan doen. Want dan geef ik heel veel mensen het idee dat ik iets doe wat ik niet kan waarmaken en dat vind ik heel erg kwalijk. Zeker in dit geval. Juist omdat er al zoveel pijn is. Juist omdat er al zoveel pijn is over een opmerking van de burgemeester, die niet kan waarmaken of niet waarmaakt wat hij heeft gezegd. Daar wil ik niet nog een keer instappen.

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Ja voorzitter, ik hoor mijnheer Leewis zeggen dat er wel degelijk nu concrete stappen genomen zullen worden. En wat zijn die dan? Welke concrete stappen zijn dat nu dan?

De heer **LEEWIS** (gl). Nou, wat ik zelf heel belangrijk vind, is het onafhankelijke

onderzoek door een onafhankelijk wetenschappelijk onderzoeksbureau, wat nu ook echt is toegezegd, om echt door te lichten hoe de politieleiding omgaat met dat antiracismebeleid. Nee mijnheer Büyükcıfci, nu moet u me ook even af laten maken wat ik zeg, dat we niet weer een slager-die-het-eigen-vlees-keurt-rapport krijgen, maar dat we echt kunnen zien waar het mis zit, zodat we kunnen ingrijpen op beleidsniveau. En het voorstel van mevrouw Arsieni, dat vind ik ook echt een heel goed voorstel om een onafhankelijke commissie naast de politie te plaatsen om dit beleid constant te monitoren en ook aan te scherpen. En dat daar mensen inzitten die niet dus van de politie zelf zijn, maar die extern meekijken en echt veel verstand hebben van antiracismebeleid en die de politie ook kunnen corrigeren op het moment dat het niet goed gaat. Uiteindelijk denk ik dat we daar heel veel aan hebben. En dat dat de politie ook heel erg helpt in de uitvoering van dit beleid. Dus ik zie daar wel echt een wijziging in, echt een serieuze wijziging.

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Ja voorzitter, ik laat het hierbij. Maar kennelijk heeft mijnheer Leewis wat meer vertrouwen in ieder geval, dat er concretere stappen genomen worden. Nou dat vertrouwen heb ik dus niet. Ik hoop in ieder geval dat hij kan inzien dat het ook echt ergens op gebaseerd is, omdat dit niet nieuw is, keer op keer is het gebeurd, meerdere keren. Er zijn meerdere onderzoeken uitgevoerd. En terecht, dat moet ook gebeuren, daarom ga ik ook mee met de motie natuurlijk. We moeten inzetten op én én. Maar het geeft mij niet het vertrouwen dat we uiteindelijk zullen toewerken richting een organisatie die werkelijk dit soort walgelijke uitspraken, racisme en discriminatie uitroeit in de organisatie en daarmee ook werkelijk werk maakt van toewerken inclusie voor de organisatie.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mijnheer Leewis, gaat u verder.

De heer **LEEWIS** (gl). Ja voorzitter, ik was eigenlijk klaar met mijn betoog, maar ik wilde nog één keer reageren op mijnheer Büyükcıfci. Ja, mijnheer Büyükcıfci, ik kan niet anders hebben dan hoop. Want als ik geen hoop meer heb dat dit beter wordt, als ik geen hoop meer heb dat we hier stappen op kunnen maken, ja dan weet ik ook niet meer wat ik moet doen. Het belangrijkste is dat we nu echt gaan werken aan een echte omslag bij de politie en ik zie hier een heleboel mogelijkheden voor, maar ik houd mezelf ook niet voor de gek door te zeggen dat dit van vandaag op morgen is op te lossen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mijnheer Leewis heeft de volgende motie ingediend.

Motie 4. Onafhankelijk onderzoek naar racisme binnen de politie

‘De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 8 april 2021; Constatende dat:

- racisme in vrijwel alle delen van de samenleving aanwezig is en dus ook bij de politie;
- we racisme in alle onderdelen van onze samenleving moeten bestrijden;
- de consequenties van racisme binnen de politie groter kunnen zijn bij andere onderdelen van de samenleving;
- de bestrijding van racisme binnen de politie dan ook de hoogste prioriteit moet hebben;

Overwegende dat:

- in de casus “appgroep” de politieleiding de schijn wekt onvoldoende prioriteit te hebben gegeven aan het effectief bestrijden en sanctioneren van racisme binnen de politie;
- dit geen vertrouwen geeft in de aanpak van andere incidenten die mogelijk minder media-aandacht krijgen;
- dit het vertrouwen in de politie kan ondermijnen;

Verzoekt het college:

- bij de minister en korpsleiding aan te dringen om een landelijk onderzoek uit te

laten voeren door een onafhankelijk wetenschappelijk instituut naar racisme binnen de politie en de politieleiding, de effectiviteit van het racismebestrijdingsbeleid binnen de politie en de implementatie en navolging van dit beleid. In dit onderzoek specifiek aandacht te hebben voor de incidenten bij de Rotterdamse eenheid en de omgang met racisme binnen deze eenheid;
- actief bij te dragen bij de totstandkoming en ondersteuning van dit onderzoek;
- dit verzoek ook te agenderen tijdens het landelijk overleg veiligheid en politie;
En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. S. Leewis, N. Arsieni, S.F. Lammering, E. Büyükcıfci, A. van Zevenbergen, T.J. Vonk en R.T.J. van der Velden

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Dank u wel, mijnheer Leewis. Dan heb ik mijnheer Büyükcıfci staan voor zijn eerste termijn. Hij heeft al heel veel gezegd.

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Ja, het is altijd die tijd, hè voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Gaat uw gang.

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Ik zal een paar minuten zien te koppen. Voorzitter, als er maar een snippertje van waar blijkt, is er voor deze lieden in mijn eenheid geen plaats, aldus de burgemeester. Klare taal, duidelijke grenzen. En dat is wat nodig is om racisme binnen de politie daadwerkelijk te bestrijden. Maar nadat het racisme rond de agenten eenmaal was bewezen, kregen de agenten maar een waarschuwing. Daarmee was het klaar. En als NIDA, samen met andere partijen in de raad en de stad zeggen: ho eens, dit is onacceptabel, we moeten hier grenzen trekken nu, voor deze mensen is geen plek bij de Rotterdamse politie, dan verwijt diezelfde burgemeester ons een gebrek aan genade en barmhartigheid. Op alle

mogelijke manieren wordt door zowel de burgemeester als de politie het racisme gebagatelliseerd, verzacht. De agenten waren nog jong, het kwam voort uit een emotionele opwelling na het zien van een schokkende video, één keer nooit meer, zoiets mag niet maar kan gebeuren, verder zijn het goede dienders, iedereen verdient toch een tweede kans. En als je de burgemeester en politie moet geloven dan zouden alle nieuwe, naar boven gekomen feiten wijzen op allerlei verzachtende omstandigheden, maar niets is minder waar. Hoe meer feiten er uit de riolen naar boven komen, hoe erger het racisme stinkt. Want uiteindelijk blijkt dat het allemaal helemaal niet om één incident ging, maar om een patroon van racistische opmerkingen, over en weer, over een periode van meerdere maanden. Waaronder zelfs, na de verschrikkelijke moord op Hümeyra. Het is ongelooflijk. En toch proberen de burgemeester en de politie het te vergoelijken, te verzachten en te verdoezelen. Opvallend ook, dat de AGFA-commissie het racisme verklaart vanuit een begrijpelijk cynisme, het cynisme dat samenhangt met dat de politie werkt binnen de dynamiek van een multiculturele wijk. Maar Rotterdam is geen verzachtende omstandigheid voor racisme, integendeel. Juist Rotterdam is keihard tegen racisme. Maar dit geldt niet voor de burgemeester. De burgemeester polariseert de stad met zijn harde aanpak van burgers die buiten de lijntjes kleuren, en de zachte aanpak van racisme bij de politie. Maar zachte heelmeesters maken stinkende wonden, zeker in een politiecultuur die zo verziekt is. Want ook de Rotterdamse politie is niet keihard tegen racisme. Jarenlang liet de politie dit ondanks de meldingen dooretteren zonder op te treden. De klokkenluider is weggepest en overgeplaatst en de racisten blijven zitten. Wie praat die gaat in plaats van wie haat die gaat. We zagen precies hetzelfde bij de Haagse politiechef Fatima Aboulouafa, die racisme aankaarte en door de politie hiervoor is ontslagen. Het is de omgekeerde wereld. De politiecultuur is

ziek en dat ga je met zachte heemeesters niet beter maken. En iedereen die nu zegt: geen plek voor deze agenten in Rotterdam, daarop antwoordt de burgemeester nu: daar ga ik helemaal niet over. Maar ondertussen is het wel dezelfde burgemeester die zelf terecht eerder zei: geen plek voor deze agenten in Rotterdam. Het is de burgemeester die de excuses van de agenten aanvaardt, het is de burgemeester die de agenten een tweede kans geeft en kiest voor een zachte aanpak van racisme in plaats van een harde aanpak. Dan kan de burgemeester nu niet opeens wegduiken. Voorzitter, via u zeg ik tegen de burgemeester: pak uw verantwoordelijkheid. U bent verantwoordelijk voor de openbare orde. Vele Rotterdammers, Rotterdamse burgers, zijn niet veilig voor racistische agenten. Houd u aan uw woord. Daarom onze motie 'Geen plek voor deze agenten in Rotterdam'. Herwin dat vertrouwen, anders hebben wij er geen vertrouwen in dat de burgemeester en politieleiding in staat zijn het racisme binnen de politie daadwerkelijk te bestrijden.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij).
Mijnheer Büyükcifci heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Rotterdam heeft geen plaats voor discriminerende politieagenten

'De gemeenteraad van Rotterdam in vergadering bijeen op donderdag 8 april 2021 ter bespreking van het interne onderzoek gericht op de racistische uitlatingen in appgroep politie;
Constaterende dat:

- agenten, die werkzaam zijn in één van de meest multiculturele wijken van Nederland op hun diensttelefoon, spreken over mensen van kleur als 'kankervolk', 'kutafrkanen' en 'pauperallochtonen' op wie ze willen 'schieten' en 'allemaal kapot maken';
- naar aanleiding van de moord op de zestienjarige Hümeýra ook onacceptabel

discriminerend is gesproken met de uitspraak "weer een Turk minder";
- ondanks de ambitie 'Politie voor Iedereen', ondanks het plan 'Relax. Dit is Rotterdam' en 'Black Lives Matter' van het Rotterdamse stadsbestuur, ondanks de uitspraak 'Als er maar een snippertje van waar blijkt, is er voor deze lieden in mijn eenheid geen plaats' van de burgemeester en ondanks de maatschappelijke onrust die de apps hebben teweeggebracht, de politiechef en de burgemeester de agenten slechts een berisping hebben gegeven;
- een berisping op een schaal van 1 tot 10 de lichtst denkbare sanctie betreft;
- de strafbare uitingsdelicten in groepsverband niet alleen discriminerend en racistisch zijn, door de wens uit te spreken op 'ze' te willen "schieten" en "allemaal kapot (te) maken" er ook concrete uitingen zijn gedaan die gevaarlijk kunnen zijn voor de openbare orde;
Overwegende dat:

- de burgemeester verantwoordelijk is voor de openbare orde en veiligheid in de gemeente;
 - de burgemeester moet voorkomen dat er ordeverstoring is en burgers zich onveilig voelen;
 - de burgemeester bevoegdheden heeft die hij kan inzetten om onveiligheid en ordeverstoring in de gemeente te bestrijden;
 - de burgemeester gezag heeft over de politie. De politie staat tijdens het handhaven van de openbare orde en bij het uitvoeren van de hulpverleningstaak onder het gezag van de burgemeester;
- Verzoekt de burgemeester:
- de politie te verzoeken, politieagenten die zich schuldig hebben gemaakt aan discriminatie, racisme en/of haatdragende taalgebruik op geen enkele manier in te zetten bij handhaving van de openbare orde in Rotterdam;
- En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. E. Büyükcifci

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Dank u wel, mijnheer Büyükcı. Dan mijnheer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Dank u wel, voorzitter. Geen 'foei', maar 'doei', het worstelen met de wokecultuur et cetera. Termen die de sfeer in de samenleving over dit onderwerp weergeven. Vanmorgen in Trouw nog, dat ook de universiteiten er al mee worstelen. Nederland is in de kern een racistisch landje, Alex Brenninkmeijer zei het al. En gezien de onrust van de laatste tijd kunnen we zeggen dat het gaat schuren. Op zich is dat hoopgevend. In de afgelopen jaren heb ik meerdere keren geroepen dat ik een groot respect heb voor de politieagenten en de politieorganisatie. Dat steek ik niet onder stoelen of banken, ook nu niet. Daarom doet het zo'n pijn en maak ik mij zo boos, dat zoveel kanjers bij de politie beschadigd zijn door een stel ongeleide, racistische collega's. Ongeleide, racistische collega's die ongestraft hun gang konden gaan. Waar is hun leiding? Wie corrigeert deze dwazen? Ik ben er onvoldoende zeker van dat de huidige politiechef dit schip kan keren. In zijn verklaring en in zijn blog proef ik nog te veel loyaliteit en een té defensieve houding. In dit soort situaties kan dat niet. Alleen een scherpe veroordeling en volledige transparantie zijn hier op zijn plaats. Ook de redenering van de AGFA is zwaar teleurstellend. Het cynisme kan natuurlijk geen excuus zijn. Een roofoverval op een bank kan ook niet bepaald worden door cynisme tegenover die kapitalistische instelling van die bank, of wel?

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Voordat u verdergaat, een vraag van mijnheer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja, dank u wel voorzitter, een vraag aan mijnheer Van Zevenbergen. Ik vroeg me af of mijnheer Van Zevenbergen wel eens over de landsgrens is geweest, want hij noemt Nederland een racistisch land. Is mijnheer Van Zevenbergen bijvoorbeeld wel eens in

Marokko geweest of in Turkije? Ik ben bijvoorbeeld verscheidene keren in Turkije geweest en daar wordt mega-racistisch gedaan tegen bijvoorbeeld mensen die gitzwart zijn. Is mijnheer Van Zevenbergen wel eens over de landsgrens geweest van Nederland? Tot zover.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Ja dank u wel. Ik heb wel heel veel vliegschaamte, dat moet ik wel zeggen, maar ik ben wel eens over de landsgrenzen geweest. Maar als die landen zo erg zijn, dan zou ik zeggen, laten ze zorgen dat daar ook een SP komt, dan kunnen we keihard demonstreren tegen elke vorm van racisme. Maar ik wil verder.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Voorzitter?

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mijnheer Meeuwissen, maar laten we het wel bij het onderwerp houden.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja nou, de SP kennen we alleen maar van demonstreren. U zit vast ook in Delfshaven, dat is volgens mij dan BIJ1, DENK, NIDA en de SP, want die zaten zich nu alleen maar hier tegenaan te bemoeien. Tot zover, voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dan een vraag van mijnheer Karremans aan mijnheer Van Zevenbergen.

De heer **KARREMANS** (vvd). Ja dank u wel, voorzitter. Mijnheer Van Zevenbergen zei net: ik stop mijn steun voor agenten niet onder stoelen en banken. U bent de afgelopen weken, maanden en jaren in staat geweest die bijzonder goed te verstoppen. U steunde bijvoorbeeld als enige partij niet de motie na de rellen op de Beijerlandse laan, de motie die uitsprak achter onze agenten te staan, als enige partij. U bent tegen politiehonden, hebben we net gehoord, voor de veiligheid van agenten. U was niet bij de commissiebehandeling over politiehonden, u was waarschijnlijk aan het rondlopen in

de Tweebosbuurt. En dan heel stoer zeggen: politiehonden, daar moeten we maar mee stoppen. De politie doet dat niet goed. Nou, de SP stond vroeger nog voor veiligheid. Inmiddels helaas niet meer en dan zeker niet voor onze politie. Maar waar ik even een vraag over heb aan mijnheer Van Zevenbergen is: u kunt het zich misschien nog wel herinneren, de rellen op de Beijerlandse laan, en toen hadden wij daarna een debat in de gemeenteraad. En toen sprak ik van 'tuig van de richel dat de winkels had geplunderd'. En toen corrigeerde mijnheer Van Zevenbergen mij: je mag het geen tuig noemen. En nu hoor ik hem wel zeggen: deze politieagenten zijn dwazen. Vanwaar het verschil?

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Het verschil tussen tuig en een dwaas, bedoelt u? Is dat de vraag?

De heer **KARREMANS** (vvd). Nee, ik denk dat u de vraag wel begrijpt, maar ik zal hem nog even herhalen. Waarom mag jerellende jeugd die winkels plundert geen 'tuig' noemen van de SP? Maar deze agenten die appjes verstuurden mag je wel 'dwazen' noemen. Wat maakt het verschil?

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Ik vind dat als een agent die zoveel verantwoordelijkheid met zich meedraagt en een functionaris van de overheid is, ambtsdrager notabene, met gezag en een geweldsmonopolie, zulke dwaze taal uitslaat, dan ben je voor mij ook een dwaas op dat moment. Je gedraagt je in ieder geval dwaas. En ik vind, nogmaals, de leiding moet dan ingrijpen. Want ik zal het dadelijk nog wel even zeggen: racisme zal altijd voor blijven komen, maar niet ingrijpen is het probleem. Het management moet ingrijpen. En ik heb heel veel respect voor de politie. Ik heb volgens mij daarna nog een motie ingediend om de politie te helpen, de vakbond te ondersteunen om te zorgen dat de CAO voor de politie vooruitgaat. Dan is de VVD natuurlijk niet thuis, want dan kost het geld. De VVD is wel met woorden bereid om de politie te

steunen, maar is niet bereid om de politie te steunen als het geld moet gaan kosten. Dat is het verschil, mijnheer Karremans. Mag ik verder voorzitter?

De heer **KARREMANS** (vvd). Nee, ik ben oprecht benieuwd hè, want ik kan me, als u dat vindt en zegt: ik vind dat dwaas en ik wil ze dwazen noemen, ik wil ze even stevig wegzetten, ik kan daar ook wel ergens inkomen. Maar waarom mag je danrellende jeugd die winkels plundert, geen 'tuig' noemen? En als het gaat om politieagenten die racistische appjes sturen, dan mag je die wel een etiket meegeven. Waarom? Waarom bent u zo inconsequent? Waar zit die inconsequentie?

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Vindt u het dan zelf geen dwazen?

De heer **KARREMANS** (vvd). Dat zeg ik net, dat heb ik net gezegd. Dat is een hele goede kwalificatie, denk ik, die je erop kunt plakken. Maar waar zit het verschil in bij de SP? Waarom verdienen agenten bijvoorbeeld geen tweede kans, maarrellend tuig dat winkels plundert verdient dat wel? Waar zit het verschil in?

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Nee, ik heb gezegd: niet alle jongeren zijn tuig. Want dat is wat u zegt: de jongeren die rellen zijn allemaal tuig. Nou ik vind dat niet.

De heer **KARREMANS** (vvd). Dat heb ik niet gezegd.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). U bent nogal heel snel met het woord 'tuig', daar heb ik u op aangesproken. Ik heb gezegd: joh, u kwalificeert een hele grote groep jongeren als tuig. Maar voorzitter, we gaan volgens mij nu de rellen van de Beijerlandse laan opnieuw bespreken.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Ik wou net zeggen, heren, laten we teruggaan naar de kern van dit debat.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Bij mijnheer Meeuwissen moest ik al over andere landen beginnen, bij mijnheer Karremans moet ik alweer over de Beijerlandse aan beginnen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dus laten we alsjeblieft bij het onderwerp blijven.

De heer **KARREMANS** (vvd). Nou voorzitter, als u mij toestaat. Wat dit heel mooi illustreert en dat is de reden waarom het niet waar is, is dat de SP verworden is van een partij die nog achter politieagenten stond vroeger, tegenwoordig een partij is die de kant kiest tegen de politie. Die veel meer bezig is met 'woke' dan met veiligheid. Die zegt: rellende jongeren, dat mag je geen tuig noemen, maar dit zijn dwazen en deze verdienen geen tweede kans. Die zeggen: wij staan als enige partij niet achter de politie na die rellen van de Beijerlandse aan en politiehonden, daar moeten we zo snel mogelijk mee stoppen, want dat is fout voor de veiligheid van onze agenten. Dat is de reden waarom ik u die vraag stelde. Er komt ook geen goed antwoord van mijnheer Van Zevenbergen en dat legt, denk ik, mooi bloot tot wat de SP verworden is tot vandaag.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Voorzitter, de SP is een partij die ook zijn vrienden durft aan te spreken. En ik weet dat de VVD dat niet graag doet, want de vriendencultuur en het nepotisme is daar heel hoog. Maar wij spreken onze vrienden aan, ook de politie. Je kunt een probleem niet ontkennen, alleen maar omdat je zogenaamd voor de politie bent. Wij zijn nog steeds voor de politie, maar we spreken ze wel degelijk aan. En dat is wat ik hier aan het doen ben.

De heer **KARREMANS** (vvd). Dat is zeker helder, voorzitter, dank u wel.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Ja? Dank u wel.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mijnheer Van Zevenbergen, gaat u verder met uw betoog.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Voorzitter, ik ga verder met mijn betoog, gelukkig hebben we de gebiedscommissie Delfshaven. Democratie dicht bij de mensen, dat is toch het mooiste wat er is, ook nu weer. De gebiedscommissie Delfshaven laat zien hoe het hoort. Dat komt omdat ze geluisterd en gekeken hebben naar de mensen. De effecten van deze discriminerende uitingen door de politie op de mensen. Wij moeten daarom hun signaal serieus nemen. Ze hebben gezien en gehoord, dat bijvoorbeeld de moeders van BoTu twijfels hebben over de serieuze aandacht voor de problemen die ze hebben. Ze hebben aangegeven er geen vertrouwen in te hebben dat hun zonen, dochters serieus worden genomen door de politie. Zij vrezen voor een wij-zij-cultuur in de wijk, bewoners versus politie. En dat, voorzitter, is voor de SP groot alarm, fase rood. De wij-zij-cultuur tussen de politie en burgers, als je daarvoor vreest is er een fase rood. En dan mag je als politiek wat gaan zeggen. Nogmaals, het is volkomen verwerpelijk als kwaadwillende elementen binnen de politie niet streng genoeg worden aangepakt, dat geeft beurse plekken op het blazoen van de politieorganisatie. Het schaadt het vertrouwen en het draagvlak. Iedereen ziet in dat er veel goedwillende politieagenten zijn. En iedereen ziet in dat we hier gelukkig niet in Amerika zijn, waar de verloedering nog verder is doorgerot door intern nepotisme en een personencultuur. Het is volkomen logisch dat de medewerkers cynisch worden binnen een organisatie en het is ook volkomen logisch dat er enkele medewerkers racistisch zijn in een organisatie, maar het is volkomen onlogisch handelingsverlegen te zijn naar racistische elementen en hun uitingen, hoe ook verpakt. De politie en de individuele agent hebben een grote impact op de samenleving. Als de samenleving het

vertrouwen verliest in de politie zijn op dat moment, op zijn Rotterdams gezegd, de rapen gaar. Als gemeenteraad gaan wij natuurlijk niet over de strafmaat. We zijn er echter wel voor om die signalen uit de samenleving te vertegenwoordigen. En die signalen zijn niet mals. Ik ben tegen peken-veren voor deze lieden, maar ik wil wel dat er externe ogen naar deze zaak gaan kijken. Bovendien wil ik ook dat externe ogen de politieorganisatie doorlichten en mijn voorkeur gaat uit naar mensen die niet betrokken zijn, of zijn geweest bij de politie. We zijn onder andere mede-indieners van moties die pleiten voor een externe commissie die onderzoek doet binnen de politie. Ik heb regelmatig gepleit om racisme strafbaar te maken. Daarvoor zit ik hier niet op de goede plaats, dat weet ik wel. Jammer, er had aangifte gedaan kunnen worden tegen deze kwaadwillende lieden.

Mijn vraag aan de burgemeester: vindt hij ook dat de agenten die de racistische apps hebben verstuurd, niet op straat horen in Rotterdam? Ervaart hij ook het groeiend wantrouwen naar hem, hemzelf? Gaat de burgemeester samen met de politie in gesprek met wijkpartners en burgers om het verloren vertrouwen terug te winnen? Als laatste, in mijn bijdrage in de commissie heb ik Nelson Mandela aangehaald, een man die zelf veel politiegeweld heeft ervaren en hij zei: een mens leert haten en als we kunnen leren haten, dan kunnen we ook leren om lief te hebben. Liefde komt gemakkelijker in ons hart dan haar tegenpool. En dat zegt veel over de politiecultuur op dit moment. Hatens om te handhaven is de oude cultuur, liefdevol handhaven is de nieuwe cultuur. Het bemoedigende is dat het te leren is en laat dat de basis zijn van de programma's ter verbetering. Ik zou zeggen: politie en burgemeester aan de slag. Dank u wel, voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel, mijnheer Van Zevenbergen. Ik kijk of er nog andere sprekers zijn in deze eerste

termijn. Dat is niet het geval. Dan gaan we naar de burgemeester voor de beantwoording van alle gestelde vragen en de advisering op de inmiddels dertien ingediende moties. Het woord is aan de burgemeester.

De heer **ABOUTALEB**. Ja voorzitter, dank u wel. We hebben in de commissie netto zeven uur gedebatteerd over dit vraagstuk, we zijn nu een kleine drie uur onderweg. We hebben in de commissie netto zeven uur gedebatteerd over dit onderwerp en nu zijn we een kleine drie uur onderweg en u zult denken: de burgemeester vindt dit debat heel vervelend. Nee, ik juich dit debat enorm toe. U zult denken: de burgemeester staat in zijn hemd, want hij heeft een uitspraak gedaan en daar moet hij nu op terugkomen. Nee voorzitter, dat ga ik zo meteen nog wel uitleggen. En wellicht zit ik fout, maar dat is een conclusie die u zelf moet trekken, want er wordt ook gezwaaid met zware woorden als 'vertrouwen' en dan word ik ook altijd wat alert. Ik beschouw dit als een belangrijke steun in de rug. Waarom? Omdat ik niet voor niks de keuze heb gemaakt jarenlang, langer dan drie jaar in persoon met grote regelmaat in Delfshaven in BoTu actief te zijn. Omdat ik dat belangrijk vond, ook vanuit mijn eigen persoonlijke waarneming. Het verwijt dat ik soms niet weet wat er op straat gebeurt, ja voorzitter, u kunt mij heel veel verwijten maken, maar dat echt niet. Jarenlang, zelfs een keer midden in de nacht, daar kan ik u daar foto's van laten zien, in BoTu bezig geweest. En inderdaad, die verguisde politie ter plaatse. BoTu, de agenten die daar gefunctioneerd hebben al die jaren, zijn ook de uitvinders van de veelbesproken en door de stad omarmde werkwijze de buurt bestuurt, dat komt uit Delfshaven, dat komt uit dat bureau Marconiplein, dat nu zo erg in de belangstelling staat. Het is ook om die reden dat daar al jarenlang een stadsmarinier en nu een soort collega van de stadsmarinier nog steeds actief bezig is. We hebben miljoenen geïnvesteerd om de

wijk op allerlei manieren veiliger te maken. En ik snap ook wel dat dat nu niet de aandacht heeft, maar het lijkt mij goed om te zeggen.

Voorzitter, ik bewonder, ik bewonder en ik zeg het nog een keer, ik bewonder politici die nooit op hun mening terugkomen. Oh wee als iemand tegen je zegt: ja, maar toch vijf jaar geleden, drie jaar geleden of zes maanden geleden vond je nog iets anders? Ik vind dat niet zo'n probleem als lerend vermogen mij persoonlijk ertoe bijbrengt, dat ik een standpunt zou moeten herzien. Ik heb inderdaad gezegd wat vele raadsleden mij vandaag sterk onder de neus hebben gewreven. Er is nadien ook wel wat gebeurd. Ik ben met de nationale korpschef in gesprek geweest, ik ben met de politiechef, de eenheid Rotterdam in gesprek geweest. Ik ben naar het politiebureau Marconiplein geweest en ik heb daar met het team gesproken. Ik heb de klokkenluider persoonlijk gesproken. En ik heb afgelopen maanden intensief bijna elke vrijdag vier politiemensen aan mijn zijde gehad om de temperatuur van de samenleving op te nemen. Iedereen die in dit debat meent een monopolie te hebben op het hebben van contact met de straat, gun ik die opvatting. En mij verwijten dat ik geen contact heb met de straat is ten enenmale onjuist. Ik heb gesproken met een team politiemensen in Marconiplein die verschrikkelijk ontdaan zijn van wat er gebeurd is. Mensen zeggen: we waren zo goed onderweg en inderdaad, wat hier gebeurt, werpt ons terug. Het is zo sterke casuïstiek, zo verschrikkelijk vernederend voor mensen, dat ook dat mooie team in Delfshaven, dat daar jarenlang gewerkt heeft aan het veilig maken van die omgeving, zodanig, mijnheer Van Baarle, dat de veiligheidsindex daar in twee jaar tijd met vijftien procent is gestegen, dat die mensen nu node met pijn in het hart zien dat zij door velen door de wc worden getrokken.

De heer **VAN BAARLE** (denk). Ja voorzitter, de burgemeester geeft aan dat

hij zijn standpunt inderdaad heeft herzien. Zijn transformatie van iemand die de uitspraak deed 'voor deze mensen is geen plek' naar iemand die boterzacht is geworden in de richting van agenten die discriminerende taal uiten. En ik kan me eigenlijk bijna niet voorstellen waarom de burgemeester deze transformatie heeft doorgemaakt. Want de feiten die we in de loop der tijd hebben meegekregen, maken de zaak eigenlijk alleen maar erger. Als we de opmerkingen zien in het AGFA-rapport, als we de racistische opmerkingen zien die we steeds maar weer na verloop van tijd moesten vernemen, dan kan de burgemeester toch niet volhouden dat de feiten in de richting spreken van een boterzachte aanpak, zoals de burgemeester voorstaat? Nee, die feiten die we in het AGFA-rapport nu weten, die maken de zaak nog ernstiger, die vragen een kordate en harde burgemeester.

De heer **ABOUTALEB**. Voorzitter, de burgemeester van Rotterdam wordt niet hard, omdat mijnheer Van Baarle erom vraagt. Hardheid in het veiligheidsbeleid is aan de orde omdat hardheid geboden is. En dat is niet altijd het geval. Ik ga u zo een paar feiten meegeven, die bij mij ook persoonlijk een rol hebben gespeeld bij het bekleden van het standpunt zoals ik dat nu inmiddels heb ingenomen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mijnheer Van Baarle, nog in de rebound?

De heer **VAN BAARLE** (denk). Nou ja, voorzitter, kijk, de burgemeester mag lak hebben aan de mening van Van Baarle, dat doet mij niet zoveel. Ik wijs hem er wel op dat ik raadslid ben en gekozen. Wellicht dat hij wel wat heeft aan de mening van heel veel Rotterdammers die op een plein stonden en om zijn vertrek vroegen, heftige emoties. En ik zou toch wel een wat uitgebreider antwoord van de burgemeester wensen. De burgemeester die altijd gepeperde uitspraken doet. Hij was de burgemeester die heeft opgeroepen: rot maar op, maar hij weigert

'rot op' te zeggen tegen racistische agenten. En Rotterdammers vragen een antwoord.

De heer **ABOUTALEB**. Als mijnheer Van Baarle mij citeert, moet hij dat goed doen. Ik heb gezegd dat ik niet hard word op commando. Nou heb ik niet gezegd dat ik geen rekening houd met de opvattingen van mijnheer Van Baarle, noch van die van de gemeenteraad. Als dat niet het geval was had ik afgelopen jaren niet ook aan de kant gestaan van DENK op het moment dat zij zinvolle voorstellen deden in mijn ogen, die ik omarmd heb en heb uitgevoerd. Wat dat betreft, altijd prettig samengewerkt, ook met mijnheer Van Baarle. Maar het is natuurlijk niet zo dat als mijnheer Van Baarle tegen mij zegt: gij wordt nu hard, omdat ik dat politiek belangrijk vind, dat ik dan in galop ga.

De heer **VAN BAARLE** (denk). Is dat het antwoord van de burgemeester?

De heer **ABOUTALEB**. Als u op mij wilt wachten, dan ga ik u aangeven wat ik in de afgelopen periode in die zin heb meegemaakt. Maar u wilde interrumpen, dus ik geef u daarvoor de mogelijkheid door even een pauze te houden.

De heer **VAN BAARLE** (denk). Nou voorzitter, ik hecht er toch wel aan dat de burgemeester antwoord geeft op mijn vragen.

De heer **ABOUTALEB**. Dan ga ik verder, voorzitter, dan komt dat terloops allemaal mee. Ik heb net aangegeven dat ik met het team in BoTu heb gesproken, maar dat ik ook met de klokkenluider in persoon heb gesproken. En ik heb hem gevraagd, overigens een zeer gewaardeerde man met wie ik heel lang ook in BoTu heb gesproken, zoals al die agenten allemaal een keer met mij, of ik met hen, in aanraking ben geweest de afgelopen jaren. Ik heb hem gevraagd: als je terugkijkt op de gebeurtenissen, vind jij dat je collega's racisten zijn? Dat is iets anders dan dat ze

racistische uitlatingen hebben gedaan. Maar vind jij dat je collega's, in retrospectief, racisten zijn? Zijn antwoord, voorzitter, was eenduidig: nee. Hij was gekwetst, hij was geraakt door de opmerkingen en hij vond het verschrikkelijk wat er gebeurd is. Maar hij vond zijn collega's geen racisten. Ik heb hem gevraagd: maar wat heeft ertoe geleid dat je collega's zo verschrikkelijk uit hun slof schoten en die nare, verschrikkelijke berichten hebben geplaatst? Daar kon hij niet het antwoord op geven, maar hij hield het erop dat mogelijk de explosie van de emoties in die periode die door Nederland heengingen, zoals de moord inderdaad op een Turkse jonge vrouw, een Turkse Rotterdamse jonge vrouw, of de aanslag in Utrecht, dat dat de emoties waarschijnlijk zo hoog deed oplaaien, waardoor zij zich hebben uitgelaten, zoals ze zich uitgelaten hebben. Nooit te rechtvaardigen, nooit te accepteren, ook inderdaad zoals mijnheer Van Zevenbergen zei, omdat zij een bijzondere positie in de wet innemen. Ik heb hem gevraagd: wat vind je eigenlijk van de straf die uitgedeeld is? Kun je je hiermee verenigen? Jawel, hij kon zich verenigen met de straf, zoals die uiteindelijk ook door AGFA is geaccordeerd. Ik heb hem gevraagd: stel dat je nu een tweede kans zou krijgen om als gewezen agent ons te helpen bij het herstellen van het vertrouwen. Zou je daar wel een rol in willen spelen, of dat nou bij de politie Nederland of de politie Rotterdam is. Zijn antwoord was daarop ook positief. Ik heb gevraagd, mijnheer Büyükcifci, goed om daarnaar te luisteren, ik heb hem gevraagd: ben je weggepest vanuit Rotterdam, om naar Utrecht te gaan? Zijn antwoord daarop is negatief. Nee, ik wilde carrière maken, daarom solliciteerde ik uit eigener beweging naar een andere baan. Dan kun je wel in de media lezen: ja maar dat durft hij toch niet tegen de burgemeester te zeggen, maar we kennen elkaar amicaal al jarenlang en de basis is goed, zodat ik ervan uitga dat de klokkenluider mij de hele waarheid heeft verteld. Hij had ook kritiek. Hij vond dat het

leervermogen van de politie in Rotterdam te laag was, dat dat leervermogen beter en hoger zou moeten de komende jaren en hij zou heel graag daar zelf een rol in vervullen.

Voorzitter, ik vond dit een belangrijk verslag om uit te brengen aan u en ik vond dat ook belangrijk om dit ook met u te delen in deze vergadering. Ik heb hem ook gevraagd: wil je mijn bevindingen in dit gesprek ook inderdaad accorderen, want ik vind het wel heel belangrijk dat ik iets opschrijf wat jij echt als de waarheid van ons gesprek ervaart. Daartoe was hij ook bereid.

Voorzitter, wat natuurlijk ook nog langere tijd op de achtergrond speelde, dat wist u niet, maar wat langere tijd op de achtergrond speelde, was de vraag die ook natuurlijk het team BoTu zelf zich afvroeg: hoe gaan wij met de ontstane situatie om nu we weten wat de disciplinaire straf is geworden? Binnen het team hebben er verschillende gesprekken plaatsgevonden over de ontstane situatie. En gezamenlijk is vastgesteld dat een hernieuwde kans geven aan deze collega's het beste tot zijn recht komt in het voortzetten van het politiewerk elders, binnen of buiten de eenheid. En tot die conclusie zijn de betrokkenen zelf ook gekomen. En ik beschouw deze stap van de eenheid als een goede stap, een vorm van een zelfreinigend vermogen, wat ongelooflijk kan bijdragen aan het zetten van de eerste stap als het gaat om het vertrouwen. En op de achtergrond natuurlijk ook de politiefchef die net zoveel is besproken over de vraag: heeft nog het gezag? Heeft u nog het vermogen? Heeft u nog het vertrouwen om dit tot een goed einde te brengen? Dat gebeurde allemaal in een situatie waar hij zelf mede leiding aan heeft gegeven. En ik denk, voorzitter, dat als je mij dan vervolgens vraagt of in het licht van deze ontwikkelingen, met name het verslag dat ik net uitbracht van de klokkenluider, dat er bij mij niet de overtuiging, ik herhaal het nog een keer, niet de overtuiging is

ontstaan dat we hier te maken hebben met racisten. Een echte racist is iemand die handelt uit overtuiging, ervan overtuigd is dat hij superieur is aan anderen. Als deze mensen racisten zijn, maken ze morgen een volgende fout. Want zo is een racist. Als dit slecht gedrag is dat voortvloeit uit 'unheimische' gevoelens in de samenleving, maar waarbij de mensen zelf niet racist zijn, is er een kans op het verbeteren van het eigen gedrag. En in die zin spelen de excuses van die mensen aan de stad, aan de politiefchef en aan mij een hele belangrijke rol. Om uiteindelijk ook tegen mezelf te zeggen: dan gun ik deze mensen een tweede kans. En in die zin is in het licht van dit verslag mijn opinie bijgestuurd. Hulde aan al die politici die nooit van mening veranderen.

Voorzitter, na deze bekendmaking zou ik heel graag de vragen en opmerkingen die gemaakt zijn door de raadsleden willen nalopen en ook de advisering doen op het terrein van de moties. Mijnheer Lammering sprak over een mogelijke weeffout in de manier waarop het interne recht gefunctioneerd heeft. Ik vind: iedereen mag vinden dat de straf die opgelegd is en door AGFA gesanctioneerd te laag is. Dat past de burgemeester niet. En ik denk, eerlijk gezegd, de gemeenteraad ook niet om kritiek te hebben op rechtsprekende organen. Ik blijf daar ver weg. Maar als mijnheer Lammering constateert dat er een weeffout, en ik heb het met hoofdletters opgeschreven in mijn schriftje, aan de orde is, dan ben ik bereid daarin mee te gaan, omdat wellicht in het licht van de nieuwste ontwikkelingen zoals wij tegen een aantal maatschappelijke ontwikkelingen aankijken, wellicht hier sprake is van een strafmaattoedeling die voortvloeit uit het verleden en die niet lineair recht doet aan de maatschappelijke ontwikkelingen van dit moment.

De heer **VAN BAARLE** (denk). Ja voorzitter, nou na het verslag van de burgemeester, zoals hij dat zelf betitelt, afgeluisterd te hebben, kan ik nog steeds

geen begrip opbrengen voor zijn positie en de wijziging. En de zaak is alleen maar ernstiger geworden. Er zijn steeds meer voorbeelden geweest van racistische uitspraken die we tot ons hebben genomen. En ook het draagvlak hiervoor in de stad is steeds minder geworden. Ik heb gememoreerd aan het voorbeeld dat mensen op het plein stonden en om het vertrek van deze burgemeester vroegen, het vertrouwen kwijt zijn. En dit verslag van de burgemeester is ontoereikend om recht te doen aan het verlies van vertrouwen van al die Rotterdammers in de burgemeester en in de politieorganisatie. Hoe kan deze burgemeester dat nog herstellen?

De heer **ABOUTALEB**. Voorzitter, ik heb een ander beeld van het vertrouwen van de stad in deze burgemeester. Maar dat is geen onderwerp van gesprek. Daar mag u zelf straks uw eigen politieke conclusies aan verbinden. Zo werkt dat in ons stelsel. En ik heb zeer veel contact met burgers en er bereiken mij heel veel signalen uit de samenleving. Al is het alleen maar omdat ik een dagje in de week op straat loop, gewoon loop op straat om van de burgers zelf in persoon te horen hoe de dingen lopen.

Voorzitter, de politiechef heeft een goed programma aangekondigd, waarbij mevrouw Arsieni zegt: ja, maar ik wil het ook graag van een commissie voorzien, en daar ga ik sowieso wat over zeggen. Een programma dat uiteindelijk ook tot herstel van de verhoudingen moet leiden. Daarbij hebben we afgesproken, de politiechef en ik, dat we ten spoedigste alle executieven die in Rotterdam werkzaam zijn op straat mee gaan nemen in een soort lesprogramma voor de komende jaren. Te beginnen, wat mij betreft, zelfs in coronatijd, als het nodig is met digitale seminars, waarbij we met veel agenten tegelijk die op straat werkzaam zijn met elkaar gaan praten, al dan niet aan de hand van gastsprekers en ervaringsdeskundigen, mensen die het meegemaakt hebben. Om uiteindelijk met

die agenten in gesprek te gaan over dit soort mentaliteit.

Twee: met de korpschef nationaal heb ik al eerder gesprekken gevoerd over de vraag of de agenten die terugkomen, periodiek, om te leren schieten, dat is bij wet verplicht, om uiteindelijk je vaardigheden bij te houden, of het niet zinvol is om die terugkomdagen ook te gebruiken om stil te staan bij relevante maatschappelijke ontwikkelingen. Om daar ook, werkelijk ook met gastdocenten en anderen les te geven aan dienders. Ik heb wel eens eerder gewag gemaakt van het feit dat ik in al die jaren dat ik burgemeester ben nog nooit door de Politieacademie ben gevraagd om eens een keer langs te komen om een gastles te geven over mijn beelden van het functioneren van de politie in Rotterdam. Dat is me nog nooit gebeurd. Ik denk dat het goed is dat die buitenwereld in de Politieacademie wordt binnengehaald, maar dat dat niet volstaat als dat eenmalig gebeurt, maar dat je periodiek ook de agenten niet alleen moet scholen in het schieten, maar ook moet opleiden in de ethische vraagstukken die zich ook ontwikkelen in de samenleving.

Drie: ik ben jarenlang in BoTu geweest, maar wellicht moet ik er weer terug. Mevrouw Arsieni heeft een keer gezien hoe die gesprekken plaatsvinden, met name met jongeren en de politie over het thema racisme tot nu toe acht van die bijeenkomsten gedaan. We wilden het heel graag langer doen, maar helaas, corona heeft ons dat belet. En wellicht moeten we toch ook digitaal op korte termijn tegen elkaar zeggen: het is toch zinvol om dat op te pikken. Maar zodra het fysiek mogelijk is, gaan we weer terug de wijken in om met elkaar in gesprek te gaan. En wellicht, ik sluit het helemaal niet uit, dat ik wederom gewoon vaker zelf, niet met de frequentie van drie jaar gelden, maar met een nieuwe frequentie moet bedenken om toch weer naar BoTu terug te gaan om inderdaad die gesprekken te voeren waar mijnheer Van Zevenbergen over sprak om het

vertrouwen te toetsen en waar nodig opnieuw te onderbouwen.

Mijnheer Van Zevenbergen sprak over de groep Onwijze Moeders, mijnheer Van Zevenbergen, zo heet die groep, die is opgericht in de periode dat ik daar actief was door onze stadsmarinier met een geweldige groep vrouwen die werkelijk, wat mij betreft, ertoe doen. Ik herinner mij nog een fantastisch treffen een keer, dat de majesteit daar anoniem was en dat de majesteit en ik naar die moeders zijn gegaan en dat de majesteit gewoon op een hele goede, treffende manier is bijgepraat over hoe zij denken om te gaan met veiligheidsvraagstukken waarbij ze, overigens in die periode helemaal zijn bediend. Bijna alle eisen die de Moeders toentertijd op tafel hebben gelegd, zijn ook uitgevoerd: cameratoezicht, fysieke ingrepen, het stoppen van illegale gokhallen, et cetera, het is allemaal gebeurd. Maar ik geef toe, mijnheer Van Baarle, dit is echt een nare gebeurtenis die ons gewoon jaren terugwerpt. Dit betekent dat we weer in de benen moeten komen om het vertrouwen opnieuw te gaan herstellen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij).
Mijnheer Van Baarle.

De heer **ABOUTALEB**. Ik zie mijnheer Van Baarle in beeld.

De heer **VAN BAARLE** (denk). Ja, ik wachtte tot de voorzitter het woord geeft. Voorzitter, het ligt fundamenteleler dan dit, omdat ik ook wekelijks op straat kom, net zoals de burgemeester, en Rotterdammers aangeven, mij de vraag stellen: komt deze burgemeester nog wel voor mij op, voor mijn veiligheid, voor mijn gelijkwaardigheid? Naar aanleiding van deze gebeurtenissen. Dat mensen mij vragen: dit is de burgemeester van de uitspraak 'rot op'. En nu is hij enorm zacht tegen discriminerende agenten. Het is fundamenteleler, dit vertrouwen. Ik zou aan

de burgemeester willen vragen hoe hij dát nog kan herstellen.

De heer **ABOUTALEB**. Ja voorzitter, ik heb ook vorige keer aangegeven, dat ik verbaasd ben, eerlijk gezegd, over de opvatting van zowel NIDA als van DENK om hier min of meer de theorie van 'oog om oog, tand om tand'. Deze agenten hebben zich misdragen en dan zegt mevrouw Hoogwerf: dan moeten er koppen rollen. Daar waar mijnheer Van Baarle, en dat heb ik altijd gewaardeerd afgelopen jaren, zich enorm inzetten om in de stad polarisatie tegen te gaan. Ik denk dat hard tegen hard opeisen hier, en dan mag u mij aanspreken over het verleden, dat vind ik allemaal prima, maar hard tegen hard hier ons niet gaat helpen. Ik denk dat het belangrijk is om juist die barmhartigheid en de genade, waar mijnheer Vonk over sprak, ook met elkaar te organiseren. En ja, het vraagt durf om die stap ook op deze manier zo te zetten. Ik durf dat te zeggen, voorzitter, omdat ik denk dat ik vele, vele Rotterdammers achter mij heb staan in het verkondigen van de opvatting dat hard tegen hard ons niet gaat helpen. Het draagt alleen maar verder bij aan polarisatie. Ik denk dat het goed is om het over een andere boeg te gooien. Het heeft al die jaren, sinds Pim Fortuyn eigenlijk, ons niet geholpen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Ik denk dat dat bij mijnheer Büyükcıfci toch een vervolgvraag oplevert. Gaat uw gang.

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Voorzitter kijk, de burgemeester geeft zelf aan dat er wel degelijk gekeken moet worden naar het sanctiemodel. Hij gaat mee in dat verzoek van mijnheer Lammering, en terecht. Dus dan snap ik niet zo goed waarom hij nu ineens zegt: niet hard om hard, terwijl hij enerzijds wel zegt: nou inderdaad, misschien passen hogere sancties bij dit soort uitspraken. Dat ten eerste.

Ten tweede: kijk voorzitter, de burgemeester is verantwoordelijk voor de

openbare orde en veel Rotterdammers voelen zich gewoon niet veilig voor die racistische agenten. En uit angst voor polarisatie kiest de burgemeester voor een zachte aanpak. Maar juist een harde aanpak naar burgers en een zachte aanpak naar racistische agenten polariseert de stad. Heeft de burgemeester dat wel in de gaten? En ik snap nu heel goed dat hij nu ineens heel zijn pleidooi houdt over genade en zo, maar dit is wel een bijzondere koerswijziging. Die stap heeft hij al ingezet, ergens in september kwam hij ineens al met de tweede kans. Toen was het onderzoek nog niet eens afgerond. En het is nu alleen maar erger geworden, er zijn meerdere verschrikkelijke zaken naar buiten gekomen uit die WhatsAppgroep, dus dat heeft de situatie alleen maar verergerd. En dan zou hij toch eigenlijk moeten zeggen: nou, dit kan gewoon niet, en gewoon dus inderdaad bij het pleidooi moeten blijven: als er maar een snippertje van waar is, dan is er geen plek voor deze agenten in mijn stad.

De heer **ABOUTALEB**. Voorzitter, ik heb het net gemotiveerd, zeer uitgebreid volgens mij, het heeft niet zoveel zin om daarop terug te grijpen. Maar waar ik geen zin in heb, is het becommentariëren van het recht zoals het nu functioneert. We hebben nu het recht, zoals het nu is bedacht. En als je daar ontevreden over bent, dan moet je proberen het recht aan te passen. Dat is het pleidooi van mijnheer Lammering en ik vind dat je opnieuw moet wegen, en ik heb ook niet gezegd dat dat iets anders moet zijn, ik heb gezegd dat je opnieuw moet wegen de manier waarop we nu het sanctiemodel in elkaar hebben geschroefd, daar zijn de vakbonden bij betrokken. Mijnheer Van Zevenbergen, bij dat sanctiemodel zijn ook vakbonden betrokken, daar zijn inspraakorganen van de politie bij betrokken, daar zijn de politieagenten zelf bij betrokken, politieleiders bij betrokken en de wetgever heeft bedacht dat dit het model is. Als je daarvan af wilt, en als je dit te licht vindt, dan moet je dat ter discussie stellen. En

dat doet uw motie. En ik ga er niet dwars voor liggen, ik ga niet zeggen van: nou, ik vind die motie niet goed, nee, als je dat als Rotterdamse raad, en vandaar dat ik de toegevoegde waarde van dit debat ook zo zie, als je vindt dat we dat ter discussie moeten stellen, dan kun je mij vragen om dat aan de minister voor te leggen. Ik ben bereid om daarvoor te gaan lopen en dus niet alleen de motie met een postzegel te sturen, dat doe ik overigens nooit, maar dat gewoon keurig bij de minister te agenderen en zeggen: wat vindt u hiervan? Dat zou zijn beloop moeten hebben, ook in het recht.

Voorzitter, ik heb net aangegeven welke variabelen, feiten en omstandigheden mij tot het inzicht hebben gebracht. Mijnheer Büyükcıfci kan er op zijn minst waardering voor hebben dat ik dat allemaal op een rijtje heb gezet. Maar mijnheer Büyükcıfci zegt: als u niet vindt wat ik vind, dan zeg ik: de stad heeft geen vertrouwen in u. Dat vind ik een te korte conclusie, voorzitter en ik heb een hele goede thermometer voor de manier waarop de stad en de burgemeester met elkaar betrokken zijn. En dat is niet de conclusie die hij trekt.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Ik wijs mijnheer Büyükcıfci erop dat zijn spreektijd voorbij is. Ik gun hem één laatste opmerking, maar ik daag hem ook uit om niet in herhaling te vallen.

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Nou, ik ben in ieder geval benieuwd hoe hij aankijkt tegen onze motie om deze agenten geen plek te bieden in de stad. Ik weet al welke richting hij opgaat natuurlijk. Maar dan een aanvullende vraag daarop, de burgemeester is een burgemeester van wijsheden, dat zien we in meerdere vergaderingen aan bod komen. En zachte heelmeesters maken stinkende wonden. Ziet de burgemeester in dat dit wel eens van toepassing zou kunnen zijn op de zachte aanpak van racisme bij de politie?

De heer **ABOUTALEB**. Voorzitter, dit is de tweede keer dat ik eigenlijk redelijk geïrriteerd ben, intern, ik zal dat niet zo overbrengen, over de opmerking van mijnheer Büyükcıfci, dat ik zacht ben voor racisme. Mijnheer Büyükcıfci, toen ik demonstreerde tegen racisme was u drie maanden oud. Dat is Kerwin Duinmeijer. De moord op Kerwin Duinmeijer in Amsterdam, ik hoop dat u die naam kent. Hij is vermoord door een racist die zei dat Kerwin Duinmeijer hem vies aankeek. Ik heb jarenlang gedemonstreerd op 21 maart, de internationale dag tegen racisme. Ik ben daar pas mee gestopt toen ik in het ambt trad, want dan vind ik dat een burgemeester of een staatssecretaris niet moet demonstreren. Voorzitter, ik vind het bijna vernederend als mijnheer Büyükcıfci tegen mij zegt dat ik zacht ben voor racisten. Ik wens hier zacht te zijn voor vijf mensen, die ik graag een kans wil geven opnieuw te bewijzen dat het geen racisten zijn, in de overtuiging dat als dat racisten zijn ze morgen in de fout gaan, want die kunnen het niet verbergen. Dat is de aard van een racist, en dan weten we het snel. En dan weten we dat ze in herhaling treden, dus dan zeg ik het hier ook, dan is het te licht om te waarschuwen, dan is het ook helemaal klaar.

Mijnheer Büyükcıfci heeft geen zicht op wat er gebeurt op het Veiligheidshuis, waar ik wel zicht op heb, ik ben er voorzitter van. Hoeveel jongeren er soms dwaas in de fout gaan tot aan zeer ernstig geweld tegen ouderen en weerloze mensen, die wij toch een tweede kans bieden. Een huis, jawel ik vecht daarvoor, prioritair een huis, een inkomen regelen en als het nodig is een psychiater of een andere vorm van medische zorg. We doen het al jaren, het bieden van tweede kansen. Als het verwijt zou zijn, dat ik hier zacht ben voor racisme, voorzitter, dan vind ik dat mijnheer Büyükcıfci echt die uitlating terug moet nemen, want de associatie met racisme ligt dan op de loer. Dat zegt hij niet, maar de associatie ligt er. Ik heb daar bezwaar tegen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Ik kijk of dat aanleiding geeft bij mijnheer Büyükcıfci.

De heer **ABOUTALEB**. Voorzitter, ik ga verder. De vragen van mijnheer Van Baarle.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mijnheer Büyükcıfci wordt gevraagd zijn standpunt op dit punt te herzien.

De heer **BÜYÜKCİFCİ** (nida). Ja voorzitter, de burgemeester wekt een beetje de suggestie op dat hij niet zou deelnemen aan demonstraties, dat heeft hij wel degelijk gedaan. We hebben hem gezien bij Charlie Hebdo. Hij heeft het publiek daar toegesproken en gescandeerd: laat ons geluid nog luider horen, nog luider horen, tot driemaal toe. Waar was deze burgemeester toen we het hier hadden over de Black Lives Matter-demonstratie? Waar was deze burgemeester waar het racisme-artikel 1 van onze Grondwet ter discussie stond en al die mensen wachtten op een burgervader die hen ook daar toesprak? En in diezelfde maand, terwijl we nog een vuist maakten tegen racisme, in diezelfde maand, kwamen die racistische appjes naar buiten. Die burgemeester stond toen inderdaad op met klare taal: geen plek voor deze lieden in mijn stad. Dat was de taal die geuit moet worden, maar daarin moet je dan ook doorpakken en zeggen: inderdaad, geen plek voor deze agenten in mijn stad.

De heer **ABOUTALEB**. Voorzitter, mijnheer Büyükcıfci moet de geschiedenis recht doen. De demonstratie Charlie Hebdo was een demonstratie van de gemeenteraad van de stad Rotterdam met mij als burgemeester. Niet door derden georganiseerd. Nee, de gemeenteraad van Rotterdam organiseerde dat unaniem, gaf mij daar de opdracht om de demonstratie te organiseren. En daar sprak ik. Ik heb via de binnenlijn aan de organisatoren van de demonstratie in BoTu aangegeven dat ik niet demonstreer, maar dat ik bereid ben,

als men dat nodig zou vinden, een petitie in ontvangst te nemen. Dat heb ik aangegeven aan de demonstranten. Daar is geen gebruik van gemaakt, voorzitter. Ik was daartoe bereid, zelfs indien ik daar uitgejouwd zou worden of, mijnheer Van Baarle, als mensen zouden zeggen: ga weg, burgemeester. Ik was bereid dat te trotseren, omdat ik ook niet de indruk wilde laten ontstaan, dat ik geen belangstelling heb voor wat daar gebeurde. En ik heb de hele demonstratie via een livestream geconsumeerd. Maar ik heb aangegeven dat ik er graag bij had willen zijn. Maar mijnheer Büyükçifci, wel graag de geschiedenis recht doen. Het was de gemeenteraad die de bijeenkomst organiseerde met mij als burgemeester.

Voorzitter, mijnheer Van Baarle heeft min of meer dezelfde opmerkingen gemaakt en zei daarbij te raken aan het vertrouwen en ik hoop dat ik mijnheer Van Baarle ervan heb weten te overtuigen dat ik met hart en ziel betrokken ben bij het thema racisme. En dat ik mij graag wil blijven inzetten voor de bestrijding daarvan en voor gelijkheid, maar dat het soms nodig is om inderdaad met elkaar een hernieuwd debat te voeren over de manier waarop wij de dingen aanpakken, hard tegen hard, of oog om oog, tand om tand, of dat wij een keer uit een ander vaatje zouden moeten tappen. In die zin vind ik de analyse van mijnheer Van Zevenbergen, eigenlijk strijdig met zijn slotopmerking verwijzend naar Mandela. Ik vond dat zeer strijdig; mijnheer Mandela was vernederd, geslagen, uitgehongerd, in alle opzichten, en de gevangene van het racisme, een systeem dat nog een Nederlands woord heeft, ook nog, apartheid. Maar toen hij uit de gevangenis kwam predikte hij reconciliatie. Het gesprek, zeg dat het fout gaat, laten we elkaar goed in de ogen kijken en we gaan weer verder met elkaar. Nou voorzitter, die grootheid van die man is niet te evenaren. Dat is voor mij een staaltje natuurlijk leiderschap waar maar weinigen aan kunnen tippen.

Uitleg geven, zoals ik net gedaan heb, is wat mij betreft waar mijnheer Van Baarle om gevraagd heeft en wat mij betreft zegt mijnheer Van Baarle: de randen van de mogelijkheden opzoeken. Ja, wat mij betreft past dit ook bij de randen van de mogelijkheden opzoeken. Het was vanzelfsprekend mogelijk om aan het begin te zeggen, ik weet precies wat ik mag en wat ik niet mag: jongens, ik ga daar niet over, of ik ga bureaucratisch zeggen: ik wacht even het onderzoek af, et cetera. Het had allemaal gekund, maar het is zo niet gegaan. Ik heb een standpunt ingenomen en ik ben daarop teruggekomen, gemotiveerd, zoals ik net heb aangegeven.

Mijnheer Van der Velden, racisme blijft echt topprioriteit en niet alleen voor de politie, maar ook in het beleid van het college onder leiding van wethouder Wijbenga. Het blijft topprioriteit. En ik vond de toenadering, ik heb dat toen ook toegejuicht, tussen de VVD en DENK op dit dossier van racisme en discriminatie, echt fabelachtig. Ik vond dat ontvullend, een poging om juist de organisatie te neutraliseren als verdienmodel. Laat ik dat maar even zeggen, ik heb dat toegejuicht, zowel achter de gordijnen, in de coulissen, maar ook tegen de mensen zelf gezegd. Ik heb dat tegen mijnheer Van Baarle gezegd en ook tegen mijnheer Karremans, ook gezegd, ik vond het ontvullend. Een mooie poging om inderdaad de polarisatie van zijn scherpe kanten te ontdoen.

Dan voorzitter, mijnheer Van der Velden, die sprak over de duiding van de politiechef ten aanzien van de appjes rondom Hümeyra, waar later de AGFA van zei: dat zou iets van sarcasme kunnen hebben. Voorzitter, ik heb voor mijzelf een transcriptie laten maken van wat de politiechef in de commissie gezegd heeft. De politiechef zei, dat de betrokkene die in dit geval die opmerking gemaakt heeft op de app, als eerste tegen zijn eigen chef heeft gezegd et cetera et cetera. Kijkt u het debat terug op 4 uur 44 minuten en 33

seconden. Ik herhaal nog een keer: 4 uur 44 minuten en 33 seconden. De politiechef trachtte daar weer te geven wat de agent in kwestie tegen zijn chef heeft gezegd en heeft niet zelf willen verklaren dat hij de waarheid sprak. Later zei dezelfde persoon tegen de AGFA dat hij zich niet meer kon herinneren waarom hij dat gedaan heeft. Beide staan naast elkaar.

Voorzitter, ik juich de benadering van mevrouw Arsieni enorm toe. Ook zij lijdt pijn, zoals wij allemaal over dit onderwerp. En ze kijkt naar het systeem en de cultuur. Laten we kijken hoe we de dingen ten voordele kunnen zetten, naast de motie van mijnheer Lammering ten aanzien van een mogelijk tuchtsysteem, is hier aan de orde het instellen van een commissie en waarbij, dat is ook goed om te weten, het is lastig want het is niet alleen maar de Rotterdamse politie, maar het 'covert' meer dan 20 gemeenten, waarbij een commissie geïnstalleerd zou moeten worden om behulpzaam te zijn bij dit soort vraagstukken. Dit blijft staan in de motie zelf. Ik heb daar overleg over gevoerd met de politiechef, of hij daar brood in ziet. Hij zegt: laten we dit ook aanbrengen bij het regionaal college van die burgemeesters. We gaan vragen om daarmee in te stemmen, dat we met elkaar dit gaan organiseren. Nou, mevrouw Arsieni weet dat zowel de politiechef als ik dit gaan dragen in de richting van onze collega's en wat ons betreft is er een grote kans dat we dat met elkaar gaan doen. Ik vind het een goede motie. U vroeg ook naar de opmerking van de Ombudsman. Daarvan heb ik begrepen dat de minister van Justitie daar ook positief op reageerde en ik ga ervan uit dat de opvatting van de Ombudsman ook op enig moment deel gaat uitmaken van de beraadslaging waar ikzelf ook bij ben, namelijk het Landelijk Overleg Politie en Veiligheid, ook genaamd LOVP. Nou, die commissie is wat mij betreft prima en u zei: zouden wij dan een

conferentie kunnen beleggen als raad? Gaat u dan in de lead? Ik ben bereid dat altijd te faciliteren, als u dat van belang vindt, dan doen we dat.

Mevrouw Eskes zei min of meer hetzelfde: de machocultuur, de cultuur bij de politie moet bij de wortel worden aangepakt. Het gaat niet vanzelf, het is echt een stuk ingewikkelder. Maar we gaan ons daarvoor inzetten en wat mij betreft past hier 'frappez toujours', met enige regelmaat dit punt agenderen. Eenmalig volstaat niet. Het is belangrijk om hiermee school te maken en laten we die verandering, mevrouw Eskes, ook gewoon in Rotterdam beginnen. Dus ik vind dit debat ook niet slecht of een vervelend debat. Ik vind het juist een geweldig debat, ondersteuning in de richting dat er echt iets moet gebeuren binnen de politieorganisatie en binnen de politiecultuur.

Mijnheer Meeuwissen, u heeft gelijk, de politie wordt geconfronteerd met ongelooflijk veel geweld elke dag weer, elke dag. Gebroken armen, gebroken knieën, ook tijdens die rellen op Zuid. En heel veel agenten, krijgen ook heel veel scheldpartijen, elke dag. ¹. Elke dag, mensen die hun broek naar beneden doen, de politie vernederen en op die manier ook heel duidelijk maken dat ze zich niets aan willen trekken van het gezag van de politie. De keerzijde is dat de politie is opgeleid om dat op te vangen. De keerzijde is dat de politie beschikt over een geweldsmonopolie, de keerzijde is dat de politie geacht wordt zonder aanzien des persoons toch uiteindelijk haar werk te kunnen blijven doen. En niet onbelangrijk, het geweldsmonopolie maakt natuurlijk dat de politie altijd in staat is om op te treden daar waar weerloze burgers met blote vuisten niet altijd tegen de politie op kunnen. Dus ja, u heeft gelijk, die vernederingen zijn er wel, maar de politie heeft een maatschappelijke taak waarvoor

¹ Het door de spreker gebezigde scheldwoord is geschapt door de voorzitter.

ze opgeleid zijn en waarvoor ze zouden moeten zijn opgewassen. Precies zoals de rechter met enige regelmaat in mijn geval oordeelt. Jawel, het waren hele lelijke en beledigende en soms zelf bedreigende opmerkingen in de richting van de burgemeester, maar dan zegt de rechter: de burgemeester moet een dikke huid hebben, moet dat wel kunnen verdragen. En zo is het maar net.

Mevrouw Hoogwerf, de politiechef is een tijdje geleden gevraagd, de politiechef, die overigens op een latere datum toetrad tot onze eenheid, te reflecteren op hoe een en ander gegaan is. Dat is ook in een brief aan uw gemeenteraad meegedeeld.

Ja, mijnheer Leewis, u heeft gelijk, uiteindelijk is op een te laag niveau de melding van de klokkenluider, van de politieman, afgedaan. Dat had geëscaleerd moeten worden. Dat was een moment om door te pakken. Dat had moeten gebeuren. Dat signaal is door de politiechef in het debat in de commissie ook aangegeven. Er is een moment geweest waarop dat op een ander niveau had moeten worden doorgetild en op een ander niveau en sneller had kunnen worden afgedaan. Het is te lang blijven liggen. Maar om nou te zeggen dat het nu nodig is om het functioneren van de politieleiding in deze ten enenmale tegen het licht te houden, los van het feit dat ik er zelf niet toe in staat ben, dat moet de minister gaan doen, maar ik ben niet van die opvatting, omdat ik vind dat deze politiechef in voldoende mate gereflecteerd heeft op het functioneren van de politieleiding de afgelopen jaren in deze zaak. En hij toont een grote bereidheid samen met u te werken aan verbetering de komende periode waarbij u zelf ook checks en balances aanreikt, zoals mevrouw Arsieni met inderdaad de commissie, of zoals, mijnheer Lammering, opnieuw kijken naar het tuchtsysteem.

Mijnheer Vonk zei, en dat vind ik een terechte opmerking, dat heb ik genoteerd, mijnheer Büyükcıfci, niet alleen de

burgemeester wordt geacht de wijsheid in pacht te hebben, dat heb ik zeker niet, maar dit vond ik wel een hele wijze opmerking: de politie is niet racistisch, maar heeft een probleem met racisme. Ik kan er drie strepen onder zetten. Hij heeft in ieder geval de schijn tegen zich en staat 1-0 achter. Er is echt iets in te halen de komende periode, maar net zoals hij weiger ik om op een gegeven moment fatsoenlijke dienders, en daar hebben we er heel veel van, ook in onze eigen organisatie, door de plee te trekken. Daar doe ik niet aan mee. Net zoals mijnheer Vonk. Wat mij betreft gaat het niet om een volkstribunaal, het gaat hier om een politieke opvatting uitventen over dit soort situaties zoals die zijn ontstaan en het recht van de gemeenteraad van Rotterdam. Hij vraagt om gesprekken met de wijk, hij wordt op zijn wenken bediend. Hij vraagt om ruimte voor een tweede kans en daarin spreken wij dezelfde taal. En hij spreekt over 'genade is nodig' en ik denk dat dat belangrijk is om de genade hier ook met elkaar te organiseren.

Er is gevraagd, daar kom ik zo meteen op terug, om contact te onderhouden met de familie van Hümeyra. Dat contact is er, al was het alleen maar omdat er veel vraagstukken spelen bij de familie, waarbij het contact zeer intensief is. En, zoals mijnheer Büyükcıfci zei: er is geen reflectie gepleegd, want degenen die zich eraan schuldig hebben gemaakt, zouden eigenlijk niet een tweede kans moeten verdienen, maar anderen wel. Ja dan vind ik: u vraagt mij gelijkheid te betrachten bij alle onderwerpen, maar op dit onderwerp, dat u waarschijnlijk niet goed uitkomt, vindt u dat ik wel hier niet de gelijkheid zou moeten betrachten. Nogmaals, u mag mij verwijten dat ik opgeschoven ben. Mijn vader zei vroeger: alleen dode mensen schuiven nooit meer in hun opvatting, alleen dode mensen leren nooit meer. Nou is de vraag, zegt mijnheer Leewis, hoe nu verder? Volgens mij heb ik hem goed begrepen. De lessen moeten we trekken uit de casussen, niet alleen daaruit, maar ook uit de

casussen. We spraken net ook over de politiehonden en ook dat is een zaak waar wij als gemeenteraad van Rotterdam ons niet onbetuigd laten en ook opvattingen over hebben die wat mij betreft ook ondersteunend zijn voor het gesprek met degenen die daar werkelijk over gaan, de minister en de nationale korpschef.

De brief van de gebiedscommissie, ik begrijp hem in de actualiteit van dit moment, maar ik had ook verwacht dat de gebiedscommissie een aanbod zou doen aan mij en aan u. Hoe kunnen zij helpen om het geschonden vertrouwen te herstellen? Alleen pleiten voor het verwijderen van deze agenten vind ik niet echt een zinvolle bijdrage aan we hoe we verder kunnen komen in het gebied zelf. Ik snap hem, ik snap de inhoud ervan, maar ik had graag gedeeld, inderdaad mijnheer Van Zevenbergen, dat mensen die zo dicht bij de burgers in het gebied acteren, en ik ken ze één voor één, ik heb daar veel waardering voor, met hen zal ik in gesprek gaan en ook hen zal ik vragen, dat zal ook in mijn antwoord staan in mijn brief: hoe kunt u helpen om verder te komen in plaats van alleen herhalen wat anderen gezegd hebben: ontsla de agenten.

De Onwijze Moeders, daar heb ik net over gesproken, wat ik ga doen, dat heb ik net mijnheer Leewis ook aangegeven. U vindt dat mij blaam treft. Dat zijn uw woorden en ik heb daar een ander beeld bij. De straf vindt u niet passend. Dat kunt u wel vinden als politicus, maar het recht moet zegevieren en we hebben het recht en dat moeten we doorlopen. U kunt het niet uitleggen, oké. Het gesprek met de politiechef heeft u goed gedaan en ik denk dat dat heel goed is dat dat soort gesprekken af en toe ook van persoon tot persoon aan de orde zijn. Ik weet dat de politiechef daar altijd voor openstaat. Als u zich daarvoor kandideert, zal hij daar ook tijd voor maken. En de motie met dat onafhankelijk onderzoek ga ik wat mij betreft ook omarmen.

Voorzitter, mijnheer Büyükçifci heeft ook nog het woord gebruikt 'politie en burgemeester verdoezelen, verzachten. Zachte heeldmeesters maken stinkende wonden'. Ik had eerlijk gezegd van mijnheer Büyükçifci, maar dat is vergeefse hoop, verwacht dat naar analogie van zijn eigen politieke traditie het wellicht zinvol is om aan te sluiten bij mijn opvatting in dezen. Ik geloof heel graag, dat heel veel Rotterdammers indachtig de opvatting die wij nu met elkaar koesteren ten aanzien van een tweede kans, zich wellicht ook tot ons gaan wenden om daar een beroep op te doen. En dat zal vaker gaan gebeuren de komende periode. Ik ben er blij mee dat dat de komende periode gaat gebeuren. We gaan nog een keer spreken over mijn documenten over mijn derde termijn, dan zal dit wat mij betreft zijn plek moeten krijgen. Mijnheer Büyükçifci, dat is eigenlijk mijn conclusie.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij).
Voordat u verdergaat, burgemeester, mijnheer Leewis.

De heer **LEEWIS** (gl). Ja voorzitter, de burgemeester geeft aan: ik had het fijn gevonden als de gebiedscommissie was gekomen met oplossingen. Volgens mij deed de gebiedscommissie vier hele concrete aanbevelingen, waaronder het organiseren van wijkgesprekken. Waarvan ze ook nog aangeven dat ze die zelf willen organiseren. Dus ik kan die opmerking van de burgemeester in ieder geval niet plaatsen.

De heer **ABOUTALEB**. Voorzitter, de wijkgesprekken zijn allang begonnen in Delfshaven. Ik heb u net aangegeven dat we daar eigenlijk begonnen zijn in die gesprekken met Pier 80. Die zijn helaas onderbroken door corona. Dus dat is niet nieuw. Maar wellicht hebben zij zelf ook nog andere ideeën over bijvoorbeeld hoe wij, niet zozeer alleen tussen mij en de buurt kunnen spreken, maar hoe wij kleinschalig wellicht met tussenkomst van de Onwijze Moeders, ook hele concrete

gesprekken te voeren met agenten zelf die daar op straat hun werk doen. Ik zie ook in dat soort confrontaties, waarbij ook de frustraties kunnen worden uitgesproken, maar er ook voor de emoties plaats zou kunnen zijn, echt de werkelijke meerwaarde. In de brief wordt veel te veel de nadruk gelegd op ontsla die agenten, ze moeten hier niet meer werken, want dan zijn we tevreden, dan is er veel hersteld. En ik denk dat dat niet mijn lijn zal zijn. Ik zal zeker het contact opzoeken met de gebiedscommissie om op zoek te gaan naar verdere contacten de komende periode.

De heer **LEEWIS** (gl). Nou ja, er rest mij niks dan dat ik hoop dat de burgemeester snel contact heeft met de gebiedscommissie, want dit is niet zoals ik de brief lees.

De heer **ABOUTALEB**. Prima, zo zie je maar dat er accenten liggen op verschillende plekken. In navolging van mijnheer Van Baarle trekt mijnheer Büyükcıfci eigenlijk dezelfde conclusie en dat is een beetje mijn lijn: als u zacht wilt zijn voor de agenten en u ontslaat ze niet, dan hebben we een vertrouwensvraag. Ik vind dat te veel gevraagd, ik vind dat echt een opmerking waar ik, nou in mijn stoutste dromen dan, geen rekening mee heb gehouden, dat die vandaag geplaatst zou worden, maar blijkbaar kan het en dan is het zo, voorzitter.

De vragen van mijnheer Van Zevenbergen heb ik denk ik in voldoende mate geadresseerd, ook de vraag over de gebiedscommissie. Ik heb alleen aangegeven, dat ik zijn conclusie, dat ik zijn betoog op zich kon volgen, maar ineens begint hij over Nelson Mandela en dan denk ik: nou mijnheer Van Zevenbergen, als u consequent bent in die redenering, trek je echt een andere conclusie. Dat is inderdaad het zoeken naar reconciliatie, het zoeken naar hoe maken we het met elkaar goed en daarin moet je mensen ook een tweede kans

geven. Dat had wat mij betreft echt voor de hand gelegen als eindconclusie en ik denk dat u natuurlijk uw eigen motieven heeft om dat zo te stellen.

Voorzitter, ik wil graag naar de moties. Dat zijn er ook een aantal en dat zal ik ook snel doen. Te beginnen met de motie 'Rotterdam heeft geen plaats voor discriminerende politieagenten' van NIDA. En u zult begrijpen dat ik die, dat heb ik net met redenen uitgebreid toegelicht, zal ontraden.

Motie 2: 'Zwaardere sancties bij racisme en discriminatie' van de Partij van de Arbeid, het onderzoek daartoe, mij vragen dat bij de minister aan te kaarten. Dat wil ik omarmen, ook uitgebreid toegelicht.

Motie 3: 'Speciaal tuchtsysteem Nationale Politie', ook van een aantal partijen, Partij van de Arbeid, D66, GroenLinks en NIDA. Die heb ik volgens mij net gemotiveerd, zal ik ook omarmen.

Motie 4: 'Onafhankelijk onderzoek naar het racisme binnen de politie', van GroenLinks en D66. Heb ik net ook gemotiveerd, wil ik graag omarmen en ook de nationale korpschef vragen daarin, wat mij betreft, de lead te pakken en ik zal hem daartoe ook aansporen.

Motie 5: 'Meldplicht discriminerend gedrag'. Die motie is overbodig, dat is in de commissie ook aangegeven, omdat discriminatie en racisme strafbaar zijn en daar zijn nu al geëigende rechtsorganen voor. Dus die is overbodig.

Motie 6: 'Zwaardere sancties tegen discriminatie' van DENK. Ik heb net ook aangegeven, dat wat mij betreft deze motie ontraden kan worden. Hij lijkt erg op de motie van 'Zwaardere sancties bij racisme en discriminatie' en die had ik eerder in de commissie van een positief advies voorzien. En ik had ook gevraagd om met elkaar in gesprek te gaan om te kijken of deze moties in elkaar geschroefd kunnen

worden. Die mogelijkheid is er alsnog. Maar die motie had ik eerder van een positief advies voorzien in de commissie en dan komt deze erbovenop. Twee soortgelijke moties, dan ligt het niet voor de hand om ook een tweede van een gelijk advies te voorzien.

Motie 7: 'Onafhankelijk meldpunt discriminatie'. Ook daarvan heb ik gezegd in de commissie dat daar ook bestaande rechtssystemen voor bestaan en dat we die ontraden.

Motie 8: 'Bevorder inclusieve bejegening' van DENK. Die motie wens ik wel te omarmen. De politie is reeds aan het onderzoeken hoe kennis van het handelingskader Professioneel Controleren goed kan worden gemonitord. Mijnheer Van Baarle spreekt daar niet alleen vandaag in deze motie over, maar hij heeft het al eens eerder aangekaart in de raad. Wat dat betreft is hij daarin consequent.

Motie 9: 'Inclusieve werkvloer', van DENK en ChristenUnie-SGP, die wil ik ook omarmen. Daarbij gaat het over de inzet die reeds in de politie-eenheid Rotterdam aan de orde is, maar kan worden uitgebouwd en in die zin is dat een aanmoediging.

Motie 10: 'Afstand nemen politieke inmenging interne politieaangelegenheden' van de PVV. Ik snap wat er aan de orde is, maar het kan niet zo zijn dat de raad van Rotterdam ontzegt wordt tot een politieke opvatting te komen over de manier waarop de politie in de stad Rotterdam functioneert. Dat recht zou ik ze niet willen ontzeggen, dus ik ontraad ook die motie.

Motie 11: 'Excuses met een bloemetje voor app-agenten' van de PVV. Wat mij betreft is dat ook niet aan de orde. Ik vind dat deze agenten, dat weten ze ook overigens van zichzelf, dat ze zich zodanig misdragen hebben, dat dit echt niet aan de orde kan zijn. Dat zou echt sarcastisch zijn.

Motie 12: 'Bewijslast bij de overheid neerleggen'. Daarvan heeft het OM ook aangegeven in de commissie dat dat niet kan. De rechtsgang is gestandaardiseerd. U kunt nu niet zeggen: in dit soort omstandigheden draaien we het om. En mijnheer Van Baarle is inmiddels Tweede Kamerlid en kan het daar dus ook gewoon agenderen.

Motie 13: 'Politie voor en door iedereen'. Dat heb ik net ook uitgebreid gemotiveerd in mijn betoog, van D66 en anderen. Die motie wil ik graag omarmen.

Motie 14: 'Blauw op straat is geen bliksemafleider' van Leefbaar Rotterdam. Ik snap de redenering die ertoe leidt. Toch wens ik deze motie te ontraden. Het is een herhaling van zetten. De eenheidsleiding heeft al eerder gereflecteerd op haar eigen rol en ik zou heel graag met elkaar vandaag drie strepen eronder willen zetten en vooral naar de toekomst willen kijken.

Motie 15: 'Wij staan achter onze politiemensen' van Leefbaar Rotterdam. Deze motie zou ik wel willen omarmen. We staan altijd achter onze politiemensen. We veroordelen verkeerd gedrag, we veroordelen het als er racisme aan de orde is, maar we staan altijd ten principale vóór onze dienders op straat. Dus deze motie zou ik graag positief willen adviseren.

Dan, voorzitter, nog een tweetal moties van NIDA, die zijn laat binnengekomen: 'Excuses aan de familie Hümeyra'. Die zijn gemaakt, zoals u weet. Na afronding van het debat de vorige keer, heb ik dat zelf in de gemeenteraad ook gedaan. Er is ook door de politie recent met Hümeyra's familie gesproken en er is een datum in de maak om met de familie nog apart een gesprek te hebben, waarbij de politiechef en ik allebei een aantal dingen met elkaar zouden willen gaan bespreken. En wat mij betreft is het maken van excuses hier niet aan de orde. Want waarom zou je het wel moeten doen voor de familie van Hümeyra en vele anderen die zich ook

aangesproken voelen in die appjes niet? Dat zou dan redelijk selectief zijn, maar geloof me dan maar: de familie van Hümeýra heeft zowel bij de politie als bij mij veel aandacht.

Dat geldt ook voor de laatste motie 16: 'Ontsla discriminerende agenten'. Daarvan weet de raad inmiddels, voorzitter, wat ik ervan vind. Ik was klaar.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel, burgemeester. Geeft dit aanleiding tot een tweede termijn?

De heer **VAN BAARLE** (denk). Nee, voorzitter, maar ik zou wel graag om een schorsing willen vragen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Een schorsing in dit debat of een schorsing voor de dinerpauze?

De heer **VAN BAARLE** (denk). Een schorsing voor dit debat.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Een schorsing. En hoe lang heeft u nodig?

De heer **VAN BAARLE** (denk). Een kwartier.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Een schorsing van een kwartier, dan om 18.05 uur verder, tenzij we deze schorsing kunnen combineren met de dinerpauze en dan na de dinerpauze door.

De heer **VAN BAARLE** (denk). Dat is uw voorstel nu?

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dat zou een voorstel kunnen zijn en ik vraag aan u of dat akkoord is. Dan kunt u uw interne fractieberaad combineren met het diner. En dan doen we daarna de tweede termijn.

De heer **VAN BAARLE** (denk). Het is mij om het even. Ik kijk even. Het is ook aan de collega's natuurlijk, het is mij om het even, het kan allebei.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Ik zie 'prima' in de chat van mijnheer Van Zevenbergen. Ik zie meer 'prima's' langskomen. Lijkt mij wel zo efficiënt, prima, is wel zo handig, ja. Ik beluister een meerderheid voor nu schorsen voor het diner, inclusief de schorsing in dit debat. Dan stel ik voor dat we om 18.45 uur verdergaan en dan nemen we iets ruimer de tijd, 18.45 uur hier terug. Akkoord?

De heer **VAN BAARLE** (denk). Het is mij om het even. Dus als de collega's het willen combineren met de dinerpauze, vind ik het ook goed.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Goed, dan gaan we schorsen tot 18.45 uur. Dan kijk ik nog even naar mijnheer Büyükcıfci. U heeft geen tijd meer.

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Ja, mijnheer Van Baarle was iets eerder, maar inderdaad, we willen graag schorsen en ik vind het inderdaad goed om daar goed de tijd voor uit te trekken. Ik vraag me wel even af of er de mogelijkheid is binnen onze software, zeg maar, om met enkele woordvoerders op dit gebied een soort videoconferentie in te schakelen. Dus dat is meer een vraag aan de griffie, of dat op de een of andere manier gefaciliteerd kan worden.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dat kan niet via dit systeem. Dat moet u even zelf via TEAMS organiseren. Daar beschikken de raadsleden over, dus daar kunt u gebruik van maken.

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Dan gaan we dat zelf even organiseren, ja. Tot 18.45 uur was het, hè voorzitter?

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Ja, de vergadering is geschorst tot 18.45 uur.

(De vergadering is geschorst.)

(17.53 uur)

Notulen raadsvergadering

Notulen van de raadsvergadering van 8 april 2021

Notulen van de raadsvergadering van 8 april 2021 (avondzitting)

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 5.

Voorzitter: Voorzitter: de heer ing. A. Aboutaleb, met dien verstande dat het voorzitterschap van 18.48 tot 19.30 uur en van 21.50 tot 23.43 uur is waargenomen door de heer J.W. Verheij.

Voor de presentielijst wordt verwezen naar de ochtendzitting van deze vergadering.

Namens het college zijn tegenwoordig mevrouw J. Bokhove, de heer A. Bonte, de heer A.H.P. van Gils, de heer M.K.A. Grauss, de heer S. Kasmi, de heer S.A. Kurvers, de heer S. de Langen, de heer R. Moti, mevrouw R.A. Vermeij en de heer B. Wijbenga-van Nieuwenhuizen.

Afwezig met bericht: de heer F. Achbar

Griffier: mevrouw I.C.M. Broeders

Heropening

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Leden van de raad, ik heropen de vergadering. Ik hoop dat iedereen goed gegeten heeft en dat we verder kunnen met de rest van de agenda. We hebben voor de dinerpauze geschorst in het debat over de uitkomsten van het onderzoek naar aanleiding van de uitlatingen in een app-groep van de medewerkers van de politie. We hebben daar de beantwoording van de burgemeester in de eerste termijn gehad. Mijnheer Van Baarle en mijnheer Büyükcıfci hadden gevraagd om een schorsing. Ik kijk even of mijnheer Van Baarle terug is. Die is er ook. Mijnheer Van Baarle, u vroeg als eerste om een

schorsing. Dus ik geef u als eerste het woord.

De heer **VAN BAARLE** (denk). Ja voorzitter, mijnheer Büyükcıfci kan wat mij betreft aftrappen.

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Ja voorzitter, we hebben een lang debat gehad en meerdere keren hierover gedebatteerd. Wat ons betreft, de burgemeester en de politieleiding van onze stad, de stad waar de meerderheid van de bevolking inmiddels bestaat uit diverse etnische minderheidsgroepen, deze burgemeester en de politieleiding van die stad kiezen ervoor om hard te zijn tegen burgers die de wet overtreden, maar ondertussen nog onvoldoende bereid zijn om korte metten te maken met politieracisme. Eerder sprak de burgemeester nog klare taal. Als er maar een snippertje van waar blijkt, is er voor deze lieden in mijn eenheid geen plaats. En nu enkele maanden later, nu blijkt dat de agenten veel meer racistische uitingen hebben gedaan, keer op keer, maandenlang, krijgt de stad te horen: ze verdienen een tweede kans. Deze benadering, voorzitter, mist wat ons betreft geloofwaardigheid en daadkracht. Bovendien moet het kennelijk zo zijn dat pas als iemand door en door racistisch is in al zijn denken en handelen, pas dan afkeuring geniet. Racisme was een wezenlijk motief voor de vele uitingen die keer op keer gedaan zijn in die whatsapp-groep. En dat in de meest multiculturele wijken van onze stad, waar mensen met onveiligheidsgevoelens zitten. En voorzitter, om deze reden, en dit nemen we niet lichtvaardig op, we hebben er goed over nagedacht, om deze reden en vele andere tekortkomingen en een gebrek aan sensitiviteit dient NIDA samen met DENK een motie van afkeuring in. We spreken onze afkeuring uit over de wijze waarop de

burgemeester en de politieleiding in Rotterdam tekortschieten in hun houding en hun gebrekkige aanpak van racisme binnen de politie. Deze motie zal ik dan ook snel doen toekomen richting de griffie. Mijnheer Van Baarle heeft daar natuurlijk zijn eigen duiding nog bij. Dank u voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mag ik u verzoeken om de motie terstond richting griffie te sturen, want dit is een motie waar we ook terstond over zullen stemmen, nadat daarop gereageerd is door de burgemeester en eventueel andere fracties in de raad.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mijnheer Büyükcıfci heeft de volgende motie ingediend.

Motie 18. Motie van afkeuring

‘De gemeenteraad van Rotterdam in vergadering bijeen op 8 april 2021 ter bespreking van de racistische uitlatingen in appgroep van politieagenten; Constaterende dat:

- de burgemeester en de politieleiding Rotterdam herhaaldelijk tekortschieten in de aanpak van racisme binnen de politie;
- de burgemeester in eerste instantie terecht aangaf dat als bewezen is dat deze agenten zich zo (racistisch) hebben uitgelaten er geen plek is voor deze agenten bij de politie Rotterdam;
- de burgemeester nadat het racisme bewezen is genoeg neemt met de lichtst mogelijke berisping voor de agenten;
- de burgemeester de raadsleden en stadsgenoten die pleiten voor een vertrek van de agenten wegzet als genadeloos;
- de burgemeester vervolgens doet alsof hij niet gaat over de positie van desbetreffende agenten;
- de feiten die sindsdien boven tafel zijn gekomen het racisme verzwaren, terwijl de burgemeester en politieleiding er alles aan proberen te doen om het racisme te verlichten;

- eerdere racistische uitingen, waaronder over Hümeyra, in eerste instantie werden verzwegen en later verdoezeld;
 - de AGFA-commissie van verlichtende omstandigheden spreekt en het racisme verklaart vanuit een begrijpelijk “cynisme” bij agenten die werkzaam zijn in een multiculturele wijk;
 - racisme onder agenten die werkzaam zijn in een superdiverse stad juist extra problematisch en belastend zou moeten zijn voor hun beoordeling en sanctionering;
 - de klokkenluider is weggepest/-gewerkt naar een andere afdeling en dit blijkt geeft van een zeer problematische politiecultuur (omgekeerde wereld);
 - de burgemeester en de politieleiding onvoldoende blijkt geven van weet, betrokkenheid en ernst hiervan in reactie op raadvragen hierover;
 - de burgemeester met zijn “zachte aanpak” uit angst voor “polarisatie in de stad”, vooral lijkt te doelen op de weerstand tegen behoorlijke sancties vanuit de politie en onvoldoende gehoor geeft aan de maatschappelijke roep en grondwettelijke verantwoordelijkheid om nu eens duidelijke grenzen te stellen tegen racisme bij de politie;
- Besluit:
- zijn afkeuring uit te spreken over de wijze waarop burgemeester en politieleiding in Rotterdam tekortschieten in hun houding en gebrekkige aanpak van racisme binnen de politie;
- En gaat over tot de orde van de dag.’

w.g. E. Büyükcıfci en S.R.T. van Baarle

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Mijnheer Van Baarle.

De heer **VAN BAARLE** (denk). Ja voorzitter, we hebben gezien dat deze zaak onvoldoende is opgepakt en onvoldoende serieus is genomen, het racisme en de discriminatie binnen de Rotterdamse politieorganisatie met die vreselijke berichten. Dat is lang gebeurd, dat is met het niet serieus nemen van klokkenluiders,

dat is met het niet serieus nemen van heel veel mensen binnen de politieorganisatie en dat is het niet serieus nemen van de zwaarte van de uitingen aan sich. Dat is met het niet serieus nemen van al die mensen in de stad, die vinden dat dit te slap is opgepakt en die vinden dat deze consequentie niet de consequentie kan zijn dat het kan en moet zijn. Om die reden, het opeenstapelen van niet daadkrachtig optreden op deze vreselijke discriminerende uitingen, het opeenstapelen van het niet serieus nemen van het gevoel dat dit losmaakt en het gevolg dat dat heeft, namelijk het ondermijnen van het vertrouwen in de politie en het gevoel van heel veel Rotterdammers dat ze zich onveilig voelen, over die hele gang van zaken kunnen wij, en dat is met spijt, alleen maar afkeuring uitspreken. Onze afkeuring uitspreken over hoe op deze slappe manier discriminatie in de politieorganisatie nu wordt afgedaan en de gevolgen die dat heeft voor de verhoudingen in de stad.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel mijnheer Van Baarle. Ik kijk even of de motie al binnen is, want het lijkt me zinvol dat de reactie van de burgemeester en de andere fracties komt met kennis van de inhoud van de betreffende motie. Mijnheer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Oh, dank u wel voorzitter. Ik hoor net op het nieuws dat de agenten van de racistische appjes zijn overgeplaatst naar andere wijken of andere plekken wegens afgenomen draagvlak bij de burgers en bij de collega's. Voordat we nou verdergaan, is het misschien handig dat de burgemeester dat even duidt. Dan kan ik mijn oordeel beter vormen over wat er aan de hand is. Kan ik dat zo vragen? Ik weet niet hoe dat werkt.

Mevrouw **ESKES** (cda). Nou, voorzitter, als ik hier iets op mag zeggen. Dit heeft de burgemeester zojuist ook toegelicht in het debat, hoe dat proces verlopen is. Misschien heeft u dat gemist hoor. Dat kan,

ik mis ook weleens een paar zinnen, maar de burgemeester heeft dit toegelicht.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Ja. Dat ze overgeplaatst moeten worden? Dat ze overgeplaatst worden.

Mevrouw **ESKES** (cda). Dat was in overleg met het team dat men daar gezamenlijk een besluit over genomen heeft. Dat is inderdaad toegelicht.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Oh. Nu net nadat wij het debat hebben gevoerd komt dit nieuws.

Mevrouw **ESKES** (cda). Waarschijnlijk op basis van de mededeling van de burgemeester zojuist in het debat. Daar komt het nieuws vandaan.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Oké. Wat een timing. Oké. Het was ook geen aanval, het was een vraag.

Mevrouw **ESKES** (cda). Nee, maar ik denk, ik help u even.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Dank u wel.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Waarmee dat verhelderd is. Mevrouw Eskes, had u nog iets toe te voegen?

Mevrouw **ESKES** (cda). Nee, ik zou wel heel graag iets willen zeggen over de motie. Ik zie ook dat mijn tijd bijna op is. Ik wilde dat eigenlijk opsparen voor Feyenoord City, maar ik vroeg me af of u iedereen even de tijd gunt om iets over die motie te zeggen, want als die binnen is zou ik er wel graag iets over willen zeggen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dat was mijn intentie, om een korte ronde te maken met reacties op deze motie. Ik kijk even rond.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ik heb hem nog niet gezien.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). De motie komt zojuist binnen en wordt in het systeem geplaatst. De motie staat in het systeem. U kunt het raadplegen in het raadsinformatiesysteem bij de vergadering van vandaag. Ik schors de vergadering voor enige ogenblikken, zodat iedereen kennis kan nemen van de motie.

(De vergadering is geschorst.)

Heropening

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Ik maak een rondje langs de woordvoerders met hun reactie op deze motie. Als eerste steekt mevrouw Eskes haar hand op.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ja, dank u wel voorzitter. Ja, ik zou hier wel graag op willen reageren. Ten eerste: als ik lees wat er wordt genoemd in de motie dan is dat een aantal zaken, namelijk: de burgemeester en politieleiding schieten herhaaldelijk tekort in de aanpak van racisme. De burgemeester zet raadsleden en stadsgenoten weg als genadeloos. De burgemeester en de politieleiding doen er alles aan om het racisme te verlichten. Er worden dingen verdoezeld, waaronder de racistische uitingen over Hümeyra en de klokkenluider is weggepest, weggewerkt naar een andere afdeling. Als ik dit zo lees dan bekruipt mij in ieder geval het gevoel dat zowel NIDA als DENK de burgemeester en de politiechef niet geloven op hun woord. En dan vraag ik me af: waarom een motie van afkeuring? Want dit geeft blijk van wantrouwen in het woord van de burgemeester, in het woord van de politiechef. Eerlijk gezegd zijn dit allemaal duidingen en ik kan mij heel goed voorstellen dat er grote moeite is met de wijze waarop de afhandeling is gedaan. Daar kan ik alle begrip voor opbrengen. Maar de manier waarop hier eigenlijk zowel de burgemeester als de politiechef, die naar mijn mening met overtuiging gepleit hebben voor een aanpak richting de toekomst om racisme en discriminatie binnen het politiekorps aan te pakken, dan is dit een beetje hom noch kuit. Dus of ga

dan voor een motie van wantrouwen als je echt niet gelooft wat de burgemeester en de politiechef zeggen, voeg dan echt de daad bij het woord, maar dit vind ik echt niet oké. Dus wat het CDA betreft zullen wij geen steun verlenen aan deze motie. Overigens zouden we dat ook niet doen aan een motie van wantrouwen. Wat mij betreft komt zowel de burgemeester alsook de politiechef oprecht over in de wijze waarop ze dit hebben aangepakt. Ik wil hen dat vertrouwen geven, maar we zullen het kritisch volgen de komende jaren, in hoeverre zij daadwerkelijk ook een verandering weten te bewerkstelligen. Maar dit is wat mij betreft echt onterecht naar de politiechef die sinds een jaar hier is aangetreden en volgens mij geeft hij duidelijk uiting aan het belang dat hij hecht aan het bestrijden van racisme en discriminatie binnen het politiekorps. Ik denk dat we hem dat vertrouwen moeten geven en niet een tik op de vingers. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel mevrouw Eskes. Dan mijnheer Leewis.

De heer **LEEWIS** (gl). Ja voorzitter, dat dit proces niet de schoonheidsprijs verdient, dat is duidelijk. Ik heb in mijn eigen bijdrage daar ook iets over gezegd, over de rol van de burgemeester, dat het achteraf gezien onverstandig is geweest dat hij zulke grote woorden heeft gebruikt. En daar sta ik bij. Ik had het ook prettig gevonden als de burgemeester zich iets deemoediger had opgesteld in het debat net. Maar deze motie is dan wel weer echt de overtreffende trap en past niet bij wat hier nu niet gebeurd is. Ja, het proces is niet goed gelopen. Tegelijkertijd is ook dit onderzoek nu uitgevoerd, is er nu ook een uitgebreid programma, wordt een flink aantal moties die echte concrete verbeteringen voorstaan, omarmd. Dat geeft mij er het volste vertrouwen in dat we in de toekomst een verbetering gaan doormaken, dat we er nog niet zijn is evident, maar dat we verbeteringen gaan doormaken. Om nu dit uit te spreken, dat

doet geen recht aan hoe dat proces nu is opgezet.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. Dan mijnheer Karremans.

De heer **KARREMANS** (vvd). Ja, dank u wel voorzitter. Dit is een motie van afkeuring van twee partijen. Waarschijnlijk hebben ze geprobeerd er nog meer partijen bij te halen. Mij hebben ze niet gebeld. Ik denk dat ze het antwoord wel wisten, hoe wij hierin zouden staan. Twee partijen die wilden dat individuele agenten ontslagen zouden worden, twee partijen die pleitten voor een cancel culture bij de Rotterdamse politie in plaats van een cultuur van dialoog en elkaar aanspreken op bepaalde uitspraken, zoals de burgemeester en ikzelf dat ook voorstaan. Er staan, mevrouw Eskes zei dat al, ontzettend veel aannames in die niet kloppen in de motie. Er wordt zelfs een oordeel van een onafhankelijke commissie aangehaald in de overwegingen, of in de constatering, om vervolgens een afkeuring jegens de burgemeester te motiveren. Dat lijkt me toch bijzonder gek voorzitter. Ik kan alleen maar constateren dat dit een soort bijproduct is geworden van een debat dat misschien niet verlopen is zoals ze hadden gewild. Dus ik zie het ook niet als een motie van afkeuring, maar als een motie van frustratie. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mevrouw Hoogwerf.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Ja voorzitter, NIDA en DENK hebben ook in hun respectievelijke bijdragen gesproken over doorbijten. Ze vonden wat er in de afgelopen maanden en jaar gepasseerd is nog niet genoeg. Er moest doorgebeten worden. Dit is een poging om dat te doen, omdat de kop nog niet hard genoeg afgehakt was. Ik noem dit doorbijten met een kunstgebitje. Als je puur kijkt naar de constatering van de motie hebben wij eigenlijk met z'n allen in de commissie zeven uur voor niks gedebatteerd, heeft de burgemeester vanmiddag voor niets

toegelicht wat er allemaal binnen het apparaat rondom agenten zelf, laten we dat vooropstellen, gebeurd is, het feit dat daar gewoon met elkaar, met de agenten onderling, want zo ontzettend belangrijk is, want zij moeten toch met z'n allen weer door diezelfde deur naar buiten, om voor de Rotterdammers aan de slag te gaan, dat die het opgelost hebben. We hebben gehoord dat de korpschef aan de gang gaat binnen de eigen organisatie. Er worden programma's opgezet. Er wordt op dit moment ook weer een onderzoek gedaan door mijnheer Westerbeke naar hoe de Rotterdamse samenleving ten opzichte van de politie staat. Ik hoop ook dat ze daar gewoon waardevolle lessen uit kunnen trekken en dat we eens een keertje een eind kunnen gaan maken aan de polarisatie die wordt ingezet door partijen die zeggen te zijn ontstaan om juist dat tegen te gaan. Ik zou echt eens zeggen: steek eerst eens even de hand in eigen boezem en ga werken aan vertrouwen voordat je op deze manier probeert om jezelf politiek te profileren over de rug van ontzettend veel Rotterdammers die juist een stukje vertrouwen in de wereld om hun heen nodig hebben. Wij zullen deze motie van frustratie, ik ben het eens met mijnheer Karremans, niet steunen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Helder. Dan mijnheer Lammering.

De heer **LAMMERING** (pvda). Ja, dank u wel voorzitter. Laat me duidelijk zijn: wij zullen de motie van afkeuring niet steunen. De teleurstelling en pijn over deze gehele kwestie was ook in onze fractie tot op het bot te voelen. Dit hebben wij de afgelopen weken en vandaag duidelijk geuit. Het heeft ons allemaal aan het denken gezet en geraakt. Het heeft ook de burgemeester en de politiechef geraakt. Daar ben ik van overtuigd. Wij kiezen te allen tijde voor een constructieve houding door racisme en discriminatie uit onze samenleving te krijgen. We richten ons samen met de burgemeester en de politieleiding op de aanpak en de verbetering van het systeem, want dat is wat nodig is. Dus constructief

doorpakken en vertrouwen hebben in de vooruitgang die we nu boeken. Daar past deze motie van afkeuring niet bij. De motie is onterecht, werkt contraproductief en er zijn fikse verdraaiingen nodig om dit zware middel te rechtvaardigen. Dat is teleurstellend en leidt helaas tot niks.

Mevrouw **ARSIENI** (d66). Ja voorzitter. Nou ja, voor mij is er natuurlijk al veel gezegd. Wij vinden ook de afhandeling niet goed. Dat is misschien eufemistisch uitgedrukt. Wij zijn er ook heel kritisch op geweest: kritisch in de commissie, kritisch in het debat. Tegelijkertijd vinden we het ook belangrijk om het niveau van de casuïstiek te ontstijgen. Dat is wat je aangrijpt, maar het is eigenlijk belangrijker om naar het systeem te kijken en naar het patroon dat zich voordoet. Ondanks dat ik mijn verbazing heb uitgesproken over dat agenten ook nog op eenzelfde werkplek hadden gezeten, maar daarvan heeft de burgemeester net aangegeven dat dat niet meer het geval gaat zijn. Los daarvan, de systemen dus, waarvan wij denken dat er aardig wat doorbraken nodig zijn om ook de gewenste verandering te bereiken, ik zie een burgemeester die daar ook gewoon in de voorhoede wil staan en dat aangaat. Wij hebben een aantal zaken aangegeven waarbij wij zeggen dat het belangrijk is om die veranderingen te maken. En daarbij heb ik eigenlijk alleen maar gehoord dat de burgemeester dat wil omarmen en die stappen voorwaarts ook wil zetten, als het gaat om het tegen het licht houden van het sanctiesysteem, als het gaat om meer extern toezicht waarbij hij ook gaat kijken naar het tuchtrechtelijk systeem, als het gaat om de aanpak van discriminatie en racisme bij de Rotterdamse politie, daar ook buitenstaanders bij te gaan betrekken die daar juist deskundig voor zijn. Dus ik denk dat dat hele belangrijke redenen zijn voor ons om juist vast te houden, te zien hoe dit verder uitpakt en niet te blijven hangen in de casuïstiek. Dat is ook een stijlverschil denk ik. Wij vinden het niet zo nodig om een motie van afkeuring tegen ambtenaren uit te spreken. Dus ik wil de politieleiding daar ook buiten laten. En als

het gaat om de burgemeester vind ik: ja, weliswaar is het allemaal niet zo handig aangepakt en hebben wij daar ook wel veel kritiek op gehad, maar dat we nu toch in dit debat met elkaar wat stappen vooruit hebben kunnen zien. Dus om die reden gaan wij niet mee in de motie van afkeuring.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Ah, dank u wel. Ik dacht dat mijnheer Vonk voor was. Maar het is goed. Ik was afwezig, maar ik heb het verhaal natuurlijk al eerder gevolgd, ook in de commissie. Ik heb wel geluisterd zojuist, maar niet meegepraat. Wat betreft 50plus is het wat ons betreft wel een probleem. Het is heel duidelijk. Het is geen incident. Het is structureel wat betreft 50plus. Er had echt een signaal afgegeven dienen te worden. Een motie van afkeuring vinden wij overigens te ver gaan. Het structurele probleem is wat ons betreft echt dat er negen maanden een dergelijke actie achter de scherm kan plaatsvinden en dat het dan nu zo afgedaan wordt. Wij vinden ook: ambtenaren, daar gaat het niet over, maar de burgemeester heeft zeker een bepaalde verantwoordelijkheid voor de cultuurverandering en laat onvoldoende zien, in onze ogen, als 50Plus, dat er richting de agenten opgetreden had moeten worden. Kijk, berispen is gewoon wat ons betreft te minimaal. Of het ontslag moet zijn, dat gaat ook te ver, maar schorsen en daar toch iets mee doen. Kijk, er wordt nu wel gezegd dat er wordt gehandeld, maar volgens mij is het handelen meer aangegeven door collega's dan door de leiding. Dat moet ik eerlijk zeggen. Ik denk dat het daardoor ontstaan is, dat er nu overplaatsingen zijn. Ja, dat zegt mij genoeg over hoe de leiding aangegeven wordt. Alleen afkeuring gaat te ver, maar er is wel degelijk iets aan de hand en wat ons betreft had het eventueel wel richting een motie van treurnis mogen gaan. Dat gaat er niet komen. Wij hadden nog graag even wat schorsing willen

hebben, zodat we dat nog met de collega's hadden kunnen overleggen. Dat lukte niet. Dus dat betekent dat wij in ieder geval de motie van afkeuring niet zullen steunen. Dat zal 50plus niet doen. Ik vind het ook wat kort door de bocht en ook niet bijdragen wat de VVD en Leefbaar Rotterdam zeggen, dat het een motie van frustratie is en dat het vertrouwen wel ver te zoeken is. Het zit hem meer in de sfeer en in de houding en het gedrag. Daar hoort gewoon bij: de leiding is verantwoordelijk, is gewoon eindverantwoordelijk. Daar voelen wij toch te weinig dat er structureel ingegrepen wordt op wat hier aan de hand is. Het gaat niet om een incident. Het is een signaal dat er echt meer moet gebeuren. Dus ja, wij zullen zeker richting de moties goedkeuring gaan geven en meestemmen, maar de motie van afkeuring gaat wat betreft 50plus op dit moment te ver. Maar het signaal is er wel dat er echt iets moet gaan gebeuren en dat het met cultuur te maken heeft en dat onze burgemeester daar wel degelijk ook een rol in heeft en zich daar ook wel wat scherper in mag profileren richting de korpsleiding. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel mevrouw Verkoelen. Mijnheer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Dank u wel voorzitter. Ja, wij vinden deze motie onverstandig. Ik snap dat je wat wilt met het sentiment dat er ook is in de samenleving, waar ook woede en frustratie en onbegrip heerst en dat je daar dan ook een geluid, een stem aan wilt geven, maar niet met deze motie wat ons betreft. In de constatering staat een heel aantal dingen dat al meerdere keren gewoon is uitgelegd door zowel de politie alsook door de burgemeester en die opnieuw als constatering worden opgevoerd, waar inderdaad ook wel uit blijkt, en dat is eerder gezegd, dat je mensen dan ook gewoon niet wilt of kunt geloven. Maar wat ik belangrijker vind is: we hebben ook gezien hoe de politie het racisme wil aanpakken binnen de politie. We hebben ook gezien hoe de burgemeester die aanpak van harte

en voor honderd, tweehonderd procent wil ondersteunen. Dan geeft zo'n motie wat mij betreft een valse start aan zo'n programma. Het ondermijnt de aanpak, daar waar we het volgens mij zouden moeten supporten. Het ondergraaft ook het vertrouwen, denk ik, in de politie, daar waar we juist zouden moeten bouwen aan het vertrouwen in de politie. Daarom: betreuenswaardig zo'n motie en zeer onverstandig. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel mijnheer Vonk. Mijnheer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Dank u voorzitter. Ja, ik begrijp de emotie wel. Ik kan me het ook wel voorstellen. Het is niet alleen frustratie, want ik vind het proces ook niet echt goed gelopen. Ik vind ook dat er best wel omissies zijn gemaakt. Als je ziet dat er in de commissie zeven uur over gesproken is en nu weer drie uur, en als je ziet dat een hele wijk in oproer is en dat nu toch die agenten zijn overgeplaatst, het is natuurlijk geen kattenpis wat er gebeurd is. Ik vind dat de handelingsverlegenheid van met name het management en de burgemeester hierin tekort zijn geschoten. Daar past mijn opmerking van Nelson Mandela wel degelijk bij, want het was een commissie van waarheidsvinding en verzoening. U zult mij niet horen zeggen dat ik die mensen had willen ontslaan, want ik geloof heilig in de trias politica. Dat bepaalt de rechter en dergelijke. Wij zitten in de politiek, maar wij moeten er wel op kunnen vertrouwen dat de mensen die erover moeten gaan dat ook echt integer aanpakken. Maar een motie van afkeuring vinden wij ook te ver gaan. Dus wij steunen dat toch niet, deze motie. Maar we betreuren de gang van zaken wel. Tot zover onze toelichting.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. Mijnheer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u voorzitter. Ja, het debat over dit onderwerp leeft in de stad. Dat merk je aan

alles. Het debat heeft mij ook echt geraakt. Ik kan niet anders zeggen. Ook na de vorige commissie, wat ik ook in mijn bijdrage zei, het heeft me echt geraakt. Ik heb er nog lang daarna over nagedacht, maar daar dient een debat ook voor. Ik denk dat het debat in de commissie Veilig goed en langdurig is gevoerd. Daar ben ik blij om, want een debat dient er ook voor om naar anderen te luisteren, om je eventueel te laten overtuigen of dat jij anderen kan overtuigen. Daar is een debat voor bedoeld. En vandaag hebben we weer over dit zeer beladen onderwerp gesproken. Ik vond het zelf jammer dat we er iets te weinig tijd voor hadden, tenminste als kleine fractie. Ja, wat mij wel opvalt bij dit hele debat is toch dat wij een beetje als gemeenteraadsleden achter de feiten aanliepen. Ik vond het heel schokkend dat we de publicatie over Hümeyra uit het NRC moesten vernemen. Dat vind ik heel erg jammer. Maar met name zeer betreurenswaardig voor de familie. Ik vond het ook echt een schandalige opmerking die die agent toen heeft geplaatst en dat die eigenlijk, afijn, we hebben het daar in het debat over gehad. De ernst van de situatie is denk ik, hopelijk, doorgedrongen tot de korpsleiding en ook bij de burgemeester. Ik denk dat er een goed signaal is gegeven. Ik wou nog iets zeggen. Oh ja, ik vond het wel een beetje jammer, uiteindelijk, dat eigenlijk de moties en de bijdragen van de collega's het zetje hebben gegeven dat de korpsleiding hier harder voor ging lopen. Dus er zijn veel moties nodig, ook vandaag weer, om de politie tot actie over te laten gaan. Nou, al met al resumerend vinden wij een motie van afkeuring op dit moment niet nodig en ook best een zwaar middel. Maar wij betreuen wel enkele dingen in dit hele proces, maar die heb ik al toegelicht. Dat was even mijn toelichting. Ik dank u dat ik dat kon doen voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel mijnheer Van der Velden. Ik kijk even of er nog mensen zijn die daar nog iets aan toe willen voegen. Dat is niet het geval. Dan gaan we naar de burgemeester.

De heer **ABOUTALEB**. Ja voorzitter, dank u wel. Ik heb in de gauwigheid de motie gelezen. Ja, een beetje in de categorie van mevrouw Eskes, er staan nogal wat dingen in die als constatering worden neergezet waarvan ik denk: als je het op z'n best opschrijft dan moet dat een mening zijn. Ik heb niemand weggezet als genadeloos. Ik heb een beroep gedaan op de raad om zich te verplaatsen in mijn denkbeelden ten aanzien van het vraagstuk van wanneer je mensen een tweede kans kunt geven en heb verwezen, daarover sprak ook mijnheer Vonk, die daarover nader sprak, dat die opmerking mij aansprak. De constatering daarachteraan: de burgemeester doet alsof hij niet over de positie van de desbetreffende agenten gaat. Volgens mij hoef ik daar niet zoveel over te zeggen. Het is ten enenmale duidelijk dat de arbeidsrechtelijke positie niet bij mij geborgd is, althans niet meer, dat was vroeger wel zo. De politieleiding heeft er alles aan proberen te doen om het racisme te verlichten. Hoezo? De politiechef en ik hebben ons in de meest sterke bewoordingen, net als de leden van de gemeenteraad, uitgesproken over wat er is gebeurd. Niets verzachten. De positie van de AGFA als toetsend orgaan voor het recht wordt hier weggezet. Ik heb ten enenmale duidelijk gemaakt dat de klokkenluider in een persoonlijk gesprek met mij heeft gezegd dat hij niet weggepest is, maar blijkbaar was deze motie waarschijnlijk al eerder opgeschreven en deed het debat van vanmiddag er niet meer toe. Hij heeft stellig aangegeven dat hij zelf gesolliciteerd heeft. Er staat hier nog steeds dat hij weggepest is. En de burgemeester is bang voor polarisatie. Welnee, ik heb aangegeven dat we iets moeten doen om polarisatie te vermijden. Kortom: al die constateringen rammelen wat mij betreft, voorzitter. Ze scheren langs de inhoud van het debat van vandaag. Ik voel mij gesteund door het debat in de commissie. Ik voel mij gesteund door het debat in de raad. De politiechef voelt zich gesteund door de raad om een aantal dingen voorwaarts te zetten. Maar blijkbaar was de wens om af te rekenen, voorzitter,

in deze motie groter dan de wens om stappen voorwaarts te zetten. Dat betreurt ik dan weer op mijn manier. Dan tot slot een beroep op de beide indienende partijen. Als je toch een afkeuring wilt uitspreken, doe dat in hemelsnaam door u te beperken tot datgene wat staatsrechtelijk correct is, de burgemeester. Als ik dan de boom ben waartegen nu geageerd moet worden, laat ik dat dan zijn, niet de politiechef. Wij spreken nooit een oordeel over een ambtenaar uit. In die zin, voorzitter, vind ik dat het dictum van deze motie staatsrechtelijk ook onjuist is. Als NIDA en DENK een motie van afkeuring willen indienen, laat dat dan tegen de burgemeester zijn. Dat kan ik dragen. Maar niet de politiechef. Die wordt hier weerloos opgevoerd en kan zich ook niet verdedigen. Ik wel, hij niet.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Helder. Daarmee hebben we volgens mij alle standpunten ten aanzien van deze motie gehad. Dan gaan wij over deze motie stemmen. Het verzoek is aan iedereen om in te loggen in het stelsysteem, in het RIS, zoals gebruikelijk voor het stemvenster. Dan kunnen wij zo dadelijk over deze ene motie stemmen.

Mevrouw **ESKES** (cda). Voorzitter?

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). We schorsen heel even totdat iedereen is ingelogd.

Mevrouw **ESKES** (cda). Mag ik eerst nog een verzoek doen voorzitter?

De **VOORZITTER** (de heer Verheij).
Mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Hoort u mij?

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Nog niet zichtbaar.

Mevrouw **ESKES** (cda). Hoort u mij wel? Want ik zie mezelf wel.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Ik zie mevrouw Eskes niet. Goed, mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Voor de voorzitter ben ik niet zichtbaar, maar voor de rest wel. Nee, ik zou heel graag willen vragen om een reactie van NIDA en DENK op de laatste opmerking van de burgemeester, namelijk dat het een motie van afkeuring betreft op een ambtenaar. Eerlijk gezegd deel ik heel erg dat het een glijdende schaal is waar we niet op moeten. Dus ik zou heel graag willen verzoeken aan zowel DENK als NIDA of zij het verzoek van de burgemeester, en ik zou me daar wel bij aan willen sluiten, in overweging willen nemen om de motie te beperken tot de mensen die hier ook een daadwerkelijke rol hebben in dit huis. Dus ik zou heel graag een reactie van zowel DENK als NIDA hebben op het feit dat zij een ambtenaar opvoeren in een motie van afkeuring. Alvast dank.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). We gaan beide indieners binnenhalen. Eerst mijnheer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja, voorzitter, ik wilde aankondigen dat ik niet over deze ongrondwettelijke motie van deze twee ongrondwettelijke partijen stem. En ik hoop dat we snel naar het debat over Feyenoord City en over de WOB-verzoeken kunnen gaan. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u. Mijnheer Van Baarle.

De heer **VAN BAARLE** (denk). Nou ja, ik kan in ieder geval vanuit het perspectief van DENK meegeven waarom wij samen met NIDA die motie van afkeuring indienen op dit punt. Het is een zwaar instrument inderdaad om afkeuring uit te spreken over wat zich binnen de politietop heeft afgespeeld, maar desalniettemin, als we zien dat de politietop signalen van klokkenluiders niet serieus heeft genomen, dat dat mis is gegaan, dat deze sanctie is

toegepast, dan vinden wij het in die zin zo zwaar dat wij daar afkeuring over wensen uit te spreken.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. Mijnheer Büyükçifci aanvullend.

De heer **BÜYÜKÇIFCI** (nida). Ja. Kijk, ik heb net in ieder geval een hele opsomming gegeven van allerlei tekortkomingen, maar ook een gebrek aan sensitiviteit bij zowel de politieleiding als de burgemeester waar het gaat om de aanpak van racisme. Kijk, voorzitter, afsluitend wil ik dan nog meegeven, met steun voor deze, ik noem het toch echt zachte-heelmeesteraanpak van racisme bij de politie, zouden de partijen zichzelf echt de vraag moeten stellen of als zij zelf niet een onderdeel zijn van de oplossing, of zij dan niet onderdeel zijn van het probleem. Deze vraag stel ik gewoon echt vanuit mijn hart. Ik denk dat iedereen met deze vraag ook naar huis moet gaan vanavond en met deze vraag ook bij zichzelf te rade moet gaan, over wat er allemaal gebeurt hier in deze stad en hoe we omgaan met racisme. Daar wil ik het bij laten voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Excuses, de internetverbinding hier in de raadzaal begaf het even. Hopelijk ben ik nu weer zichtbaar en hoorbaar. We missen nog drie leden in het stelsysteem op dit moment.

De **GRIFFIER**. Ik mis mevrouw Verkoelen, mijnheer Karremans en mijnheer Büyükçifci. Die moeten nog inloggen. Dan kunnen we gaan stemmen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Voor de stemming zo dadelijk: mijnheer Achbar is gepaard met mijnheer Versnel. Mijnheer Meeuwissen heeft aangegeven niet mee te stemmen. Daarmee hebben we 42 leden die zullen stemmen over deze motie. Volgens mij is iedereen ingelogd. Ja, iedereen is ingelogd. Dus wij gaan de motie klaarzetten en dan kunt u stemmen over deze motie. Ik zie nog een groen handje van de griffier. Mijnheer Jami geeft

aan verkeerd gestemd te hebben. Klopt dat?

De heer **JAMI** (lr). Ja voorzitter. Dat klopt. Het ging me allemaal te snel. Ik word een beetje afgeleid hier. Dus vandaar.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Probeer erbij te blijven. We stoppen de stemming en we starten opnieuw, want we hadden nog niet afgeconcludeerd.

Motie 18, 'Motie van afkeuring'. U kunt stemmen. De motie is met 37 stemmen tegen en 5 voor verworpen. Voor stemden de fracties van NIDA en DENK.

Dat gezegd hebbend, zijn we volgens mij aan het einde van dit agendapunt gekomen. De overige moties, en dat zijn er zeventien, komen vanavond in het stemvenster aan bod. Ik kijk even of we inderdaad aan het einde van de beraadslagingen over dit hele punt zijn gekomen. Dat denk ik wel. Dan sluit ik dit agendapunt af.

16. Geheimzinnigheid rondom de behandeling van WOB-verzoeken bij de gemeente Rotterdam

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dan gaan we naar agendapunt 16: Geheimzinnigheid rondom de behandeling van WOB-verzoeken bij de gemeente Rotterdam. Daarvoor geef ik de voorzittershamer terug aan de burgemeester.

(De heer Verheij draagt het voorzitterschap over aan burgemeester Aboutaleb.)

De **VOORZITTER**. Mijnheer Verheij, ik dank u zeer voor uw hulp bij het voorzitten van dit debat. Ik wil om te beginnen gelijk de raad een ordevoorstel doen, want ik zie dat er nogal wat partijen enorm door de spreektijd heen zijn. Ik denk dat we nog een aantal onderwerpen toch goed willen behandelen vanavond. Ik doe de raad het voorstel om de spreektijd met een halfuur op te plussen. Wat vindt u daarvan? Ik zie

steun. Mijnheer Meeuwissen is tegen. Mijnheer Jonker zegt: tof. Mijnheer Van Zevenbergen is voor. Mijnheer Engberts zegt oké. Ik heb het gevoel dat het op uw steun kan rekenen. Dan vraag ik de ondersteuning hier om een halfuur op te plussen. Ik dank u zeer.

De heer **KARREMANS** (vvd). Voorzitter?

De **VOORZITTER**. Ja, mijnheer Karremans.

De heer **KARREMANS** (vvd). Ik, wil daar wel bij genoteerd hebben dat wij gewoon zorgvuldig met onze tijd zijn omgegaan. Dat wil ik dan nog maar een keer in het presidium bespreken, want ik snap dat als je in deze linkse gemeenteraad gratis dingen aanbiedt dat met beide handen wordt aangenomen, maar wij hebben wel niet voor niets met elkaar een tijd afgesproken en wij verdelen dat ook netjes onder elkaar. Wij spreken elkaar daar ook op aan als je over je tijd heen gaat. Dat zou ik iedereen willen adviseren. Bij dezen, dat gezegd hebbende, voor de notulen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Ja, dank. Maar ik ben blij dat u mij toch de ruimte geeft als voorzitter om ook een beetje op basis van waarneming en gevoel u een voorstel te mogen doen. Dat heb ik dan bij dezen gedaan. Ik doe dat niet zo vaak, dat weet u, rond de spreektijd. Ik ben eerder terughoudend dan ruimte gevend, maar in dit geval denk ik dat het verstandig is om daar iets meer ruimte voor te bieden. Dank mijnheer Karremans voor uw begrip. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Juist voorzitter. U geeft inderdaad niet altijd evenveel ruimte. Dus laat ik heel duidelijk zijn: ik zal er nooit voorliggen. Dus ook in dit geval niet. Maar ook mij moet het van het hart dat ik meermaals juist met grote ergernis zit over tijdgebrek, altijd gedonder heb, gezeur en dat we nu in één keer dit doen, ik vind het prima hoor, want ik ben echt voor dit soort zaken, ik zal er nooit

voorliggen, voor geen enkel agendapunt, voor geen enkele tijdwaarneming die verandert. Maar het moet me wel van het hart dat het me meer dan dwarszit, dat als het eens een keertje andersom is het niet zo is. Nu is er een aantal partijen, ja ik vind dat dus een gekleurd beeld. Dat wil ik wel gezegd hebben.

De **VOORZITTER**. Dat is dan wel jammer mevrouw Verkoelen, want het is niet zo dat we altijd formeel de tijd opplussen, maar informeel doen we dat regelmatig toch wel.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Nou.

De **VOORZITTER**. Zullen we maar gaan vergaderen dan?

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Nou, ik vind het wel een keertje een agendapunt waard om het daar eens over te hebben, want kijk, ik kijk dus tegenwoordig wel degelijk naar mijn agenda, de zaken die ik niet kan behandelen omdat er geen tijd meer is. Als het dan aan het eind wel komt, dan zijn er agendapunten geweest die ik heb laten lopen. Dat vind ik dus een kwalijke zaak. Ja, dat is het vervelende van kleine partijen, maar ik vind het ook inderdaad geen pas geven van mijnheer Karremans, want laten we heel duidelijk zijn: het is een neoliberale raad en geen links standpunt, de tijdbepaling.

De **VOORZITTER**. Nog genoeg gezegd. Waarvan akte.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Graag gedaan. Graag gedaan.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Meeuwissen, u bent de eerste spreker bij dit onderwerp.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja, dank u wel voorzitter. Afhandeling WOB-verzoeken. De PVV kan zich volledig vinden in de constatering die mijnheer Jami deed bij het indienen van zijn schriftelijke vragen. Ik kan uit eigen ervaring melden dat deze gemeente een loopje neemt met de beantwoording van

WOB-verzoeken. De WOB-verzoeken die ikzelf indiende, eind vorig jaar, zijn nooit beantwoord. Ik kreeg informatie, die niet relevant was, toegestuurd. Ik kreeg geen enkel antwoord op mijn vragen en alles wat ik kreeg was bovendien reeds openbaar. Persoonlijk vind ik dat getuigen van een diepe minachting jegens de burger, jegens de Rotterdammer. En ik vind dit een grove schande voor een college dat zegt dicht bij de burger te staan en transparantie hoog in het vaandel te hebben.

Voorzitter, zelfs in een land als Zimbabwe zijn ambtenaren verplicht om binnen twee weken een WOB-verzoek te beantwoorden. Hier mag een ambtenaar er rustig acht weken voor uittrekken in Rotterdam. In Scandinavië bijvoorbeeld zijn overheidsdossiers digitaal op te vragen zonder tussenkomst van een ambtenaar. De omgang van de gemeente Rotterdam met de WOB-verzoeken schetst een beeld van wantrouwen in de burger, van achterkamertjesgekonkel en zaken die het daglicht niet kunnen verdragen. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Mijnheer Verheij.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Voorzitter, zoals ik in de commissie ook heb aangegeven maken wij ons ook zorgen over de lange doorlooptijden en het veel zwart weglakken van informatie bij WOB-verzoeken. Dat zou beter en sneller moeten. Wij vinden dan ook dat er een terecht punt gemaakt is door mijnheer Jami door dit te agenderen. Wij zullen voor een deel met zijn moties vanavond mee stemmen. De enige motie waar we dat niet zullen doen, betreft die waar hij voorstelt om de zogenaamde Noorse variant te proberen of in te voeren. Wij vinden juist die eerste twee moties goed, omdat die generiek zijn. Het meteen al kiezen voor hoe je het dan moet gaan doen, daar zijn we op dit moment geen voorstander van, want juist met de Wet open overheid in opkomst moet dat nog uitgewerkt worden. Wij vinden dat we daarop moeten wachten en dan komt er

misschien wel een Nederlandse variant die beter past bij hoe onze bestuurscultuur in elkaar zit en hoe wij dit willen.

De **VOORZITTER**. Dank. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja, dank u wel voorzitter. Ik zie wel dat mijnheer Jami aanvrager is van dit debat en dat hij liefst als eerste wilde. Dus ik wil hem wel even de gelegenheid geven. Dan wacht ik even.

De **VOORZITTER**. Oké. Nee, hij staat bij mij als vierde op de lijst. Geen probleem. Mijnheer Jami.

De heer **JAMI** (lr). Dank voorzitter. Gezien de tijd houd ik het kort. Leefbaar Rotterdam was geschrokken toen naar aanleiding van onze schriftelijke vragen bleek dat 44 procent van de WOB-verzoeken niet binnen de wettelijke termijn van acht weken behandeld wordt. Iedereen moet zich in dit land conformeren aan de wet, ook de overheid. De gemeente Utrecht is een goed voorbeeld op dit thema. Ze behandelen een WOB-verzoek gemiddeld binnen vierenvolfe week terwijl zij meer WOB-verzoeken hebben dan Rotterdam. Dat komt omdat Utrecht een centraal registratiesysteem heeft waardoor de stad een beter beeld krijgt van de WOB-verzoeken. Tevens wordt er wekelijks een lijst gepubliceerd met lopende WOB-verzoeken die openbaar zijn. Voorzitter, goed voorbeeld doet dus volgen. We zijn daarom tevreden met wethouder Van Gils, die de Rotterdamse handelwijze naast de Utrechtse handelwijze gaat leggen. Wij zijn dan ook benieuwd naar de bevindingen die hieruit volgen. Leefbaar Rotterdam dient een drietal moties in, voorzitter, over de WOB-verzoeken om die in de toekomst beter te laten verlopen. Gezien de tijd laat ik het hierbij en verzoek en hoop ik ook dat mijn collega-raadsleden onze moties gaan steunen. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Jami heeft de volgende moties ingediend.
Motie 1. Rapporteren is leren

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 8 april 2021 ter bespreking van geheimzinnigheid inzake WOB-verzoeken gemeente Rotterdam; Constaterende dat

- 44 procent van de WOB-verzoeken niet binnen de wettelijke termijn behandeld worden;

Overwegende dat:

- een transparante overheid een must is om het vertrouwen van de burger te herstellen;
- de problematiek rondom de WOB-verzoeken een hardnekkige is waarbij de raad en het stadsbestuur de vinger structureel aan de pols moet houden;
- hierbij ook afrekenbare targets aan gebonden dienen te zijn;

Verzoekt het college:

- te komen met een periodieke rapportage WOB-verzoeken (via de P&C-cyclus) teneinde de vinger aan de pols te houden en - waar nodig - als raad sturing te geven aan het stadsbestuur;
- bij deze rapportage te werken met concrete streeftargets op tijdigheid van de afdoening;
- deze rapportage in te laten gaan vanaf het tweede kwartaal van 2021;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. E. Jami en M.J.P. Meeuwissen

Motie 2. Handen uit de mouwen voor een transparante en adequate afhandeling van WOB-verzoeken

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 8 april 2021 ter bespreking van geheimzinnigheid inzake WOB-verzoeken gemeente Rotterdam; Constaterende dat:

- 44 procent van de WOB-verzoeken niet binnen de wettelijke termijn behandeld worden;
- vele WOB-verzoeken nauwelijks informatie bevatten omdat grote delen zwartgelakt zijn;

Overwegende dat:

- een transparante overheid een must is om het vertrouwen van de burger te herstellen;
- er juist een omgekeerde ontwikkeling gaande is;
- hier zo spoedig mogelijk een rem op moet komen;
- een plan van aanpak richting geeft aan het ambtelijke apparaat en het stadsbestuur teneinde de WOB-verzoeken transparanter en adequater af te handelen;

Verzoekt het college:

- bij de invoering Wet Open Overheid (WOO) een nieuw beleidskader te maken waarbij tijdigheid van afdoening en het principe "openbaar tenzij" leidende principes zijn;
- in gesprek te treden met gemeenten waar het proces rondom WOB-verzoeken beter verloopt, waaronder Utrecht;
- hierbij het principe lerend evalueren te hanteren;
- hierover te rapporteren aan de raad door dit op te nemen in de P&C-cyclus;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. E. Jami en M.J.P. Meeuwissen

Motie 3. Transparantie op z'n Noors

De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 8 april 2021 ter bespreking van geheimzinnigheid inzake WOB-verzoeken gemeente Rotterdam; Constaterende dat:

- 44 procent van de WOB-verzoeken niet binnen de wettelijke termijn behandeld worden;
- vele WOB-verzoeken nauwelijks informatie bevatten omdat grote delen zwartgelakt zijn;
- persoonlijke beleidsopvattingen hier mede debet aan zijn;

Overwegende dat:

- een transparante overheid een must is om het vertrouwen van de burger te herstellen;
- er juist een omgekeerde ontwikkeling gaande is;
- hier zo spoedig mogelijk een rem op moet komen;

- het onwenselijk en niet uit te leggen is aan burgers om WOB-verzoeken zwart te lakken onder de noemer “persoonlijke beleidsopvattingen”;
- de Noorse variant een mogelijke optie is waarbij stukken door ambtenaren worden gemaakt met een feitenveld en meningenveld;
- het feitenveld dan relatief snel kan worden toegezonden naar de indiener van een WOB-verzoek en over het meningenveld een nader besluit kan worden genomen, al dan niet geanonimiseerd wordt toegezonden;

Verzoekt het college:

- te onderzoeken wat de mogelijkheden zijn om - in combinatie met de nieuwe Wet Open Overheid - de Noorse variant te implementeren;

En gaat over tot de orde van de dag.’

w.g. E. Jami en M.J.P. Meeuwissen

Ik dank u zeer. Dan toch mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja, dank u wel voorzitter. Ja, nou, ik kan me eigenlijk wel heel goed aansluiten bij mijnheer Verheij en mijnheer Jami, dat ten aanzien van de WOB-verzoeken echt een verbeterslag nodig is bij de gemeente, maar we hebben ook gezien dat de wethouder zich daar ook hard voor maakt, zich daarvoor inzet, daar ook echt ambitie in heeft. We hebben al eerder als D66 gevraagd om experimenteerstad te zijn voor de Wet open overheid. Daar was de wethouder ook zeer voortvarend mee aan de slag gegaan. Dus wat dat betreft hebben wij er vertrouwen in dat we die stap gaan zetten, maar ze moeten nog wel gezet worden. Dus het is ook heel erg goed dat die moties nu hier worden aangekondigd voor die openbaarheid en meer transparantie, dat te realiseren en ook sneller met de WOB-verzoeken om te gaan. Daarbij wou ik het laten. We steunen een tweetal van de drie moties van Leefbaar Rotterdam hierover. We zijn zeer benieuwd naar de voortvarendheid waarmee dit college echt daarmee aan de slag gaat.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Mijnheer Jonker.

De heer **JONKER** (sp). Ja, dank u voorzitter. Ik ben te verstaan? Vier vragen over hoe de omgaat met WOB-verzoeken. Vraag één: ontvangt de indiener van een WOB-verzoek te allen tijde een ontvangstbevestiging waarin staat dat hij uiterlijk vier weken na indiening van zijn verzoek een reactie krijgt? Vraag twee: wordt hem in die ontvangstbevestiging, als die verstuurd wordt, gemeld dat het uitblijven van een reactie na vier weken betekent dat er sprake is van een fictieve weigering waartegen de indiener bezwaar kan aantekenen? Vraag drie: vindt u het een goed idee om met vette letters de indiener van een WOB-verzoek te wijzen op hoe je omgaat met zo’n fictieve weigering? En dat het helaas niet anders is dan dat de indiener zelf moet bijhouden wanneer de termijn van vier weken is overschreden? Mocht die termijn zijn verlengd dan geldt uiteraard de termijn van acht weken. En vraag vier: wilt u een gemeentelijk register aanleggen van alle WOB-verzoeken, uw reactie daarop, alsmede alle stukken die door een indiener van een eventueel bezwaar worden ingebracht bij de algemene bezwaarschriftencommissie alsmede het advies van de ABC en uw besluit om dat advies al dan niet over te nemen? Het kan dan wenselijk zijn, als zo’n register wordt aangelegd, dat daarin de NAW-gegevens van de indieners onleesbaar worden gemaakt en voor de kijkers die op dit moment meeluisteren: de NAW-gegevens staat voor naam, adres en woonplaats. Dank u. Tot zover.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Fijn dat u af en toe uw eigen uitspraken ondertitelt. Mijnheer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Ja, dank u wel voorzitter. Ik sluit me graag aan bij de eerdere collega’s. Goed dat we dit punt bespreken, want er is echt nog werk aan de winkel. Mijnheer Kouwenhoven die kwam inspreken tijdens de

commissievergadering namens de recreanten in Hoek van Holland gaf ook gewoon weer aan hoe prangend eigenlijk het voorbeeld nog steeds is. Bewoners die vragen om openheid over de financiën die gelukkig nu wel geboden wordt, maar waar de eerste gemeente eerst onterecht te terughoudend is gebleken. En ook blijkt dat ze niet goed genoeg op orde waren toen ze werden gepresenteerd aan de recreanten. Dit is een van de vele voorbeelden die we de afgelopen jaren voorbij hebben zien komen. Het laat zien dat er werk aan de winkel is voor de gemeente Rotterdam. Daarom steunen wij ook van harte twee moties vandaag van mijnheer Jami en hopen dat hij verder gaat genieten in het heerlijke, zonnige Sint-Maarten. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Mijnheer Yigit.

De heer **YIGIT** (denk). Ja, dank u. Voorzitter, ik ben het ook eens met de collega's. We zien dat er op dit moment als het gaat om de WOB-verzoeken nog een en ander misgaat en dat is niet de bedoeling, want het is juist belangrijk dat burgers op tijd en goed worden geïnformeerd en ook met betrekking tot het proces rondom uitstel, vinden wij dat er meer transparantie nodig is. Het kan zo zijn dat inderdaad bepaalde zaken meer tijd vergen, en dan moeten wij ook wel fatsoenlijk en expliciet aangeven waarom dat zo is en niet enkel met woordjes als 'wegens de omvang of aard', ja dat toont niet echt transparantie en iemand die al weken, maanden wacht verdient iets meer dan twee, drie woordjes. Dus daarom heb ik ook een motie die ik vandaag indien. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Yigit heeft de volgende motie ingediend.

Motie 4. Meer transparantie bij uitstel WOB-verzoeken

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op donderdag 8 april

2021, ter bespreking van agendapunt 16 Geheimzinnigheid rondom de behandeling van WOB-verzoeken bij de gemeente Rotterdam;

Constaterende dat:

- de argumentatie bij WOB-verzoeken niet expliciet genoeg is doordat er termen worden gebruikt als 'aard' en 'omvang';
 - in het kader van transparantie is het van belang om duidelijkheid te verschaffen aan de indiener van een WOB-verzoek;
- Van mening dat:

- het voor de indieners expliciet duidelijk moet zijn wat de argumentatie is voor het uitstel;

- explicieter zijn bij uitstelverzoeken bijdraagt aan meer transparantie;

Verzoekt het college:

- om explicieter te zijn bij de argumentatie voor uitstel van WOB-verzoeken;
 - hierover te rapporteren aan de raad;
- En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. E. Yigit en E. Jami

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Dank u zeer. Andere sprekers bij dit punt? Eenmaal, andermaal. Niet? Wethouder Van Gils.

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). Dank u wel voorzitter. Een uitgebreid gesprek in de commissie gehad. Ook omwille van de tijd dank voor mijnheer Jami om dit aan de orde te stellen. Wij onderscheiden ons niet, ja negatief ten opzichte van Utrecht, maar niet van andere overheden, departementen en grote organisaties, maar dat is geen reden om te zeggen dat het daarmee wel oké is. Het is niet goed, niet goed genoeg. Wij hechten eraan om dat op tijd te doen en een enkele keer zal dat niet lukken bij zeer complexe of zeer breed gestelde vraagstellingen. Dat kan onder de comply-or-explain-uitlegvragen, maar in beginsel moet het gewoon binnen de termijn. Het is gebruikelijk dat er contact opgenomen wordt met de indieners of onmiddellijke zeg maar beantwoording en de openbaarheid

te vragen, de informatie leveren en anders contact opnemen om te zeggen: wat vraagt u precies? Of in delen dat te doen. Dat gebeurt in veel gevallen wel, maar het is niet geborgd. De suggestie die in de motie zit om daarover te leren en te rapporteren omarm ik graag, want dat maakt ons betrouwbaar. Dus daar gaan we mee aan de slag.

De tweede motie, daar geldt hetzelfde voor. Er is één motie, ook in de commissie besproken, die niet gaat en dat is het Noorse model. De Wet open overheid heeft voor een andere systematiek gekozen en daar zullen we ons in moeten voegen. Je kan een academisch mooi debat voeren in Nederland of in Rotterdam of links rijden niet veiliger dan rechts rijden. Niettemin, als we dat alleen als Rotterdam zouden doen, is toch niet goed voor te stellen dat dat veilig gaat. Dus dat is gewoon technisch onmogelijk omdat de wet op een andere basis geschoeid is. Dus, hoe sympathiek ook, die Scandinavische voorstellen spreken me aan, alleen er is hier een andere keus gemaakt. Dus wij gaan voortvarend aan de gang met de Wet open overheid, om daar op een voortvarende en niet terughoudende manier inhoud aan te geven.

Op de vragen van mijnheer Jonker: er wordt standaard een ontvangstbevestiging gestuurd. Na vier weken, als die dan niet beantwoord is, dan wordt die verdaagd en kan er bezwaar worden ingediend. Ik zal nog even kijken of dat op alle formulieren zo staat, die informatie heb ik niet paraat, maar gebruikelijk is dat we als we correspondentie sturen de status en de responsmogelijkheden, wat staat u te doen of wat kunt u doen, daarin opnemen. Dus ik zal die check nog uitvoeren. Tot zover. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Is er nog een restvraag die is blijven liggen? Of is er nog behoefte aan een tweede termijn? In het kader van de veegronde nog mijnheer Jonker.

De heer **JONKER** (sp). Ja, dank u voorzitter. Ik heb de wethouder nog niet gehoord over mijn suggestie om een register aan te leggen.

De **VOORZITTER**. En er was wellicht ook nog een motie van DENK die kennelijk nog geadviseerd moest worden? Wethouder.

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). Ja, een apart register, ik wil daarnaar kijken, maar we gaan natuurlijk naar nieuwe Wet open overheid die eind dit jaar uitgevoerd wordt. We zijn op dit moment met een grote slag bezig om veel meer informatie actief naar buiten te brengen, op onze site te ordenen en daarmee direct toegankelijk te maken. Ik wil graag de suggestie meenemen. Hetzelfde kun je zeggen voor klachten en voor WOB-verzoeken en andere dingen, dus ik wil het even in de systematiek van de opbouw van onze informatie zien. Maar wij rapporteren erover. Dus intern zal er ongetwijfeld een register zijn, maar hoe we dat naar buiten brengen, daar wil ik graag enige ruimte om daar met de organisatie over te spreken, maar de suggestie spreekt mij uiteraard aan en als we het opsturen dan is het niet moeilijk om dat overzicht te hebben, maar de wijze waarop we dat gaan publiceren, dat moet even in de systematiek, zoals we dat ook met andere onderwerpen doen waar burgers belang voor hebben.

En de vraag naar de ontvangst, het bezwaar maken, ik heb u net gezegd: er zit een ontvangstbevestiging in en met de vraag van mijnheer Jonker zullen we daarnaar kijken, maar dan is die motie as such volgens mij, ik heb hem zelf overigens nog niet gezien, die laatste motie. Uiteraard wordt er zeg maar gemotiveerd afgeweken van de termijn. Dat kan niet zijn: vanwege de omvang gaat het langer duren. In dat soort gevallen is de afspraak: neem contact op met de indiener. Heeft u er echt haast mee? Als het echt langer gaat duren, kunt u al deelpakketten krijgen, maar dat is meer dan een regel. Dus in die zin zal ik ervoor zorgen dat dat niet met een standaardzinnetje van twee regels is. Daar

ben ik het met u eens dat dat te kort door de bocht is. Maar ik zou er niet een aparte afbakening van maken.

De heer **YIGIT** (denk). Voorzitter, er moet even geen verwarring bestaan, want onze motie ging niet over een register. Het ging inderdaad over dat laatste stukje. Zoals eerder ook in de brief van de wethouder stond, dat er nu wordt aangegeven: naar de omvang of aard. Wij zeggen ook in het kader van die transparantie, geef ook die indiener wel wat meer uitleg als je maanden moet wachten, of weken. Dus dat is onze motie.

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). Ja voorzitter, als dat zou mogen, daar ben ik het mee eens. We hebben ook nog een discussie in dezelfde commissie gehad over de menselijke maat, dus dat je gewoon inlevend communiceert, het mensen duidelijk maakt of begripvol bent of zegt: hoe kan ik u wel helpen? Dus daar past die in. Dus ik heb geen bezwaar tegen een motie als die de strekking heeft dat die een wat meer uitgebreider toelichting heeft als je je niet aan de wettelijke termijn gaat houden, daar kan ik mee leven.

De heer **JAMI** (lr). Voorzitter, dank. Voorzitter, mag ik de wethouder vragen naar het overzicht van de WOB-verzoeken over het Recreatieoord van Hoek van Holland? Dat is gewoon een goed voorbeeld meteen. De wethouder wil het daadkrachtig oppakken. Nou, even boter bij de vis. Op 12 december zijn dertien van de veertien besluiten genomen en daarvan zijn er dertien afgewezen, onder dezelfde verwijzing van dezelfde 55 bijlagen waarvan vijftig documenten openbaar en 26 geheim. Kan de wethouder niet gewoon zorgen dat deze documenten ook gewoon vrij komen in het kader van openbaarheid, in het kader van transparantie van de overheid en in het kader van een goed begin voorzitter? Waar de wethouder naar refereert.

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). Het antwoord is nee. Dit gaat over de

systematiek, hoe we WOB-verzoeken afhandelen als gemeente Rotterdam in den breedte. Daar mag u mij ten volle op aanspreken. Als het gaat om individuele verzoeken en de weging, wat zijn de uitzonderingsgronden van de WOB en zijn die van toepassing, daar zit juridische controle op, die hebben we ook naar aanleiding van uw vraag, mijnheer Jami, aangescherpt door te zeggen: het is niet dat we per cluster en per onderdeel een afweging maken, maar dat gaat ook concernbreed getoetst worden, maar het gaat te ver om nu individuele WOB-verzoeken hier in dit debat in te brengen. Dus daar kan en wil ik niet op ingaan.

De **VOORZITTER**. Helder. Is er behoefte aan een tweede termijn? Niet? Dan constateer ik dat het debat op dit punt is afgerond. De stemming over de moties volgt vanavond.

D. VERZOEKEN VAN RAADSLEDEN

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar verzoeken van raadsleden.

17.1 Debat over 'gemeenteraad buitenspel gezet bij briefing Feyenoord City', aangevraagd door het lid Simons e.a.

De **VOORZITTER**. Het eerste is het debat over 'gemeenteraad buitenspel gezet bij briefing Feyenoord City', aangevraagd door een aantal leden van de raad. Ik begin met mijnheer Simons als eerste.

De heer **SIMONS** (lr). Ja, dank u voorzitter. Een paar weken geleden stuurde wethouder Wijbenga een tweet met in gedachte het college spreekt met één mond. De strekking van die tweet was: alles is in kannen en kruiken met Feyenoord City. Ik ben onmiddellijk naar mijn ingekomen stukken gegaan, want ik dacht: wat heb ik gemist? Maar ik ben tot vandaag de dag nog steeds aan het zoeken naar wat ik heb gemist in de ingekomen stukken, want er staat niets. De wethouder had het net over de open

overheid, maar de wethouder zit ook namens D66 in dit college. Zijn partij heeft het over nieuw leiderschap, over macht en tegenmacht, over transparantie. Dan kan hij vandaag mooi laten zien dat deze woorden niet slechts woorden zijn, maar dat hij die ook kan omzetten in daden, de briefing die het college heeft gekregen, of de presentatie vandaag openbaar te maken. Ik dien daarvoor de motie in 'Geen woorden maar daden'.

Het tweede punt dat ik wil maken, met een aantal vragen: kort daarna stond er een artikel in het AD, en daar werd de grondpositie van mijnheer Van Herk beschreven en ook dat die een aanbod van 50 miljoen heeft gedaan aan Feyenoord. En mijn vraag aan de wethouder is: waarom heeft u ons daar niet over geïnformeerd? Mijn tweede vraag aan de wethouder is: wat betekent deze grote grondpositie met een eigenaar die niet willens is om mee te werken aan de plannen voor een nieuw stadion, Feyenoord City en alles wat daarmee samenhangt? Wat betekent dat?

Dan heb ik hier naast me een bezwaarschrift van Evides, de waterleidingclub. Nou, dan zegt Evides in dat bezwaarschrift bij punt twee: maakt zich grote zorgen over de gevolgen van het project Feyenoord City in het licht van haar wettelijke taak om tegen de laagst mogelijke maatschappelijke kosten enzovoort drinkwater te leveren. Dan ga ik even naar dertien en tot slot wijst Evides erop dat vanwege het ontbreken van vele stukken waaronder constructietekeningen het voor Evides nog niet mogelijk is om na te gaan bladiebla. Hoe is dat nou toch mogelijk? We zijn hier al zo lang mee bezig? Maar we hebben vanochtend in Vers Beton ook kunnen lezen dat dit niet het enige bedrijf dat bezwaar heeft gemaakt. Je kunt beter stellen: welk bedrijf heeft nou geen bezwaar gemaakt? En hoe kan dat nou, wethouder? In al die voortgangsrapportages zagen we allemaal groene balkjes, groene smileys. Kunt u dat eens uitleggen? Ik zal ook alvast een deel

van het antwoord geven. In de position paper hadden wij een heel duidelijk pad afgesproken, ook een logisch pad. Eerst de financieringen rond, dan het bestemmingsplan en dan de omgevingsvergunning. U heeft daar willens en wetens, of de raad heeft daar willens en wetens, in december van afgeweken. En het grootste bezwaar van al die bedrijven, die allemaal een bezwaarschrift naar de Raad van State hebben gestuurd, is dat ze zeggen: ja, maar Feyenoord heeft nog geen besluit genomen of ze sowieso wel een nieuw stadion willen. De financiering is nog niet rond. Dus ja, dat had je gewoon aan kunnen zien komen. Wat vindt de wethouder van deze ontstane situatie? En heeft het er ook misschien mee te maken dat de wethouders of het college inclusief de burgemeester in december zo wanhopig waren, omdat de financiering maar niet rondkwam dat ze zeiden tegen mogelijke financiers: hier heeft u een omgevingsvergunning, hier heeft u een bestemmingsplan, dat krijgt u er allemaal gratis bij. Kom toch alstublieft geld brengen, want we moeten verder.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Simons, voordat u doorgaat, mijnheer Jonker heeft een vraag aan u.

De heer **SIMONS** (lr). Ik luister.

De heer **JONKER** (sp). Ja. Dank u voorzitter. De SP bespeurt met groot genoegen een steeds kritischer houding van Leefbaar Rotterdam ten aanzien van de onverhoopte bouw van een nieuw voetbalstadion in Feyenoord City. De SP ziet zo'n peperduur stadion niet zitten, dat is bekend, en is voorstander van de bouw van 1.500 of meer woningen op de beoogde bouwlocatie en de SP is vooral voor het behoud en renovatie van De Kuip. Klopt het dat Leefbaar Rotterdam inmiddels ook zo in de wedstrijd zit? Zo ja, dan hoor ik dat graag mijnheer Simons, via de voorzitter.

De **VOORZITTER**. Ja, dat is vanzelfsprekend. Mijnheer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Ja, mijnheer Jonker, dan heeft u toch niet goed geluisterd elke keer, want wat ik zeg is: in mei 2017 heeft de gemeenteraad inclusief de fractie van Leefbaar Rotterdam zijn handtekening gezet onder de position paper. Waar ik nu over praat, is de uitvoering van de position paper. Ik moet dus constateren dat er na vier jaar nog steeds geen financiering rond is. Dus dat is ons standpunt. Dus daar zijn we niet in veranderd.

De heer **JONKER** (sp). Dank u voor de toelichting.

De **VOORZITTER**. U kunt verdergaan.

De heer **SIMONS** (lr). Oké. Graag gedaan. Het vierde punt: Feyenoord City heeft uit de rijksput van subsidies om woningbouw te stimuleren, de Woningimpuls, 21 miljoen gekregen voor de viaductbrug. Nou, dat is allemaal hartstikke mooi. We zijn natuurlijk in het gebied een publiek-private samenwerking aangegaan en een belangrijke speler daarin is de STIGAM, de Stichting Gebiedsontwikkeling aan de Maas. Van die stichting hebben we nooit financiële jaarstukken gezien, want dat hoeft een stichting niet te doen en dat doen ze dan ook niet. Dus dat onderdeel is voor ons een financiële black box. Ik heb een vraag aan de wethouder. Welke gegevens heeft hij van de STIGAM om een aanvraag, een subsidieaanvraag, te doen in de tweede of derde tranche, ik weet niet of de tweede of de derde aan de orde is, maar mijn vraag is dus: welke gegevens, financiële gegevens, heeft u nodig van de STIGAM om zo'n subsidieaanvraag te doen? Of kunt u daar wat meer over vertellen?

Mijn vijfde vraag is dat wij in het najaar hebben gehoord van mijnheer Carl Berg, de directeur van Stadion Feijenoord NV, dat ze nog 50 miljoen tekortkwamen. Nou, daarna heb ik nog wel eens gevraagd aan de wethouder: hoe zit het ermee? Toen gaf hij mij als antwoord: mijnheer Simons, dan gaat u lekker naar het Stadion-NV of naar Feyenoord BVO en dan gaat u daar de

vragen stellen en krijgt u daar wel de antwoorden, want ik ga daar niet over. Als ik daar kom, zeggen ze: ja, nee, dat is een commercieel belang, daar doen wij geen uitspraken over. Dus wij worden lekker van het kastje naar de muur gestuurd. Ik moet zo langzamerhand als een forensisch inspecteur toch kijken of er informatie te vinden is. Daarom dienen wij een motie in, 'Openheid in de financiële black box van Feyenoord'. Want het is natuurlijk absurd dat we een paar maanden voor de finale besluitvorming totaal geen inzicht hebben. Dan wil ik mijn eerste termijn afsluiten met een artikel in NRC. Daar stond vandaag een interessant artikel in over Feyenoord City en de businesscase, het belang van de businesscase en ook de valkuilen van een businesscase. Mijn vraag is: heeft de wethouder dat gelezen? En herkent hij daar ook de valkuilen in die worden beschreven? Dat is dat als de ambitie heel groot is, de wil heel groot is, dat het verstand natuurlijk een beetje wegzakt en dat je voordat je het weet in een financieel moeras belandt. Ik hoor graag van de wethouder of hij dat gelezen heeft. Dat zijn de vragen van mij voor mijn eerste termijn. Dank u.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Simons heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. De financiële black box Feyenoord City

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 8 april 2021 ter bespreking van gemeenteraad buitenspel gezet bij briefing Feyenoord City; Constaterende dat:

- er al vier jaar geduwd en getrokken wordt rondom de financiering van het nieuw te bouwen Feyenoord-stadion;
 - de raad al geruime tijd in het duister tast rondom de stand van zaken met betrekking tot de financiering;
- Overwegende dat:
- de gemeente Rotterdam voornemens is om 135 miljoen euro (60 miljoen voor de grondaankoop, 40 miljoen aan aandelen voor het nieuwe stadion en 35 miljoen ten

behoefte van de infrastructuur) in het nieuw te bouwen stadion gaat investeren;
 - in september 2020 nog werd verteld door Stadion Feijenoord NV dat het project nog 50 miljoen euro nodig had om de financiering rond te krijgen;
 - er dus al een halfjaar geen update is geweest omtrent de voortgang van de financiering;
 - de gemeenteraad als hoogste democratisch orgaan de stad het recht heeft om periodiek geïnformeerd te worden;
 - er binnenkort een zwaarwegend besluit door diezelfde 45-koppige gemeenteraad dient te worden genomen op dit dossier;
 Verzoekt het college:
 - om de raad proactief te informeren - al dan niet in een vertrouwelijke sfeer - omtrent de voortgang van de financiering van het nieuw te bouwen stadion van Feyenoord;
 En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. R.A.C.J. Simons en P.J.H.D.
 Verkoelen

Motie 2. Geen woorden maar daden

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 8 april 2021 ter bespreking van gemeenteraad buitenspel gezet bij briefing Feyenoord City;
 Constatende dat:
 - het voltallige college van B&W een briefing heeft gekregen over Feyenoord City;
 - daarin uit monde van een collegelid op 26 maart werd gesproken over een naderende afronding van de businesscase;
 - de gemeenteraad géén briefing heeft gehad;
 Overwegende dat:
 - de gemeenteraad formeel het hoogste orgaan van de stad is;
 - er momenteel veel maatschappelijk en politiek debat is over bestuurlijke transparantie en macht en tegenmacht;
 - de gemeenteraad momenteel een grote informatieachterstand lijkt te hebben op het college van B&W;

- de gemeenteraad al een halfjaar geen update heeft gehad omtrent de voortgang rondom het nieuw te bouwen stadion;
 - er binnenkort een zwaarwegend besluit door diezelfde 45-koppige gemeenteraad dient te worden genomen op dit dossier;
 Verzoekt het college:
 - de recente briefing over Feyenoord City openbaar te maken;
 En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. R.A.C.J. Simons en P.J.H.D.
 Verkoelen

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

Mijnheer Tak heeft een vraag aan u.

De heer **TAK** (pvda). Ja, dank u voorzitter. Ik had een vraag over uw motie mijnheer Simons. U zegt: we willen inderdaad extra informatie. Nou, dat ben ik volledig met u eens. Meer informatie in dit complexe dossier, daar is ook mijn fractie een groot voorstander van. Ik vroeg me alleen af: de timing. Want we verwachten, nou ja ik ben ook voorzitter van die commissie, binnenkort natuurlijk het rapport van Deloitte. Laten we zeggen: over enkele weken heeft u dat. Op welke termijn zou u dan de andere informatie willen? Want laten we even aannemen dat het gaat om een ander document dan het rapport dat u sowieso over een paar weken gaat krijgen.

De heer **SIMONS** (lr). Ik had die informatie gisteren al willen hebben. Ik ken de inhoud van het rapport van Deloitte niet. Ik heb wel gehoord dat het een aantal weken vertraagd is omdat er problemen zijn. Nou, dat verbaast me weer niks. Dus ja, ik kan die vraag niet beantwoorden. Maar ik wil die gegevens gewoon liefst op zo kort mogelijke termijn, zodat ik als raadslid mijn werk kan doen in de controle van het bestuur in dit dossier, om te voorkomen dat we straks weer een molensteen als het Warmtebedrijf achter ons aan gaan sjoewen. Nou, dat liever voorkomen.

De **VOORZITTER**. Helder. U was klaar mijnheer Simons?

De heer **SIMONS** (lr). Ja.

De **VOORZITTER**. Dan ga ik naar mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Dank u wel voorzitter. Als mede-indiener onderschrijf ik volledig het verhaal van mijnheer Simons. Daarmee zijn overigens van mij ook een hele hoop vragen al gesteld. Dus daar kan ik kort over zijn. Wat ik nog wel graag weten, als ik bijvoorbeeld kijk wat ik ook gehoord heb en wat ook Vers Beton vandaag aanhaalt: Heijmans is één van de ongeveer tien ondernemers die volgende maand bij de Raad van State in beroep gaat tegen onze gemeentelijke plannen met Feyenoord City, onder hen zijn twee tankstations, Daka Sport, Shurgard, Pathé Bioscopen en Evides. Ook de Van Herkgroep van de vastgoedmiljardair die Feyenoord 50 miljoen aanbodt stapt naar de hoogste bestuursrechter, net als enkele tientallen omwonenden en supporters. De gemeente loopt te hard volgens hun in het bestemmingsplan en de omgevingsvergunning. Kan de wethouder daar eens even op reflecteren? Want daar komt nogal wat op ons af blijkbaar. Nou, dat zou 50plus graag even willen weten. En verder zouden wij eigenlijk aanvullend willen weten: wat was nou die presentatie vanuit die enthousiaste tweet van wethouder Wijbenga? De andere vragen zijn gesteld, maar ik heb nog wel één hele belangrijke: wanneer gaan we nu antwoord krijgen op de vraag: wie gaat het nieuwe Feyenoord-stadion van een half miljard betalen? Wij hebben die position paper, mijnheer Simons had het er al over en de position paper zou ons daarin gepositioneerd moeten hebben, maar al sinds 2018, de dag dat ik begon in de raad, zijn we niet anders bezig dan uit te stellen, uit te stellen, uit te stellen en uit te stellen. En als gemeenteraad zetten we ons sinds die tijd, sinds jaren, al op achterstand en komt Feyenoord City XL, het ontwikkelen

van die woningen, van die 1.500 woningen en als het aan 50plus ligt worden het wel 15.000 woningen, omdat we toch al in die woningnood zitten, maar niet van de grond, omdat we als gemeente onszelf verknopen en eigenlijk eerder opknopen aan de ontwikkeling van een nieuw stadion. Wanneer gaan we in deze tijd van woningnood nu eens stoppen met deze luchtfietserij en trekken we de stekker eruit? Stop met die steun. Dat is het idee. Wanneer stoppen we met die steun van deze niet haalbare ontwikkeling van een nieuw stadion? Ga jezelf als gemeente nu eens bezighouden met onze echte corebusiness. En wat was die corebusiness? Dat was het ontwikkelen van die broodnodige woningen, de gebiedsontwikkeling met daarin die woningbouw realiseren. Ik blijf het maar zeggen: we hebben een wethouder Slopen, maar ik zou graag een wethouder Bouwen zien te krijgen, woningbouw realiseren en daarin de broodnodige infrastructuur eens prioriteit gaan geven. Dat is zo hard nodig op Rotterdam-Zuid. Niemand heeft het erover. We blijven ons maar verknopen aan dat nieuwe stadion dat gewoon, wat ons betreft, niet gaat gebeuren. Dus de zorgen over de echte werkgelegenheid die we nodig hebben op Zuid, het is een beschamende vertoning wat er nu gebeurt. En nogmaals: ik blijf de belangrijke vraag stellen: wie gaat het nieuwe Feyenoord-stadion van een half miljard nu betalen? Heeft het college daar nu ondertussen zicht op? Dat is de hele reden, de complete reden van onze position paper. Dat moest gedekt worden en dan konden wij door, want we moesten zo nodig onszelf eraan koppelen en wordt het nu niet eens dringend tijd dat we nu eens gaan nadenken, als ik al die stukken lees en steeds maar weer opnieuw, wanneer gaan we nu eens zeggen: het is genoeg en we gaan terug naar onze corebusiness en dat is het ontwikkelen van een gebied met betrekking tot woningbouw, het gebied van infrastructuur en het gebied van werkgelegenheid en niet het speeltje van een nieuw stadion. Dat is de vraag. En ja over de Van Herkgroep, hoe dat nou zit

met die 50 miljoen, wat is daar nu gebeurd? Kan de wethouder daar nu eens over reflecteren? Wat is daar nu gebeurd? Als ik dat zie, dat staat ook in die stukken, wat is er nou gebeurd met die 50 miljoen van die vastgoedondernemer Van Herk? Dat had gebruikt kunnen worden om De Kuip op te kopen en daar alle schulden van af te lossen. Dat is allemaal niet gebeurd. Hoe kan dat nou? Dat zet ons toch ook als gemeente ongelooflijk in de achteruit en in het feit dat wij niet verder kunnen met de gebiedsontwikkeling, waar wij verantwoordelijk zijn? Die woningbouw, daar gaat het ons om. En niet om een nieuw stadion. Dus ja, daar wil ik heel graag, naar aanleiding van alles wat we op dit moment over ons heen krijgen, aanvullend op mijnheer Simons, antwoord op krijgen voorzitter. Tot zover in de eerste termijn.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Mijnheer Van Baarle. Mijnheer Van Baarle? Dat gaat over. Mijnheer Van Noppen. Mijnheer Meeuwissen?

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Voorzitter, dank u wel. Debacle Feyenoord City. Het voortbestaan van voetbalclub Feyenoord hangt aan een zijden draadje. De schulden stapelen zich op en de club is bijna failliet. Toch willen de bouwers van de club door met het nieuwe stadion. Dat nieuwe stadion is inmiddels verworpen tot een kapseizende, zinkende tobbe in de Maas. Een hoofdpijndossier van jewelste. Vier jaar lang is er door dit college blindgestaard op dat nieuwe stadion, terwijl het programma veel groter is. Woningbouw bijvoorbeeld. De woningnood is extreem hoog, maar van werkelijke woningbouw rondom De Kuip is na vier jaar blindstaren op dat megalomane stadion helaas niet veel terechtgekomen. Op vrijdag 26 maart slingerde wethouder Wijbenga zijn enthousiasme over de afronding van de businesscase Feyenoord City via twitter naar buiten. Wij, de raad, moeten hem maar op zijn blauwe ogen geloven, want wij hebben geen nieuwe informatie gekregen. Voorzitter, op diezelfde dag komt ook naar

buiten dat Feyenoord een aanbod van 50 miljoen euro van Van Herk om De Kuip te renoveren heeft afgeslagen. Over blindstaren gesproken. Wel de hand ophouden bij de burger voor investeringen van meer dan 100 miljoen voor een nieuw stadion, maar een bod van 50 miljoen uit de markt voor renovatie van De Kuip afslaan.

Voorzitter, de PVV heeft een viertal vragen hierover aan de wethouder. Het was me niet helemaal duidelijk, vanwege de audioverbinding, of mijnheer Simons de eerste vraag al had gesteld, maar de eerste vraag is in ieder geval: wist u van het bod van 50 miljoen voor renovatie van De Kuip? Vraag twee: vanaf welke datum wist u van het bod van 50 miljoen? Vraag drie: is door dat bod van 50 miljoen door het college overwogen om zich terug te trekken uit Feyenoord City dan wel de plannen aan te passen om de investeringen vanuit de burger te minimaliseren? En ten slotte mijn vraag vier: wanneer mag de raad meegenieten met het indrukwekkende perspectief waaronder de respectvolle omgang met De Kuip, waarover de wethouder zo enthousiast twitterde? Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja, dank u wel voorzitter. Ja, wat D66 betreft onze steun aan deze ontwikkeling. Die heeft altijd samengehangen met de gebiedsontwikkeling. De gebiedsontwikkeling waar we nu natuurlijk allemaal plannen voor hebben vastgesteld en die ook heel erg uitgaan van woningbouw, maar ook een hele mooie buitenruimte en die combinatie is het beste toch mogelijk met de bouw van dat nieuwe stadion. Dus ja, daar zit een gedeeld belang en D66 is daar altijd een hartstochtelijk voorstander van geweest om juist die boost op Zuid zo te geven. Dus dat het nooit over woningbouw is gegaan, zoals mevrouw Verkoelen zei, dat ben ik niet met mevrouw Verkoelen eens. Maar

tegelijkertijd snap ik wel wat mijnheer Simons en mevrouw Verkoelen en anderen ook hebben ingebracht, dat we toch al wel vrij lang wachten op de voortgang van dit traject.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers, mevrouw Verkoelen wil u een vraag stellen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Ja, mevrouw Zeegers, legt u mij nou toch eens uit, legt u mij echt nou eens uit: is waarom is nou per se de ontwikkeling van woningbouw, wat wij zo nodig vinden, de ontwikkeling van infrastructuur, wat ze zo broodnodig hebben op Zuid, om daar eindelijk eens de werkgelegenheid van de grond te gaan krijgen, waarom moet dat nou in uw ogen per se gekoppeld zijn aan de bouw van een nieuw stadion? Probeert u mij dat nou eens uit te leggen. Ik zie het echt niet, in deze woningnood. Al zet u in ze in de woestijn die woningen, dan gaan de mensen er nog in zitten. We hebben gewoon een ruim tekort aan woningen en u bent al vier jaar aan het praten over een koppeling waarvan u niks te vertellen heeft, waarover u echt totaal geen invloed hebt, en u krijgt geen woning voor elkaar op die plek. Leg me nou eens uit waarom het aan elkaar gekoppeld moet zijn? Waarom?

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja. Volgens mij hebben wij daar in de commissie al vaker over gesproken. De reden om deze ontwikkelingen te omarmen, is omdat het meer ruimte creëert voor meer woningen en ook voor aantrekkelijke buitenruimte. Ja, voor D66 het gewoon het aantrekkelijk wonen, een aantrekkelijke leefbare stad ook heel belangrijk, dus we gaan niet gewoon woningen neer plempen, al staan ze in de woestijn. Natuurlijk gunnen we iedereen een heel goede woning, maar ook een heel prettige leefomgeving. En juist met die constructie zoals die dan nu in dat Masterplan, en in het bestemmingsplan is vormgegeven, ziet dat er gewoon heel goed uit. Maar ik was halverwege mijn betoog, want ik ben het wel met u eens als u zegt: ja, maar ondertussen duurt het wel erg lang. Dat vind ik een terecht punt. En

daarom ook goed dat we dat hier nogmaals bespreken. Maar die koppeling is er dus in die zin omdat wij denken dat het een kwalitatief betere ontwikkeling mogelijk maakt. Dat is mijn antwoord op uw vraag.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Mag ik nog een vraag stellen?

De **VOORZITTER**. Zeker weten.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Denkt u niet dat dat niet te realiseren is met gewoon fatsoenlijke infrastructuur, met een brug? Concentreert u zich eens op de brug, concentreert u zich eens op een station. Dat zou veel meer zijn. Dat je de beweging krijgt daar is veel interessanter dan een stadion. Dat geeft toch geen leefomgeving? Dat maakt toch niet een leefomgeving? Die kunnen we toch op een heel andere manier realiseren?

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Nee, ik had het ook zeker niet over het stadion als de grote leefomgevingcreëerder. Ik had het over het totaalplaatje. Wat ons betreft komt er overigens een metrotunnel om die kwaliteit van die buitenruimte ook echt te borgen, want een brug zou weer enorme ruimte in beslag nemen waardoor je juist nog minder groen overhoudt. Dus wat ons betreft is het gewoon een metrotunnel, een nieuw stadion op die plek, dat creëert meer ruimte voor woningen en ook voor groene buitenruimte. Wij hebben die plaatjes tegenover elkaar gezien en wat D66 betreft is dat de impuls die we graag willen. Tegelijkertijd vinden we het ook belangrijk dat de kogel nu eens door de kerk gaat, dat er duidelijkheid wordt geschapen en een go of een no go, want we moeten op een gegeven moment wel verder en dat punt wil ik u zeker geven.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Nog een vraag. Als nu blijkt, wat begint uit te komen, dat het gewoon een onhaalbare zaak is om dat stadion te bouwen, gaat u dan met ons mee om te zeggen: we geven gewoon nu de klap erop, een no go, en we gaan gewoon echt eens kijken naar de

ontwikkeling van het gebied op een andere manier die er zeker is? Het is niet afhankelijk van een stadion. Dat is het punt dat ik steeds probeer te maken. En laten we daar dan met elkaar eens naar gaan kijken. Het wordt echt dringend tijd. Dit is toch bijna gênant om te zien dat we zo lang wachten voor de ontwikkeling van die woningen die zo hard nodig zijn?

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja, dank u wel. Nou, daar moet ik u dan teleurstellen. Ik ga niet nu daarin een beslissing nemen. Wij hebben een coalitieakkoord, wij hebben een position paper en dat was mijn tweede punt dat ik wilde maken, wij hebben een position paper. Dat is afgesproken door de raad. Het college doet niets anders dan de opdracht van die position paper voortvarend ter hand te nemen. Al die plannen zijn gemaakt, alle afspraken doet het college voortvarend en nu is het wachten op inderdaad de go van Feyenoord. Dat duurt wat langer. We snappen ook: corona maakt het allemaal niet makkelijker. Wij hebben onze handtekening eronder gezet, dat wij hiermee doorgaan. Dus vooralsnog blijven wij deze ontwikkeling steunen, maar ik wil wel tot haast oproepen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Nog een vraag voorzitter.

De **VOORZITTER**. Zeker.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Kijk, maar u bent het toch met me eens, het kan toch niet waar zijn dat u nu zegt: corona. Ik kwam in 2018 in de raad. Toen werd het al uitgesteld. Toen werd het al uitgesteld. We zijn gewoon al tweeënhalve, drie jaar aan het uitstellen. Het wordt toch tijd dat we stoppen met uitstellen? Dat is mijn punt. Ik was het er helemaal mee eens om het één keer uit te stellen. Vooruit, het kan eens misgaan. Maar we zitten in 2021 en we zijn nog nergens. Dat kan toch gewoonweg niet?

De **VOORZITTER**. Ik denk, dames, dat u hier niet tot elkaar gaat komen, maar het is

allemaal gezegd. Mevrouw Zeegers nog één keer?

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Nou, ik snap de frustratie van mevrouw Verkoelen heel goed. Eens. Maar wat mij betreft: grootse gebiedsontwikkelingstrajecten kosten tijd, worden heel vaak vertraagd, het is niet goed, het is niet de bedoeling, nu is er ook corona, allerlei onzekerheid op de financiële markt. Dat het daarmee wat langer duurt, daar kan ik me iets bij voorstellen, maar ik roep wel op tot haast.

De heer **JONKER** (sp). Ja, dank u voorzitter. Een vraag aan mevrouw Zeegers. Mag van D66 De Kuip weg als het nieuwe stadion er komt? Acht u het logisch dat De Kuip blijft staan, bijvoorbeeld voor het organiseren van een Europees Kampioenschap atletiek of zoiets dergelijks? En vindt u dat behoud van De Kuip eigenlijk niet zonde van de ruimte is als er op een steenworp afstand straks een gloednieuw stadion gaat verschijnen?

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). In mijn beleving staat in de position paper gewoon dat De Kuip blijft bestaan en dat daar een nieuwe functie in komt. Daar zijn ook plannen voor die ontzettend in mijn beleving het gebied eigenlijk leuker maken en aantrekkelijker maken. Dus ik denk: daar ziet D66 eigenlijk heel veel muziek in, in die ontwikkeling. Dus geen enkele reden om daar nu anders over te denken.

De heer **JONKER** (sp). Dank u. Dank u voor het antwoord.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers, was u zover?

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja. Even kijken. Nou, ik snap dus zeker wel de behoefte die er is aan up-to-date informatie. Dus als de wethouder daar wat over kan zeggen. Maar dan lijkt het me ook heel goed om spoedig in een commissievergadering nog eens even goed over de voortgangsrapportage met wel zo up-to-date mogelijke informatie door te spreken. Dat was het.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers, toen u sprak over de oeververbinding sprak u waarschijnlijk per abuis over: dan leidt dat toch tot meer minder groen, maar u bedoelt waarschijnlijk dat het tot minder groen gaat leiden dan in de overtreffende trap. Anders staat het misverstand in het verslag. Als u dat goed vindt, corrigeer ik het op deze manier.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Oh, wat goed dat u zo precies luistert. Ja, het gaat er inderdaad om: op het moment dat je dus veel minder ruimtebeslag neemt, met toe- en afritten, dan hebben we minder ruimte om meer groen te realiseren.

De **VOORZITTER**. Goed zo. Ik draai nog op de reservebatterij mevrouw Zeegers. Dan gaan we naar mijnheer Verheij. Oké, dan gaat mijnheer Tak voor. Mijnheer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Ja, dank u wel voorzitter. Heel goed dat Leefbaar Rotterdam vandaag dit punt heeft geagendeerd, want wij begrijpen heel goed dat er behoefte is aan transparantie in dit buitengewoon complexe proces. Wij hebben dan ook een aantal vragen voor de wethouder. Allereerst zouden we graag van de wethouder goed willen begrijpen of inderdaad die 50 miljoen euro die circuleert überhaupt echt een bod is geweest waarvan het college op de hoogte is gesteld, want als er echt een formeel bod zou zijn gedaan om 50 miljoen euro in te brengen, ik denk dat er dan ergens of een brief of een schriftelijk schrijven daarvan zou moeten zijn, dat misschien ook al onder de ogen van het college is geweest. Mijn fractie heeft namelijk ernstige twijfels over de soliditeit van dat bod, daar wij zelf ook gesproken hebben met een aantal mensen die betrokken zijn bij de alternatieve ontwikkeling rondom De Kuip en op geen enkel moment de indruk hebben gehad dat er daadwerkelijk een zo concreet bedrag op tafel heeft gelegen. Dus in die zin verbaast ons enigszins de berichtgeving in het NRC. Verder sluiten wij graag aan bij de motie van Leefbaar Rotterdam die gaat over de black box,

meer informatie sturen in een korte tijd. Ik denk dat dat heel goed is, de informatievoorziening naar de raad zo goed mogelijk op orde hebben. Nou ja, zoals u weet ben ik zelf betrokken bij het rapport waarmee we met Deloitte aan het werk zijn. Nou, mijnheer Simons zei het al, dat gaat waarschijnlijk wat meer tijd kosten dan we helaas hadden gehoopt. We hopen dat u daarmee een hoop informatie gaat krijgen, maar om daarvoor al andere informatie te verstrekken lijkt ons alleen maar goed, want ook mijn fractie zal de komende weken de vinger aan de pols houden. We moeten kijken wat de echte stand van zaken is in dit lastige dossier. Dank u wel voorzitter.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ja, dank u wel voorzitter. Ja, Feyenoord City, dat is natuurlijk een project waar het CDA vol overtuiging mee ingestemd heeft, met alle beslismomenten tot nu toe. Wij volgen het op de voet, maar zeker de combinatie van gebiedsontwikkeling, van het sociaal-economisch programma, de herontwikkeling van De Kuip, de vergroening van de buitenruimte, dat zijn allemaal elementen die dit tot een ontzettend mooi potentieel project maakt. Tegelijkertijd deel ik wel de vragen van mijnheer Simons waar het gaat om dat er berichten naar buiten komen: we hebben een goede presentatie gehad. Dat wekt de suggesties dat er allerlei ontwikkelingen zijn die vervolgens niet bij de raad terechtkomen. Datzelfde geldt ook voor de financiering van Feyenoord City, van het stadion. Ik begrijp de behoefte om daar een update over te krijgen. Dus de vraag aan de wethouder is of wij bij de volgende voortgangsbrief, want dat is de systematiek, dat we twee keer per jaar over een voortgangsbrief spreken, of daar ook al dan niet vertrouwelijk, de raad geïnformeerd wordt over de stand van zaken op dat moment. Daarnaast kijken wij ook met heel veel belangstelling uit naar het Deloitte-rapport. Ik dank mijnheer Tak voor een stukje informatie daarover, en ook de brief die daar vanuit de COR over gestuurd is naar de raad. Wij zijn heel

benieuwd naar de stand van zaken daarvan en naar de uitkomsten daarvan en hebben goede hoop dat de businesscase doorgerekend wordt en dat dat de seinen op groen zal zetten. Dan als laatste hopen wij natuurlijk ook dat Feyenoord uiteindelijk zijn knopen geteld zal hebben en definitief duidelijkheid gaat geven over hun standpunt over de wens die zij initieel hebben uitgesproken voor een nieuw stadion en zij volmondig en met overtuiging achter dit plan gaan staan. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Dan alsnog mijnheer Verheij. Mijnheer Van der Velden als eerste dan? Ja.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u wel voorzitter. Ja, 1 januari 2019 zou de financiering rond moeten zijn. In december 2019 zou de eerste paal de grond in moeten zijn gegaan. Ja, we zijn nu twee jaar verder en we moeten tot de conclusie komen dat er nog geen paal in de grond zit en dat er eigenlijk ook helemaal geen geld is, ondanks alle hosannaverhalen vanuit Feyenoord City. Het spijt me om te zeggen, maar ik kan de bouw van dat nieuwe stadion eigenlijk niet meer serieus nemen. We praten hier nu zo lang over en het wordt een soort poppenkast. Ik vind de minachting van Feyenoord naar het hoogste orgaan van de stad, dat is de gemeenteraad, eigenlijk bijna stuitend. We zitten nu al zo lang hierop te wachten, op een go of een no go. We horen hosannaverhalen, in september nog, van mijnheer Smorenburg, van mijnheer Berg, zoveel intenties, het gaat fantastisch met de financiering. Nou, we zijn enkele maanden verder, we zien er niets van. Sterker nog: er bereiken mij signalen dat het echt zwaar problematisch is, die financiering. Dat hoor je ook verder in de stad. Maar dat is allemaal wel leuk en aardig, maar wij betalen als gemeente wel jaarlijks 1,7 miljoen extra aan ambtelijke ondersteuning voor dat Feyenoord City. En dan kan Feyenoord wel zeggen: ja, weet je wel, het wordt weer uitgesteld. Nou, ik ben het zat. Ik vind 1,7 miljoen veel te veel geld. En mijn vraag aan de wethouder is

dan ook heel simpel: wanneer stopt dit circus eens een keer? Wanneer is het genoeg? Hoe lang blijven we nog geconfronteerd worden met geen beslissing? Hoe lang gaan we nog die 1,7 miljoen dragen, die kosten? Het is mij een raadsel. De voortgangsrapportages ook, die zijn nooit actueel als we die bespreken in de commissie, en mijn vraag is eigenlijk nu vrij simpel aan de wethouder: hoe staat het met de financiering en hoe lang gaan we hier nog mee door? Ik dank u.

De **VOORZITTER**. Helder. Mijnheer Verheij.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Dank u wel voorzitter. Ja, de afgelopen weken en eigenlijk al gedurende dit hele proces rondom Feyenoord City en de ontwikkeling van het nieuwe stadion buitelen de berichten over elkaar heen, die soms ook weer ontkracht worden op dezelfde dag nog. Andere blijven een beetje hangen, andere geven vooral weer een mening weer. Op zich logisch, want het is nogal een project met een enorme ontwikkeling in onze stad, de grootste gebiedsontwikkeling in onze stad die we op dit moment hebben. En er is veel geld, veel publiek geld en veel privaat geld, mee gemoeid. Het ongeduld dat ook uit al die berichtgeving spreekt deel ik. Mijnheer Van der Velden zegt het terecht: we zouden toch al wat sneller tot die ontwikkeling hebben moeten komen en die palen hadden de grond al in moeten gaan. Dus ja, ook bij mij en mijn fractie leeft wel enigszins de frustratie van waar wachten we nog op, wanneer komt dat besluit nou eens een keer, wanneer wordt de knoop doorgesneden? Die knoop moet doorgesneden worden primair aan de kant van Feyenoord. Zij beslissen of ze doorgaan of niet. Als zij nee zeggen dan komt er geen nieuw stadion. Als zij zeggen dat ze het wel doen en ze hebben de financiering rond en die klopt, dan zullen wij, zoals met de handtekening onder de position paper ook staat, dat ook volgen.

De **VOORZITTER**. U krijgt een interruptie van mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Ja, dank u wel. Mijnheer Verheij, kunt u mij vertellen: als Feyenoord dat nou niet doet, want ze doen het gewoonweg niet, dat blijkt uit alles en nog wat, tot hoever gaan wij dan? Want u bent het er toch mee eens dat onze doelstellingen niet gerealiseerd worden vanwege andermans doelstelling die er maar niet aan begint? Tot hoever gaat u daarin? Ze komen niet. En wat dan? Wat doen we dan?

De heer **VERHEIJ** (vvd). Voorzitter, volgens mij wordt een belangrijk deel van onze doelstellingen wel gerealiseerd, want er is namelijk een belangrijke processtap genomen, het vaststellen van het bestemmingsplan waarin bijvoorbeeld al die woningbouw wordt mogelijk gemaakt.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Wanneer gaan we die dan doen?

De heer **VERHEIJ** (vvd). Nou, die ga je in ieder geval niet doen, voordat het bestemmingsplan onherroepelijk is. Dus dat proces zullen we in ieder geval af moeten wachten, want anders kunnen we die woningen simpelweg niet bouwen, want die moeten namelijk wel in het bestemmingsplan passen. Dat bestemmingsplan is door de raad aangenomen. Dat gaat uiteraard naar de Raad van State zoals ook in de planning al was voorzien, want daar wordt namelijk in Rotterdam altijd rekening mee gehouden. En de Raad van State gaat daar uitspraak over doen en dat doen ze ook nog eens binnen zes maanden, omdat het onder de Crisis- en Herstelwet valt.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Maar wij hebben ons verknoopt aan een nieuw stadion. In ons hele Feyenoord City XL-verhaal. Dat gaat niet lukken. Het gaat niet lukken. Laten we dat eens aannemen. U zegt: Feyenoord moet beslissen. Die maken de keus niet. Ze maken de keus niet. Hoe lang gaan wij accepteren dat we maar doorschuiven, omdat zij die keus niet maken? In 2018 hadden ze het al kunnen

doen. Dan waren we nu bezig geweest mijnheer Verheij.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Dat ben ik met u eens. En bij mij groeit ook de frustratie dat het zo lang duurt. En natuurlijk komt er een moment dat als er maar geen beslissing genomen wordt dat we een keer aan de rem gaan hangen en een deadline gaan stellen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). En die vraag stel ik juist aan u. Wanneer is die bij u?

De heer **VERHEIJ** (vvd). Ja, die ga ik dus niet stellen in een terloops aangevraagd debat, naar aanleiding van een aantal krantenberichten. Die ga ik nemen op basis van een duidelijke briefing over de voortgang bij onze volgende voortgangsrapportage bijvoorbeeld. Daar wilde ik tussentijds nog wel een stap in zetten, voordat we die eerstvolgende voortgangsrapportage hebben. Het lijkt mij namelijk heel zinvol als het Deloitte-rapport zo meteen wordt gepubliceerd, zoals dat vanuit de COR op dit moment wordt gemaakt, dat we Feyenoord City en de BVO uitnodigen om de actuele stand van zaken van hun te horen, want uiteindelijk moeten zij die beslissing nemen.

De **VOORZITTER**. Nog één interruptie mevrouw Verkoelen op dit punt.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Nou ja, daarop aanvullend, ik begrijp van mijnheer Tak dat het weer een paar weken uitgesteld is. Hoe lang accepteren we dat? Dat zouden we dan toch niet moeten accepteren nu? Dat hebben we hartstikke hard nodig, dat Deloitte-rapport. Dus we gaan ervoor dat dat er nu gewoon zo snel mogelijk ligt? Want dat zou er zijn in april.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Volgens mij wordt daar met man en macht aan gewerkt op dit moment en wat ik van mijnheer Tak begrijp, is dat onze collega's in die commissie daar volop mee bezig zijn om te

zorgen dat dat rapport echt binnen enkele weken bij ons ligt.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Dat is vast niet in april. Alles stelt zich uit. Ziet u het steeds gebeuren? Stap voor stap.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Natuurlijk zie ik dat, voorzitter, zeg ik tegen mevrouw Verkoelen. En die frustratie heb ik ook, dat het zo lang duurt. Dat heb ik u net aangegeven.

De **VOORZITTER**. Ik ga naar mijnheer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Ja, ik heb hier toch ook nog wel een vraag over, want als ik u goed begrijp, mijnheer Verheij, vindt u ook dat Feyenoord BVO gewoon hom of kuit moet geven en nu gewoon eens een keer een besluit moet nemen. Ik begrijp dat we nog even wachten op het Deloitte-rapport. Nou, dat komt volgende maand. Dus we kunnen van de VVD verwachten, of we kunnen misschien wel eisen dat we gewoon voor de zomer tegen Feyenoord BVO zeggen: nu moet je gewoon beslissen, want anders kappen we er gewoon mee, want het wordt een sta-in-de-weg. Het is langzamerhand geen vliegwieltje meer, maar een blok aan de benen van alle partijen. Hoe kijkt u daarnaar? Ik begrijp dat u dat nu niet wilt zeggen, maar dat moet toch wel binnen niet al te lange tijd.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Voorzitter, precies. Daarom stel ik voor om bij de bespreking van het Deloitte-rapport ook de BVO en Feyenoord City en het Stadion uit te nodigen om helderheid te geven over de stand van zaken, helderheid te krijgen over hun tijdsplanning en dan wil ik ook met hen wel het gesprek aangaan, op dat moment, over hoe we dan die planning doen en kunnen we er dan ook van op aan dat dat dan ook het moment is dat wij een keer ja of nee gaan zeggen. Ik wil daar ook helderheid over hebben. En ik vind ook dat we dat mogen vragen, want het gaat om een gebiedsontwikkeling die inderdaad veel meer is dan alleen een stadion, waar

veel woningen in zitten die we keihard nodig hebben voor onze Rotterdammers die op zoek zijn naar een woning en dat we dus ook dat tempo eens een keer moeten gaan maken.

De heer **SIMONS** (lr). Ja, dank u. Toch nog voor de zekerheid één vraag of ik u goed begrepen heb. Eigenlijk, als ik het zo samenvat, moet Feyenoord gewoon voor de zomer ja of nee hebben gezegd, zodat we verder kunnen.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Nou, dat maakt u ervan. Ik wil bij de bespreking van het Deloitte-rapport graag de BVO en het Stadion aan tafel uitnodigen, zodat we dan het gesprek met elkaar kunnen voeren over wanneer wij van hun een doorgehakte knoop kunnen verwachten.

De heer **SIMONS** (lr). Ja, maar dan zegt u eigenlijk niks nu, want u gaat praten en dat doen we al vier jaar met Feyenoord BVO, die gijzelt langzamerhand iedereen. U laat dat gewoon maar doorgaan. Dat is teleurstellend.

De **VOORZITTER**. Daar zat geen vraag in mijnheer Verheij.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Nee voorzitter, ik reageer er toch even op. Ik vind namelijk, dat we gezien de hele voorhistorie van dit proces, het niet kies dat de raad nu op dit moment in dit debat zou zeggen waar de deadline ligt, maar dat je dat in dialoog doet en daarom nodig ik juist beide partijen van harte uit om dat gesprek met ons aan te gaan.

De **VOORZITTER**. Helder. Dan heb ik zo ongeveer alle sprekers gehad denk ik. Ik check het nog één keer. Een aantal fracties heeft gepast. Dan ga ik naar wethouder Van Gils.

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). Dank u wel voorzitter. Ik zal een deel van de beantwoording op mij nemen en wethouder Kurvers zal als u dat goed vindt ingaan op vragen die te maken hebben met

het bestemmingsplan, bouwen en wonen. Dat is de rolverdeling als u daarmee instemt.

Als het om Feyenoord en over het nieuwe stadion gaat, dan gaat het om emotie en ongeduld. Dat is duidelijk. En die emotie was ook zichtbaar bij wethouder Wijbenga, toen wij op werkbezoek waren. Ik ken wethouder Wijbenga al dertig jaar en zijn enthousiasme is aanstekelijk, maar in de buurt van het stadion stuitert hij zonder skippybal rond, zo'n fanatieke Feyenoorder is hij. Dus zijn enthousiasme in die tweet kan ik wel plaatsen. Wat wij daar deden, was wat we normaal op werkbezoeken doen, grote en complexe opgaves, soms is het voor werk en inkomen of inburgering, in dit geval was het: we komen binnenkort te staan voor de vraag Feyenoord City, een voortgangsrapportage in het verschiet. Er is een nieuwe wethouder en vier van de wethouders en de burgemeester zijn goed op de hoogte en wat nauwer betrokken bij dit geheel, anderen ook niet. Het lijkt goed dat we daar eens even de stand van zaken doornemen. Dat is gebeurd aan de hand van een presentatie en onderlinge discussie. Die presentatie is voor het college gemaakt en zoals gebruikelijk: wat in het college besproken wordt, gaat niet verder dan dat. Dus in antwoord op de motie van mijnheer Simons: het lijkt me gewoon gegeven de verhoudingen die we hebben niet juist om die briefing openbaar te maken. Het is buitengewoon onelegant als ook andere partijen die daar wat presenteren in de beslotenheid van het college, om dan achteraf te zeggen: dat gaan we openbaar maken.

De heer **SIMONS** (lr). Ja, is dit nou het nieuwe leiderschap waar uw partij voor staat? Openbaarheid, macht en tegenmacht. Hoezo kunt u die presentatie niet delen? Heeft het college wat te verbergen?

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). Het college heeft niets te verbergen. U bent ook wethouder geweest. Het college voert beraad in eigen kring en dat is een

besloten beraad. En dat is de algemene lijn sinds jaar en dag. Daar gaan we niet incidenteel van afwijken. Mijn partij, als het dan toch daarom gaat, gaat vooral over de zorgvuldigheid en verantwoording afleggen, het openbaar bestuur. Dit is een groot en risicovol project. Dat heeft de raad al in de vorige periode gezegd. Dat betekent dat het ook onder de regie van de raad gebeurt. Dat betekent dat u heel nauwgezet als raad een position paper hebt opgesteld om precies te formuleren aan welke eisen voldaan zou moeten worden om de toezegging om een gemeentelijke bijdrage te leveren, om die voorwaardelijke besluiten om te zetten in een onvoorwaardelijke. Daarin is ook nog een keer bedongen dat er een toetsing, een externe toetsing, zou plaatsvinden op die position paper. Dat is gebeurd door de raad, door de COR van de raad, die daar de selectie gemaakt heeft welke externe partij dat doet. Dat is Deloitte geworden. Onder regie van uw raad, onder regie van uw raad wordt nu buitengewoon zorgvuldig extern getoetst aan die position paper. Die afronding is nagenoeg klaar. Mijnheer Tak meldde dat dat de komende weken zal gebeuren. En dan komt die naar u toe. Dan is voorzien dat ook het college daar een standpunt over inneemt. Dat zult u als raad willen weten. En de eerste bespreking in de commissie, in MPOF, is voorzien eind van deze maand. Dat lijkt me prima, maar het is aan uw raad en aan de commissie om daar het Stadion en de BVO bij uit te nodigen en als raad te vragen: hoe zit u in de wedstrijd, om het dan maar in voetbaltermen te zeggen.

De heer **SIMONS** (lr). Ja, wethouder, veel woorden, weinig zeggen. De beslotenheid van het college is zelf door het college doorbroken door middel van de tweet van wethouder Wijbenga. Dus doe niet zo kinderachtig en geef gewoon die presentatie die u heeft gezien, dan hebben wij ook weer eens wat nieuwe informatie.

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). Mijnheer Simons, u neemt uzelf niet serieus. Dan neem ik u serieus. Ik begin

respect te krijgen voor het advies van de griffie om het niet te behandelen. Wat u zegt is: dit is een regeling die zo is, er is een voortgangsrapportage elke zes maanden. Die krijgt u in mei. En u gaat hier een beetje wat knipselkranten bij elkaar flansen en zeggen: nu wil ik weten hoe het zit. Dan neemt u uzelf gewoon niet serieus. Dan neemt u echt uzelf niet serieus. Het is een zorgvuldig proces onder regie, onder de kaderstelling die u gegeven heeft als raad. U toetst uw eigen geheel via de COR en met een extern advies. Er loopt een onderzoek van de Rekenkamer, ook een instituut, een hoog college van de stad, dat er nog voor juni komt. En voor de zomer neemt de gemeenteraad een besluit over de position paper. Daar zal ongetwijfeld een belangrijk aspect zijn of aan al die voorwaarden is voldaan en of BVO en Stadion bereid en in staat zijn om ook zelf een aanvraag in te gaan dienen voor dat stadion. En dan wordt daarop besloten. Dat ongeduld dat velen van u hebben, heb ik ook. Ik heb tegelijkertijd begrip voor zowel de situatie van de BVO als van de voetbalclub die door een coronajaar niets aan inkomsten hebben gehad en dat betekent dat dat toch gewoon een tegenvaller is waarmee ze ...hebben. Dat tijdpad kan ook niet veel langer duren dan dat het duurt, omdat zoals gezegd de projectkosten ook doorlopen en betaald moeten worden. Dus een verder uitstel lijkt mij niet waarschijnlijk. Het is ook duidelijk dat er aan een paar voorwaarden zoals u aan de position paper, wij aan de position paper als gemeente Rotterdam, eisen hebben gesteld, dat er ook aan een paar eisen voldaan moet worden: kan het gebouwd worden voor de bouwsom die in de hele businesscase is opgenomen? Dat is op dit moment in onderhandeling tussen de bouwaannemercombinatie en de opdrachtgever om dat uit te werken, zowel in contracten als in de prijs. Daar zal de komende maanden duidelijkheid over zijn. Het eigen vermogen moet op orde zijn om te zeggen: kunnen wij dat aandeel leveren? En het vreemd vermogen moet op orde zijn om dat te kunnen gaan doen. Als dat zo op orde is, dan wordt aan alle voorwaarden

voldaan en kan het gebouwd worden. Of de initiatiefnemers, het Stadion en de club ook zeggen: en alle seinen staan op groen en nu fluiten we ook en gaan we ervoor, dat is uiteindelijk aan die beide initiatiefnemers.

De **VOORZITTER**. Er staan nog twee interrupties op u te wachten wethouder. Als u uw antwoord ietwat compacter maakt, geef ik ze daartoe de gelegenheid. Mijnheer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Ja, wethouder, u heeft gewoon een informatieplicht naar de raad. Dus ik hoop dat mijn collega-raadsleden zich ook niet in dit bos laten sturen door u, want wij stellen helemaal geen onredelijke eisen. Die voortgangsrapportages zijn altijd gedateerd. We hebben nu gewoon actuele informatie. De kranten staan er vol van. De mensen praten erover op straat. En wij moeten het doen met dat we ergens in het voorjaar een keer een voortgangsrapportage gaan bespreken. Dat kan toch gewoon niet? Neemt u uzelf nog wel serieus in uw functie?

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). Ik heb geen vraag gehoord.

De **VOORZITTER**. Hij stelde wel een vraag. Neemt u zichzelf serieus in uw functie? Volgens mij was dat een vraag.

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). Ik neem mezelf nooit al te serieus. Het instituut van wethouder is heel belangrijk, degene die het doet, we zijn allemaal passanten op deze wereld. Dus in die zin. Ik werk heel hard aan dit dossier. Het is ongelooflijk belangrijk, dat zeggen velen van u, voor de stad. Dat vraagt zorgvuldigheid, af en toe heb je de neiging om te zeggen: kan het niet een beetje sneller? Ik ben ervan overtuigd dat alle partijen hun best doen om dit tot een succes te maken. We hebben daar, en dat vind ik de zorgvuldigheid, heel precieze afspraken over gemaakt en die heb ik niet met u gemaakt, of het college niet met u,

maar die heeft u gemaakt en opgelegd aan het college. Wij houden ons daaraan. Dus u kunt in mei een uitgebreide voortgangsrapportage zien. U krijgt van de COR een rapport over de toetsing en de opvattingen van het college daarbij. En u kunt tegemoet zien een rapport van de Rekenkamer waar ik de inhoud niet van ken, maar dat is de verantwoordelijkheid van de Rekenkamer. En op basis daarvan kunt u beslissen, en naar ik begrijp zult u ook willen beslissen, gelet op het tijdsverloop dat er is.

De heer **SIMONS** (lr). Voorzitter, even in ordetijd, want ik heb namelijk wel een vraag gesteld. Ik heb de wethouder gevraagd of hij nog weet dat hij gewoon een informatieplicht heeft naar ons toe, naar de raad toe.

De **VOORZITTER**. Helder. Helder. Wethouder.

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). Ja natuurlijk, artikel 169, de actieve informatieplicht. Maar dan moet er wel informatie zijn. En om dan maar een antwoord te geven: kende u het bod van Van Herk of de BV van Van Herk aan de club? Antwoord: nee. Dat heb ik in de krant gelezen. Ook de vraag van de PVV, wanneer wist u dat? Niet van toepassing. Was dat aanleiding om iets anders te vinden? Niet van toepassing. Wanneer krijgen we wel wat te horen? In de position paper eind april. Dus dat zijn een paar feitelijke vragen die u gesteld heeft.

Mevrouw Verkoelen zegt aan de ene kant: hé, de bezwaarmakers gaan te hard. Misschien een interruptie voorzitter?

De heer **SIMONS** (lr). Ja, die presentatie waar uw collega Wijbenga over heeft getwitterd, stond daar informatie in die wij als raad nog niet hebben wethouder?

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). Dat is redelijk de stand van zaken, de notitie, waarvan onderdelen denk ik in de voortgangsrapportage of in de toetsing van

de position paper en de voortgangsrapportage zullen worden opgenomen.

De **VOORZITTER**. Ik ga naar mijnheer Meeuwissen mijnheer Simons, als u het goed vindt?

De heer **SIMONS** (lr). Ja, toch nog even afrondend.

De **VOORZITTER**. Ja, rond het maar af.

De heer **SIMONS** (lr). Ja, de wethouder begint nu toch in de war te raken, want hij zegt dat de presentatie in de position paper, maar de position paper is al vier jaar geleden gepubliceerd. Dus ik kan hem niet meer volgen, maar goed.

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). In de voortgangsrapportage.

De heer **SIMONS** (lr). Oké. Nee prima. Ik stop even voor dit moment.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja voorzitter, ik schrok er een beetje van dat alles weer in de achterkamertjes van het college gebeurt, dat het allemaal geheimzinnig is. We hebben dat ook met een groot aantal WOB-verzoeken eind vorig jaar gezien, bij het vorige agendaonderwerp. Dat wordt dan in bulk beantwoord, iets wat gewoon eigenlijk helemaal niet mag. Ik zou de wethouder willen vragen, als aanvullende vraag, of hij bijvoorbeeld kan zeggen hoeveel er nu per maand verstookt wordt op dit Feyenoord City, in het geheim, want er worden vast echt tientallen ambtenaren op gezet, peperdure externe consultants, waarschijnlijk allemaal vriendjes van de wethouder, die allemaal geld van de Rotterdammer aan het verstoken zijn, dus ik zou nu graag aan de wethouder willen vragen: hoeveel wordt hier per maand op verstookt, op Feyenoord City? En in detail willen we via schriftelijke vragen nog meer weten hoe dit zit. Ik roep ook alle Rotterdammers op om WOB-verzoeken in te dienen die dan niet bulksgewijs moeten

worden afgehandeld, want alle Rotterdammers willen weten waar het geld naartoe gaat. Naar dit zinloze stadionproject. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Meeuwissen, mag ik het zinnetje 'waarschijnlijk vriendjes van de wethouder' schrappen? Dat is een insinuatie.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Nee voorzitter, dat mag u gewoon laten staan.

De **VOORZITTER**. U wilt dat echt blijvend laten staan. Het is nogal een beschuldiging die u uit hè?

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja. Goed, dan...

De **VOORZITTER**. Ik waarschuw u maar even. Daarom geef ik u het even ter overweging.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ik vind het allemaal nogal schimmig wat hier gebeurt.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Meeuwissen, mijnheer Meeuwissen, ik ga niet met u in debat. Ik zeg alleen dat u iets suggereert in de richting van de wethouder. Dat zou namelijk kunnen inhouden dat er niet integer gedrag aan de orde is. Daar wilde ik u graag voor waarschuwen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja. Goed voorzitter.

De **VOORZITTER**. In uw functie bent u zich ervan bewust dat die bijzin ook die connotatie kan hebben?

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja voorzitter, landelijk zien we ook allerlei achterkamertjesgekonkel. En daar is de PVV gewoon niet gediend en dat wil ik ook gewoon uitspreken.

De **VOORZITTER**. Het zij zo. Ik heb mijn plicht gedaan als uw voorzitter. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja, ik wilde toch even op mijnheer Meeuwissen reageren. Het feit dat een college met elkaar vergadert en dat daarvan niet alles naar de raad wordt gestuurd, dat is zo oud als de weg naar Kralingen en dat geeft ook niet. Er zijn heel veel vergaderingen die mensen overal houden, dat is niet altijd publieke informatie. Dat is op zich niet erg. Maar aan het feit dat dat gebeurt verbindt u onmiddellijk de conclusie dat dat niet door de beugel kan. En dat vind ik echt een verwerpelijke conclusie, want daar heeft u geen enkel bewijs voor. Daar heeft u echt geen enkel bewijs voor. Dus dat wil ik toch even rechtzetten. Het college vergadert, bespreekt dingen met elkaar, dat is altijd al zo. En dat is niet per definitie verkeerd.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja voorzitter, door al dit achterkamertjesgekonkel zal ik daar ook nooit bewijs voor hebben, of er moet op een andere manier openbaarheid komen, door allerlei follow-the-moneydingen of bijvoorbeeld een tv-uitzending van Kassa, maar inderdaad, het is heel lastig om te bewijzen als al deze gelederen gesloten blijven. Dat klopt inderdaad. Dat heeft u juist voorzitter

De **VOORZITTER**. U zit nu in de coulancetijd.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja, maar ik wil hier toch een punt van maken, want ik denk: heel veel wat er in de ambtelijke organisatie gebeurt is gewoon via de WOB opvraagbaar. Dat gaat ook beter worden, want op dat punt ben ik het met u eens, daar kan veel meer openbaarheid betracht worden, maar er zijn ook stukken waarvan we allemaal, volgens alle regels, hebben gezegd: die blijven nog geheim. Nou, dat is niet per definitie het geval: omdat het geheim is dat het dan allemaal niet deugt wat er afgesproken wordt. Dat is het punt dat ik wilde maken. Dat vind ik een kwalijke manier van uw punt maken.

De **VOORZITTER**. U heeft dat goed gezegd mevrouw Zeegers. Mijnheer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Voorzitter, dan zal ik dadelijk even een retweet geven hoe schandalig er door de gemeente Rotterdam met WOB-verzoeken wordt omgegaan. Dan kunt u zien hoe schandalig het is en dan begrijpt u ook waarom ik hier bepaalde uitspraken doe. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER**. Helder, mijnheer Meeuwissen. Wethouder.

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). Ja, dank u wel. Ik was in mijn beantwoording bij mevrouw Verkoelen die aan de ene kant zegt: wat duurt het toch allemaal lang.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Voorzitter, ik vroeg me nog af hoeveel er per maand verstoot wordt aan Feyenoord City op dit moment vanuit de ambtenaren en externe consultants.

De **VOORZITTER**. U had ook aangegeven dat u daar nog schriftelijke vragen over wilde stellen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja, ook, maar ik denk dat de wethouder dat wel weet, of dat 10 miljoen is, of 100 miljoen of 10.000 euro.

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). Nou, u heeft een beetje met moeite met de komma geloof ik ineens. Nee, dat soort bedragen, daar gaat het niet over. Dit vraagt gewoon even wat feitelijk onderzoek van wat Deloitte doet in opdracht van de COR. Dat is iets anders dan wat er rondom de bestemmingsplanprocedure loopt en de mensen die direct bezig zijn met Feyenoord City en de voortgangsrapportage. Als u schriftelijke vragen stelt, zal ik zorgen dat ze snel en adequaat beantwoord worden.

De **VOORZITTER**. Helder mijnheer Meeuwissen?

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Akkoord. Wethouder, u kunt verdergaan.

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). Ja, ik heb de verzuchting van mevrouw Verkoelen gehoord.

De **VOORZITTER**. Voordat u doorgaat, ik zie dat mijnheer Jonker aandacht vraagt.

De heer **JONKER** (sp). Ja, dank u voorzitter. We praten nu al jaren over een bouwsom van, ik dacht, 440 miljoen euro voor dat nieuwe stadion, maar hoeveel bedraagt die bouwsom op dit moment eigenlijk? Stijgt die mee met de oplopende bouwkosten van zeg maar gewone projecten? En in hoeverre wordt die bouwsom geïndexeerd? Ik ben benieuwd naar de reactie van de wethouder. Dank u.

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). Voorzitter, dit lijkt een soort vraag-maar-raak-uurtje te gaan worden. De voortgangsrapportage komt er zoals afgesproken aan. De position paper wordt exact getoetst. Dat gaat buitengewoon zorgvuldig en precies. Dus staat u mij toe dat ik niet nu uit de losse pols alle precieze voorwaarden en indexeringen en de stand van de indexeringen daarin meeneem. Dan zijn we nog een hele tijd bezig. Dus het staat, mijnheer Jonker, in de rapportage die u binnen twee of drie weken krijgt en de andere binnen vier à weken, namelijk de voortgangsrapportage. Dus daar kunt u het treffen. En als u zegt: ik heb nog vragen of andere vragen, stelt u ze schriftelijk en dan krijgt u daar uiteraard antwoord op.

Mevrouw Verkoelen, ja ik deel dat u zegt van: aan de ene kant zegt u: hé, er zijn mensen naar de Raad van State, daar zal wethouder Kurvers zo wat over zeggen, want de gemeente loopt te hard en aan de andere kant zegt u: wanneer stoppen we ermee, want het schiet niet op. Ik wijs u er ook op dat als u zegt: stop ermee en ga woningen bouwen, uw raad heeft een Masterplan vastgesteld, een

bestemmingsplan en als u iets heel anders wilt gaan bouwen dan wat daarin staat dan zal dat eerder vertragend dan versnellend zijn, maar wethouder Kurvers zal daar ongetwijfeld een veel preciezer antwoord op geven. Een andere verzuchting was: ga nou werken aan een station en ga werken aan een oeververbinding. Dat doet dit college buitengewoon intensief. De burgemeester en wethouder Bokhove werken zowel in het Groeifonds als in de regio aan wat dan in de wandelgangen de Oude Lijn heet, dus zeg maar stoptreinen en daarmee een permanent stadion, wat nu zeg maar alleen evenementen en wedstrijden-

De **VOORZITTER**. Wethouder, we gaan u zo meteen weer binnenhalen. Wethouder, u heeft een storing in uw headset. Even eruit halen en er weer opnieuw in steken. De IBM-methode toepassen. Even in de chat zetten.

Ik weet niet of wethouder Kurvers meeluistert? Dan stel ik voor dat hij nu de vragen die aan hem gesteld zijn gaat beantwoorden. Dan kunnen wij ondertussen wethouder Van Gils vanaf enige afstand met telematica-adviezen dienen om zijn spulletjes in orde te krijgen. Wethouder Kurvers.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Ja, dank u wel. We kunnen de tijd goed gebruiken. Aan mij waren de vragen meer gericht op het planologische spoor. Een enkele vraag over de woningbouwimpuls en de oude Kuip. Die zal ik voor mijn rekening nemen.

De **VOORZITTER**. Wethouder, u bent wel ietsje zacht. Misschien kunt u uw microfoon iets dichterbij houden of iets harder praten?

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Is het zo beter?

De **VOORZITTER**. Ietsje. Iets harder praten als u wilt.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Iets harder praten. Dan ga ik dat doen. Wij hebben een heel duidelijke afspraak recent met uw raad gemaakt in de position paper. Dat is vervolgens uitgewerkt in een Masterplan en dat Masterplan is weer doorvertaald naar een bestemmingsplan. Dat bestemmingsplan biedt een planologisch kader en maakt het mogelijk welke activiteiten waar in de ruimte en de ruimtelijke ordening plaats kunnen gaan vinden. Dat heeft een heel uitgebreid en normaal proces doorlopen met een vooroverleg, met inspraak, met zienswijzen en uiteindelijk natuurlijk ook de COR en behandeling in uw raad. Ik denk dat dat goed is om aan vast te houden. Dus ook de zienswijzen van partijen hebben daar al een plek gekregen.

Dan komen we op de vraag van mevrouw Verkoelen en wethouder Van Gils had het al over de tegenstellingen in uw bijdrage, want aan de ene kant zegt u: schiet eens op, en aan de andere kant zegt u: kunnen we niet stoppen? Ja, maar als we stoppen, schiet ik niet op. Dus wat dat betreft gaan wij ook gewoon door en toen hebben we ook besproken met elkaar dat het bestemmingsplan realistisch genoeg moet zijn, dus haalbaar genoeg. Dat betekent niet dat alles daarbinnen helemaal 100 procent gegarandeerd en gefinancierd moet zijn. Met andere woorden: het bestemmingsplan deugt en kan, want maakt dingen ruimtelijk mogelijk. De onderliggende onderzoeken liggen daar. Er is een stichting mee bezig die 100 procent gefinancierd. Dus we hebben voldoende zicht op de realisatie van het bestemmingsplan.

Ik heb kennis kunnen nemen, tenminste we hebben inmiddels binnen gehad, de bezwaren die door een aantal partijen zijn gemaakt. Die zijn eind maart binnengekomen, dus begin april hebben we die nog in studie. Daar zal de Raad van State natuurlijk ook een uitspraak over doen. Dus ik wil daar nu ook niet op vooruitlopen. Dat kan ik niet. Ik heb daar nu ook geen oordeel over. Laat dat vooral ook

door de rechter beslecht worden. Wel wil ik aangeven dat wat betreft Evides, want dat werd aangehaakt in dat artikel in Vers Beton, als u doorleest in dat artikel ziet u ook dat Evides eigenlijk aangeeft in goed overleg te zijn met de gemeente om de puntjes op de i te zetten. Wij proberen natuurlijk ook zo veel mogelijk met partijen in goed overleg te zijn.

Als het dan gaat over de woningbouwimpuls, waar mijnheer Simons naar vroeg: wat is er nodig voor de tweede en derde tranche? Nou eigenlijk helemaal niks, want die gaan we niet aanvragen voor Feyenoord City. Wij hebben in de tweede tranche de Codrico-locatie aangevraagd. Die is helaas afgewezen. Die zullen wij onder andere, en hopelijk ook met een aantal anderen, nu op nieuwe plekken opnieuw gaan aanvragen voor de volgende tranches. Dat betekent dat het echt gaat om nieuwe locaties. Dus hier is de woningbouwimpuls toegekend. Die is gehonoreerd. Wij hebben 21 miljoen euro binnen. Daar zijn we dankbaar voor. Nu is alle aandacht gericht op de realisatie. Dat is ook de reden dat we in de voortgangsrapportage, ook op verzoek van uw raad, de bouwlocaties opnemen, zodat u ook heel goed kunt volgen welke locaties als eerste aan snee zijn en op welke locaties echt die huizen gebouwd kunnen gaan worden waar iedereen om staat te springen. De eerste zou zijn dit jaar, dit najaar, Parkstad-Zuid, waar een paal in de grond gaat. Dus dat is volgens mij goed nieuws. Maar daarover rapporteren we ook steeds via die voortgangsrapportages.

Dan de oude Kuip, het juweel. Ook daar volgen we gewoon de stappen die uw raad eigenlijk heeft opgedragen. Er is nu klaar, of bijna klaar, een historisch onderzoek, van SteenhuisMeurs. Die heeft gekeken naar de monumentale waarde van het stadion en de geschiedenis, want dat vormt de basis voor een goede omgang en om het stadion ook een nieuwe toekomst te geven. Daar wordt nu een haalbaarheidsstudie naar gedaan en gemaakt. Zodra we daar meer informatie

over hebben, komt dat ook naar u toe. Dat hebben we ook vorige keer beloofd. Dat moment zal dus ook zijn bij de voortgangsrapportage in mei. Dan krijgt u de meest actuele stand van zaken daarbij. Dat waren de vragen op mijn terrein voorzitter.

De **VOORZITTER**. Dank u. Ik check even of wethouder Van Gils inmiddels online is. Ik check eerst even of de wethouder online is. Dan heb ik eerst een punt van orde van mijnheer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Ja, want ik heb twee vragen gesteld. De wethouder heeft al die bezwaarschriften al gelezen. Ik heb ze ook gelezen, maar dat doet er niet toe. Ik heb straks gevraagd: is het nou niet gewoon het gevolg van dat wij afgeweken zijn van de route van de position paper, dus waar we eerst eigenlijk de financiering zouden rond hebben en daarna het bestemmingsplan, dat we daarvan afgeweken zijn, en dat nu die bedrijven zeggen: ja, er wordt van alles aan ons gevraagd, maar de financiering is niet rond en Feyenoord heeft zelf nog niet besloten of ze wel een nieuw stadion willen. Dat is toch de kern van die bezwaren? Dat was één vraag van mij. De tweede vraag was naar aanleiding van het artikel in het AD, dat Van Herk natuurlijk een hele cruciale positie in dat gebied heeft. Wat betekent het nou als Van Herk zegt: joh, ik ga nergens aan meewerken? Wat betekent dat voor de ontwikkelingen in dat gebied? Dat zijn twee concrete vragen die ik heb gesteld. Dus daarvan hoop ik dat de wethouder daar nog antwoord op kan geven.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Ja, dank u wel. Die discussie hebben het ook gehad bij de vaststelling van het bestemmingsplan. Uw raad wil zekerheden hebben, planologische zekerheden voor als het stadion er komt. Dus het in dat geval ook logisch dat er een bestemmingsplan komt. Dat is goed onderbouwd. Dat is goed onderzocht. Dat past ook in dat spoorboekje. Andersom is het denk ik wel

waar dat door het vaststellen van het bestemmingsplan door uw raad dat ook een helder signaal is geweest naar de buitenwereld, weer een stap in de realisatie dichterbij is gekomen. Dat kan natuurlijk ook weer financiers over de streep trekken. Dus zolang als ik wethouder ben, is dit de volgorde die we aanhouden. Als u het heeft over de positie van Van Herk dan heeft hij natuurlijk naast het stadion ook een grondpositie. Hij is ook een van de bezwaarmakers. We zijn met hem ook in overleg. Als zijn beroep het niet haalt, dus als de gemeente in het gelijk wordt gesteld, laat ik het zo zeggen, dan zijn we al in overleg met hem om te kijken wat hijzelf bijvoorbeeld kan doen in de realisatie. Dus dat zijn eigenlijk twee sporen die lopen.

De heer **SIMONS** (lr). Voorzitter, mag ik nog één aanvullende vraag stellen?

De **VOORZITTER**. Ja.

De heer **SIMONS** (lr). Ik stel hem aan de wethouder, dus dat hoeft niet meer in ordetijd. Als Feyenoord BVO nou gewoon voor de zomer zegt: nou, joh, weet je, coronatijd, een slechte tijd, wij gaan over een halfjaar pas een besluit nemen, wat gaat u daar dan mee doen?

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Ja, dat is nu niet aan de orde. Dus ik wil daar dan ook niet op vooruitlopen. Er loopt gewoon een spoorboekje waarbij op dit moment de besluitvorming en de besprekingen met uw raad zijn voorzien, voor de zomer. Wethouder heeft net, vlak voor hij uitviel, ook betoogd dat uw raad, uw COR, met Deloitte in de hand nu die position paper ook doorakkert. Laten we die resultaten afwachten en dan de bespreking ook hebben met elkaar. Dan zien we ook waar we staan.

De heer **SIMONS** (lr). Dus dat is, als ik het goed begrijp, wethouder, een natuurlijk moment voor de zomer, als we al die informatie hebben verwerkt en hebben gesproken met elkaar, dat we ook van Feyenoord mogen verwachten dat ze een

besluit nemen? Of ze wel of niet een nieuw stadion willen, want dat weten ze nog niet.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Dat is dan weer een vraag aan wethouder Van Gils. Ik heb net gezegd in welk spoorboekje we in elk geval zitten om de position paper te toetsen in opdracht van uw raad. Daar wordt nu aan gewerkt.

De **VOORZITTER**. Verder akkoord? Dan gaan we naar wethouder Van Gils.

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). Voorzitter. Dank. Mijn koptelefoon liet me in de steek met het geluid. Ik hoop dat ik nu wel te horen ben.

De **VOORZITTER**. Ja, u bent nu heel goed te horen.

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). Ja, wat volgens mij net wethouder Kurvers zei, de planning is dat de position paper voor de zomer door uw raad gedaan wordt. Dat is er duidelijkheid over de gemeentelijke bijdrage en condities om het te doen. Voorzien is ook in de zomer duidelijkheid over de bouwsom en het bouwcontract. En de FID, dat zal voor vele partijen, de stadionfinanciering, het bewijs zijn dat het stadion ook gebouwd kan worden. Dat zal zijn zodra de Raad van State uitspraak heeft gedaan en het bestemmingsplan onherroepelijk is. Dus dat is het finale moment dit najaar om het te gaan doen. Maar wij hopen en verwachten dat er eerder duidelijkheid zal zijn. Of het wel of niet gaan doen]. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Was u klaar verder wethouder?

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). Ja.

De **VOORZITTER**. Ik kijk nog even naar de raad, of er nog ergens een vraag was blijven liggen. Mevrouw Verkoelen. Mijnheer Van Zevenbergen eerst ja, excuses. Mijnheer Van Zevenbergen

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Prima hoor voorzitter. Ja, ik had nog een ordepuntje. Ik ergerde me daarnet een beetje aan de beantwoording van wethouder Van Gils. Mijn collega Jonker stelde een vraag en toen antwoordde de wethouder: nou lijkt het wel een vragenuurtje te worden. Weet je wat. Ja, maar zo werkt het niet. Of de wethouder zegt: sorry, ik heb ook niet alles paraat en ik geef u een antwoord. En dan stuur ik dat op. Maar het is natuurlijk niet zo dat je kan zeggen: weet je wat, stuurt u maar schriftelijke vragen. Ik heb mij daar een beetje aan geërgerd. Ik sta niet zo snel op mijn strepen. Maar zo werkt het niet voorzitter.

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). Ja, dan heb ik me misschien iets te onzorgvuldig uitgedrukt mijnheer Van Zevenbergen. In de voortgangsrapportage staat ook de financiële voortgang en staan al die gegevens waar denk ik mijnheer Jonkers vragen over gesteld zijn. Hij vindt daar de beantwoording. Mocht dat onverhoopt niet zo zijn, gaarne bereid om die alsnog te beantwoorden. Dat kan ook met een mailtje om dat zo te doen. Dus ik dacht te zeggen: u krijgt antwoord via de rapportages die bijna naar u onderweg zijn. Mocht er dan nog wat overblijven dan beantwoord ik ze met liefde en graag. Dat hoeft niet per se in de vorm van schriftelijke raadvragen, dat kan ook met een mail.

De **VOORZITTER**. Kunt u, mijnheer Van Zevenbergen, laten weten of u tevreden bent? Mijnheer Zevenbergen, ik zie u niet meer? Oké, dan gaan we naar mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Ja, dank u voorzitter. Voorzitter, ik had al eerder een interruptie. Dus heb ik er nu twee. Naar wethouder Kurvers. De omgekeerde wereld. Wat mij enorm stoort, is dat u steeds zegt dat wij het bestemmingsplan akkoord hebben bevonden, vastgesteld hebben. Allemaal flauwekul. Dat heeft 50Plus pertinent niet gedaan, precies om de reden die uzelf aanhaalt. Het

Masterplan is akkoord indien de financiering rond is en pas dan ga je naar een bestemmingsplan. U heeft het allemaal naar voren getrokken en nu legt u het terug bij de raad. Ja, jullie hebben het bestemmingsplan vastgesteld. Ja, ik vind het de omgekeerde weg en ik erger me er enorm aan dat we keer op keer op deze manier bejegend worden. Dan terug met het bestemmingsplan, eerst het Masterplan akkoord bevinden. Dan gaan we de zaken omdraaien en dan gaan we het goed doen. Dat is dus niet juist. Dat is mijn eerste interruptie. En ik vind het erg vervelend dat steeds gezegd wordt: spoorboekje. Het spoorboekje wordt namelijk niet gevolgd. Dat heb ik u de laatste keer gezegd en ik wil het nog wel een keer opnieuw naar voren halen, op pagina 9. Ik zie het zo voor me. Ik kan het dromen ondertussen. In dat balkje staat dat het niet juist is. De tweede interruptie: wethouder Van Gils zegt: voor de zomer moet Feyenoord een besluit nemen conform de position paper en vervolgens begint u een heel verhaal te vertellen en dan gaan we in de zomer van alles doen en dan komen we in het najaar terug, september, en dan gaan we nog eens even kijken. Gaan we nu de zaken voor de zomer met Feyenoord bepalen ja of nee? Gaan we nu vragen aan Feyenoord: gaat u nu wel of niet een nieuw stadion betalen? Gaat u dat kunnen, ja of nee? Of gaan we hier alweer een voorschot krijgen op een uitloop naar september voordat we weer verder kunnen? Het lijkt me dat we deze zomer de keuze moeten gaan maken. Ik hoor het al mijn andere collega-raadsleden ook zeggen. We hebben haast. We hebben druk. En het wordt nu dus ondertussen tijd om te zeggen tegen Feyenoord: kunt u het betalen? Gaat u een nieuw stadion kunnen bouwen, ja of nee? Dat is voor de zomer zegt u. Dan moet Feyenoord een besluit nemen. Ik stel voor dat we dat dan ook maar vasthouden en niet wat u nu doet: alweer bij dit verhaal een voorschot nemen naar september. Dat is niet relevant. Eerst maar eens het besluit nemen.

De **VOORZITTER**. U zit ruim een minuut in de coulancetijd, mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Dank u wel. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Ik wilde het toch even memoreren. Wethouder.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Ja hoor, dank u wel. U heeft gelijk voorzitter. U heeft helemaal gelijk.

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). Zoals altijd in dit soort complexe projecten moet zeg maar de bereidheid en het conditioneel ja zeggen eerder duidelijk zijn, maar die condities zullen pas in het najaar bekend zijn als er definitieve duidelijkheid over het bestemmingsplan is, daarmee ook duidelijk is dat er een vergunning verleend kan worden. Dan is er pas definitieve duidelijkheid over de financiering. Dat zal ook voor ons als gemeente, dus voor uw raad, conditioneel zijn. Wij zijn bereid als dat de keuze zou zijn, er wordt voldaan aan de eisen van de position paper, dan nog zal dat niet ongeclausuleerd zijn, want dat betekent dan ook dat er een onherroepelijke aanvraag gedaan moet worden en die financiering ook daadwerkelijk rond moet zijn. Dus dat betekent, zoals wel vaker, dat je je FID, het definitieve besluit tot een go, definitief is als alle contracten getekend zijn. Dat zal in het najaar zijn, maar wat ik u al zei: naar verwachting is er eerder conditioneel duidelijkheid, dat de partijen zich uitgesproken hebben en dat die voorwaarden alleen in de tijd nog zitten om opgelost te worden. In de voortgangsrapportage en in de toetsing van de position paper zult u daar veel preciezer antwoord op krijgen mevrouw Verkoelen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen wil u graag een vraag stellen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Sorry voorzitter, het laatste woord verstond ik niet helemaal voorzitter.

De **VOORZITTER**. Wethouder, wilt u even terugspoelen?

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). In de position paper en?

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). In de toetsing van de position paper door Deloitte. En uw collega's die in de COR zitten. Dan zal precies ingegaan worden op de voorwaarden van het gemeentebesluit dat genomen moet worden. Daar staat exact in hoe het in elkaar steekt.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). En dat betekent toch niet het najaar wethouder? Dat betekent toch dat we nu voor juni al de keuze kunnen gaan maken?

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). Ja, u kunt wel de keuze maken, en dat staat ook zo gepland, alleen die keuze betekent niet dat wij een bedrag gaan overmaken en een contract gaan tekenen, want dan moeten die andere voorwaarden aan de kant van de BVO en het Stadion en het onherroepelijke bestemmingsplan ook rond zijn. En daar gaat gewoon wat tijd overheen. Dat wil niet zeggen dat op enig moment we ineens zeggen: nou, toch maar niet. In die zin is er wel commitment, maar is er nog geen definitief besluit. De precisie daarvan vindt u terug.

De **VOORZITTER**. Ik ga naar mijnheer Simons.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Maar toch wel conform de position paper? Daarin hebben we het heel hard gezegd.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen, ik zou het hierbij laten nu. Ik ga naar mijnheer Simons.

De heer **SIMONS** (Iv). Voorzitter, van de orde, want ik ga even een vraag herhalen die ik heb gesteld over het beroepschrift van Evides. Over punt 13. Dat heb ik ook deels voorgelezen. Dat zal ik nog maar een keer doen. Tot slot wijst Evides erop dat

vanwege het ontbreken van veel stukken, waaronder de constructietekeningen het voor Evides niet mogelijk is om na te gaan of haar belangen ten aanzien van de transportleidingen in het ontwerp daadwerkelijk zijn geborgd, zoals is overeengekomen met de projectorganisatie van Feyenoord City. Ik heb dat straks ook voorgelezen, uit het bezwaarschrift. Mijn vraag is: hoe is dit toch in godsnaam mogelijk? We zijn er al jaren mee bezig. Kijk, dit heeft niks te maken wat dan ook, maar dit werk had al tien keer gedaan kunnen worden, want het stadion had er al moeten staan. Waarom is dit niet gebeurd? Deze vraag heb ik net gesteld. Dat vind ik nog wel even belangrijk om daar antwoord op te krijgen.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Die vraag is voor mij, voorzitter.

De **VOORZITTER**. Oké. Wethouder Kurvers.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Er lag ook nog een vraag van mevrouw Verkoelen, want die sprak mij aan.

De **VOORZITTER**. U bent zacht, wethouder.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Mevrouw Verkoelen sprak mij aan op de volgorde en sinds ik wethouder ben is dit de volgorde waarin we werken. Dat is ook in de tweede of eerste voortgangsrapportage naar de position paper zo gemeld. En als mevrouw Verkoelen zich aangesproken voelt als ik zeg: uw raad heeft het bestemmingsplan vastgesteld, ik weet dat uw fractie een andere mening was toegedaan, maar het is wel degelijk zo dat het bestemmingsplan is vastgesteld door uw raad, bij meerderheid van stemmen. Dat is nou eenmaal een fact of life. Ik wil toch ook nog wel een keer benadrukken dat ik echt geen andere gebiedsontwikkeling ken waarbij zo gedegen de governance en de positie van uw raad is geborgd, met heel heldere criteria aan de voorkant, een toetsing door

uw raad en de COR tussentijds op die position paper en hele duidelijke afspraken over de voortgang en wanneer we die bespreken hoe de rapportages eruit moeten zien.

De vraag van mijnheer Simons over de Raad van State. Ja, ik deel uw beeld niet. Ik heb u eerder gezegd: ja, ik kan hier niet alle individuele bezwaren die zijn ingediend gaan bespreken. Ik weet wel, en dat blijkt ook wel uit het citaat dat in Vers Beton gegeven wordt, dat we in goed overleg zijn met Evides. Mijn beeld is dat we het op hoofdlijnen eigenlijk met elkaar eens zijn. Ze zeggen zelf ook: het gaat om de puntjes op de i. Daar zou ik het voor nu bij willen laten, want verder is het ook onder de rechter.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mijnheer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Voorzitter, volgens mij heeft de wethouder geen antwoord op mijn vraag gegeven, want hij heeft het over Vers Beton, maar ik heb gewoon even geciteerd uit het beroepschrift van Evides, dat bij de Raad van State ligt. Ik heb daar punt 13 geciteerd. Dat ga ik niet nog een keer doen, maar daar staat gewoon klip en klaar dat het als gevolg van het ontbreken van veel stukken, zoals afgesproken is met de projectorganisatie Feyenoord City ze niet verder kunnen. Dus ja, dat is toch een hele concrete vraag. Ik stel hem gewoon aan de wethouder. Daar kan hij toch gewoon op antwoorden? Hij weet toch hoe het zit? Ik vraag me af: hoe kan dat nou? Dat had toch al twee jaar geleden in orde moeten zijn? Hoe kan het zo zijn dat ze nog geen stukken hebben gehad van de projectorganisatie, zodat ze gewoon in technische zin niet verder kunnen? Dat staat in punt 13. U heeft die stukken ook. U kunt het zo lezen. Bezwaarschrift Evides, gericht aan de Raad van State. Punt 13. Dus dat is mijn vraag, wethouder. Hoe kan dat?

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Ja, en ik kan u daar gewoon niet meer over

vertellen dan ik net gedaan heb. Ik kan er hoogstens nog navraag over doen bij het Stadion, naar hoe zij deze lezing doen en daar bij de voortgangsrapportage op terugkomen, maar ik kan u niet meer informatie geven dan net.

De heer **SIMONS** (lr). Voorzitter, ik moet gewoon constateren dat ik gewoon een hele duidelijke vraag stel, die Evides stelt in zijn bezwaarschrift, en aan de projectorganisatie van Feyenoord City. Weet u, wethouder, wethouders, jullie weten hopelijk toch nog gewoon wat er allemaal speelt? U zegt net tegen ons: eind maart heb ik die bezwaarschriften gekregen. Die heeft u allang besproken in uw staf. Ik stel gewoon een vraag. Ik lees hem voor. Ik wil het wel aan u appen, het bezwaarschrift, dan kunt u het zelf nog even nakijken. Mijn vraag is gewoon heel concreet: hoe kan het nou zijn dat het technisch op orde is? Dat er gewoon nog geen berekeningen zijn, geen stukken zijn, dat ze niet weten of die leidingen daar kunnen blijven liggen, want dat is wat er staat. Daar weet u toch wel iets van af? U heeft gewoon elke twee of drie weken overleg hierover. Dus ik kan me niet voorstellen dat u dat niet weet. Echt, wethouder, ik heb u hoog zitten.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Kijk, dat laatste vind ik fijn om te horen. Dank u wel daarvoor. Nee, maar goed, voor de goede orde, we zitten ook in een proces naar de Raad van State. Dit is een stellingname in een juridisch proces door het leidingbedrijf Evides, die daarin natuurlijk ook hun belangen willen behartigen. Dit heeft ook alles te maken met het ontwerp van het stadion, wat natuurlijk ook in de laatste fase gefinetuned wordt. Dus wat ik voor u kan doen, is die navraag doen bij het stadion. Maar iets wat ik niet weet, kan ik ook niet vertellen. Dat is wat ik u probeer duidelijk te maken. Ik wil ook niet treden in een proces dat richting de Raad van State gaat.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Simons tot slot.

De heer **SIMONS** (lr). Ja, dank u wethouder voor deze toezegging. Maar u laat mij toch wel een beetje in verwarring achter, want dit raadslid weet op dit punt al meer dan de wethouder. Ik weet niet of dat nou een goed of een slecht teken is, maar goed, dat laat ik maar in het midden. In elk geval: dank u wel voor uw toezegging. We gaan het met belangstelling lezen. En dan wou ik nog een afrondende opmerking maken in het debat, voorzitter. Dan kan gewoon in spreektijd. Ik ben toch een beetje teleurgesteld door het eigenlijk niet beantwoorden van veel vragen, met name door wethouder Van Gils. Kijk, ik ga niet smeken naar de andere raadsleden, maar ik heb twee moties ingediend waarin we gewoon verzoeken om informatie. Macht, tegenmacht. Transparantie. Nieuw leiderschap. Laten we daar in Rotterdam het goede voorbeeld geven. Dank u.

De **VOORZITTER**. Helder. Mevrouw Verkoelen, het kan alleen nog van de orde hè?

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Ja, ik zit een beetje met een probleem voorzitter. Daarom wilde ik graag een punt van orde. Het overkomt mij keer op keer met wethouder Kurvers, die altijd, elke keer welles-nietesspelletjes heeft, van: u heeft met uw raad vastgesteld dit en dat en zus en zo. En dat terwijl er elke keer, ook bij het bestemmingsplan, enorm veel voorwaarden door alles en iedereen gesteld zijn. Dat stoort mij enorm. Ik weet nu niet goed hoe ik het moet oplossen, want ik heb het nu natuurlijk niet allemaal bij de hand. Dus ik wil daar graag op terugkomen in een later stadium. Dan ga ik letterlijk, letterlijk die raadsstukken naluisteren en het letterlijk aan de wethouder voorspiegelen, want het is niet alleen 50plus geweest, alle partijen zeiden: het is de omgekeerde weg, maar we doen het omwille van de gang van zaken. En het is erg storend om dan vervolgens continu om de oren te krijgen wat de wethouder met zijn verzoek aan ons teruggeeft, zoals nu met het bestemmingsplan. Dat vind ik echt een hele vervelende manier van met

elkaar communiceren. Ja, zo gaan we keer op keer die trechter in, wat ik echt storend vind. Het was echt tot en met de VVD aan toe. Die zeiden: laten we u helpen, want dat was de boodschap, door met het bestemmingsplan door te gaan en niet andersom. Dus mijn vragen zijn zeer relevant als je op een gegeven moment stelt: het klopt niet, het Masterplan is niet rond, de financiering is niet rond, we hebben toch het bestemmingsplan gedaan. Ja, en ik vraag me dus af hoe ik dat moet aanpakken.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen, een punt van orde is naar zijn aard een korte opmerking. U heeft aangegeven dat u daar op een later moment op terug wilt komen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Ja, kan dat? Want dan ga ik het opnieuw agenderen met wel de juiste informatie.

De **VOORZITTER**. Er is altijd nog een ander moment als u dat wilt.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Dan doe ik dat.

De **VOORZITTER**. U kunt natuurlijk altijd een beraadslaging aanvragen. Dus dat heeft u helemaal zelf in de hand.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Oké, dan kom ik daarop terug.

De **VOORZITTER**. Dan moet u wel zorgen voor een meerderheid in de raad. Dan kan het. Dan ga ik naar mevrouw Zeegers, ook in de coulancetijd.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ik had een veegvraag. Ik had de wethouder gevraagd: we zien dat er veel vragen spelen van allerlei uitvoerende kwesties, financiële kwesties, is er een moment waarop we daar op korte termijn informatie over kunnen krijgen en we daarop kunnen doorvragen, wat meer dan nu? Ik heb een beetje begrepen dat er een technische sessie komt, eind april, maar mijn vraag is

dus: klopt dat? Eind april een technische sessie, maar dat dat afhankelijk is van het rapport van Deloitte. Maar in ieder geval om en nabij die datum zou dat dan de bedoeling zijn. Ik zou graag horen van de wethouder: klopt het dat er dan zo'n moment komt waarop we in de volle breedte onze vragen kunnen stellen in een technische sessie?

De **VOORZITTER**. Ik vrees, mevrouw Zeegers, dat dit het is voor vandaag. Dan gaan we naar wethouder Van Gils. Of was dit voor wethouder Kurvers? Wie van u?

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). Ik denk dat ik die kan beantwoorden. De rapportage van Deloitte, die onder regie van de COR is, wordt toegelicht in een technische sessie. Daar staan alle onderdelen van de position paper in. Die vragen kunt u stellen aan de leden van de COR die dat proces namens u hebben gedaan en aan de auteurs van het stuk van Deloitte. Als u er prijs op stelt dat daar ook nog andere vragen aan de orde zouden kunnen komen dan gaarne daartoe bereid. Maar dat moet dan even denk ik binnen het verband met de voorzitter van de commissie MPOF besproken worden en met de voorzitter van de COR-commissie.

De **VOORZITTER**. Ik heb het gevoel dat we dit punt nu wel voldoende hebben besproken. Ik check het nog even. Mevrouw Eskes?

De heer **SIMONS** (lr). Ik weet niet waarom ik in beeld kom hoor.

De **VOORZITTER**. Nee, wij kijken graag naar u. Maar ik had graag mevrouw Eskes willen hebben, omdat zij een vraag heeft.

De heer **SIMONS** (lr). Dat was even schrikken hè. Ik hoop dat dit niet in mijn spreektijd is, want mijn collega's willen ook nog wat zeggen.

De **VOORZITTER**. Uw spreektijd staat stil.

De heer **SIMONS** (lr). Mooi. Nou, dan kan ik nog wel een vraagje stellen aan de wethouders. Nee hoor, ik ga er wel uit.

De **VOORZITTER**. Dat lukt niet. Nog even een momentje wachten. Mevrouw Eskes, wilt u uitloggen en opnieuw inloggen? Wellicht dat dat helpt. Ik ga ervan uit dat u een vraag heeft of wilt spreken, dus ik laat dat niet zomaar passeren. Het gaat over zegt mevrouw Eskes. Dan sluit ik de beraadslagingen op dit punt af. Ik dank u zeer.

17.2 Tweeminutendebat over 'Een veilig Levenspad', aangevraagd door de leden Postma en Van Drunen

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar agendapunt 17.2. Ik check of wethouder Bokhove online is. Ik begin met mijnheer Postma.

De heer **POSTMA** (gl). Dank u wel voorzitter. Ja, op dit moment van de avond een leuk, luchtig en een heel concreet onderwerp, namelijk, voorzitter, het Levenspad op Rotterdam-Zuid. Dat is namelijk niet zomaar een pad. Het is gelegen in het groen, langs de fundamenteën van de oude havenspoorlijn. Het is een pad vol verhalen en herinneringen. Een pad met meer dan vijfhonderd bomen die zijn geadopteerd door bewoners en maatschappelijke organisaties ter herinnering aan een dierbare of een bijzondere gebeurtenis. Om de paar meter vind je bordjes, bloemen en namen op de weg. Het 6,5 kilometer lange Levenspad is een geliefde plek voor heel veel bewoners van Charlois en IJsselmonde op zoek naar rust en reflectie. En voorzitter, bij mijn weten het enige pad in Rotterdam, ik hoor graag als er nog meer zijn, met een eigen vrienden-van-vereniging. Geen pad dus, voorzitter, waar op grond van een technisch verkeersbesluit bromfietsen moeten worden toegelaten, want, voorzitter, er worden in onze mooie stad heel veel verkeersbesluiten genomen. En verreweg de meeste van die besluiten zijn uitstekend, maar soms schiet er eentje

doorheen die niet goed uitpakt. Het is begrijpelijk dat de Vereniging Vrienden van het Levenspad, de Fietzersbond en omwonenden over dit besluit zeggen: doe het niet. Die bromfietsen zorgen voor onveilige situaties en verstoren de rust op het Levenspad. En daarom, voorzitter, de oproep van GroenLinks en een groot aantal andere partijen in deze raad in de vorm van een motie om zo snel mogelijk en uiterlijk na afloop van de voorgestelde evaluatieperiode van zes maanden het verkeersbesluit te wijzigen, geen bromfietsen meer toe te staan en daarmee het unieke karakter van het Levenspad te behouden.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Postma heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Een veilig Levenspad

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 8 april 2021, ter bespreking van 'Een veilig Levenspad'; Constatende dat:

- het 6,5 kilometer lange Levenspad op Rotterdam-Zuid een geliefde plek is voor wandelaars en fietsers;
- het college van B&W ondanks protesten van onder andere de Vereniging Vrienden van het Levenspad en de Fietzersbond heeft besloten bromfietsen op het pad toe te staan;

Overwegende dat:

- het toelaten van bromfietsen leidt tot onveilige situaties, de rust verstoort die passend is bij het Levenspad en op gespannen voet staat met collegebeleid om fietsen en wandelen te stimuleren;
- het verkeersbesluit reeds is ingevoerd en zes maanden na de invoering wordt geëvalueerd;

Verzoekt het college:

- het besluit om bromfietsen op het Levenspad toe te staan na de evaluatieperiode te wijzigen;
- in de toekomst alleen bromfietsen op het Levenspad toe te staan als belanghebbenden zoals de Vrienden van het Levenspad, de Fietzersbond en omwonenden dit willen;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. J.P. Postma, B. van Drunen, D.A. van Groningen, D.P.A. Tak, R.C.G. Segers-Hoogendoorn, R.T.J. van der Velden en I. van Wifferen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Ik dank u zeer. Mijnheer Van Drunen.

De heer **VAN DRUNEN** (lr). Ja, dank u wel voorzitter. Voorzitter, een geveleugeld Amerikaans spreekwoord luidt: If it ain't broke, don't try to fix it. Op z'n Rotterdams kunnen we dat vertalen naar: als er niks mis mee is, blijf er dan met je poten van af. En voorzitter, met het Havenspoorpad is niks mis. Het is een fietspad in een mooie, groene omgeving waar ook graag gewandeld wordt. Het besluit om hier dan opeens bromfietzers toe te staan, is voor Leefbaar Rotterdam onbegrijpelijk. Voorzitter, waarom maken we het elkaar hier zo moeilijk? Het betreft hier niet een weggetje van vijftig meter waar even iets moet worden vastgelegd om alles formeel weer kloppend te krijgen. Nee, het betreft hier een fiets- en wandelpad met een hele bijzonder status. Op het Havenspoorpad bevindt zich namelijk het Levenspad met een zeer actieve vereniging die zich inzet op het toezicht en het onderhoud. Waarom is de wethouder niet met deze vereniging in overleg getreden, voordat het besluit is genomen? Waarom moeten we achteraf hier een debat over voeren terwijl de gemeente hier gewoon eventjes zijn werk had moeten doen? Namelijk het nemen van een besluit zodra er draagvlak voor is. En niet vanachter een anoniem bureautje even ergens een stempel op zetten en afwachten wat vervolgens de reactie is. Om die reden ben ik ook heel blij dat ik behalve mijn eigen handtekening ook die van vele anderen mag zien op de motie van mijnheer Postma, die oproept om op termijn alsnog partijen zoals de Vrienden van het Levenspad erbij te betrekken, over het verloop van dit besluit. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja, dank u voorzitter. Veel is al gezegd vanavond. Het Levenspad is een heel bijzonder pad. Een pad waar herinneringen aan een dierbare of een bijzondere gebeurtenis levend gehouden worden. En het is een hele fijne plek waar veel Rotterdammers wandelen, fietsen of verblijven. Juist die ruimte voor rust en bezinning, daar past een ronkende bromfiets niet bij. We ondersteunen dan ook de motie van GroenLinks om te voorkomen dat dit nog een keer gebeurt en te zorgen dat de rust weer terugkeert. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Andere sprekers bij dit punt? Nee? Dan ga ik naar wethouder Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Goedenavond voorzitter en raadsleden. Het is echt inderdaad: hoe later de avond, hoe mooier het onderwerp. Het Levenspad is heel bijzonder. Het hele Havenspoorpad is bijzonder, omdat we daar 6,5 kilometer vrijliggend fietspad hebben dat veel en graag gebruikt wordt. Het is ook een bijzonder pad, omdat het eigenlijk wat afwijkende regels heeft gekregen ooit ten opzichte van andere van dit soort vrijliggende fietspaden, waardoor er geen brommers waren toegestaan en dit behandeld is als een soort technische correctie op het moment dat er geen alternatieve routes in de buurt zijn, dan zou dat moeten. Nou, dat is technisch aangevlogen, ik zal maar zeggen: met een blauwe bril. En ook vanuit handhavingsmogelijkheden is hier in het gebied gekeken, is er in het gebiedsverkeersoverleg gekeken en is hier een besluit uitgerold op grond van, en dan ga ik maar even een rode bril opzetten, een soort gelijkheidsbeginsel en ook van mensen die niet alleen langs het Levenspad gaan, maar ook bijvoorbeeld woon-werkverkeer hebben, die niet in het bezit zijn van een auto, of het OV te duur

vinden, maar op een brommer daarnaartoe rijden en graag ook eerlijk behandeld wilden worden. Je kunt er ook nog met een groene bril naar kijken. Is dit nou het meest fijne om te wandelen en te fietsen? Nou, je kunt hier dus drie brillen opzetten. De ABC-commissie heeft hier ook naar gekeken. Ik ben zelf betrokken op het moment dat dat daar voorlag en de ABC-commissie heeft gezegd: nou, het is een technisch juist besluit, het is ook niet onveilig. Dat is ook goed bekeken door de verkeerspolitie en het verkeersberaad in IJsselmonde, maar kijk dit nu een halfjaar aan en betrek daar iedereen goed bij, ga samen evalueren. Dat hebben wij ook toegestaan. Ik denk dat dat namelijk ook een mooie uitkomst was van de ABC-commissie. We gaan nu heel goed meten, kijken wat de effecten zijn, want we zien bijvoorbeeld die forenzen met name 's ochtends in alle vroegte en 's avonds laat weer terugkomen, terwijl de mensen die inderdaad genieten van het Levenspad dat vaak op een ander moment doen. Dus we gaan ook heel goed kijken. Dit halfjaar gaan we gebruiken. Alle verkeersdeelnemers worden goed op elkaar geattendeerd, dat zij dus het pad gaan delen, maar we kijken ook eerlijk en oprecht over een halfjaar naar de stand van zaken. Dan hebben we een goed moment om te evalueren. De Fietsersbond kijkt met ons mee, zijn deelgenoot van de evaluatie en kijken ook vooraf mee naar criteria. Over een halfjaar kom ik bij u terug. Deze motie, je kunt inderdaad de blauwe, de rode en de groene bril opzetten, het lijkt mij heel passend om deze motie dus ook daarmee in alle kleuren en smaken van de raad te laten. Dus ik zal daar niet op adviseren. Dat mag u helemaal zelf bekijken.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Ik check of er nog een vraag is blijven liggen en of er behoefte is aan een tweede termijn. Nee? Dan stel ik vast dat er straks een motie in stemming zal worden gebracht en dank ik de wethouder voor de beantwoording van de gestelde vragen.

18.1 Tweeminutendebat over *'Menstratieproducten de norm in het Rotterdamse Stadhuis en Rotterdamse Stadswinkel', aangevraagd door mevrouw Yildirim*

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar agendapunt 18.1, het tweeminutendebat over 'Menstratieproducten'. Mevrouw Yildirim.

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). Ja, dank voorzitter. Als iedereen nog fris en fruitig is, gaan we door met het levenspad, maar dan op een andere manier, want ik wil het graag hebben over menstruatie. En dan niet met een negatieve toon en iets als waar je eigenlijk last van hebt, maar met een positieve associatie. Het feit dat vrouwen menstrueren, voorzitter, is eigenlijk iets indrukwekkends. Het is de baarmoeder die van zich laat horen. Het zijn de oerkrachten die op dat moment tot leven komen op een plek waar al het leven begint. We komen immers allemaal uit een buik.

Voorzitter, ik val meteen met de deur in huis, want veel meisjes en vrouwen lopen er tegenaan dat de plekken waar zij zich bevinden, om deel te nemen aan het maatschappelijk leven, op scholen, in bibliotheken, universiteiten et cetera, menstruatieproducten in de openbare toiletten niet beschikbaar stellen. In tegenstelling tot wc-papier tref je deze niet aan op deze plekken. Stel jezelf de vraag: waarom is dat eigenlijk zo? Voorzitter, de vrouw manifesteert zich op al deze plaatsen die vroeger steeds voorbehouden waren aan mannen, maar de aanpassingen van die omgevingen blijven achter. Denk bijvoorbeeld aan borstvoeding. Veel gebouwen hebben hier geen aparte ruimte voor. Voorzitter, we hebben hier gewoon te maken met een reëel probleem waar vrouwen tegenaan lopen en waar gewoon praktische oplossingen voor zijn. Ik stel u ook de vraag, voorzitter: zou dit probleem ook spelen als mannen een baarmoeder zouden hebben? Inclusieve vrouwvriendelijke toiletten zijn nodig die

vrouwen uitnodigen om te participeren aan het maatschappelijk leven. U hoort mij vandaag dus niet over menstruatiearmoede praten. Vandaag heb ik het over het stellen van een norm. Dit gaat over principes, het geven van een goed voorbeeld en het creëren van een best practice. Dit gaat dus zeker ook over hospitality. Vrouwvriendelijke toiletten dus.

Voorzitter, afrondend, ik heb twee vragen aan de wethouder. Ik dien een motie in. De vraag aan de wethouder is: wethouder, ziet u eigenlijk mogelijkheden om menstruatieproducten beschikbaar te stellen voor bezoekers van het stadhuis en de Rotterdamse stadswinkel direct achter het stadhuis? En, voorzitter, een laatste kijkersvraag, een vraag die mij per mail heeft bereikt. Kan ook worden meegenomen indien de wethouder hier wat in ziet om dit op een duurzamer manier te doen door duurzame menstruatieproducten beschikbaar te stellen? Bijvoorbeeld producten die inderdaad geschikt zijn voor hergebruik. Dus ik hoor graag van de wethouder wat hij daarvan vindt.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Yildirim heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Menstruatieproducten in Stadhuis Rotterdam en de Rotterdamse Stadswinkel

‘De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 8 april 2021, ter bespreking van het tweeminutendebat Menstruatieproducten de norm in het Rotterdamse Stadhuis en Rotterdamse stadswinkel;

Constaterende dat:

- de participatie van vrouwen aan het openbare leven in de afgelopen 50 jaren sterk is toegenomen;
- met het steeds zichtbaarder worden van vrouwen op onderwijsinstellingen en op de arbeidsmarkt ook de aanpassingen in die fysieke omgevingen op zijn plaats zijn;
- het onzinnig is in toiletten op deze plekken niet zowel toiletpapier als menstruatieproducten beschikbaar wordt gesteld voor gebruikers;

Overwegende dat:

- het beschikbaar stellen van menstruatieproducten helaas nog niet de norm is in openbare toiletten;
 - het noodzakelijk is het bestaansrecht van vrouwen in het openbare leven ook op deze manier te onderschrijven en te erkennen;
 - het goede voorbeeld moet worden gegeven door de gemeente Rotterdam, zodat anderen volgen;
- Verzoekt het college om:
- menstruatieproducten beschikbaar te stellen voor bezoekers op de begane grond van het Stadhuis Rotterdam en de Rotterdamse stadswinkel;
 - te onderzoeken hoe het beste invulling gegeven kan worden aan de manier waarop deze producten gratis worden aangeboden;
 - terug te koppelen aan de raad op welke manier invulling hieraan wordt gegeven en de afwegingen die in deze keuze zijn gemaakt;
- En gaat over tot de orde van de dag.’

w.g. D. Yildirim en L.L.P.R. Roest

Ik dank u zeer. Dan gaan we naar mijnheer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Dank u wel voorzitter. Ja, voorzitter, dit agendapunt is weer een aardig staaltje van het stadhuis praat over het stadhuis zelf. We zijn hier in dit stadhuis natuurlijk wat gewend. De Rotterdamse VVD praat het liefst over de diameter van de bitterballen en de temperatuur van het bier, maar goed, nu het agendapunt. Menstruatiemiddelen, vrouwentoiletten stadhuis. Toen ik op twitter melding maakte van dit debat kreeg ik veel vragen of dit echt was. Daarop antwoordde ik dat dit bloedserieus is en dat we hier in de raad uitgebreid over gaan praten. Waarom is er niet gewoon een mail richting Facilitair gegaan, vraagt de PVV zich af. Waarom moet dit op de agenda van de raadsvergadering? Voorzitter, dit onderwerp op de agenda is een typisch geval van het stadhuis is dus vooral bezig met het stadhuis. Ook is het een aardig

staaltje micromanagement van mevrouw Yildirim. Chapeau daarvoor. Zullen we het ook eens hebben over het beschikbaar stellen van hooikoortstabletten op de plee? Dat zou ik bijvoorbeeld heel erg fijn vinden, zeker als het eindelijk mooi weer wordt na de vele sneeuwbuien deze week.

Ten slotte voorzitter, mevrouw Yildirim heeft hier ongetwijfeld goede bedoelingen mee, maar helaas valt het veel vrouwen als denigrerend en badinerend op. Zo zag ik dat ook aan vele reacties op twitter. Alsof vrouwen hulpbehoevende wezens zijn die niet zelf kunnen denken en niet voor zichzelf kunnen zorgen. Voorzitter, ik kan natuurlijk geen vragen meer aan mevrouw Yildirim stellen, want die heeft geen tijd meer en het is een tweeminutendebat. Dan had ik een vraag aan het college. Of dit voortaan gewoon rechtstreeks met Facilitair gedaan kan worden afgestemd, zodat we het hier in de raad kunnen hebben over Feyenoord City of allerlei andere hele belangrijke zaken. Tot zover. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Arsieni. U mag één zinnetje uitspreken als u dat wilt. Dan gaan we naar mijnheer Jami.

De heer **JAMI** (lr). Heb ik het woord voorzitter?

De **VOORZITTER**. Zeker weten.

De heer **JAMI** (lr). Dank u voorzitter. Voorzitter, in vijftien seconden kort. Wij gaan de motie van de zeer gewaardeerde collega Yildirim niet steunen. Verrassing. We hebben de afgelopen drie jaar heel veel boos gezeur van het lid Yildirim moeten aanhoren, maar dit is het absolute dieptepunt. Het houdt niet op. Niet vanzelf.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Mevrouw Roest. Mevrouw Roest heeft zich afgemeld voor dit onderwerp. Mevrouw Eskes. Mevrouw Eskes? Dan gaan we naar mijnheer Verheij.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Dank voorzitter. Ja, een paar korte opmerkingen over dit onderwerp. Ten eerste lezen wij in het voorstel van mevrouw Yildirim dat we het hier over gratis verstrekking van middelen hebben. Daar is de VVD niet voor, want gratis bestaat op deze manier niet.

Ten tweede kan ik me aansluiten bij het punt dat mijnheer Meeuwissen maakt, dat punten als dit eigenlijk gewoon met een mailtje aan Facilitair geregeld zouden moeten worden. Er zijn meer plekken in het land waar dit soort middelen op de damestoiletten worden verstrekt via een automaat. Hoe moeilijk kan het zijn om zoiets gewoon op te hangen zonder dat daar een politiek debat over gevoerd moet worden?

Het derde punt dat ik zou willen maken: er is natuurlijk een onderliggend probleem dat menstruatie en de bijkomende zaken voor sommige gezinnen taboe zijn en dat je eigenlijk daar de discussie over aan zou moeten gaan en niet het symptoom zou moeten bestrijden door het ophangen van dit soort middelen in de damestoiletten. Tot zover.

De **VOORZITTER**. Lukt het nog om mevrouw Eskes het woord te geven? Nee? Ja, mijnheer Meeuwissen, ik zie in de chat dat u graag mevrouw Arsieni in het spel wilt betrekken, maar die wil zelf niet. Dus ja, dat kunt u aan mij vragen, maar als ze zelf niet wil dan houdt het gewoon op. Als er verder geen andere sprekers zijn dan ga ik naar wethouder Van Gils.

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). Dank u wel voorzitter. Zeg maar een groot thema, maar eigenlijk een heel overzichtelijke vraag. Het antwoord is: ja, we zullen kijken naar die service op de damestoiletten. En we zullen even kijken hoe we dat het beste kunnen gaan doen. We zullen, als de motie aangenomen wordt, dat in een afdoening aan de raad doen. En als dat onverhoopt niet het geval zal zijn, dan zullen we de indiener even op

de hoogte stellen over hoe we daar invulling aan hebben gegeven. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer.

*18.2 Tweeminutendebat over
'Voortgangsrapportage NPRZ-wonen
2020', aangevraagd door het lid Van
Putten*

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar agendapunt 18.2, het tweeminutendebat over 'Voortgangsrapportage NPRZ-wonen 2020'. Mijnheer Van Putten.

De heer **VAN PUTTEN** (lr). Dank u wel voorzitter. Twee weken geleden hebben wij in de commissie BWB de voortgangsrapportage NPRZ-wonen besproken. Een week geleden de Omgevingsvisie Buitenruimte. Met daarin ook een van de vijf speerpunten in die visie, namelijk NPRZ-buitenruimte voor de periode 2020-2030. Op een kaartje in die Omgevingsvisie stonden geen concrete projecten over Carnisse, over de Vogelbuurt daar, terwijl er ook flink achterstallig onderhoud is in die buitenruimte daar. Veertig procent van de grond in Rotterdam is meer dan dertig centimeter verzakt. En reden voor een grootschalige aanpak. Ik wil daarom twee moties indienen met mijn collega mijnheer Van Schaik om die buitenruimte te gaan opknappen in de Vogelbuurt, namelijk de straten die flink verzakt zijn en vergroend kunnen worden en daarbij ook de Lepelaarsingel die aantrekkelijker gemaakt kan worden. Dit zegt ook West8 in hun stedenbouwkundige visie op de Vogelbuurt in Carnisse. Dit wel in participatie met bewoners. Ik dien daarom twee moties in. Eentje 'Verbeter de buitenruimte in de Vogelbuurt' met het dictum: verzoekt het college een planning te maken voor het opknappen van de buitenruimte van de Vogelbuurt, zodat onder andere straten kunnen worden opgehoogd en vergroend, daarbij te onderzoeken of een centrale parkeermogelijkheid mogelijk is, zodat de straten anders ingericht kunnen worden met bijvoorbeeld meer ruimte voor groen.

Bij beide bovenstaande punten de uitkomsten van bewonersparticipatie mee te nemen.

De andere heet 'Lepelaarsingel als groene verbinder tussen het Zuiderpark en de Vogelbuurt'. Verzoekt het college een plan te maken in het kader van NPRZ om van de Lepelaarsingel de groene verbinder te maken tussen het Zuiderpark en de Vogelbuurt, waardoor de buitenruimte van dit deel van Rotterdam-Zuid er aantrekkelijker uit gaat zien. Ik wil daarom vragen aan de wethouder of hij rekening wil houden in de planning voor de komende jaren om hiervoor middelen beschikbaar te gaan stellen. Dit kan vanuit samenhang met de rioleringsaanpak of het investeringsfonds Buitenruimte. Dank u.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Van Putten heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Lepelaarsingel als groene verbinder tussen het Zuiderpark en de Vogelbuurt

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 8 april 2021 ter bespreking van de 'Voortgangsrapportage NPRZ-Wonen 2020';

Constaterende dat:

- er onlangs door Edzo Bindels van West8 uitstekende plannen zijn gepresenteerd om de inrichting van de Lepelaarsingel romantischer te maken en zo onder andere het groen van het park te verbinden met de Vogelbuurt (zie bijlage: afbeelding 1 en 2);
- Overwegende dat:
- de Lepelaarsingel een belangrijke centrale ligging heeft in de Vogelbuurt (die uitmondt in het Zuiderpark), waardoor een opknopbeurt van deze singel de hele wijk een belangrijke lift kan geven;
- een opgeknapte singel de wijk aantrekkelijker maakt voor gezinnen;
- een integrale aanpak van een aantrekkelijke buitenruimte in combinatie met het samenvoegen van woningen ervoor kan zorgen dat NPRZ-doelen behaald kunnen worden, zoals het

aantrekken van meer gezinnen naar de Zuid;

Verzoekt het college:

- een plan te maken, in het kader van NPRZ, om van de Lepelaarsingel de groene verbinder te maken tussen het Zuiderpark en de Vogelbuurt, waardoor de buitenruimte van dit deel van Rotterdam-Zuid er aantrekkelijker uit gaat zien; En gaat over tot de orde van de dag.'

Bijlage

Afbeelding 1:

Afbeelding 2:

w.g. J.W. van Putten en B. van Schaik

Motie 2. Verbeter de buitenruimte in de Vogelbuurt

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 8 april 2021 ter bespreking van de 'Voortgangsrapportage NPRZ-Wonen 2020';

Constaterende dat:

- de buitenruimte in de Vogelbuurt een opknapbeurt nodig heeft, terwijl dit niet in overheidsprogramma's, zoals het onderhoudsprogramma, de vervanging riolering 2020 - 2030 en het NPRZ, is meegenomen;

Overwegende dat:

- in de Visie Openbare Ruimte staat dat veertig procent van de stad met meer dan dertig centimeter verzakt is, waardoor er ook in de Vogelbuurt veel hoogteverschillen zijn tussen gebouwen en trottoirs, hierdoor lopen veel straten en stoepen schuin af en zijn stoeptegels los komen te liggen;
- een groene en nette straat bijdraagt aan een gezonde geest en een gezellige buurt, waardoor er meer ruimte moet komen voor bredere trottoirs, bomen en perkjes;
- bij veel grootschalige projecten, zoals het vervangen van de riolering, wordt vaak de gehele straat opengebroken, waardoor er op dat moment gekozen kan worden om de buitenruimte een opknapbeurt te geven;

Verzoekt het college:

- een planning te maken voor het opknappen van de buitenruimte van de Vogelbuurt, zodat onder andere straten kunnen worden opgehoogd en vergroend;
- daarbij te onderzoeken of een centrale parkeermogelijkheid mogelijk is, zodat de straten anders ingericht kunnen worden met bijvoorbeeld meer ruimte voor groen;
- bij beide bovenstaande punten de uitkomsten van bewonersparticipatie mee te nemen;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. J.W. van Putten en B. van Schaik

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

Ik dank u zeer. Mijnheer Verheij.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Dank u wel voorzitter. Ja, de buitenruimte in onze stad, daar zijn we natuurlijk volop mee bezig, om die op heel veel plekken mooier te maken. We hebben nog niet zo lang geleden in deze raadsperiode al 23 miljoen voor de buitenruimte op Zuid beschikbaar gesteld. Daar zijn al mooie dingen mee gedaan. Daar worden nog mooie dingen mee gedaan. Wat mij tegenhoudt om mee te gaan op het punt dat mijnheer Van Putten hier inbrengt, hoewel ik hem op zich goed snap, ook wij zien graag dat de

buitenruimte in Carnisse beter wordt, er wordt daar heel veel gedaan, we hebben daar veel aandacht voor, maar dit vind ik te veel incidenteel op één specifiek punt, terwijl we eigenlijk eerst nog eens met elkaar moeten bespreken wat we nou met Carnisse als geheel willen. En dan komt er misschien wel uit dat we net op andere punten iets moeten doen of dat we andersoortige ingrepen moeten doen. Dus ik vind dit voorbarig. Ik zou veel liever zien dat met de discussies die we nog hebben over Carnisse, mede ook gezien we nog niet zo lang geleden over de Fazantstraat een besluit hebben genomen, dat de wethouders die daarbij betrokken zijn met een wat breder beeld komen van waar willen we met Carnisse naartoe en wat betekent dat vervolgens voor de buitenruimte. Ik denk dat we dan meer resultaat voor onze euro's krijgen die we in de buitenruimte van Carnisse investeren. Ik hoop dat wethouder Wijbenga daar namens het college iets over kan zeggen.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Andere sprekers bij dit punt? Niet? Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Dank u wel voorzitter. Ja, ik vind het ook goed dat mijnheer Van Putten blijvend aandacht vraagt voor het vergroenen van de buitenruimte in deze wijk. De Fazantstraat, daar hebben we het natuurlijk eerder over gehad, toen is er ook een aantal moties over ingediend, ook over het vergroenen van de buitenruimte. GroenLinks is daar elke keer een groot voorstander van geweest. We hebben zelf de motie '23 miljoen' ingediend om meer budget voor die buitenruimte, speciaal in de focuswijken op Zuid, te besteden. Tegelijkertijd zegt mijnheer Van Putten ook in zijn motie om dit samen met bewoners te doen. En dat was natuurlijk uiteindelijk ook het punt bij de Fazantstraat, want ja, we willen samen met de bewoners nu eens ophalen: wat vinden zij nu echt belangrijk? En mijn gevoel is dat die processen met die bewoners nog lopen en dat deze vraag 'ga het nou vergroenen', wat te vroeg komt,

maar dat wil ik ook graag van de wethouder weten. Maar dat neemt niet weg dat ik dus deze aandacht voor vergroening die wordt ingezet door Leefbaar Rotterdam heel erg ondersteun en daarover graag verder in gesprek ga. Maar ik kan me voorstellen dat op dit moment deze moties daar al te veel invulling aan geven, terwijl we juist die bewonersparticipatie nu zo belangrijk vinden. Dus dat is mijn slag om de arm op dit moment.

De **VOORZITTER**. Helder. Als er verder geen bijdragen meer zijn dan ga ik naar wethouder Wijbenga.

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Dank u wel voorzitter. Het is heel goed dat Leefbaar Rotterdam, mijnheer Van Schaik en mijnheer Van Putten, en volgens mij was dat ook de eerste reactie van mijnheer Verheij en mevrouw Kockelkoren, met hun moties en hun onderbouwing een paar belangrijke statements geven. Eén is het belang van de buitenruimte. Onverminderd aandacht voor de buitenruimte vragen. Wat ook waardevol is, is dat het groen, het gezonder maken en het vergroenen, daar voor hen ook een belangrijk deel van uitmaakt. En het derde is dat ze aandacht vragen voor een gebied dat misschien niet altijd voldoende aandacht heeft gehad. En dat we het NPRZ en de focuswijken en nu ook in het bijzonder Carnisse, een beetje de nevenfunctie van de burgemeester, daarmee ook nog eens even op onze agenda hebben en daarover spreken.

Er zijn drie redenen om niet positief te zijn over de moties echter. Wel over de beweegredenen aan de agendering. Waarom nou niet deze moties aan te bevelen? Eén is dat met veel partijen op Zuid en met het NPRZ-programma als hele belangrijke partij, die ook heel veel partners daarin verzameld heeft, is de 23 miljoen voor de buitenruimteverbetering op Rotterdam-Zuid ingevuld, volledig ingevuld. Dat waren pijnlijke keuzes. Ik heb ze allemaal gezien en doorgenomen. We hebben de beste daarvan geselecteerd. Het is niet dat daar geld van ligt. We

komen eigenlijk tekort. Dan kun je eigenlijk niet zeggen: nu gaan we dwars op dat proces ineens een nieuwe toevoegen. Het tweede is: de Fazantstraat, daar zat zeven miljoen voor de buitenruimte in. De Fazantstraat vonden we als college een straat die een grove ingreep rechtvaardigde, maar de raad heeft anders geoordeeld, op basis van de inbreng van de bewoners. We zijn nu met een veel kleiner project bezig in de Fazantstraat. Dat betekent dat een heel groot bedrag vrijvalt en dat grote bedrag gaat wel uitgegeven worden op Carnisse. En één van de twee moties gaat daarover. Mijn collega Kurvers zal in de verbetering van de woningvoorraad op de Fazantstraat, niet door te slopen, maar door samenvoeging en renovatie, graag gebruikmaken van een deel van dat budget, maar het overgrote deel van die vrijvallende zeven miljoen zit in projecten op Carnisse. Dus dat is wat we gaan doen. Dat is wat gaat gebeuren. Wat een van de moties verder doet, is de Lepelaarsingel centraal stellen. Nou ken ik de Lepelaarsingel goed, en de Lepelaarsingel is eigenlijk een zeer positieve uitzondering op de stenige, schrale straten die de Lepelaarsingel omgeven. Daar het geld heen brengen, is niet de keuze geweest in het voorbereidende proces, dat redelijk leek. De keuzen worden gemaakt daar waar we de meeste impact kunnen maken. Dat betekent al met al dat de moties niet aanbevelen, dat het een onlogische breuk is met het zorgvuldige proces dat gaande is en dat de prioriteiten die zijn gesteld, samen met het NPRZ en met bewoners en bedrijven, dat we die preferent willen maken. Maar ik ben, nogmaals, heel erg blij met de beweegredenen en het agenderen van dit onderwerp. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Is hiermee recht gedaan aan de gestelde vragen? Ik check nog één keer of dat allemaal zo is. Eenmaal andermaal?

18.3 Tweeminutendebat over 'Daklozenopvang voor iedereen zolang

de lockdown voortduurt', aangevraagd door de leden Vonk en Roest

De **VOORZITTER**. Dan gaan we over naar agendapunt 18.3: Tweeminutendebat over 'Daklozenopvang voor iedereen zolang de lockdown voortduurt'. Dan geef ik de voorzittershamer in handen van onze gewaardeerde vicevoorzitter. Als eerste geef ik het woord aan mevrouw Roest. Ik wens u een fijne avond.

(Burgemeester Aboutaleb draagt het voorzitterschap over aan de heer Verheij.)

Mevrouw **ROEST** (gl). Dank voorzitter. Laat ik beginnen met een compliment te maken aan wethouder De Langen, want we hebben vandaag allemaal in de media kunnen lezen dat het gelukt is om in minder dan een halfjaar tijd meer dan honderd daklozen in Rotterdam aan huisvesting te helpen. Dat is natuurlijk supermooi. Een supergoede stap en laat zien dat we in Rotterdam heel goed bezig zijn met het beleid rondom dak- en thuislozen. Dan heb ik het wel over het beleid rondom rechthebbende dak- en thuislozen die recht hebben op hulp en opvang van de gemeente.

GroenLinks is wat minder gelukkig met het beleid rondom de zogenaamde niet-rechthebbenden oftewel de mensen die geen plek hebben op een plek in de nachtopvang, maar die wel dak- en thuisloos zijn en zich in onze stad bevinden. Dat is overigens niet geheel aan de gemeente te wijten, want wij volgen daarbij keurig de richtlijnen van het Rijk en de richtlijnen van het Rijk zijn onlangs aangepast. Die zeggen: vooruitlopend op het einde van de lockdown en de coronacrisis moeten we alvast de nachtopvang of de noodopvang voor deze groep gaan afbouwen. Per 1 april worden er geen nieuwe gevallen meer toegelaten en per 1 mei gaat deze sluiten, afhankelijk van of de lockdown dan wel of niet voortgezet is. Dat vinden wij heel onverstandig, want zowel vanuit humaan oogpunt als vanuit het

volksgezondheidsoogpunt in deze coronacrisis vinden wij het belangrijk om te zorgen dat iedereen die geen dak boven zijn hoofd heeft ergens terecht kan in onze gemeente en dat ook nieuwe gevallen nog steeds opgevangen kunnen worden. Wij zouden er dan ook bij de wethouder op willen aandringen of hij bij het Rijk wil pleiten voor in ieder geval het in standhouden van de noodopvang voor iedereen, oude en nieuwe gevallen, zolang de lockdown duurt.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel mevrouw Roest. Dan mijnheer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Ja, later dan verwacht en gehoopt voorzitter, maar dan toch het punt over de opvang en corona. Voorzitter, het virus is nog steeds onder ons. En hoewel versoepeling in zicht is, krijgen we nog steeds alleen het virus onder controle als we ons allemaal aan de maatregelen houden. Blijf thuis, houd je aan de avondklok en aan de overige richtlijnen van het RIVM. Voor onze eigen gezondheid en die van de mensen om ons heen. Daarom was het ook volstrekt logisch dat er uitbreiding kwam op de opvang, zowel in de dag als in de nacht. En dat moeten we op z'n minst nog even volhouden. Corona is nog niet weg, de maatregelen zijn nog van kracht. Dus ook als nieuwe mensen zich melden bij de nachtopvang, stuur ze niet weg. In ieder geval zolang de corona duurt. Voor hun en onze veiligheid. En daarom dienen we samen met GroenLinks de motie 'Daklozenopvang voor iedereen zolang de lockdown voortduurt' in. Mijn oproep aan de wethouder is om de opvang gewoon intact te laten, zolang de lockdown duurt. Voor iedereen. Ook voor mensen die vandaag of morgen op straat terecht komen en ook als ze volgens onze regels zogenaamd niet rechthebbend zijn. Al was het maar voor onze eigen gezondheid. En om die lobby te voeren in Den Haag, om dat ook als beleid vast te leggen. Tegen mijn collega-raadsleden zeg ik: als u zo enthousiast bent over de opstart van terrassen en dansen in de nacht, en voor

de duidelijkheid: dat gun ik iedereen, vergeet dan niet de mensen die in deze periode voor het eerst aankloppen bij de opvang en niet meer vragen dan een beetje eten en een veilige slaapplek voor de nacht in de tijd dat corona nog niet weg is. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mijnheer Vonk heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Daklozenopvang voor iedereen zolang de lockdown voortduurt

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 8 april ter bespreking van het tweeminutendebat over daklozenopvang voor iedereen zolang de lockdown voortduurt;

Constaterende dat:

- de gemeente Rotterdam met andere G4-gemeenten de Richtlijnen van het ministerie van VWS voor de Opvang van Dak- en Thuisloze Mensen volgt;
- volgens versie 9 van deze Richtlijn (van 12 maart 2021)¹ gemeenten zich moeten gaan voorbereiden op een exit-strategie voor de noodopvang;
- dit volgens de Richtlijn betekent dat per 1 april geen nieuwe niet-rechthebbenden worden toegelaten tot de noodopvang en gemeenten tot 1 mei de tijd hebben om de opvang voor niet-rechthebbenden af te bouwen, ook als de lockdown nog niet ten einde is;

Overwegende dat:

- de lockdown nog niet voorbij is en er ook nog geen duidelijk zicht is op wanneer deze wel voorbij zal zijn;
- mensen nog steeds wordt verzocht om drukke plekken te mijden, reisbewegingen te beperken en zoveel mogelijk thuis te blijven;
- rust, weerbaarheid en hygiëne nog steeds essentieel zijn om de kans op besmetting en verspreiding van het coronavirus te verminderen;
- bovenstaande zaken nog altijd moeilijk zijn na te leven als je op straat leeft;
- dak- en thuisloze mensen vaak afhankelijk zijn van openbare

voorzieningen die nog steeds veelal dicht zijn;
- het aantal mensen dat dak- en thuisloos is niet vermindert, maar eerder oploopt, als gevolg van de coronacrisis;
Verzoekt het college:
- samen met andere G4-steden bij het ministerie van VWS aan te dringen op de door het Rijk bekostigde noodopvang in het kader van corona niet te beëindigen, en hier ook niet op voor te sorteren, zolang de lockdown nog van kracht is;
En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. L.L.P.R. Roest, T.J. Vonk, N.
Balwantsingh, E. Büyükcıfci, P.J.H.D.
Verkoelen, R.T.J. van der Velden en A. van
Zevenbergen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Dank u mijnheer Vonk. Dan mijnheer
Lansink-Bastemeijer.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd).
Ja, dank u wel voorzitter. Ondertussen is mijn baard verdwenen gedurende deze dag. Dat kan je soms hebben als de wind hard staat. Maar ik vraag me wel af wat deze motie ons eigenlijk meer gaat brengen. Dat hoor ik graag van de wethouder, want dan wil ik dat gelijk koppelen aan hoe dat is geweest vorig jaar in de zomer, of daar nu een streep ligt tussen wat de indieners willen en wat hij denkt dat de Rijksoverheid ons gaat bieden. Dat is vraag één. Volgens mij is dit een symboolmotie van de eerste categorie. En dat gun ik deze partijen van harte, maar volgens mij is het totaal overbodig en dat moeten we misschien met z'n allen niet willen. Vraag twee: ik heb eerder bij dit onderwerp weleens aangedraaid bij de wethouder om deze extra opvang die wij bieden ook aan te grijpen om met deze mensen het gesprek te voeren, hoe zij weer terug naar het land van herkomst kunnen komen. Nu we ze toch opvangen, kunnen we maar beter het goede gesprek met hen voeren. Ik zou wellicht deze kans aangrijpen de wethouder te vragen hoe

succesvol die aanpak is geweest de afgelopen maanden. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel mijnheer Lansink-Bastemeijer. Ik kijk even of er nog andere sprekers zijn op dit punt. Gezien de resterende spreektijden vermoed ik van niet. Mijnheer Van Elck.

De heer **VAN ELCK** (lr). Ja voorzitter, dank u wel. Daar gaan we weer, zou ik zeggen, want er is ieder jaargetijde wel wat om mensen die hier helemaal niet mogen zijn, illegalen die uitgeprocedeerd zijn, maar hier te houden. We hebben hittestress gehad, we hebben de vrieskou gehad, we hebben lentekriebels gehad, we hebben herfstbladeren gehad. En nu is het de lockdown. Ik ben benieuwd wat het volgende is voor de partijen. Misschien als de terrassen opengaan dat die mensen ook nog een biertje moeten gaan drinken. Voorzitter, het gaat hier om mensen die uitgeprocedeerd zijn, die moeten terug naar het land van herkomst. En om in de lijn te blijven van mijnheer Vonk, die het had over blijf thuis, zeg ik: ga zo spoedig mogelijk naar huis. Wat mij betreft vanavond nog. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel mijnheer Van Elck. Zijn er nog anderen dan? Nee, geen andere sprekers? Dan gaan we naar wethouder De Langen. Gaat uw gang.

De heer **DE LANGEN** (cda) (wethouder).
Dank u voorzitter. Volgens mij ben ik te horen. Dank voor de aanvraag en ook voor het beperkte aantal vragen. We hebben er vorige week in de commissie al bij stilgestaan. Toen heb ik op de vragen van volgens mij mevrouw Mohamed-Hoesein ook al deels antwoord gegeven op het verzoek dat bij het college ligt. De richtlijn is inderdaad al een aantal weken oud. Die is al in heel Nederland in uitvoering. Die wordt uitgewerkt en ingezet. Alle partijen zijn daarvan op de hoogte en die werken daar nu mee. Dus is het haalbaar om op korte termijn daar iets aan te veranderen? Ook op de vraag van de VVD is het

antwoord daarop nee. Wat ik daar vorige week wel over heb gezegd, is dat we goed moeten kijken naar de ontwikkelingen van de pandemie en als er een extra golf aankomt, of de daling gaat niet zoals gepland, dan moeten we daar natuurlijk over in gesprek. En dat gesprek zal ook zeker plaatsvinden de komende weken. Dus eigenlijk is een deel van het verzoek aan het college, en daar heb ik vorige week eigenlijk al een toezegging op gedaan, namelijk: mocht het zo zijn, en dat zal natuurlijk vanuit het ministerie ook zo zijn, dat er een verandering is rondom de pandemie en de besmettingscijfers dan kan het zo zijn dat er eventueel een andere keuze wordt gemaakt, maar het lijkt me goed om de richtlijn die er nu al drie weken is niet zomaar overboord te gooien en ook gewoon te proberen om een beetje steady op een goede manier die uit te voeren. Ook omdat dat goed is denk ik, in antwoord op de vraag van mijnheer Lansink-Bastemeijer. Ja, natuurlijk is er een groep die eigenlijk al maanden gebruikmaakt van deze verlengde winteropvangregeling en vanwege de kou is de winteropvang nu ook weer gewoon geopend, dat het niet heeft geleid tot extra besmettingen, zoals we al eerder hebben geconstateerd. Dus zeker, ik ga de komende weken met VWS gewoon weer over de richtlijn in gesprek en met name het vervolg van de pandemie is daar een enorme beïnvloedende factor op. Maar om nu na drie weken ineens alle partijen on hold te zetten, lijkt me niet een goede bedoeling. En het helpt ook niet bij een goede manier van het afbouwen zeg maar van de opvang, het goede gesprek om mensen ook weer een reëel perspectief te geven, want zij verdienen ook gewoon een goede toekomst. Wat vaak natuurlijk niet in Nederland ligt vanwege de richtlijn, maar ook gewoon het EU-beleid dat er is.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). U heeft een vraag van mevrouw Roest.

Mevrouw **ROEST** (gl). Ja voorzitter, ik snap wat de wethouder zegt en in principe er ook niet tegen om dat gesprek met mensen te voeren over waar zij hun toekomst zien.

Ik snap dat de wethouder het fijn vindt om daarbij een stok achter de deur te hebben van een concrete datum, omdat dat ook voor sommige mensen kan betekenen dat ze ineens wel bereid zijn om over die vraag na te denken. Maar tegelijkertijd betekent het niet dat je dat nodig hebt om dat gesprek te kunnen voeren. Dat kun je ook zo voeren. Mijn vraag gaat eigenlijk ergens anders over. Voorzitter, de wethouder zegt nu: het hangt heel erg af van hoe die pandemie zich ontwikkelt, hoe we hiermee doorgaan. Dat begrijp ik. Volgens mij is iedereen het er ook wel over eens dat als die lockdown wordt verlengd dat dan ook de noodopvang wordt verlengd, tenminste zo interpreteer ik het antwoord van de wethouder. Maar mijn vraag is: er is nu wel afgesproken om al per 1 april geen nieuwe gevallen meer toe te laten in deze noodopvang, mocht die lockdown verlengd worden en dus de noodopvang verlengd worden, betekent dat dan ook dat er weer nieuwe gevallen toegelaten gaan worden volgens u? En zo nee, dan is dat ook precies het punt waarom wij dit debat hebben aangevraagd.

De heer **DE LANGEN** (cda) (wethouder). Dat vind ik moeilijk te zeggen. Ik denk dat de redenering van mevrouw Roest klopt. Ik kan natuurlijk niet hier staatssecretaris Blokhuis naspelen of zomaar bepalen wat hij daarover denkt. Ik denk dat de verwachting is dat als de derde golf enorm gaat toenemen er dan een andere gedachte ontstaat, dat er dan mogelijk inderdaad een verlengde lockdown komt en dat zal inderdaad ook van invloed zijn op de richtlijn. En even simpel geredeneerd: als het dan gaat om een enorme verlenging van de lockdown dan kan ik me ook voorstellen dat er geen afbouw is, zoals nu is gepland, en dat ook de instroom daar een beïnvloedende factor van is. Dus ik vind het helemaal geen gekke redenering, alleen het is een beetje vreemd om aan mij te vragen om daar een uitspraak over te doen. Het is natuurlijk wel zo dat dat onderwerp van gesprek zal zijn. Zeker. Dus ik vind de redenering van mevrouw Roest helemaal niet gek. Ik

verwacht overigens dat het gesprek ergens binnen een week of twee, drie zal plaatsvinden.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Was dat wat u wilde zeggen? Mevrouw Roest wil nog een aanvulling.

Mevrouw **ROEST** (gl). Nou ja, misschien dan een verduidelijking. Interpreteert u alstublieft dan de motie als zodanig, als hij wordt aangenomen, dat deze motie u verzoekt om te pleiten voor, zolang die lockdown duurt, wij ook gewoon nieuwe gevallen toelaten in de noodopvang om te zorgen voor zowel een humane opvang alsook te zorgen dat die volksgezondheid niet verder in gevaar wordt gebracht.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). En aanvullend mijnheer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Ja, even aanvullend, om het even voor mijzelf scherp te hebben. Misschien dat de wethouder het nog even kort kan toelichten. Als nou bijvoorbeeld maandag er een nieuw iemand die dakloos is geworden en om wat voor reden dan ook niet binnen de CO wordt toegelaten, aan de deur staat bij de Maassilo, heb ik het dan goed begrepen dat zo iemand dan eigenlijk wordt weggestuurd, ook met corona? Is dat wat nu eigenlijk de praktijk dan is? Misschien zou u dat nog even kunnen toelichten, want als dat zo is dan sluit ik me eigenlijk nog harder aan bij het pleidooi van mevrouw Roest voor die lobby.

De heer **DE LANGEN** (cda) (wethouder). Ja, ik denk dat als dat het geval is, mevrouw Roest, dat dat dan misschien eerder zo zal zijn nieuwe gevallen worden toegelaten dan misschien weer de oude gevallen, juist omdat je daar met afbouw hebt opgetreden, maar dat maakt de discussie misschien wel weer nodeloos ingewikkeld. Ik snap heel goed wat u bedoelt en dat is ook helemaal geen gekke redenering. Daarover ga ik graag in gesprek.

Het klopt wat mijnheer Vonk zegt. Dus per 1 april is er, als het gaat om deze specifieke regeling, geen toegang voor niet-rechthebbenden. Uiteraard, de dagopvang is gewoon voor iedereen open en beschikbaar. Ze kunnen nog steeds gebruikmaken van de nachtopvang de twee dagen, dat is gewoon de gebruikelijke regeling die er altijd is. Dus zeker, onze stellingname in Rotterdam dat niemand op straat hoeft te slapen blijft natuurlijk ook gewoon overeind.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Geeft dat nog aanleiding bij mevrouw Roest voor een vervolgvraag?

Mevrouw **ROEST** (gl). Ja, voorzitter, dan denk ik dat de wethouder hier de situatie toch net iets te rooskleurig schetst, want die kortdurende opvang van één à twee dagen is natuurlijk wel verbonden aan voorwaarden van meewerken van terugkeer. Niet iedereen is daartoe bereid. Op het moment dat mensen daar niet toe bereid zijn, staan zij dus wel degelijk op straat op dit moment. Dat is ook de reden dat wij deze motie hebben ingediend.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mijnheer Vonk nog aanvullingen.

De heer **VONK** (cu-sgp). Ja, een laatste opmerking nog van mijn kant is inderdaad: bedankt voor het heldere antwoord dat dat nu inderdaad de praktijk is, dat mensen inderdaad juist in deze coronatijd gewoon op straat worden gezet, wat denk ik voor onze eigen gezondheid ook een slechte zaak is. Ja, ik pleit er toch ook voor om die boodschap mee te brengen naar Den Haag. U zult vast niet de enige stad zijn die dat zal bepleiten denk ik zomaar. Dus u staat daarmee niet alleen, zeg ik ook even tegen de collega-raadsleden die nog overwegen om hiervoor te gaan stemmen. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. Wethouder.

De heer **DE LANGEN** (cda) (wethouder). Ja, ik denk dat het goed is dat we de richtlijn ook gewoon op een steady manier uitvoeren. Daar is nu ook invulling aan gegeven. We blijven natuurlijk op een hele sociale manier perspectief bieden. Die afbouwperiode is een periode van vier weken. Dus er is ook echt wel tijd om dat op een goede manier te doen. En dan is het 1 mei. En voor die tijd is het ook goed om te evalueren hoe het gaat met de pandemie. Dus ik zou zeggen: stap voor stap. Ik neem het signaal zeker mee, zoals ik vorige week al heb gezegd richting ik noem het maar even een soort evaluatief moment, als dat er überhaupt komt, ik denk het wel, in een week of twee, drie. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel wethouder. En dat brengt ons bij de afronding van dit agendapunt. De motie maakt onderdeel uit van de beraadslaging en komt zo dadelijk in stemming in het stemvenster.

19.1 Motie vreemd aan de orde van de dag over 'Een glas, een plas; maar nu prettiger dan hoe het was!',
aangevraagd door het lid Van Schaik

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dan gaan we naar het laatste inhoudelijke agendapunt van vandaag. Dat is een motie vreemd aan de orde van de dag, agendapunt 19.1: Motie vreemd aan de orde van de dag, 'Een glas, een plas; maar nu prettiger dan hoe het was!', en dat is met een uitroepteken erachter. Mijnheer Van Schaik.

De heer **VAN SCHAIK** (lr). Ja, dank u wel voorzitter. Onze burgemeester sprak er vanmorgen al over: versneld de buitenruimte opengooien en je handen wassen. Nou, je handen wassen doe je altijd na het toilet. Dus ga ik ervan uit dat ik in de burgemeester een medestander heb in mijn motie.

Voorzitter, hoe mooi kan het zijn een plasmvriendelijk Rotterdam te hebben waar

je je hoge nood kwijt kan. Waar vrouwen niet in bosschages hoeven te zitten in onze drukke stadsparken, maar gewoon naar een toilet kunnen gaan. Waar je, als je je behoefte hebt gedaan je handen kunt wassen. Vandaar deze motie. Een glas, een plas en nu nog prettiger dan hoe het eerst was. Nu het mooie weer in aantocht is en wij weer vele bezoekers vinden in onze stadsparken is er behoefte aan de sanitaire stoppen. Je ziet het en ik krijg gewoon ook al de indruk dat heel veel mensen de bosjes in schieten. Dat deed ik vroeger ook, maar met een andere gedachte. Maar, waar dat kan, waar dat moet, we moeten toch niet willen dat zeker de dames gewoon niet hun toiletbehoefte kunnen doen. In Rotterdam hebben we alles voor elkaar, maar ontbreken de toiletvoorzieningen in onze parken. Daarvoor deze motie, omdat uit te gaan breiden. Ik hoop ook dat de Rotterdamse raad en vooral de dames in de raad, want ik weet dat daar een hoop parkbezoekers bij zijn, mijn motie zullen steunen om de parken van Rotterdam te voorzien van een fantastisch schoon toilet en waar bij drukte de mensen niet in de bosjes hoeven te duiken, maar gewoon hun handjes kunnen wassen op een schoon toilet. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mijnheer Van Schaik heeft de volgende motie vreemd aan de orde van de dag ingediend.

Motie 1. Een glas, een plas; maar nu prettiger dan hoe het was!

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 8 april 2021 ter bespreking van een motie vreemd aan de orde van de dag;

Constaterende dat:

- het mooie weer in aantocht is en hierdoor veel bezoekers naar de verschillende stadsparken trekken om hier te gaan recreëren, sporten, picknicken of anderszins vertoeven;
- het op deze mooie dagen erg druk kan zijn in de parken;

- er daardoor dus veel mensen zijn die hun behoefte moeten doen;

Overwegende dat:

- stadsparken, nu en in de toekomst, belangrijk zijn voor een stukje ontspanning in de stedelijke omgeving;

- de reeds bestaande toiletvoorzieningen, namelijk één per stadspark (m.u.v.

Kralingse

Bos welke er vijf heeft), niet afdoende zijn tijdens de piekmomenten;

- daardoor wildplassen, wat voor iedereen ongemakkelijk is, in de hand wordt gewerkt;

Verzoekt het college:

- om tijdens warme dagen, waarbij veel bezoekers in de stadsparken worden verwacht, mobiele (festival-) toiletunits te plaatsen zodat elke bezoeker op een normale wijze zijn/haar behoefte kan doen; En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. B. van Schaik, P.J.H.D. Verkoelen,
M.J.P. Meeuwissen en K. Jonker

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Dank u wel mijnheer Van Schaik. Deze motie maakt daarmee deel uit van de beraadslagingen en komt zo meteen aan de orde in het stemvenster. Daar kunt u ook uw stemverklaring geven. Het is niet gebruikelijk dat andere leden van de raad hier het woord over voeren. Dus mijnheer Lansink-Bastemeijer moet zijn plas nog even ophouden.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Nee voorzitter, even van de orde. Ik dacht dat wij aan het begin van de vergadering hadden gezegd, maar misschien ben ik abuis, dat het een tweeminutendebat zou zijn geworden. Hebben wij daar nou voor of tegen gestemd als raad?

De heer **VAN SCHAIK** (lr). Volgens mij gaat het niet goed met u.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dat was een ander agendapunt. Dat ging over

het Levenspad. Dus dat is niet dit agendapunt.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Oké.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Nee, wij gaan naar de advisering op deze motie door wethouder Wijbenga. Mocht u nog iets willen zeggen naar aanleiding van deze motie dan kan dat zo meteen in de stemverklaringen aan het begin van het stemvenster. Het woord is aan de wethouder.

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Ja, dank u wel voorzitter. Ja, Leefbaar Rotterdam agendeert eigenlijk het mooie weer. Als we nu naar buiten kijken, is dat er nog niet. Als het mooi weer is, de afgelopen tijd, was er ook corona. En het beleid over de buitenruimte is voor een heel groot deel beïnvloed door het coronabeleid. Ook de voorzieningen in de parken zijn medebepaald door de crisisorganisatie en er is nadrukkelijk niet uitgenodigd om vooral naar de parken te gaan. De zorg is juist geweest: hoe houden we de parken een beetje rustig, beheersbaar. De dixi's, die tijdelijke evenemententoiletten, zijn bij uitstek ongewenst in die coronamaatregelen, omdat ze heel onhygiënisch zijn. En wat goed werkt, zijn die grotere toiletten waar we er ruim 22 van hebben in de grote buitenruimtes, met name de parken, die zich voortdurend zelf reinigen en waar je ook je handen kunt wassen. Die zijn wel goed. Maar die zijn ook opengebleven in de coronatijd. En de UriLiften zijn ook gewoon opengebleven. Wat ik hoop, en daarmee is de motie wel eentje om vrolijk van te worden, is dat de warme dagen nu gaan samenvallen met de open-hub. Mijnheer Van Schaik zei het al: we willen naar het mooie weer toe. En op een hygiënische, goede manier. En als het mooie weer daar is dan is het zo dat we ook weer terug kunnen vallen op het toiletbeleid waar we al meerdere keren over gesproken hebben met elkaar, waarbij er niet alleen tientallen toiletten in de

buitenruimte zijn, maar daarnaast voor mensen die hun wandeling of verblijfsruimte niet kunnen aanpassen aan de stoelgang is het ook zo dat we inmiddels meer dan vijftig propere pleebedrijven hebben die in de hoge nood-app zitten, ja het is heel wat op deze late avond, en dat betekent dat we daarmee, en we hebben ons ook vergeleken met andere gemeentes, er zijn geen gemeentes die dat beter aanbieden aan hun bewoners en bezoekers dan wij op dit moment doen, dus goed dat we het er al over hebben, maar als het warmer wordt, en het wordt drukker in de parken, dan kunnen we ook weer terugvallen op onze goed uitgedokterde toiletbeleid van de gemeente Rotterdam. Deze motie moet ik dan ook ontraden.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel daarvoor wethouder. Dat is een heldere beantwoording. En dat brengt ons aan het einde van de behandeling van deze motie vreemd aan de orde van de dag. Zoals gezegd, hij komt zo meteen aan bod in het stemvenster. Reacties zijn niet mogelijk. Dan had er een debat aangevraagd moeten worden en dat is het nou juist niet. Het is 22.10 uur. Wij gaan ons voorbereiden op de stemmingen. Ik zie u graag om 22.17 uur hier terug, zodat zeker naar aanleiding van dit laatste agendapunt er even wat sanitaire stops gemaakt kunnen worden. Ik schors de vergadering tot 22.17 uur.

(De vergadering is geschorst.)

Heropening

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Leden van de raad, ik heropen de vergadering. We gaan de besluitvorming doen. De besluitvorming die aan de orde is, heeft betrekking op de agendapunten 8.1 en verder. Ten aanzien van de niet genoemde agendapunten heeft u reeds een besluit genomen zonder stemming hedenochtend. Als het goed is, is iedereen ingelogd in het stelsysteem. Dus dat maakt dat wij kunnen beginnen. Ik ga beginnen met het inventariseren van de stemverklaringen.

Wie mag ik daarvoor het woord geven? Mijnheer Lansink-Bastemeijer als eerste.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Voorzitter, met betrekking tot de motie vreemd aan de orde van de dag, het laatste agendapunt, ingebracht door mijnheer Van Schaik namens Leefbaar Rotterdam, vind ik het jammer dat we het een motie vreemd aan de orde hebben gemaakt, want het is natuurlijk geen beleidsarme motie. Dat kost gewoon geld. En er is geen dekking bij gegeven. Dat vinden wij altijd onhandig. En voorts vind ik het ook vreemd dat juist Leefbaar Rotterdam deze motie indient, vanuit het gevoel gevend dat het niet voldoende is, terwijl het toch Leefbaar Rotterdam is geweest dat eigenlijk het aantal plasplekken ooit heeft geplust met de plus-oplossingen, de zeiknota. Dus daar ging het in mijn hoofd ook een beetje verkeerd. Daar had ik graag liever in commissieverband met hem over gesproken, maar hij heeft er toch voor gekozen dit over de schutting heen te gooien. Maar daar kan ik niet in meegaan. Dus ik ben er wat dat aangaat op tegen, terwijl ik het wel een sympathieke denkrichting vind, maar ik vond de beantwoording van de wethouder daarentegen nog sympathieker. Dank u vriendelijk.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja, dank u wel voorzitter. Drie stemverklaringen. Twee eigenlijk over de Visie openbare ruimte, twee moties van de Partij voor de Dieren, 10.2 en 10.3. Daar zullen wij tegen stemmen. Daar hebben we erg over in dubio gestaan. Tegelijkertijd heeft de beantwoording van de wethouder ons wel overtuigd dat het in één geval al gebeurt, dus dat het in die zin overbodig is en het tweede geval te veel administratieve lastenverplichtingen met zich meebrengt. Daar zijn we dan ook niet voor, temeer omdat we ook gewoon het beleid van de wethouder om die biodiversiteit te

stimuleren echt wel overtuigend vinden, maar desalniettemin toch hele goede moties, maar we gaan tegen stemmen.

De laatste is 17.1 de eerste motie, de financiële black-box Feyenoord City. Nou, natuurlijk zijn wij er ook ontzettend voor openbaarheid en transparantie. Tegelijkertijd hebben we ook gezien dat er een technische sessie aankomt waarin alle vragen gesteld en beantwoord kunnen worden. Dat was eigenlijk ook het beoogde doel van het geheel. Dat lijkt ons een hele goede invulling hiervan. Dus daarom zullen we tegen deze motie stemmen, omdat we vinden dat het college dat goed faciliteert. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel mevrouw Zeegers. Mijnheer Leewis. Er is geen geluid bij uw beeld. Nee. Even uit- en inloggen. Ondertussen gaan wij naar mevrouw Aafjes-Van Aalst.

Mevrouw **AAFJES-VAN AALST** (lr). Goedenavond voorzitter. Ik zal mij bij agendapunt 15 onthouden van stemming.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dat hadden wij inderdaad al vernomen. Waarvan akte. We houden daar rekening mee bij agendapunt 15. Mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Zo. Het is weer gelukt. Twee keer kwam ik er niet in. Ik wou graag twee stemverklaringen doen. Eén over de financiële black-box Feyenoord City. Ik deel de wens van mijnheer Simons om inzicht te krijgen in de huidige stand van zaken voor wat betreft de financiën, maar wat mij betreft is door de wethouder helder gemaakt dat dit al in het reguliere proces zit, dus dat het een overbodige motie is. Om die reden zullen we tegen stemmen.

Dan zou ik nog een stemverklaring willen geven over de menstruatieproducten. Ik had daar een korte bijdrage willen leveren aan het debat. Toen kwam ik niet in het systeem. Het is natuurlijk heel sympathiek bedoeld van mevrouw Yildirim, maar eerlijk

gezegd denk ik dat we dan straks de automaten met tissues, met stomazakjes, met weet ik wat al niet kunnen toevoegen aan het toilet. Eerlijk gezegd gaat mij dat echt te ver. Iedere vrouw weet volgens mij prima zelf die producten mee te nemen. Het lijkt mij wat overdreven om dat op het stadhuis toe te voegen aan de toiletten. Dus wij zullen om die reden tegen stemmen. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. Dan mijnheer Leewis in de rebound.

De heer **LEEWIS** (gl). Ja voorzitter, hoort u me nu wel?

De **VOORZITTER**. Nu hebben we geluid. Gaat uw gang.

De heer **LEEWIS** (gl). Kijk, dat is fijn. Voorzitter een stemverklaring over motie 15.15, 'Wij staan achter onze politie'. Ja, de motie vraagt iets wat voor GroenLinks evident is. De politie doet ontzettend belangrijk werk, doet dat ook onder moeilijke omstandigheden. Daarom hebben wij recent ook gestemd voor een motie van de SP om te lobbyen voor een salarisverhoging van de politie, maar ik vind het in dit kader van dit debat een hele vreemde uitspraak om nu te doen. Ook vind ik het onnodig om van elke organisatie die aanwezig is in de stad een vinkjeslijstje bij te gaan houden of wij er wel of niet achter staan. Dus in dat licht gaan wij tegen deze motie stemmen. Dat heeft niets te maken met onze waardering voor de politie. Ik zal ongetwijfeld wel weer een mailtje van de vakbond krijgen. Dus bij dezen alvast richting de vakbond: nee, wij staan achter jullie mensen, maar wij gaan niet voor deze motie stemmen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. Mevrouw Arseni.

Mevrouw **ARSIENI** (d66). Ja voorzitter, ik heb een paar stemverklaringen. Ik heb een stemverklaring bij 15.5 en 15.7. Die gaan allebei over iets van een meldplicht. Daar is over gezegd: ja, dat zou de drempel

verhogen, dus om die reden zou het geen goed idee zijn. Nou ja, ik ben daar nog niet helemaal van overtuigd met mijn fractie. Maar het lijkt mij wel goed om niet op deze manier dat met een motie te doen, maar om gewoon ook die onafhankelijke commissie die nu juist advies gaat uitbrengen over hoe de omgang met meldingen en klachten te verbeteren wellicht ook dit mee te geven als een mogelijke opdracht voor een onderzoek. Hoe kan je nou die meldingen nog verder brengen? Dus in die zin: wij gaan tegen deze moties stemmen, maar we zijn er nog niet over uitgesproken, laat ik het zo zeggen.

Dan 15.14. Ja, dat is een motie van Leefbaar Rotterdam over een onderzoek naar de politieleiding. Ik vind het wel jammer dat Leefbaar Rotterdam vierenhalf maand geleden niet onze motie heeft gesteund die wij met datzelfde doel wilden indienen, toen dit hele verhaal begon te lopen, omdat we al zagen dat het onderzoek zich alleen maar richtte op de agenten op de werkvloer, maar nu vierenhalf maand later vind ik ook dat we een keer moeten zeggen: nu zijn we met de cases klaar. Dus wij denken niet dat deze casus hierbij nog meer gaat opleveren om weer een nieuw onderzoek te doen, maar ook hiervoor geldt: wel de omgang met meldingen en met klachten en de wijze waarop daar ook binnen de politieorganisatie gevolgen aan wordt gegeven kan worden meegenomen in de adviezen van de onafhankelijke commissie die we daarvoor gaan opzetten. Dus volgens mij moeten we daar gewoon de vinger aan de pols houden. We zullen tegen deze motie stemmen.

15.15, 'Achter onze mensen'. Ja, ik deel wel het gevoel met mijnheer Leewis daarover. Wij hebben ook onlangs nog een motie gesteund die volgens mij als titel had 'Vierkant achter onze politie'. Dit is exact eenzelfde soort vraag in het dictum. Wij hebben ervoor gekozen om daar nu voor te stemmen. Ik wil wel meegeven: we gaan niet elke vergadering nu moties indienen om wederom een uitspraak te doen over

achter de politie staan. Ik vind ook dat we daar een keer mee moeten ophouden, want het is niet nodig op deze manier om daar een uitspraak over te doen. Ik denk ook niet dat je voor of tegen kunt zijn. En ook niet moet zijn, naar aanleiding van dit debat. Nou, dat waren de stemverklaringen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. Mijnheer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Ja, ook een aantal stemverklaringen voorzitter. De eerste gaat over motie 2 bij punt 8.2 volgens mij over 'Precies burgemeester!', die motie. Op de dag dat de ziekenhuizen geschokt reageren op de voorgenomen versoepelingen willen wij niet de burgemeester het signaal laten afgeven dat per direct alle terrassen open zouden moeten. Hoewel de burgemeester er zelf niet zoveel moeite mee heeft, vinden wij dit een onverantwoord signaal. We gaan tegen stemmen.

Dan het punt dat eerder genoemd is: 15.15, 'Pal achter de politie'. In eerste instantie leek het ons overbodig, maar ook zeker na dit debat is het ook goed om dat signaal toch nog weer eens af te geven. Kennelijk blijft het toch nodig.

Dan de motie bij punt 18 over de menstruatieproducten. Na consultatie van een heel aantal dames, moet ik zeggen, ga ik tegen stemmen. En met name het politieke frame, ook dat het iets te maken zou hebben met de manifestatie van de vrouw in de openbare ruimte, werd zo niet herkend. Het werkt vervreemdend en daarom stem ik tegen.

En als laatste punt 19, de motie vreemd. Daarvan zeggen wij: ja, voorstellen zonder dekking via zo'n motie even regelen, dat gaan we niet doen. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. Mijnheer Lammering.

De heer **LAMMERING** (pvda). Dank u wel voorzitter. Een korte verklaring bij motie 13.1, 'Dieren zijn geen machtsmiddel'. Wij zullen hier verdeeld stemmen.

Een stemverklaring bij motie 15.15 van Leefbaar Rotterdam, 'Wij staan achter onze politiemensen'. Mijn partij heeft op dit moment geen motie nodig om onze steun aan het Rotterdamse politiekorps te uiten. Wij staan echt onvoorwaardelijk achter dienders die zich met hart en ziel inzetten voor een veilige stad voor alle Rotterdammers. Laat dat duidelijk zijn. We weten dat de uitspraken van de zes agenten niet representatief zijn voor de ongeveer 6.000 agenten in ons korps. We weten ook dat onze agenten zich onder steeds zwaardere omstandigheden en met gevaar voor eigen leven inzetten voor een veilig Rotterdam. Namens de fractie van de Rotterdamse PvdA: dank dat u dag en nacht klaarstaat voor de veiligheid van alle mensen in onze stad. Maar op dit moment zullen wij tegen deze motie stemmen. Om dezelfde reden als die GroenLinks heeft aangegeven. Wij hebben geen motie nodig om onze steun daarvoor uit te spreken.

Dan, voorzitter, motie 15.17, 'Excuses voor de familie van Hümeyra'. Voorzitter, daarvan wil ik, namens mijn fractie, excuses aanbieden aan de familie van Hümeyra en dan vooral vanwege het feit dat de dood van Hümeyra weer onderdeel van het debat is geworden en dat dat een hele pijnlijke periode is geweest voor de familie en wij leven mee met de familie. En daarom willen wij op deze wijze onze excuses aanbieden. Maar we zullen tegen de motie stemmen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. Mijnheer Van Baarle.

De heer **VAN BAARLE** (denk). Ja voorzitter, dank u wel. Een stemverklaring op motie nummer 15 bij agendapunt 15 van Leefbaar Rotterdam over steun verklaren in de richting van de politieagenten. Wij hebben waardering voor het werk dat al die agenten te goeder trouw dag-in dag-uit

doen voor onze veiligheid, om in te staan voor alle Rotterdammers, maar wij hebben daar, net zoals ook eerdere sprekers aangaven, geen motie voor nodig. En in de overwegingen wordt ook een aantal zaken meegegeven die het voor ons lastig maken om voor te stemmen. Sterker nog: die het ons onmogelijk maken om voor te stemmen. Dus wij zullen tegen die motie stemmen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Dank u wel. Ik wil graag een stemverklaring afgeven bij motie 10.5, 'Gebruik de nieuwe gedragscode' van de Partij voor de Dieren. We vinden het een charmante motie en we zijn in principe ook voor dit idee, maar ik kan me goed verplaatsen in het college dat zegt: ja, we willen eerst uitzoeken wat dat nou precies voor juridische consequenties heeft. Dus daarom zullen we nu tegen stemmen. Maar ik ben graag bereid om samen met de Partij voor de Dieren te kijken, als dat uitzoekwerk door het college is gedaan, om dan alsnog ervoor te zorgen dat wij als Rotterdam deel gaan nemen aan deze gedragscode.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. Ik kijk even rond. Ik heb het idee dat we daarmee alle stemverklaringen hebben gehad. Geen handjes meer omhoog. Dan gaan we beginnen met de stemmingen.

Ik meld u nogmaals dat mijnheer Versnel en mijnheer Achbar gepaard zijn. En ik zie nog een handje omhoog van mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ja, excuus. Mijn systeem gaat een beetje traag op de late avond. Ik was nog één stemverklaring vergeten. Dat ging over de motie met betrekking tot de excuses aan de familie van Hümeyra. Ik vind het belangrijk om hier wel iets over te zeggen, want ook wij zijn geschokt over het feit dat Hümeyra voorkomt in de appjes van de politie, maar het feit dat de politie aangeeft zelf al

excuses te hebben gemaakt, dat er ook frequent contact is tussen de politie en de familie van Hümeyra en dat ook de burgemeester aangeeft contact te onderhouden met de familie, vinden wij dit eigenlijk een overbodige motie, omdat dit al gedaan is. Maar ik vind het wel belangrijk om hier uit te spreken dat ook wij geschokt zijn over de inhoud van die appjes en dat wij ook vinden dat het excuus op zijn plek was. Maar dat is ook al overgebracht. Dus om die reden zullen wij tegen stemmen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. Dan gaan we nu toch echt over tot de stemmingen. Zoals gezegd: mijnheer Achbar en mijnheer Versnel zijn gepaard. We hebben 43 deelnemers aan de stemmingen. En wij gaan beginnen bij de stemming over agendapunt 8.1.

Stemming

Agendapunt 8.1: Het initiatiefvoorstel-Van Groningen e.a. 'Herstelplan Rotterdamse horeca' en de reactie van burgemeester en wethouders naar aanleiding van dit initiatiefvoorstel

'Initiatiefvoorstel-Van Groningen e.a. 'Herstelplan Rotterdamse horeca''. U kunt stemmen. Het voorstel is met algemene stemmen aanvaard. Met de felicitaties voor de indieners daarvan.

Agendapunt 8.2: Brief van burgemeester en wethouders over het Ondersteuningsplan Rotterdamse Horeca

Motie 1, 'Stilte voor de (faillissement) storm'. U kunt stemmen. De motie is met 42 stemmen voor en 1 tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van de ChristenUnie-SGP.

Motie 2, 'Precies burgemeester! De terrassen moeten zo snel mogelijk open'. U kunt stemmen. De motie is met 42 stemmen voor en 1 tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van de ChristenUnie-SGP.

Agendapunt 9: Het voorstel tot vaststelling van het beleidskader Coronasteun 2021

Amendement A, 'Toevoegen einddatum beleidskader coronasteun 2021'. U kunt stemmen. Het amendement is met 31 stemmen voor en 12 tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van PvdA, D66 en SP.

Voorstel, 'Beleidskader coronasteun 2021'. U kunt stemmen. Het voorstel is met algemene stemmen aanvaard.

Agendapunt 10: Het voorstel tot vaststelling van de Visie Openbare Ruimte 2020-2030

Motie 1, 'Keep it Green Day'. U kunt stemmen. De motie is met 42 stemmen voor en 1 tegen aangenomen. Tegen stemde het lid Engberts van de fractie van de PvdA.

(De heer Engberts gaf aan hier verkeerd te hebben gestemd en wenst geacht te worden voor te hebben gestemd.)

Motie 2, 'Alle kleine beestjes helpen'. U kunt stemmen. De motie is met 29 stemmen tegen en 14 voor verworpen. Voor stemden de fracties van GroenLinks, SP, PvdD, NIDA, DENK en 50plus.

Motie 3, 'Biodiversiteitsparagraaf in inrichtingsplannen'. U kunt stemmen. De motie is met 33 stemmen tegen en 10 voor verworpen. Voor stemden de fracties van SP, PvdD, NIDA, PVV, DENK en 50plus.

Motie 4, 'Eindelijk een definitie van hoogwaardig groen'. U kunt stemmen. De motie is met 34 stemmen tegen en 9 voor verworpen. Voor stemden de fracties van SP, PvdD, NIDA, DENK en 50plus.

Motie 5, 'Gebruik de nieuwe gedragscode soortbescherming gemeenten'. U kunt stemmen. De motie is met 34 stemmen tegen en 9 voor verworpen. Voor stemden de fracties van SP, PvdD, NIDA, DENK en 50plus.

Motie 6, 'Geen rubbergranulaat in de openbare ruimte'. U kunt stemmen. De motie is met 33 stemmen tegen en 10 voor verworpen. Voor stemden de fracties van SP, PvdD, NIDA, PVV, DENK en 50plus.

Mijnheer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ja voorzitter, voor de notulen. Ik heb bij 10.1 verkeerd gestemd. Daar word ik op gewezen. Ik had het zelf nog niet eens door. Maar ik had gewoon voor moeten stemmen. Excuus richting mijnheer Van Schaik. Het spijt me jongen. Maar ik kan er niks meer aan doen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Het maakt geen verschil voor de uitslag. Maar we noteren het in de notulen. Wij waren bij motie 7, 'Laaghangend fruit'.

Motie 7, 'Laaghangend fruit'. U kunt stemmen. De motie is met 34 stemmen tegen en 9 voor verworpen. Voor stemden de fracties van SP, PvdD, NIDA, DENK en 50plus.

Motie 8, 'Natuurwaarden in het Omgevingsplan'. U kunt stemmen. De motie is met 31 stemmen voor en 12 tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam en PVV.

Motie 9, 'Rodelijstsoorten in de tien van 010'. U kunt stemmen. De motie is met 36 stemmen tegen en 7 voor verworpen. Voor stemden de fracties van PvdD, NIDA, DENK en 50plus.

Motie 10, 'Uitheemse diersoorten zijn welkom'. U kunt stemmen. De motie is met 37 stemmen tegen en 6 voor verworpen. Voor stemden de fracties van SP, PvdD, NIDA en 50plus.

Motie 11, 'Woekerprijzen'. U kunt stemmen. De motie is met 34 stemmen tegen en 9 voor verworpen. Voor stemden de fracties van SP, PvdD, NIDA, DENK en 50plus.

Motie 12, 'Openbare ruimte post-corona proof'. U kunt stemmen. De motie is met 40 stemmen voor en 3 tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van SP en PVV.

Motie 13, 'Sturen op verbeteren biodiversiteit'. U kunt stemmen. De motie is met 42 stemmen voor en 1 tegen aangenomen. Tegen stemde het lid Van Elck van de fractie van Leefbaar Rotterdam.

Amendement A, 'Even ergens zitten'. U kunt stemmen. Het amendement is met 38 stemmen voor en 5 tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van VVD en PVV.

Amendement B, 'Grotere biodiversiteit voor Rotterdam!'. U kunt stemmen. Het amendement is met algemene stemmen aanvaard.

Voorstel, 'Visie openbare ruimte 2020-2030'. U kunt stemmen. Het voorstel is met algemene stemmen aanvaard.

Agendapunt 11: Het voorstel tot het wijzigen van het ontwikkelprogramma Rotta Nova voor de uitvoering van de grondexploitatie in de uitvoering Laurenskwartier, alsmede tot het toepassen van de coördinatieregeling ex artikel 3.30 Wet ruimtelijke ordening ten behoeve van het bouwplan Rotta Nova

Je moet het maar in één zin op kunnen schrijven.

Motie 1, 'Beperk de bouwoverlast op de Binnenrotte'. U kunt stemmen. De motie is met algemene stemmen aanvaard.

Motie 2, 'Andere tijden op woningmarkt 010'. U kunt stemmen. De motie is met 38 stemmen voor en 5 tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van VVD en PVV.

Mijnheer Van Baarle, voordat ik iets afconcludeer.

De heer **VAN BAARLE** (denk). Nou, gezien de efficiëntie, dank voor het woord, mag u al afconcluderen, maar wel met de aantekening in de notulen dat ondergetekende een stemfout heeft gemaakt.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Wij gaan het noteren. Het raadsvoorstel is sowieso aangenomen. Dank voor de efficiency.

Voorstel, 'Coördinatieregeling en actualisatie Grex Rotta Nova'. U kunt stemmen. Het voorstel is met 39 stemmen voor en 4 tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van PvdD en PVV en de leden Mohamed-Hoesein en Yigit van de fractie van DENK.

Agendapunt 12: De Monitor Werk en Inkomen, derde tertaal 2020

Motie 1, 'Rotterdamers sterker uit de crisis'. U kunt stemmen. De motie is met algemene stemmen aanvaard.

Motie 2, 'Nederland leert door! Rotterdam leert door!'. U kunt stemmen. De motie is met 22 stemmen voor en 21 tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van PvdA, D66, GroenLinks, VVD, ChristenUnie-SGP en PVV.

Agendapunt 13: Inzet politiehonden

Motie 1, 'Dieren zijn geen geweldsmiddel'. U kunt stemmen. De motie is met 27 stemmen tegen en 16 voor verworpen. Voor stemden de fracties van GroenLinks, SP, PvdD, NIDA, DENK en 50plus en de leden Balwantsingh en Engberts van de fractie van de PvdA.

Motie 2, 'Held op vier poten'. U kunt stemmen. De motie is met 32 stemmen voor en 11 tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van GroenLinks, SP, PvdD en 50plus en de leden Van Baarle en Mohamed-Hoesein van de fractie van DENK.

Motie 3, 'Een mooi pensioen voor ex-politiehonden'. U kunt stemmen. De motie is met algemene stemmen aanvaard.

Motie 4, 'Geen afname van honden getraind met stroomstoten'. U kunt stemmen. De motie is met 23 stemmen tegen en 20 voor verworpen. Voor stemden de fracties van D66, GroenLinks, SP, PvdD, NIDA, PVV, DENK en 50plus.

Motie 5, 'Stop de stroomstoten'. U kunt stemmen. De motie is met 32 stemmen voor en 11 tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van Leefbaar Rotterdam.

Motie 6, 'VOG voor alle trainers van politiehonden'. U kunt stemmen. De motie is met 42 stemmen voor en 1 tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van de PVV.

Motie 7, 'Foei!'. U kunt stemmen. De motie is met 31 stemmen voor en 12 tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam en PVV.

Agendapunt 14: Inzet online lokmiddelen tegen mensenhandel

Motie 1, 'Online lokmiddelen mensenhandel'. U kunt stemmen. De motie is met 42 stemmen voor en 1 tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van de PvdD.

Agendapunt 15: Uitkomsten onderzoek naar aanleiding van uitlatingen in appgroep van medewerkers van de politie

Mevrouw Aafjes-Van Aalst heeft aangegeven bij dit agendapunt niet mee te stemmen. Wij stemmen daar over 17 moties. Motie 18 is eerder vanmiddag al in stemming gebracht en verworpen.

Motie 1, 'Rotterdam heeft geen plaats voor discriminerende politieagenten'. U kunt stemmen. De motie is met 33 stemmen tegen en 9 voor verworpen. Voor stemden de fracties van SP, PvdD, NIDA, DENK en 50plus.

Motie 2, 'Zwaardere sancties bij racisme en discriminatie'. U kunt stemmen. De motie is met 31 stemmen voor en 11 tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam en PVV.

Motie 3, 'Speciaal tuchtsysteem nationale politie'. U kunt stemmen. De motie is met 31 stemmen voor en 11 tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam en PVV.

Motie 4, 'Onafhankelijk onderzoek naar racisme binnen de politie'. U kunt stemmen. De motie is met 27 stemmen voor en 15 tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, VVD en PVV.

Mijnheer Simons. Uw microfoon staat uit.

De heer **SIMONS** (lr). Kunnen we even tien minuten schorsen? Ik krijg net een heel vreselijk bericht door. Dat moet ik even delen met de fractie van Leefbaar Rotterdam. Het gaat om iemand uit de Leefbaar-familie die is overleden. Dus dat wil ik toch even delen nu. Dus kunnen we even tien minuten schorsen?

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dat lijkt me geen probleem. Ik kijk even of we wel deze stemming af kunnen maken.

Motie 5, 'Meldplicht discriminerend gedrag'. U kunt stemmen. De motie is met 33 stemmen tegen en 9 voor verworpen. Voor stemden de fracties van SP, PvdD, NIDA, DENK en 50plus.

Dan schors ik de vergadering tot 23.20 uur.

(De vergadering is geschorst.)

Heropening

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Ik heropen de vergadering en ik geef mijnheer Simons even het woord.

De heer **SIMONS** (lr). Ja, ik weet niet zo goed of dat hoort of niet, maar ik heb net het vreselijke nieuws gekregen dat Ronald Tol, actief politicus in Charlois sinds jaar en dag, aan een hartstilstand is overleden. Dat heb ik net gedeeld met de fractie. Ik deel het ook even met jullie, omdat velen van jullie Ronald ongetwijfeld ook vaak zijn tegengekomen. Dat was het voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dat is inderdaad verschrikkelijk verdrietig nieuws. Het is iemand die zoveel jaren zo hard voor zijn stadsgenoten aan het werk is geweest, om deze stad mooier te maken. Sterkte aan Leefbaar Rotterdam en uiteraard aan de nabestaanden.

Ja, en hoe hard het ook is, wij moeten ook verder. Dus ik stel voor dat wij toch verdergaan met de stemmingen waar we gebleven waren. Dan moet ik zelf even kijken. Wij gaan bij agendapunt 15 naar motie 6.

Motie 6, 'Zwaardere sancties tegen discriminatie'. U kunt stemmen. Met 21 stemmen voor en 21 stemmen tegen staken de stemmen. Voor stemden de fracties van PvdA, D66, SP, CDA, PvdD, NIDA, DENK en 50plus. Tegen stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, GroenLinks, VVD, ChristenUnie-SGP en PVV. Dat betekent dat deze motie in de eerstvolgende raadsvergadering terugkomt voor herstemming.

Motie 7, 'Onafhankelijk meldpunt discriminatie'. U kunt stemmen. De motie is met 33 stemmen tegen en 9 voor verworpen. Voor stemden de fracties van SP, PvdD, NIDA, DENK en 50plus.

Motie 8, 'Bevorder de inclusieve bejegening'. U kunt stemmen. De motie is met 26 stemmen voor en 16 tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, VVD, ChristenUnie-SGP en PVV.

Motie 9, 'Inclusieve werkvloer'. U kunt stemmen. De motie is met 41 stemmen

voor en 1 tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van de PVV.

Motie 10, 'Afstand nemen politieke inmenging interne politieaangelegenheid'. U kunt stemmen. De motie is met 41 stemmen tegen en 1 voor verworpen. Voor stemde de fractie van de PVV.

Motie 11, 'Excuses met bloemetje voor app-agenten'. U kunt stemmen. De motie is met 41 stemmen tegen en 1 voor verworpen. Voor stemde de fractie van de PVV.

Motie 12, 'Bewijslast bij de overheid'. U kunt stemmen. De motie is met 29 stemmen tegen en 13 voor verworpen. Voor stemden de fracties van D66, SP, NIDA, DENK en 50plus.

Motie 13, 'Politie voor en door iedereen'. U kunt stemmen. De motie is met 41 stemmen voor en 1 tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van de PVV.

Motie 14, 'Blauw op straat is geen bliksemafleider'. U kunt stemmen. De motie is met 28 stemmen voor en 14 tegen verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, SP, PvdD en 50plus.

Motie 15, 'Wij staan achter onze politiemensen'. U kunt stemmen. De motie is met 23 stemmen voor en 19 tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van PvdA, GroenLinks, SP, PvdD, NIDA, DENK en 50plus.

Motie 16, 'Ontsla discriminerende agenten'. U kunt stemmen. De motie is met 34 stemmen tegen en 8 voor verworpen. Voor stemden de fracties van SP, PvdD, NIDA en DENK.

Motie 17, 'Excuses aan familie Hümeysra'. U kunt stemmen. De motie is met 33 stemmen tegen en 9 voor verworpen. Voor stemden de fracties van SP, PvdD, NIDA, DENK en 50plus.

Agendapunt 16: Geheimzinnigheid rondom de behandeling van WOB-verzoeken gemeente Rotterdam

Motie 1, 'Rapporteren is leren'. U kunt stemmen. De motie is met algemene stemmen aanvaard.

Motie 2, 'Handen uit de mouwen voor een transparante en adequate afhandeling van WOB-verzoeken'. U kunt stemmen. De motie is met algemene stemmen aanvaard.

Motie 3, 'Transparantie op z'n Noors'. U kunt stemmen. De motie is met 27 stemmen tegen en 16 voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, PvdD, NIDA, PVV en 50plus.

Motie 4, 'Meer transparantie bij uitstel WOB-verzoeken'. U kunt stemmen. De motie is met algemene stemmen aanvaard.

Agendapunt 17.1: Debat over 'Gemeenteraad buitenspel gezet bij briefing Feyenoord City', aangevraagd door de leden Simons e.a.

Motie 1, 'De financiële black box Feyenoord City'. U kunt stemmen. De motie is met 25 stemmen voor en 18 tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van D66, GroenLinks, CDA, VVD, ChristenUnie-SGP en PVV.

Motie 2, 'Geen woorden maar daden'. U kunt stemmen. De motie is met 22 stemmen tegen en 21 voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, SP, PvdD, NIDA, PVV, DENK en 50plus.

Agendapunt 17.2: Tweeminutendebat over 'Een veilig Levenspad', aangevraagd door de leden Postma en Van Drunen

Motie 1, 'Een veilig Levenspad'. U kunt stemmen. De motie is met 42 stemmen voor en 1 tegen aangenomen. Tegen stemde het lid Arsieni van de fractie van D66.

(Mevrouw Arsieni gaf aan hier verkeerd te hebben gestemd en wenst geacht te worden voor te hebben gestemd.)

Agendapunt 18.1: Tweeminutendebat over 'Menstratieproducten de norm in het Rotterdamse Stadhuis en Rotterdamse Stadswinkel', aangevraagd door mevrouw Yildirim

Motie 1, 'Menstratieproducten in Stadhuis Rotterdam en de Rotterdamse Stadswinkel'. U kunt stemmen. De motie is met 24 stemmen voor en 19 tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, CDA, ChristenUnie-SGP, VVD en PVV.

Agendapunt 18.2: Tweeminutendebat over 'Voortgangsrapportage NPRZ-wonen 2020', aangevraagd door het lid Van Putten

Motie 1, 'Lepelaarsingel als groene verbinder tussen het Zuiderpark en de Vogelbuurt'. U kunt stemmen. De motie is met 22 stemmen tegen en 21 voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, SP, PvdD, NIDA, PVV, DENK en 50plus.

Mevrouw Arsieni.

Mevrouw **ARSIENI** (d66). Ja voorzitter, ik heb per ongeluk tegen een motie gestemd waar ik voor had moeten stemmen. Dat maakt voor de uitslag helemaal niet uit, maar ik ben de enige van de raad. Dus ik vind het wel goed om te zeggen. 17.2.1, 'Een veilig Levenspad'. Daar had ik eigenlijk ook voor willen stemmen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). We noteren in de notulen dat het eigenlijk met algemene stemmen was. Dank.

Motie 2, 'Verbeter de buitenruimte in de Vogelbuurt'. U kunt stemmen. De motie is met 22 stemmen tegen en 21 voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, SP, PvdD, NIDA, PVV, DENK en 50plus.

Agendapunt 18.3: Tweeminutendebat over 'Daklozenopvang voor iedereen zolang de lockdown voortduurt', aangevraagd door de leden Vonk en Roest

Motie 1, 'Daklozenopvang voor iedereen zolang de lockdown voortduurt'. U kunt stemmen. De motie is met 23 stemmen tegen en 20 voor verworpen. Voor stemden de fracties van PvdA, GroenLinks, SP, PvdD, ChristenUnie-SGP, NIDA, DENK en 50plus.

Agendapunt 19.1: Motie vreemd aan de orde van de dag over 'Een glas, een plas; maar nu prettiger dan hoe het was!', aangevraagd door het lid Van Schaik

Motie vreemd aan de orde van de dag, 'Een glas, een plas; maar nu prettiger dan hoe het was!'. U kunt stemmen. De motie is met 22 stemmen tegen en 21 voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, SP, PvdD, NIDA, PVV, DENK en 50plus.

Dat brengt ons aan het einde van deze vergadering. Ik wil iedereen hartelijk danken voor zijn bijdragen en de inzet van vandaag en ondanks het droeve bericht dat we zojuist kregen wens ik iedereen een goedenacht. Ik sluit de vergadering.

(De vergadering is gesloten.)

(23.43 uur)

Inhoudsopgave

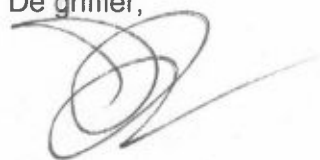
Onderwerp	Pagina
Opening	633
Afscheid van de heer B.J. Eerdmans als lid van de gemeenteraad	636
Onderzoek geloofsbrieven van een nieuw te benoemen lid van de gemeenteraad	641
Beëdiging van een lid van de gemeenteraad	641
Mededelingen	642
Vaststelling van de agenda van de raadsvergadering van 8 april 2021	644
Mededeling van ingekomen stukken aan de raad en de commissies, zoals genoemd op de digitale doorlopende lijst 2021 weken 11 tot en met 13	648
Bekrachtiging van de geheimhouding overeenkomstig artikel 25 van de Gemeentewet:	648
Brief van burgemeester en wethouders naar aanleiding van een incidentmelding op grond van het Incidentenprotocol	648
Bijlagen behorende bij de brief van burgemeester en wethouders over verstrekken documenten inzake Recreatieoord Hoek van Holland	648
Oplegging geheimhouding van een document van het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling Nieuw Reijerwaard inzake 'Actualisatie grondexploitatie per 31-12-2020'	654
Het voorstel met betrekking tot de BBV-aspecten van de Grondexploitatieportefeuille jaarrekening 2020	654
Het voorstel tot vaststelling van de eerste wijziging van de Havenverordening 2020	654
Het initiatiefvoorstel-Van Groningen e.a. 'Herstelplan Rotterdamse horeca' en de reactie van burgemeester en wethouders naar aanleiding van dit initiatiefvoorstel	654
Brief van burgemeester en wethouders over het Ondersteuningsplan Rotterdamse horeca	654
Het voorstel tot vaststelling van het beleidskader Coronasteun 2021	664
Het voorstel tot vaststelling van de Visie Openbare Ruimte 2020-2030	667
Het voorstel tot het wijzigen van het ontwikkelprogramma Rotta Nova voor de uitvoering van de grondexploitatie in de uitvoering Laurenskwartier, alsmede tot het toepassen van de coördinatieregeling ex artikel 3.30 Wet ruimtelijke ordening ten behoeve van het bouwplan Rotta Nova	685

Onderwerp	Pagina
De Monitor Werk en Inkomen, derde tertaal 2020	692
Inzet politiehonden	697
Inzet online lokmiddelen tegen mensenhandel	713
Uitkomsten onderzoek naar aanleiding van uitlatingen in appgroep van medewerkers van de politie	717
Geheimzinnigheid rondom de behandeling van WOB-verzoeken bij de gemeente Rotterdam	774
Debat over 'gemeenteraad buitenspel gezet bij briefing Feyenoord City', aangevraagd door het lid Simons e.a.	781
Tweeminutendebat over 'Een veilig Levenspad', aangevraagd door de leden Postma en Van Drunen	806
Tweeminutendebat over 'Menstratieproducten de norm in het Rotterdamse Stadhuis en Rotterdamse Stadswinkel', aangevraagd door mevrouw Yildirim	808
Tweeminutendebat over 'Voortgangsrapportage NPRZ-wonen 2020', aangevraagd door het lid Van Putten	811
Tweeminutendebat over 'Daklozenopvang voor iedereen zolang de Lockdown voortduurt', aangevraagd door de leden Vonk en Roest	814
Motie vreemd aan de orde van de dag over 'Een glas, een plas; maar nu prettiger dan hoe het was!', aangevraagd door het lid Van Schaik	819
Inventarisatie stemverklaringen	821
Stemmingen	825

Aldus ongewijzigd vastgesteld in de openbare vergadering op 27 mei 2021.

De griffier,

De voorzitter,